การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
ฐานันดร กันธวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม
สิงหาคม 2559

การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
ฐานันดร กันธวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม
สิงหาคม 2559

การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
ฐานันดร กันธวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม
สิงหาคม 2559

ฐานันดร กันธวงศ์. (2559). *การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี*. กรุงเทพฯ: ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (นวัตกรรมการออกแบบ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.กรกลด คำสุข, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวิเทพ มุสิกะปาน.

การวิจัยเรื่องการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อหาแนวทางในการประยุกต์ออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีให้มีความร่วมสมัย และเพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายแฟชั่นร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยการออกแบบอยู่ภายใต้แนวคิด “นวัตกรรม” จาก “วัฒนธรรม” วิถีการออกแบบขับเคลื่อนโลก เป็นการพิจารณาถึงแง่มุมทางวัฒนธรรมนี้ถือเป็นการเข้าใจ “ต้นทาง” ของการออกแบบ ซึ่งจะนำไปสู่คำตอบที่มีประสิทธิภาพที่สุดสำหรับสังคมในแต่ละยุคสมัย โดยมีผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นวัสดุหลักในการออกแบบและใช้ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย แนวความคิดพื้นบ้านประเพณีและวัฒนธรรมพื้นถิ่น มาผสมผสาน โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทอผ้ามัดหมี่ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในประเด็นกระบวนการทอผ้ามัดหมี่ ลวดลายที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคในตลาดปัจจุบัน ซึ่งสรุปได้ว่า ผ้ามัดหมี่ของลพบุรีจะแตกต่างจากผ้ามัดหมี่ของทางภาคอีสาน เส้นด้ายส่วนใหญ่เป็นฝ้ายเพราะสภาพภูมิอากาศของลพบุรีมีอากาศร้อน และความชื้นต่ำเป็นอุปสรรคต่อการขยายพันธุ์ของตัวไหม จึงนิยมใช้ฝ้าย ปัจจุบันนิยมใช้ด้าย ฝ้าย และไหมสำเร็จ ผ้ามัดหมี่ของลพบุรีจะมีเอกลักษณ์โดดเด่นตรงที่ลวดลายของผ้า ซึ่งมัดย้อมด้ายให้เป็นลวดลายต่างๆ เป็นจินตนาการของบรรพบุรุษที่เรียกว่ามัดหมี่มีรูปทรงเป็นลายเรขาคณิต มีความสมดุลของเส้นและสีผสมผสานกับสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดลวดลายอันสวยงาม โดยลวดลายที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคในตลาดปัจจุบัน ได้แก่ ลายดอกพิกุล ด้วยเหตุผลที่ดอกพิกุลนั้นเป็นดอกไม้ประจำจังหวัดลพบุรี ซึ่งทางหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน นิยมนำผ้ามัดหมี่ลายดอกพิกุล มาตัดเย็บไว้สวมใส่ในทุกๆ วันศุกร์ตามนโยบายของกระทรวงวัฒนธรรม ในการรณรงค์ให้คนไทยใช้ผ้าไทย และอัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ได้แก่ 1) ลิง มีความเกี่ยวข้องด้านประวัติศาสตร์ของการสร้างเมืองลพบุรี 2) ดอกพิกุล เกี่ยวข้องด้านศิลปวัฒนธรรมประจำจังหวัด และ 3) วงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว) เกี่ยวข้องด้านประวัติการเมืองการปกครอง โดยมี จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีไทย คนที่ 3 เป็นผู้นำหลักในการทำนุบำรุงเมืองลพบุรี จากนั้นนำผลสรุปที่

ได้จากการสัมภาษณ์มาออกแบบเครื่องมือในการวิจัย ในรูปแบบของแบบสอบถามทัศนคติและความต้องการเลือกใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปและผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคและผู้ที่มีความสนใจจำนวน 100 คน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการออกแบบ และพัฒนาลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีสำหรับพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีต่อไป โดยมุ่งเน้นการศึกษาผ้ามัดหมี่ไทยพวนร่วมกับอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

จากการศึกษาหลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย แนวคิดการพัฒนาและเพิ่มมูลค่า แนวคิดการออกแบบร่วมสมัย และวิเคราะห์แนวโน้มในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ปี ค.ศ. 2016 - ค.ศ. 2017 (Autumn 2016, Winter 2017) โทนสีคราม (Indigo) คือสีที่อยู่ระหว่างกรมท่ากับอิเล็คทริคบลู ให้ความรู้สึกหรูหราคลาสสิก เป็นหนึ่งในสีที่กำลังนิยมกันมากอีกสีหนึ่ง การแต่งกายด้วยโทนสีครามก็ยังเป็นสีที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถนำมาผสมผสานกับสีอื่นๆ ได้ง่ายใส่แล้วมองดูสว่าง ดูไม่หมอง จึงได้แนวทางในการออกแบบผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี จำนวน 10 รูปแบบ จาก 10 รูปแบบที่ได้จะให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกเพื่อนำมาผลิตต้นแบบ จำนวน 5 รูปแบบ แล้วนำไปประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคให้เลือก 2 รูปแบบ และผลิตเป็นชิ้นงานจริงจำนวน 2 รูปแบบ เพื่อนำไปผลิตเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี และได้แนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี (Fashion for ready to wear) จำนวน 25 รูปแบบ จาก 25 รูปแบบที่ได้จะให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกเพื่อนำมาผลิต จำนวน 5 รูปแบบ เป็น 1 คอลเลคชั่น จากนั้นพัฒนารูปแบบเพื่อเข้าสู่กระบวนการผลิตเป็นผลงานจริง

ผลงานการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เป็นองค์ความรู้ใหม่ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวนร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีมากที่สุด ด้วยการประยุกต์ภูมิปัญญาไทยมาต่อยอด เพื่อเป็นนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ นำการออกแบบเชิงสร้างสรรค์มาทำการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวน เพื่อให้ได้เครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวนที่ร่วมสมัย ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ได้พัฒนาชุมชนและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและเป็นการเพิ่มมูลค่าอีกทั้งเป็นการขยายกลุ่มตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มากขึ้น

A STUDY OF THAIPUAN IKAT PETTERN BANMI DISTRICT, LOPBURI PROVINCE TO DEVELOP CONTEMPORARY COSTUME FOR LADY INDICATING LOPBURI IDENTITY.

AN ABSTRACT

BY

THANUNDORN KUNTHAWONG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Master of Fine Art Degree in Design Innovation

at Srinakharinwirot University

August 2016

Thanundorn Kunthawong. (2016). *A study of Thaipuan ikat pattern BanMi District, Lopburi Province to develop contemporary costume for lady indicating Lopburi identity.* Master Thesis. M.F.A. (Design Innovation). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Koraklod Kumsook, Asst. Prof. Dr.Ravitep Musikapan

A study of the Thaipuan ikat pattern in the BanMi District in the Lopburi Province was initiated in order to develop contemporary ladies clothing with a distinctive Lopburi identity. This research aimed to study the Thaipuan ikat pattern from the BanMi District in the Lopburi Province as a guide line for application ladies clothing to be more contemporary and developing contemporary ladies clothing with a Lopburi identity. The design is combines the concepts of Innovation and Culture, a way of designing which empowers the world in terms of examining a culture viewpoint; to understand the type design leads to the understanding of each social period in the Thaipuan ikat BanMi District in the Lopburi Province to be the main material of the design and choosing a culture and the way of life, such as clothing, folk concepts, local traditions and culture, which can all be combined. The data analysis was obtained from interviews with a group of weaver froms Ban sai Subdistrict in the BanMi District in Lopburi Province about the ikat weaving process, a fashionable pattern in the current market, although the Lopburi ikat differs from North Eastern version. The yarn is made from cotton because the weather in Lopburi is hot with a low level of humidity which caused trouble with silkworm breeding, so the cotton was commonly used instead. Nowadays, yarn cotton and instant silk are popular. Lopburi ikat identity is the pattern which tie-dyes the yarn to be the various patterns, according to the imagination of the creator. This pattern is called geometical because the balance of the line and the color combine with the environment and resulting beautiful design. The pattern popular nowadays is the Dok Phi Kul Pattern, (Name for Dok Phi Kul, the flower of Lopburi Province) The government and private sector usually choose Dok Phi Kul Pattern for the Friday costumes, in accordance with the policy of Ministry of Culture a campaign to encourage Thai people to wear Thai fabric costumes to indicate the culture and folk identity of Lopburi Province, such as (1) the Monkey, the established historical representative of (2) the Bullet Wood Flower, as

a representative of Lopburi culture (3) the Sri Suriyothai Roundabout or (Sakaew Roundabout) as a representative of Lopburi political in the reign of Field Marshal Plaek Pibulsongkram, the third prime minister of Thailand who was a main factor in the restoration of Lopburi then conclude with an interviewing, to design a research instrument in a questionnaire about the attitudes and demands of choosing readymade clothes and Thai Puan ikat from the BanMi District, in the Lopburi Province that the consumers, The sample consisted of approximately one hundred selected to be part of a database of designing and developing a Lopburi identity pattern and to improve contemporary ladies clothing further by focusing on the study of Thai Puan ikat with a Lopburi identity.

According to a study of the principle of costume design as well as, developing and value-adding concepts, contemporary designing concepts and an analysis of the Autumn 2016 to Winter 2017 fashions it was found that indigo, the neutral color between dark blue and electric blue, is an elegant classic. This is one of the reasons that this color is trending. Dressing with indigo tone still be popular because it can be mixed up with any color to brighten up the colors that inspired ten patterns. These ten patterns will be narrowed down to a selection of five patterns by the expert, then satisfied the evaluation of the consumers into two patterns to make the pilot version of contemporary ladies clothing and getting ideas for designing ladies clothing (Fashion or for ready to wear) with twenty five patterns. These twenty five patterns were chosen by experts to make five forms, with one collection, then develop the pattern to the production process.

The results of this study on the Thaipuan ikat pattern from the Ban Mi District, in the Lopburi Province in order to develop contemporary ladies wear with a Lopburi identity applies new knowledge to the design of Thaipuan ikat contemporary ladies clothing that clearly most indicates the Lopburi identity by applying folk wisdom to creative innovation. Creative designing to produce fashionable Thaipuan ikat in order to make it more contemporary is a valuable resource for the community of the Ban sai Subdistrict, in the Ban Mi District of Lopburi Province, for developing the community, guidelines for new product development and consumer demand, adding product value and expanding the market of Thaipuan ikat in the Ban Mi District in the Lopburi Province.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีจากความกรุณาและช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งของบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาศิลปกรรม วิชาเอกนวัตกรรมการออกแบบทุกท่าน อาจารย์ ดร. กรกลด คำสุข ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำตั้งแต่เริ่มพัฒนาโครงร่างการวิจัย และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และเอาใจใส่ตลอดระยะเวลาการทำปริญญานิพนธ์ จนงานวิจัยนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์และได้ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ เสนอแนะและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและได้กรุณาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัวของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทีแด่บิดา มารดา และบูรพาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอนตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาศิลปกรรม วิชาเอกนวัตกรรมการออกแบบทุกคน ที่คอยให้ความช่วยเหลือกันมาโดยตลอดจนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้รวมถึงคณะอาจารย์และเพื่อนๆ จากคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น สาขาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการผลิตชิ้นงานจนสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ฐานันดร กันธวงศ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	**บทนำ**	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
	สมมติฐานของการวิจัย	8
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	9
	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	10
	ประวัติความเป็นมา	10
	ข้อมูลทั่วไปของอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	10
	ประวัติความเป็นมาศูนย์ผ้ามัดหมี่ป้าณรงค์	11
	ชนชาติพวน	12
	อัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของจังหวัดลพบุรี	13
	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผ้ามัดหมี่	20
	ศิลปะการทอผ้าไทย	20
	ประวัติความเป็นมาและประเภทของผ้าทอมือ	24
	ความหมายของผ้ามัดหมี่	25
	กระบวนการทอผ้ามัดหมี่	28
	การออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่	39
	การมัดลายผ้ามัดหมี่	42
	ผ้าทอของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านหมี่.....	46
	แนวคิดและทฤษฎี	56
	แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมการสืบทอดและความเชื่อเกี่ยวกับภูมิปัญญาสิ่งทอ	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	(ต่อ)	
	แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบ	64
	แนวคิดและทฤษฎีแฟชั่น	69
	ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค	74
	ทฤษฎีการออกแบบเสื้อผ้า	79
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	85
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**	88
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	88
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	88
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	92
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	93
4	**การวิเคราะห์ข้อมูล**	97
	วิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคเอกสารและการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non -Structured Interview)	97
	วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 1	103
	วิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวนอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีและแนวทางการออกแบบแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี	113
	วิเคราะห์แนวโน้มในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ปี ค.ศ. 2016 - ค.ศ. 2017	118
	การออกแบบแบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี	120
	ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี	133
	สรุปผลจากความคิดเห็นและความพึงพอใจในแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีโดยผู้บริโภค	137
	การออกแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี	140
	ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างเครื่องแต่งกาย	145

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

4 **(ต่อ)**

การผลิตเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี 150

การประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ 151

5 **สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ** 156

ความมุ่งหมายของการวิจัย 156

สมมุติฐานในการวิจัย 157

วิธีการดำเนินการวิจัย 157

การเก็บรวบรวมข้อมูล 159

สรุปผลการวิจัย 160

การอภิปลายผล 162

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป 164

บรรณานุกรม 165

ภาคผนวก 171

ภาคผนวก ก 172

ภาคผนวก ข 177

ภาคผนวก ค 212

ประวัติย่อผู้วิจัย 224

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	103
2	ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป	105
3	ทัศนคติเกี่ยวกับผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	107
4	ทัศนคติเกี่ยวกับรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน	109
5	ความต้องการในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน	110
6	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	111
7	วิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวนโดยเลือกจากรูปแบบที่เป็นที่เป็นที่นิยมมากที่สุด	114
8	วิเคราะห์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	115
9	วิเคราะห์แนวทางการออกแบบแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป	117
10	ความถี่ความเหมาะสมด้านการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่มีต่อแบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี	136
11	การวิเคราะห์ความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ต่อการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	138
12	การเลือกแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี	148
13	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายที่ชื่นชอบ	152
14	การประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย	153

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	แผนที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	11
2	แสดงขั้นตอนการเตรียมเส้นด้ายสำหรับทอผ้า	29
3	แสดงเตรียมเส้นด้ายพุ่งสำหรับทอผ้ามัดหมี่	30
4	กี่ทอผ้าแบบพื้นบ้าน	31
5	แสดงการกรอด้ายใส่หลอดด้าย	31
6	ไนกรอด้ายและระวิง	32
7	หลักค้นหมี่	32
8	หลักมัดหมี่	33
9	ซ้าย: เส้นไหมฟอกสีแล้ว, ขวาเส้นไหมที่ยังไม่ฟอกสี	34
10	แสดงควบเส้นด้ายให้เป็น 2 หรือ 4 เส้น	34
11	แสดงการนำด้ายเข้าหลักค้น	35
12	เส้นด้ายที่จัดเรียงอยู่บนหลักค้น	35
13	แสดงการค้นด้านหนึ่ง ด้ายจะขนานกัน ส่วนอีกด้านหนึ่งจะไขว้กัน	35
14	แสดงการแยกเส้นด้ายที่ขึนกันไปสุดด้านที่ถอดออกไม่ได้	36
15	แสดงการใช้เชือกมัดแยกเป็นลำทางด้านที่ไม้ถอดออกได้	36
16	แสดงการปลดด้ายออกจากเครื่องค้น	36
17	ปอยไหม	37
18	การมัดหมี่บนหลักหมี่	37
19	ปอยหมี่มัดลายเสร็จ	37
20	การย้อมสีปอยหมี่ที่มัดเสร็จแล้ว	38
21	การขึงปอยไหมเพื่อตัดเชือกที่มัดลายออก	38
22	การกรอด้ายเข้าอัก	38
23	หลอดที่ถูกร้อยเชือกโดยการเรียงตามลำดับ	39
24	การทอเป็นผ้ามัดหมี่	39
25	กราฟแสดงการมัดหมี่สีเดียว	40
26	ผ้ามัดหมี่ที่ค้นแบบลายต่อเนื่องกันตลอดผืน	41
27	วิธีการค้นและมัดลายแบบหมี่โฮล	41

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ		หน้า
28	ผ้ามัดหมี่ที่ค้นแบบหมี่ร่าย	42
29	การมัดแบบไม่ได้กำหนดลวดลาย	42
30	ลายหมี่ข้อตรง	43
31	ลายหมี่ข้อหว่าน	43
32	ลายหมี่โคมห้า	44
33	ลายหมี่โคมเจ็ด	44
34	ลายหมี่บักจับ	44
35	ลายหมี่กงน้อยห้า	45
36	ลายหมี่กงน้อยเจ็ด	45
37	ลายหมี่ดอกแก้ว	45
38	ลายหมี่ขอ	46
39	ลายหมี่ใบไผ่	46
40	ผ้าซิ่นมัดหมี่โบราณของชาวไทยพวนบ้านหมี่	49
41	ภาพขยายส่วนหัวซิ่น	50
42	ตีนซิ่น	50
43	ลายหมี่นาค	51
44	ลายหมี่ดอกกระจับ ลายหมี่ปล้องอ้อย ลายหมี่บัวคู่	51
45	ลายหมี่ดอกกระจับ ลายหมี่ขอ	52
46	ลายหมี่ขอ	52
47	ลายบัวคว่ำบัวหงาย	53
48	ลายหมี่บัวเครือ ลายหมี่ดอกกระจับ ลายหมี่ดอกมะตุ้มลายหมี่ปล้องอ้อย	53
49	ลายหมี่ขาเปีย ลายหมี่ดอกกระจับ ลายหมี่ดอกมะตุ้ม	54
50	ลายหมี่ข้าวหลามตัด ลายหมี่ดอกมะตุ้มครอบ	64
51	ลายหมี่ดอกมะจับ ลายหมี่ดอกมะตุ้ม ลายหมี่ดอกปล้องอ้อย	55
52	ลายหมี่บัวเครือ ลายหมี่ดอกมะจับ	55
53	ผ้ามัดหมี่ไทยพวนลายดอกพิกุล	98
54	ภาพแสดงเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์	99

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ		หน้า
55	ภาพแสดงทุ่งทานตะวัน	99
56	ภาพแสดงพระนารายณ์ราชนิเวศน์ (วังนารายณ์)	100
57	ภาพแสดงพระปรางค์สามยอด	100
58	ภาพดอกพิกุล	100
59	ภาพแสดงระบำลพบุรี	101
60	ภาพแสดงลิง	101
61	ภาพแสดงศาลพระกาฬ	101
62	ภาพแสดงวงเวียนเทพสตรี	102
63	ภาพแสดงวงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว)	102
64	ภาพแสดงศิลปะของขอม	102
65	แรงบันดาลใจในการออกแบบ (Inspiration)	120
66	แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี	123
67	แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี	124

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ผ้าคือเครื่องนุ่งห่มที่เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของคนเรา มีวิวัฒนาการควบคู่กับความเจริญของมนุษยชาติ ซึ่งมีวิธีการทอและสร้างลวดลายที่แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์โดยได้รับอิทธิพลจากขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อของแต่ละกลุ่ม ผ้าทอจึงเป็นเครื่องบ่งบอกถึงเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของกลุ่มชน (นวรัตน์ เลขะกุล. 2547: 1) การทอผ้าเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ที่คนไทยรุ่นปัจจุบันต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้ ในสมัยก่อนผู้หญิงไทยจะทำเครื่องใช้ต่างๆ ในบ้านเอง งานสำคัญอย่างหนึ่งคือการทำเสื้อผ้า ผ้านุ่ง ผ้าห่ม ไว้ใช้กันในครอบครัว ในพิธีกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการเกิด การบวช การแต่งงาน การตาย ก็ต้องใช้ผ้า ผ้าทอจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตคนไทย (สาวิตรี สุวรรณสถิตย์. 2542: ออนไลน์)

ผ้าทอเป็นสื่อสัญลักษณ์ของคนในแต่ละชุมชน แสดงถึงเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ และความแตกต่างทางวัฒนธรรม ผ้าทอยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่แก่จนถึงตาย และมีบทบาทสำคัญทั้งในแง่เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การทอผ้าเริ่มจากการสาน มนุษย์เริ่มสานต้นหญ้าอ่อนเพื่อใช้ใส่วัสดุสิ่งของ และต่อมากลายเป็นเสื่อและตะกร้า และพัฒนามาเป็นวิธีการต่อต้นพืชเพื่อเป็นเส้นที่ยาวและทำให้เหนียวขึ้น สามารถรับน้ำหนักได้มากขึ้น จนกระทั่งมีการคิดค้นวัสดุการทอจากพืชมาเป็นเส้นใย เช่น ฝ้าย รู้จักวิธีการทออย่างง่าย คือการนำฝ้ายมาผูกกับหินเป็นเส้นยืน และใช้เส้นพุ่งเข้าไปเวลาทอ ในอดีตเด็กผู้หญิงทุกคนจะถูกฝึกหัดให้รู้จักการทอผ้า และเย็บปัก ถักร้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ในชุมชนภาคเหนือ ผ้าทอยังคงบทบาททางสังคมและวัฒนธรรม นอกจากบทบาททางการค้า ยังมีการใช้ผ้าในประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ดังนั้นการสืบทอดความคิด ความเชื่อ แบบแผนทางสังคม จากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่ และพัฒนาศักยภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต เพื่อการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมควบคู่กับการพัฒนาเป็นอาชีพและรายได้ของคนชุมชน (นุสรา เตียงเกตุ; วลัย จักรทิพย์; และบุษบา อินต๊ะพันธ์. 2552: 5)

ชนชาติ “พวน” เป็นเผ่าพันธุ์หนึ่งที่ได้อพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่ครั้งโบราณ จากหลักฐานพบว่าชนชาติพวนเข้ามาในประเทศไทยนับเป็นระยะเวลาเกือบ 200 ปีมาแล้ว (สุขสัน จันทะโชโต. 2536: 132) ชาวไทยพวนในจังหวัดลพบุรีซึ่งได้อพยพเข้ามาในประเทศในสมัยรัชกาลที่ 3 พากันตั้งบ้านเรือนเป็นชุมชนใหญ่ในหลายพื้นที่ของจังหวัดลพบุรี เช่น หมู่บ้านถนนใหญ่ อำเภอเมือง ตำบลหลุมข้าว อำเภอโคกสำโรง แต่ที่เป็นชุมชนใหญ่ที่สุด คือที่บ้านหมี่ โดยเฉพาะที่ตำบลบ้านทราย บ้านกล้วย หินปัก โพนทอง บางกระพี้ เชียงงาและหนองทรายขาว ชาวพวนในจังหวัด

ลพบุรีจะมีผิวขาว (รำไพพรรณ แก้วสุริยา. 2533: 16) ซึ่งตรงกับลักษณะของชนชาติพวนที่ ธีรภาพ โลหิตกุล (2530: 39) ได้กล่าวไว้ว่า “พวน” เป็นชนชาติหนึ่ง มีรูปร่างหน้าตาคล้ายชาวลาวเผ่าอื่นๆ แต่มีผิวขาวกว่า นิสัยประจำเผ่าพันธุ์ชาวพวนโดยทั่วไปเป็นคนขยันขันแข็ง มีความมัธยัสถ์อดทน

ชาวไทยพวนในประเทศไทยยังคงรักษาภาษา วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อบางประการของตนไว้ซึ่งสืบทอดกันมานานนับตั้งแต่ครั้งยังตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เมืองเชียงขวาง เช่น บุญสงกรานต์เดือน 5 บุญข้าวห่อหรืองานบุญประดับดินสิ้นเดือน 9 บุญกวนข้าวทิพย์กลางเดือน 10 งานบุญกำฟ้าเดือน 3 งานบุญข้าวหลาม งานบุญข้าวจี่และบุญเทศน์มหาชาติกัณฑ์ ชาวไทยพวนในจังหวัดลพบุรีก็เช่นกัน ยังคงสืบทอดเอกลักษณ์ดังกล่าวของชาวพวนไว้ แม้ว่าในปัจจุบันจะมีอารยะธรรมสมัยใหม่ได้หลั่งไหลเข้ามาปะปนกับวัฒนธรรมชามพวนมากขึ้นทุกวันประเพณีบางอย่างได้เลือนหายไปแล้ว เช่น ประเพณีลงข่วงเข่นฝ้าย (รำไพพรรณ แก้วสุริยา. 2533: 107; และ ธีรภาพ โลหิตกุล. 2530: 47) แต่การทอผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวนยังคงอยู่ โดยเฉพาะชาวไทยพวนในอำเภอบ้านหมี่ หลังจากเสร็จฤดูทำนาซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาวไทยพวนแล้ว หญิงชาวไทยพวนจะจับกี่ทอผ้า เพื่อเอาไว้ใช้ในครัวเรือน ถ้าหากทอได้มากก็จะนำไปขาย ผ้าทอของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านหมี่จะมี 3 ประเภท คือ ผ้าเนื้อบาง ผ้าเนื้อหนาปานกลาง และผ้าเนื้อหนา (สรศักดิ์ ทับทิมพราย. 2537: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ผ้าที่มีชื่อเสียงและรู้จักกันอย่างแพร่หลายไปทั่วประเทศ ประเภทผ้าผ้าเนื้อหนาปานกลางชนิดผ้ามัดหมี่ ซึ่งผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านหมี่ เป็นผ้าทอที่ประณีตและสวยงาม จนขึ้นชื่อว่าผ้ามัดหมี่คุณภาพเยี่ยมต้องมาจากอำเภอบ้านหมี่ ดังนั้นจึงเป็นการสมควรที่จะได้มีการศึกษาถึงวัฒนธรรมการทอผ้าของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านหมี่ไว้ (ทิพวัลย์ คำคง. 2537: 2)

การทอผ้าเป็นงานหัตถกรรมที่มีความละเมียดละไม แสดงถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของคนในท้องถิ่น ผ้าพื้นเมืองของลพบุรี คือผ้ามัดหมี่ ซึ่งถือเป็นงานหัตถกรรมที่สำคัญของบ้านกล้วย บ้านทราย บ้านหินปัก ในอำเภอบ้านหมี่ ซึ่งผู้ประกอบอาชีพทอผ้าส่วนใหญ่เป็นชาวไทยพวน ผ้ามัดหมี่ของลพบุรีจะแตกต่างจากผ้ามัดหมี่ของทางภาคอีสาน เส้นด้ายส่วนใหญ่เป็นฝ้ายเพราะสภาพภูมิอากาศของลพบุรีมีอากาศร้อน และความชื้นต่ำ เป็นอุปสรรคต่อการขยายพันธ์ของตัวไหม จึงนิยมใช้ฝ้าย ปัจจุบันนิยมใช้ด้าย ฝ้าย และไหมสำเร็จ ผ้ามัดหมี่ของลพบุรีจะมีเอกลักษณ์โดดเด่นตรงที่ลวดลายของผ้า ซึ่งมัดย้อมด้ายให้เป็นลวดลายต่างๆ เป็นจินตนาการของบรรพบุรุษที่เรียกว่ามัดหมี่มีรูปทรงเป็นลายเรขาคณิต มีความสมดุลของเส้นและสีผสมผสานกับสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดลวดลายอันสวยงาม เช่น ลายขิด ลายกระเบื้อง ลายตะขอลายดอกแก้ว (*การทอผ้ามัดหมี่*. 2555: ออนไลน์) ผ้าทอมัดหมี่เป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้านที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และอารยะธรรมของคนในท้องถิ่นอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันจากบรรพบุรุษชาวไทยพวน ที่อพยพจากแขวงเชียงขวาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาตั้งรกรากในประเทศไทย ที่นำเอาภูมิ

ปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น นอกจากการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่สืบทอดกันมา ชาวบ้านยังใช้ผ้าทอมัดหมี่สำหรับการนุ่งห่มในชีวิตประจำวัน ซึ่งการทอผ้ามัดหมี่แสดงออกถึงเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นของชาวไทยพวนบ้านหมี่ ลวดลายและสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่บนผืนผ้าสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิตของชาวบ้าน วัฒนธรรมการแต่งกาย และคตินิยม จึงเป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรม รสนิยม และความเป็นตัวแทนของท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นตน (*ผ้าทอมัดหมี่บ้านพวน*. 2558: ออนไลน์)

แต่ในปัจจุบันประเทศไทยได้อยู่ภายใต้กระแสโลกาภิวัฒน์ จึงทำให้คนรุ่นใหม่ตกอยู่ภายใต้ลัทธิบริโภคนิยม กล่าวคือ มีค่านิยมการเลียนแบบจากต่างประเทศมากขึ้นโดยเฉพาะแฟชั่นการแต่งตัวรูปแบบต่างๆ ไม่มีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาพื้นบ้าน มองเห็นว่าผ้าไทยไม่มีความน่าสนใจ จากผลสำรวจของกระทรวงวัฒนธรรม ในการรณรงค์ให้คนไทยใช้ผ้าไทยช่วงปี 2553-2554 พบหลากหลายเสียงสะท้อนที่ระบุถึง ข้อเสีย รวมถึงปัญหาในมุมของผู้ไม่นิยมใช้ผ้าไทย โดยเริ่มจากเรื่อง ราคาสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับผ้าอื่นๆ ชนิดอื่น นอกจากนั้น ยังขาดความทันสมัย ถึงขั้นที่หลายเสียงระบุตรงกันว่าเชย แม้จะพยายามทำการดัดแปลงตัดเย็บให้ร่วมสมัยก็ตาม ทั้งยากต่อการดูแลรักษาและผ้าไทยบางประเภทสวมใส่แล้วไม่สบายตัว เป็นต้น ที่สำคัญจากผลสำรวจยังเหมือนบ่งบอกให้เห็นว่า คนไทยสมัยใหม่ขาดจิตสำนึกในความเป็นไทย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนไม่เห็นคุณค่าความสำคัญของการใช้ผ้าไทยที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทยและขาดความภาคภูมิใจของคนในชาติ (*วธ.เปิด 8 มาตรการรณรงค์ "คนไทยใช้ผ้าไทย" เฟ้นแนวโดนใจสลัดภาพเชย*. 2555: ออนไลน์) การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นปัจจัยหนึ่งในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีความสำคัญต่อการขยายตลาดสินค้า เป็นการสนองความต้องการใหม่ หรือสร้างตลาดกลุ่มเป้าหมายใหม่ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร. 2548: 83) สอดคล้องกับทัศนะของนวลน้อย บุญวงค์ ซึ่งกล่าวว่า การออกแบบที่มีขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างเป็นระบบ เป็นวิธีการที่ช่วยลดความผิดพลาดในการทำงานและมีความเหมาะสมกับการแก้ปัญหาในงานออกแบบสมัยใหม่ได้ (นวลน้อยบุญวงค์. 2542: 133)

ดังนั้นการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จึงจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีให้มีความร่วมสมัย โดยการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ร่วมกับอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เพื่อหาแนวทางในการประยุกต์ออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีที่เหมาะสม โดยใช้ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย แนวความคิดพื้นบ้าน ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นถิ่นมาผสมผสานเพื่อให้ชุดมีลักษณะที่น่าสนใจและทันสมัยมากขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. ศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ร่วมกับอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เพื่อหาแนวทางในการประยุกต์ออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีให้มีความร่วมสมัย

2. พัฒนาเครื่องแต่งกายแฟชั่นร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยใช้ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่มาผสมผสาน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์จากผ้ามัดหมี่ให้เป็นสินค้าที่มีประสิทธิภาพสามารถต่อยอดในเชิงการค้าได้จริง

2. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีความสำคัญต่อการขยายตลาดสินค้า เป็นการสนองความต้องการใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้คือ การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เพื่อศึกษาหาแนวทางในการประยุกต์ออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีที่เหมาะสม และพัฒนาเครื่องแต่งกายแฟชั่นร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยใช้ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย แนวความคิดพื้นบ้าน ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นถิ่นมาผสมผสานเพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ที่มีความสวยงาม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ เพิ่มความหลากหลายแก่สินค้าแฟชั่นเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรี จากการศึกษาและวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยมีกระบวนการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาลักษณะ / เอกลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ร่วมกับอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ด้วยวิธีการรวบรวมและวิเคราะห์จากข้อมูลทุติยภูมิจากหนังสือผ้ามัดหมี่และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิจากการลงสำรวจพื้นที่ (ในที่นี้เลือกตำบลตัวแทนที่จะลงพื้นที่เพื่อศึกษาคือตำบลบ้านทราย ที่มีภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยพวนอำเภอบ้านหมี่ ที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ) และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ / เกษตรกร / ผู้ประกอบการ

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี โดยการทำแบบร่างการพิมพ์ลาย ซึ่งใช้ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย แนวความคิดพื้นบ้าน ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นถิ่นมาผสมผสาน

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแบบร่างการพิมพ์ลาย โดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปพัฒนาต้นแบบผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้บริโภคเพื่อนำไปพัฒนา

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนาเครื่องแต่งกายแฟชั่นร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี โดยการทำแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ร่วมสมัย ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ร่วมสมัย ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยผู้บริโภค

ขั้นตอนที่ 6 ผลิตเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรี (Fashion for ready to wear) 1 คอลเลคชั่น จำนวน 5 รูปแบบ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ รูปแบบลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี และอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบร่างการออกแบบลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี ซึ่งออกแบบโดยผู้วิจัยแล้วนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญทำการคัดเลือกจำนวน 5 แบบ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

1.1.1 หลักเกณฑ์ทางด้านลวดลายการทอ การใช้สี รูปแบบผลิตภัณฑ์

1.2 อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

1.2.1 หลักเกณฑ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย แนวความคิดพื้นบ้าน ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นถิ่น

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 แนวทางการออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวนร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีมากที่สุด ตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้บริโภคในปัจจุบัน

2.2 ผลิตภัณฑ์ผ้ามัดหมี่ไทยพวน ที่ได้จากการประยุกต์ภูมิปัญญาไทยเข้ากับนวัตกรรมการออกแบบในด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่น รูปแบบผลิตภัณฑ์ ประโยชน์ใช้สอยและความสวยงาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

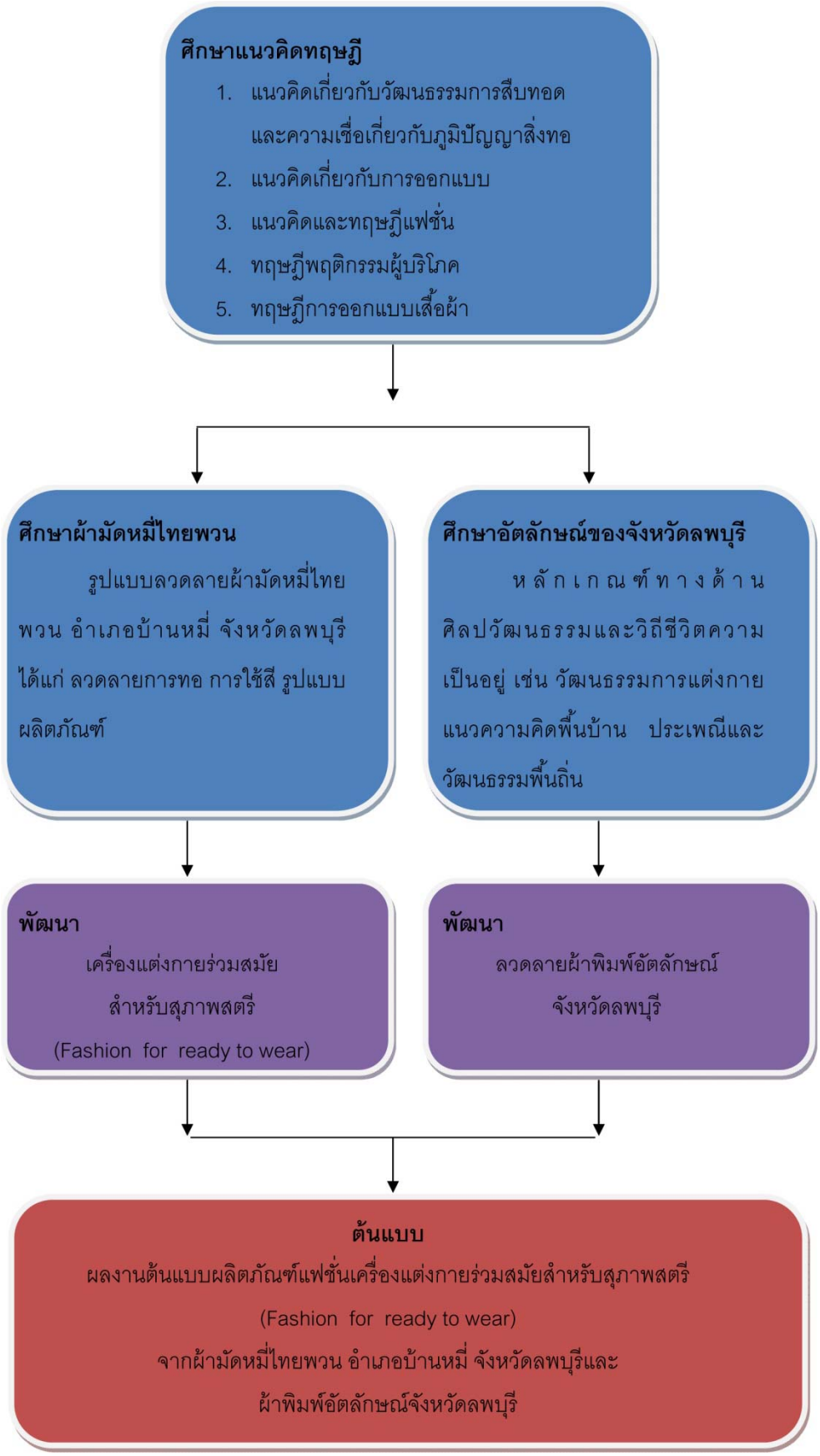
1. **ผ้ามัดหมี่** หมายถึง เป็นกระบวนการสร้างลวดลายบนผ้าทอ ด้วยการมัดเส้นใยเป็นเปลาะแล้วนำไปย้อมสีตามความต้องการ หลังจากการย้อมแล้ว เมื่อตัดเส้นเชือกที่มัดออกแล้วจึงเกิดลวดลายตามต้องการ

2. **ไทยพวน** หมายถึง พวน ชาวพวน หรือไทยพวน เป็นกลุ่มชนที่มีอยู่กระจัดกระจายหลายจังหวัดในประเทศไทย ถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวพวนอยู่ที่เมืองพวน ซึ่งอยู่ทางด้านเหนือของเมืองเชียงขวาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ชาวพวนได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยหลายครั้งด้วยกัน สำหรับชาวพวนที่เข้าไปตั้งรกราก ในจังหวัดลพบุรีนั้น จะตั้งรกรากอยู่ที่ตำบลบ้านเซ่า อำเภอสนามแจง ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอบ้านหมี่ ชาวพวนในอำเภอบ้านหมี่นั้นอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยสมัยใดยากที่จะกำหนดให้แน่ชัดได้ แต่ชาวไทยพวนบ้านหมี่ที่สูงอายุบอกเล่าต่อกันมาถึงเหตุที่อพยพมาเพราะหนีพวกฮ่อ และพวกแกว และจากหลักฐานด้านวัตถุประกอบคำบอกเล่าดังกล่าวทำให้ทราบว่าชาวไทยพวนอพยพเข้ามาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า มากที่สุด และรองลงไปคือ สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. 2558: ออนไลน์)

3. **เครื่องแต่งกายแฟชั่นสำหรับสุภาพสตรี** หมายถึง การออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสุภาพสตรี ที่เน้นการออกแบบตามเทรนด์แฟชั่น สามารถสวมใส่ได้หลายโอกาส โดยมีลักษณะของของความเป็นชุดลำลอง และสามารถใส่เป็นชุดทำงานได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี มุ่งเน้นให้มีความสอดคล้องกับความพึงพอใจของกลุ่มผู้บริโภค สามารถเป็นแนวทางและความคิดเพื่อนำไปพัฒนาต่อไปสำหรับกลุ่มผู้ผลิต จึงมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ศึกษาแนวคิดทฤษฎี
1. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมการสืบทอด และความเชื่อเกี่ยวกับภูมิปัญญาสิ่งทอ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบ
3. แนวคิดและทฤษฎีแฟชั่น
4. ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค
5. ทฤษฎีการออกแบบเสื้อผ้า
ศึกษาผ้ามัดหมี่ไทยพวน
รูปแบบลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ได้แก่ ลวดลายการทอ การใช้สี รูปแบบผลิตภัณฑ์
ศึกษาอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี
หลักเกณฑ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย แนวความคิดพื้นบ้าน ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นถิ่น
พัฒนา
เครื่องแต่งกายร่วมสมัย
สำหรับสุภาพสตรี
(Fashion for ready to wear)
พัฒนา
ลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์
จังหวัดลพบุรี
ต้นแบบ
ผลงานต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี
(Fashion for ready to wear)
จากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีและ
ผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

สมมุติฐานในการวิจัย

ผลงานการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เป็นองค์ความรู้ใหม่ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวนร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีมากที่สุด ด้วยการประยุกต์ภูมิปัญญาไทยมาต่อยอด เพื่อเป็นนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ นำการออกแบบเชิงสร้างสรรค์มาทำการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวน เพื่อให้ได้เครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวนที่ร่วมสมัย ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ได้พัฒนาชุมชนและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและเป็นการเพิ่มมูลค่าอีกทั้งเป็นการขยายกลุ่มตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มากขึ้น

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารแนวคิดทฤษฎีตลอดจนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้ศึกษาข้อมูลจากสื่อแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเข้าใจเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบและประเด็นในการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยมีหัวข้อหลักๆ ดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
    1.1 ประวัติความเป็นมา
    1.2 ข้อมูลทั่วไปของอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
    1.3 ประวัติความเป็นมาศูนย์ผ้ามัดหมี่ป้าณรงค์
    1.4 ชนชาติพวน
    1.5 อัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของจังหวัดลพบุรี
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผ้ามัดหมี่
    2.1 ศิลปะการทอผ้าไทย
    2.2 ประวัติความเป็นมาและประเภทของผ้าทอมือ
    2.3 ความหมายของผ้ามัดหมี่
    2.4 กระบวนการทอผ้ามัดหมี่
    2.5 การออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่
    2.6 การมัดลายผ้ามัดหมี่
    2.7 ผ้าทอของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านหมี่
3. แนวคิดและทฤษฎี
    3.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมการสืบทอดและความเชื่อเกี่ยวกับภูมิปัญญาสิ่งทอ
    3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบ
    3.3 แนวคิดและทฤษฎีแฟชั่น
    3.4 ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค
    3.5 ทฤษฎีการออกแบบเสื้อผ้า
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

1.1 ประวัติความเป็นมา

สำนักงานจังหวัดลพบุรี (2558: ออนไลน์) ได้สรุปเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของอำเภอบ้านหมี่ว่าอำเภอบ้านหมี่เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดลพบุรี ตั้งอยู่ริมทางรถไฟสายเหนือมีระยะทางห่างจากจังหวัดลพบุรี 28 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร 160 กิโลเมตร เริ่มจัดการปกครองประมาณ 100 ปี คือประมาณปี พ.ศ.2426 ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านเซ่า เรียกว่า “อำเภอสนามแจง” เนื่องจากตั้งอยู่ริมเขาสนามแจง ต่อมาได้ย้ายไปปลูกสร้างขึ้นใหม่ที่บ้านห้วยแก้ว ตำบลมหาสอน เพราะเป็นแหล่งศูนย์กลางการคมนาคมในระยะนั้นและได้เปลี่ยนชื่อใหม่เรียกว่า “อำเภอห้วยแก้ว” ครั้นถึงปี พ.ศ.2441 เมื่อสร้างทางรถไฟสายเหนือผ่านทางราชการจึงได้ย้ายที่ว่าการอำเภอสร้างใหม่ที่ตำบลบ้านเซ่า (ตำบลบ้านหมี่ปัจจุบัน) เรียกชื่อว่า “อำเภอสนามแจง” จนถึงปี พ.ศ.2457 จึงได้เปลี่ยนชื่อว่า “อำเภอบ้านเซ่า” ตามชื่อตำบลที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ ภายหลังได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนนามอำเภอ พ.ศ.2482 อำเภอบ้านเซ่าจึงได้เปลี่ยนชื่อเรียกว่า “อำเภอบ้านหมี่” มาจนถึงทุกวันนี้ เหตุผลที่เปลี่ยนชื่อเป็น “อำเภอบ้านหมี่” นั้นกล่าวกันว่ามีที่มาเป็น 2 นัย คือ

1. ชาวพวนที่อพยพมาจากหัวพันทั้งห้าทั้งหกในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในปัจจุบันมาตั้งภูมิลำเนาในท้องที่อำเภอนี้เมื่อประมาณ 135 ปีมาแล้ว ได้นำเอาชื่อบ้านเดิมคือคำว่า “บ้านหมี่” หรือ “เซ่า” ติดมาด้วย แล้วมาตั้งเป็นชื่อบ้านที่ตั้งหลักแหล่งใหม่

2. คำว่าเซ่า หรือ เซา เป็นภาษาพวนเดิมแปลว่า “หยุดพัก” เมื่อมาตั้งหลักแหล่งจึงตั้งชื่อว่า “บ้านเซ่า” ส่วนคำว่า “หมี่” นั้น หมายถึงการมัดเส้นไหมเป็นเปลาะเพื่อย้อมสีในเปลาะหนึ่งๆ ให้หลากสีกัน เพราะราษฎรในละแวกนั้นถนัดในการทอผ้าชนิดนี้ จึงตั้งชื่อเป็นเครื่องหมายในการประกอบอาชีพ “บ้านหมี่”

1.2 ข้อมูลทั่วไปของอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ภูมิศาสตร์ ที่ว่าการอำเภอบ้านหมี่ตั้งอยู่ที่ถนนเทศบาล

ตำบลบ้านหมี่ มีพื้นที่ 585.697 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขต

1. ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์
2. ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเมืองลพบุรี และอำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี
3. ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี
4. ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภออินทร์บุรี และอำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ประชากร

ประชากร รวม 86,822 คน แยกเป็น ชาย 42,596 คน หญิง 44,226 คน

การปกครอง

อำเภอบ้านหมี่แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 22 ตำบล ได้แก่ ไผ่ใหญ่ , โพนทอง, บ้านทราย, บางขาม, บ้านกล้วย, ดอนดึง, ดงพลับ, ชอนม่วง, บ้านชี, หนองกระเบียน, พุคา, สายห้วยแก้ว, หินปัก, มหาสอน, บางพึ่ง, บ้านหมี่, หนองทรายขาว, เชียงงา, บางกะพี้, หนองเมือง, หนองเต่าและสนามแจง (อำเภอบ้านหมี่. 2558: ออนไลน์)

ภาพประกอบ 1 แผนที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่. (2558). ออนไลน์.

1.3 ประวัติความเป็นมาศูนย์ผ้ามัดหมี่ป้าณรงค์

ณรงค์ ตางาม (2558: สัมภาษณ์) กล่าวว่า ศูนย์ผ้ามัดหมี่ป้าณรงค์เริ่มจัดตั้งกลุ่มขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ.2516 การทอผ้ามัดหมี่เริ่มทำเป็นอาชีพรองหลังจากทำการเกษตรเสร็จสิ้นลง ซึ่งถือเป็นงานหัตถกรรมที่สำคัญของ บ้านทราย ในอำเภอบ้านหมี่ ซึ่งผู้ประกอบอาชีพทอผ้าส่วนใหญ่เป็นชาวไทยพวน ผ้ามัดหมี่ของลพบุรีจะแตกต่างจากผ้ามัดหมี่ของทางภาคอีสาน เส้นด้ายส่วนใหญ่เป็นฝ้ายเพราะสภาพภูมิอากาศของลพบุรีมีอากาศร้อน และความชื้นต่ำ เป็นอุปสรรคต่อการขยายพันธ์ของตัวไหม จึนิยมใช้ฝ้าย ปัจจุบันนิยมใช้ด้ายฝ้ายและไหมสำเร็จ ผ้ามัดหมี่ของลพบุรีจะมีเอกลักษณ์โดดเด่นตรงที่

ลวดลายของผ้า ซึ่งมัดย้อมด้ายให้เป็นลวดลายต่างๆ เป็นจินตนาการของบรรพบุรุษที่เรียกว่ามัดหมี่มีรูปทรงเป็นลายเรขาคณิต มีความสมดุลของเส้นและสีผสมผสานกับสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดลวดลายอันสวยงาม เช่น ลายขิด ลายกระเบื้อง ลายตะขอลายดอกแก้ว การทอผ้ามัดหมี่เป็นภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยพวนอำเภอบ้านหมี่ ที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษที่อพยพมาจากแขวงเชียงขวาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อประมาณสองร้อยกว่าปีที่ผ่านมา ซึ่งนอกจากจะนิยมทอกันไว้ใช้ในชีวิตประจำวันสำหรับตนเอง และสมาชิกภายในครัวเรือนแล้ว ยังมีการทอขึ้นเพื่อใช้ในพิธีกรรม ประเพณีต่างๆ ความเชื่อทางศาสนาและสังคมด้วย

1.4 ชนชาติพวน

ประเทศของเรานั้นมีประชากรซึ่งผสมผสานกันด้วยชนหลายพันธุ์ กาลเวลาได้หลอมรวมให้แต่ละเผ่าพันธุ์เป็นหนึ่งเดียว ถึงกระนั้นก็ยังสามารถแยกแยะความแตกต่างของแต่ละเผ่าพันธุ์ได้ เนื่องจากเอกลักษณ์ที่พวกเขาได้พยายามสืบทอดต่อกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าจะมีการสูญหายหรือผิดเพี้ยนไปบ้างแต่ก็ยังพอบ่งบอกถึงความเป็นเผ่าพันธุ์เดิมของตนได้ เช่นภาษา ประเพณี วัฒนธรรม หรือความเชื่อต่างๆ เป็นต้น

สุขสัน จันทะโชโต (2536: 132) กล่าวว่า ชนชาติ “พวน” เป็นเผ่าพันธุ์หนึ่งที่ได้อพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่ครั้งโบราณ จากหลักฐานพบว่าชนชาติพวนเข้ามาในประเทศไทยนับเป็นระยะเวลาเกือบ 200 ปีมาแล้ว ธีรภาพ โลหิตกุล (2530: 49) และ สุขสัน จันทะโชโต (2536: 132) มีความเห็นสอดคล้องกันเรื่องชนชาติพวนว่า ชนชาติพวนหรือที่เรียกว่าลาวพวนนั้นเนื่องจากมีถิ่นฐานเดิมอยู่ในเขตประเทศลาว บริเวณที่ราบสูงตอนเหนือของประเทศลาว เขตเทือกเขาภูพวนลุ่มน้ำพวน เขตหัวฟันทั้งห้าทั้งหก ต่อมามีชาวพวนบางส่วนอพยพไปอยู่ใกล้เวียงจันทร์และหลวงพระบาง ลุ่มแม่น้ำโขงนับเป็นอาณาจักรที่ครอบคลุมพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาล บรรจง บุญการี (2533: 3) และ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2533: 48) มีความเห็นสอดคล้องกันเรื่องสาเหตุที่ทำให้ชาวพวนต้องอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยว่า สาเหตุที่ทำให้ชาวพวนต้องอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็ด้วยเงื่อนไขของสงครามโดยได้อพยพเข้ามาอยู่ในเขตประเทศไทยก็ด้วยเงื่อนไขของสงคราม โดยได้อพยพเข้ามาสามครั้งด้วยกันคือ สมัยกรุงธนบุรีครั้งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกยังทรงดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก ตีได้เมืองเวียงจันทร์แล้วกวาดต้อนผู้คนลงมาตั้งภูมิลำเนาตามหัวเมืองชั้นในครั้งที่สองในรัชสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปราบกบฏอนุวงศ์ (2330) และครั้งที่สามในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวให้โปรดยกทัพปราบฮ่อ จนทำให้เกิดข้อขัดแย้งกับญวณและเป็นผลเสียสืบเนื่องไปถึงกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศสในวิกฤตการณ์ ร.ศ.112 และรำไพพรรณ แก้วสุริยา (2533: 16) ได้กล่าวเกี่ยวกับการอพยพของชาวพวนว่า

ในการอพยพทั้งสามครั้งนี้ การอพยพในรัชสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นการอพยพครั้งใหญ่ของชาวพวน ได้มาตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตประเทศไทยกระจายกันอยู่ถึง 12 จังหวัดภาคเหนือ ภาคกลางและภาคอีสาน เช่น บ้านหาดเสี้ยว หาดสูง อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดพิษณุโลก อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสระบุรี จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย และจังหวัดลพบุรี เป็นต้น

แต่เดิมชาวไทยมักจะเรียกชาวพวนว่า “ลาวพวน” แต่จากการที่ชาวพวนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นระยะเวลานานแล้ว ได้พูดภาษาไทย เขียนหนังสือไทย มีสัญชาติไทย และถือตนเองว่าเป็นคนไทยแล้วแม้ว่าจะมีเชื้อชาติพวนก็ตาม ชาวพวนต้องการให้ชาวไทยเรียกเขาว่า “ไทยพวน”

ชาวไทยพวนในจังหวัดลพบุรีซึ่งได้อพยพเข้ามาในประเทศในสมัยรัชกาลที่ 3 พากันตั้งบ้านเรือนเป็นชุมชนใหญ่ในหลายพื้นที่ของจังหวัดลพบุรี เช่น หมู่บ้านถนนใหญ่ อำเภอเมือง ตำบลหลุมข้าว อำเภอโคกสำโรง แต่ที่เป็นชุมชนใหญ่ที่สุด คือที่บ้านหมี่ โดยเฉพาะที่ตำบลบ้านทราย บ้านกล้วย หินปัก โพนทอง บางกระพี้ เชียงงาและหนองทรายขาว ชาวพวนในจังหวัดลพบุรีจะมีผิวขาว

ซึ่งตรงกับลักษณะของชนชาตพวนที่ ธีรภาพ โลหิตกุล (2530: 39) ได้กล่าวไว้ว่า “พวน” เป็นชนชาติหนึ่ง มีรูปร่างหน้าตาคล้ายชาวลาวเผ่าอื่นๆ แต่มีผิวขาวกว่า นิสัยประจำเผ่าพันธุ์ชาวพวนโดยทั่วไปเป็นคนขยันขันแข็ง มีความมัธยัสถ์อดทน

รำไพพรรณ แก้วสุริยา (2533: 107) และ ธีรภาพ โลหิตกุล (2530: 47) มีความเห็นสอดคล้องกันเรื่องเรื่องวัฒนธรรมและประเพณีของชาวพวนว่า ชาวไทยพวนในประเทศไทยยังคงรักษาภาษาวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อบางประการของตนไว้ซึ่งสืบทอดกันมานานนับตั้งแต่ครั้งยังตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เมืองเชียงขวาง เช่น บุญสงกรานต์เดือน 5บุญข้าวห่อหรืองานบุญประดับดินสิ้นเดือน 9 บุญกวนข้าวทิพย์กลางเดือน 10 งานบุญกำฟ้าเดือน 3งานบุญข้าวหลาม งานบุญข้าวจี่และบุญเทศน์มหาชาติกัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ธีรภาพ โลหิตกุล (2530: 47) ได้สรุปไว้ว่า ชาวไทยพวนในจังหวัดลพบุรีก็เช่นกันยังคงสืบทอดเอกลักษณ์ดังกล่าวของชาวพวนไว้ แม้ว่าในปัจจุบันจะมีอารยธรรมสมัยใหม่ได้หลั่งไหลเข้ามาปะปนกับวัฒนธรรมชามพวนมากขึ้นทุกวันประเพณีบางอย่างได้เลือนหายไปแล้ว เช่น ประเพณีลงข่วงเข่นฝ้าย

1.5 **อัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของจังหวัดลพบุรี**

อัตลักษณ์ (identity) หมายถึง ผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้ และสังคมแต่ละสังคมมีอัตลักษณ์ทางวิถีชีวิต วัฒนธรรมของตนเอง

วัฒนธรรม (Culture) หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งวัฒนธรรมมีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่าง ที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง ซึ่งมนุษย์ได้สร้างระเบียบ กฎเกณฑ์วิธีในการปฏิบัติ รวมทั้งการจัดระเบียบตลอดจนระบบความ ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ และเทคโนโลยีต่างๆ โดยได้วิวัฒนาการสืบทอดกันมาอย่างมีแบบแผน

“เมืองลวปุระหรือละโว้หรือลพบุรี” เคยเป็นเมืองสำคัญมาแต่สมัยรัฐทวารวดีเมื่อครั้งอำนาจของรัฐทวารวดีในดินแดนภาคกลางของประเทศไทยเสื่อมลงไปแล้ว ละโว้จึงได้ปรับเปลี่ยนคตินิยมไปเป็นแบบขอม ดังนั้นจังหวัดลพบุรีจึงเป็นเมืองที่มีแห่งความหลากหลายและต่อเนื่องของความเจริญทางวัฒนธรรมยาวนานกว่า 3,000 ปี ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีอัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ดังนี้

1.5.1 **พระปรางค์สามยอด**

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2558: ออนไลน์) ได้กล่าวเกี่ยวกับพระปรางค์สามยอดไว้ว่า พระปรางค์สามยอด ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี บนเนินดินด้านตะวันตกของทางรถไฟ ใกล้กับศาลพระกาฬ เป็นโบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดลพบุรี ลักษณะเป็นปราสาทเขมรในศิลปะบายน (พ.ศ. 1720 - 1773) โครงสร้างเป็นศิลาแลงประดับปูนปั้น สร้างขึ้นในรัชสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 (ครองราชย์ พ.ศ. 1724 - ประมาณ 1757) เพื่อเป็นพุทธสถานในลัทธิวัชรยานประจำเมืองละโว้หรือลพบุรี ซึ่งในขณะนั้นเป็นเมืองลูกหลวงของอาณาจักรกัมพูชา แต่เดิมภายในปราสาทประธานประดิษฐานพระพุทธรูปนาคปรกทรงเครื่อง ปราสาททิศใต้ประดิษฐานรูปพระโลเกศวร (พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร) สี่กร และปราสาททิศเหนือประดิษฐานรูปพระนางปรัชญาปารมิตาสองกร

รูปแบบและโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมเป็นปราสาทศิลาแลงแบบเขมรเรียงต่อกัน 3 องค์ เชื่อมต่อกันด้วยมุขกระสัน ภายในบริเวณนอกจากปราสาททั้ง 3 องค์ ทางด้านทิศตะวันออกของปราสาทประธานมีการต่อเติมวิหารก่ออิฐถือปูนเชื่อมต่อกับปราสาทประธานเพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ปราสาทขอม 3 องค์ เชื่อมต่อกันด้วยมุขกระสัน (อันตรละ) โดยวางตัวในแนวเหนือ-ใต้ หันหน้าสู่ทิศตะวันออก ปราสาทประธานมีความสูงใหญ่กว่าอีก 2 องค์ โครงสร้างของปราสาททำจากศิลาแลงฉาบปูน มีการประดับประดาตามส่วนต่างๆ ของปราสาทด้วยปูนปั้น อันเป็นลักษณะของงานสถาปัตยกรรมในยุคของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 (ครองราชย์ พ.ศ. 1724 - ประมาณ 1757) ที่นิยมใช้ศิลาแลงเป็นวัสดุในการก่อสร้าง

ตัววิหารเป็นวิหารก่ออิฐถือปูน มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันออก สภาพของวิหารคงเหลือเพียงผนังทั้ง 2 ข้างและผนังหุ้มกลองทางด้านทิศตะวันออก ส่วนเครื่องบนพังทลายไปหมดแล้ว ประตูของผนังหุ้มกลองด้านทิศตะวันออกก่ออิฐเป็นซุ้มโค้งหรืออาร์ช (arch) แบบตะวันตก ส่วนประตูทางเข้าที่ผนังด้านข้างของวิหารและหน้าต่างที่ผนังด้านหลังของวิหารก่ออิฐเป็นซุ้มโค้งกลีบบัว (pointed arch) แบบศิลปะอิสลาม

วงเวียนเทพสตรี

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2558: ออนไลน์) ได้กล่าวเกี่ยวกับวงเวียนเทพสตรีไว้ว่า พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตั้งอยู่กลางวงเวียนเทพสตรี หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า วงเวียนพระนารายณ์ ใกล้ศาลากลางจังหวัดลพบุรี บริเวณหัวถนน นารายณ์มหาราชก่อนเข้าสู่ย่านตัวเมือง วงเวียนเทพสตรีมีลักษณะเป็นวงเวียนขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นที่ตั้งของพระราชานุสาวรีย์ของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระมหากษัตริย์ผู้มีคุณูปการณ์ต่อเมืองลพบุรี ผู้คนจึงนิยมเรียกวงเวียนดังกล่าวว่า วงเวียนพระนารายณ์ หรือ วงเวียนพระนารายณ์มหาราช

อนุสาวรีย์สมเด็จพระนารายณ์มหาราชเป็นรูปปั้นในท่าประทับยืนผินพระพักตร์ไปทาง ทิศตะวันออก พระหัตถ์ขวาทรงพระแสงดาบ ก้าวพระบาทซ้ายออกมาข้างหน้าเล็กน้อย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรง ประกอบพิธีเปิดเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509 ที่ฐานอนุสาวรีย์ได้จารึกข้อความว่า "สมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระมหากษัตริย์ไทยผู้ยิ่งใหญ่พระองค์หนึ่ง ทรงพระราชสมภพ ณ กรุงศรีอยุธยา พ.ศ. 2175 สวรรคต ณ เมืองลพบุรี เมื่อ พ.ศ. 2231 พระองค์ทรงมีพระบรมราชกฤษดาภินิหารเป็นอย่างยิ่ง" ในรัชสมัยของพระองค์นั้น ชาวฮอลันดาได้กีดกันการเดินเรือค้าขายของไทย ถึงกับส่งเรือรบมาปิดปากแม่น้ำเจ้าพระยา ขู่ระดมยิง จนไทยต้องผ่อนผันยอมทำสัญญาประโยชน์การค้าให้ตามที่ต้องการ แต่เพื่อป้องกันมิให้ฮอลันดาข่มเหงไทยอีก สมเด็จพระนารายณ์จึงทรงสร้างเมืองลพบุรีไว้เป็นเมืองหลวงสำรอง อยู่เหนือขึ้นไปจากกรุงศรีอยุธยา และเตรียมสร้างป้อมปราการไว้คอยต่อต้านข้าศึก เป็นเหตุให้บาทหลวงฝรั่งเศสที่มีความรู้ทางการช่าง และต้องการเผยแผ่คริสต์ศาสนา นิกายโรมันคาทอลิก ได้เข้ามาอาสาสมัครรับใช้ราชการจัดกิจการเหล่านี้ ข้าราชการฝรั่งที่ทำราชการมีความดีความชอบในการปรับปรุงขยายการค้าของไทยขณะนั้นคือ เจ้าพระยาวิชเยนทร์

สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงเป็นกษัตริย์ในราชวงศ์ปราสาททององค์สุดท้าย ในรัชสมัยของพระองค์วรรณคดีและศิลปะ ของ ไทยได้เจริญถึงขีดสูงสุด มีสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศอย่างกว้างขวาง เกียรติคุณของประเทศไทยแผ่ไพศาลเป็นอย่างยิ่ง ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ประชาชนชาวไทยได้ร่วมกันสร้าง และประดิษฐานอนุสาวรีย์นี้ไว้ เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509

ทุ่งดอกทานตะวัน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2558: ออนไลน์) ได้กล่าวเกี่ยวกับทุ่งดอกทานตะวัน จังหวัดลพบุรีมีการปลูกทานตะวันมากที่สุดในประเทศไทย ประมาณ 200,000 - 300,000 ไร่ ดอกทานตะวันจะบานสะพรั่งในช่วงเดือนพฤศจิกายน - มกราคม ทานตะวันเป็นพืชทนแล้งเกษตรกรนิยมปลูกทดแทนข้าวโพด เมล็ดทานตะวันมีสารอาหารที่มีคุณค่า นิยมใช้สกัดทำน้ำมันปรุงอาหาร หรืออบแห้ง เพื่อรับประทาน หรือใช้เป็นส่วนผสมของเครื่องสำอาง และยังสามารถเลี้ยงผึ้งเป็นอาชีพเสริมได้อีกด้วย จึงทำให้ได้ผลผลิต คือ น้ำผึ้งจากดอกทานตะวันอีกทางหนึ่ง แหล่งปลูกทานตะวันกระจายอยู่ทั่วไป ในเขตอำเภอเมือง อำเภอพัฒนานิคม อำเภอชัยบาดาล

ศาลพระกาฬ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (2558: ออนไลน์) ได้กล่าวเกี่ยวกับศาลพระกาฬไว้ว่า ตั้งอยู่ริมทางรถไฟทางด้านทิศตะวันออก เป็นเทวสถานเก่าครั้งขอมครองเมืองลพบุรีสร้างด้วยศิลาแลงเรียงซ้อนกันเป็นฐานสูง จึงเรียกกันมาแต่ก่อนอีกชื่อหนึ่งว่าศาลสูง ที่ทับหลังสลักเป็นรูปพระนารายณ์บรรทมสินธุ์ ทำด้วยศิลาทราย 1 แผ่น อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16 วางอยู่ติดฝาผนังวิหารหลังเล็กชั้นบน ณ ที่นี้ได้พบหลักศิลาจารึกแปดเหลี่ยมจารึกอักษรมอญโบราณ ส่วนด้านหน้าเป็นศาลที่สร้างขึ้นเมื่อพ.ศ. 2496 โดยสร้างทับบนรากฐานเดิมที่สร้างไว้ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภายในวิหารประดิษฐานรูปพระนารายณ์ยืนทำด้วยศิลา 2 องค์ องค์เล็กเป็นแบบเทวรูปรุ่นเก่าในประเทศไทยองค์ใหญ่เป็นประติมากรรมแบบ ลพบุรี แต่พระเศียรเดิมหายไป ภายหลังมีผู้นำเศียรพระพุทธรูปศิลาทราย สมัยอยุธยาสวมต่อไว้เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนทั่วไป

ในอดีตศาลพระกาฬร่มรื่นไปด้วยต้นกร่างขนาดใหญ่ขึ้นอยู่มากมายให้ร่มเงาครึ้มทั่วบริเวณ และมีฝูงลิงอาศัยอยู่กันเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นยังมีละครแก้บนไว้บริการผู้ที่ประสงค์จะมาแก้บน ณ สถานที่นี้ มีผู้กล่าวว่าใครก็ตามที่มาเมืองลพบุรีแล้วไม่ได้ไหว้เจ้าพ่อพระกาฬแล้วถือเสมือนว่าไม่ได้ไปเยือนเมืองลพบุรี

วงเวียนศรีสุริโยทัย

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (2558: ออนไลน์) ได้กล่าวเกี่ยวกับวงเวียนศรีสุริโยทัยไว้ว่า ตั้งอยู่บนถนนนารายณ์มหาราช กลางวงเวียนศรีสุริโยทัยหรือวงเวียนสระแก้ว เป็นสระน้ำขนาดใหญ่ขุดเมื่อปี พ.ศ. 2481-2482 สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีในอดีตเพื่อใช้เป็นแหล่งน้ำใช้ของเมืองใหม่และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน แลสร้างประติมากรรม ลักษณะคล้ายทหารปืนใหญ่ ในท่าเตรียมพร้อมอยู่บนแท่งสูงกลางสระ

ต่อมาจึงได้เปลี่ยนเป็นสร้างสิ่งก็สร้างคล้ายรูปพานและรูปคล้ายเทียนตั้งอยู่กลางพาน มีสะพานเชื่อมจากขอบสระไปยังพานทั้ง 4 ทิศ ขอบพานมีตราสัญลักษณ์ของกระทรวงต่างๆ เช่น กระทรวงยุติธรรม กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง ในสระมีพญานาคให้น้ำ 4 ตัว มีรูปปั้น คชสีห์หมอบซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของทหารอยู่เชิงสะพานทั้งสี่ทิศรวม 8 ตัว รูปปั้นคชสีห์มีเจตนาปั้นให้มีกล้ามเนื้อเพื่อให้เกิดความรู้สึกแข็งแรงบึกบึน ขอบสระสร้างเป็นที่นั่งพักผ่อนโดยรอบ

เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (2558: ออนไลน์) ได้กล่าวเกี่ยวกับเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ไว้ว่า สืบเนื่องจากการก่อสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ในเส้นทางรถไฟช่วงสถานีรถไฟแก่งเสือเต้นถึงสถานีรถไฟสุรนารายณ์ (เดิม) ซึ่งเส้นทางรถไฟตั้งอยู่ต่ำกว่าระดับการกักเก็บน้ำของเขื่อน ทำให้การรถไฟแห่งประเทศไทย ต้องย้ายเส้นทางรถไฟที่จะถูกน้ำท่วมให้ทันกับการสร้างเขื่อน พร้อมทั้งสร้างที่หยุดรถไฟบริเวณดังกล่าวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งนั้นได้เริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2540 ใช้เวลา 14 เดือน แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2541 ทางรถไฟที่ย้ายมาสร้างใหม่จะอยู่ติดกับอ่างเก็บน้ำเป็นระยะทางรวม 24 กิโลเมตร เมื่อสร้างเสร็จแล้วได้เริ่มมีการเดินรถผ่านเส้นทางดังกล่าว ซึ่งจะเห็นขบวนรถวิ่งบนสันเขื่อนลัดเลาะไปข้างๆ อ่างเก็บน้ำ มองดูเหมือนขบวนรถวิ่งไปบนผิวน้ำ จนชาวบ้านเรียกกันว่า รถไฟลอยน้ำ ตลอด 2 ข้างทางจะได้ชมทัศนียภาพข้างทางรถไฟอันงดงาม

เส้นทางรถไฟก่อนถึงเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ก่อนถึงสถานีรถไฟหินซ้อน จะผ่านไร่ดอกทานตะวันบานสะพรั่งตลอดเส้นทางรถไฟสวยงามมาก ว่ากันว่าเป็นไร่ดอกทานตะวันที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

พระราชวังที่สมเด็จพระนารายณ์

พระนารายณ์ราชนิเวศน์ (2558. ออนไลน์) ได้กล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของพระราชวังที่สมเด็จพระนารายณ์ ว่า เป็นพระราชวังที่สมเด็จพระนารายณ์มหาราชโปรดให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2209 บนพื้นที่ 41 ไร่ ณ เมืองลพบุรี เพื่อใช้เป็นที่ประทับ ล่าสัตว์ ออกว่าราชการ และต้อนรับแขกเมือง พระองค์ทรงประทับ ณ พระราชวังแห่งนี้ประมาณ 8-9 เดือนในช่วงปลายรัชกาลและเสด็จสวรรคต ณ พระที่นั่งสุทธาสวรรค์ เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2232

ภายหลังการเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระนารายณ์ราชนิเวศน์ถูกทิ้งร้าง จนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์โปรดให้บูรณะพระราชวังของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และสร้างพระที่นั่งขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. 2399 และพระราชทานนามว่า "พระนารายณ์ราชนิเวศน์"

เมืองทหาร

จังหวัดลพบุรี (2558: ออนไลน์) ได้กล่าวเกี่ยวกับศูนย์กลางทางด้านการทหารของจังหวัดลพบุรีไว้ว่า จังหวัดลพบุรี เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่กึ่งกลางของประเทศ มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก มีประวัติศาสตร์ยาวนาน ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของกองกำลังทั้งทหารบกและทหารอากาศหลายหน่วย เป็นศูนย์กลางทางด้านการทหาร กองกำลังทางการรบ ซึ่งจังหวัดลพบุรีนั้นมีภูมิประเทศที่เหมาะสมคืออยู่ในเขตตอนกลางของประเทศจึงทำให้เป็นศูนย์กลางทางด้านการทหารซึ่งสามารถที่กระจายหรือแจกจ่ายกำลังพล อาวุธยุทธโทปกรณ์ไปยังภูมิภาคต่างๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ลพบุรีได้รับการทำนุบำรุงอีกครั้งสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และนอกจากนั้นได้มีการวางผังเมืองใหม่และตั้งหน่วยทหารขึ้นมาในเมืองลพบุรี ซึ่งมีหน่วยทหารที่สำคัญได้แก่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่ , ศูนย์การบินทหารบก , หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ , ศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร , หน่วยรบพิเศษ เป็นต้น ดังนั้นเมืองลพบุรีจึงได้ชื่อว่าเป็นเมืองทหารเพราะมีหน่วยทหารที่สำคัญตั้งอยู่ถึง 11 หน่วย ลพบุรีในปัจจุบันจึงเป็น "เมืองเศรษฐกิจ เมืองท่องเที่ยว ศูนย์การศึกษาของภาคกลางตอนบน และยังเป็นเมืองทหารอีกด้วย"

ระบำลพบุรี

สำนักการสังคีต (2558. ออนไลน์) ได้กล่าวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของระบำลพบุรีไว้ว่า ระบำลพบุรี เป็นระบำชุดที่ 3 ในระบำโบราณคดีที่เกิดขึ้นจากแนวความคิดของนายธนิต อยู่โพธิ์ (อดีตอธิบดีกรมศิลปากร) เช่นเดียวกับระบำทวารวดี อยู่ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 16-19 ประดิษฐ์ขึ้น โดยอาศัยหลักฐานจากโบราณวัตถุ และภาพจำหลักตามโบราณสถาน ซึ่งสร้างขึ้นตามแบบศิลปะของขอมที่อยู่ในประเทศกัมพูชา และประเทศไทย อาทิ พระปรางค์สามยอดในจังหวัดลพบุรี ทับหลังประตูระเบียงตะวันตกของปราสาทหินพิมายในจังหวัดนครราชสีมา ปราสาทหินพนมรุ้งในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น การแต่งทำนองเพลง กระบวนท่ารำ และเครื่องแต่งกาย จึงมีลักษณะคล้ายเขมรเป็นส่วนใหญ่

การแต่งกาย

พวงผกา คุโรวาท (2540. 34-37) ได้กล่าวเกี่ยวกับการแต่งกายของลพบุรีว่า การแต่งกายศิลปะลพบุรีได้รับรูปแบบมาจากศิลปะของขอมเป็นส่วนใหญ่ รูปหล่อสำริดที่มีอยู่เป็นจำนวนมากสะท้อนให้เห็นถึงการแต่งกายของชาวลพบุรีที่รับเอาวัฒนธรรมมาจากขอม ลักษณะการแต่งกายสมัยลพบุรีโดยทั่วไปมีลักษณะดังนี้

ลักษณะการแต่งกายของผู้หญิง

- ผม ผมแสกกลาง ตอนบนมุ่นเป็นมวย ปักด้วยปิ่นยอดแหลม

- เครื่องประดับ สวมกำไลต้นแขน ข้อมือทั้ง 2 มีปิ่น เข็มขัดมีลวดลาย สวมเทริดที่ ศีรษะมีกรองคอทำลวดลายเป็นแผ่นใหญ่ ตุ้มหูทำเป็นหัวเป็ดคว่ำ

- เครื่องแต่งกาย ไม่สวมเสื้อ นุ่งผ้าให้ชายซ้อนกันตรงหน้า แล้วปล่อยชายออก 2 ข้าง เป็นปลีบางทีปล่อยชายยาวลงถึงสะโพกทั้งขวาและซ้าย เป็นชายไหว คาดเข็มขัด ปลายทำเป็น พู่คล้ายกรวยเชิงห้อยเรียงเป็นแถว ไม่สวมรองเท้า

ลักษณะการแต่งกายของผู้ชาย

- ผม เกล้าผมเหนือศีรษะ

- เครื่องประดับ คาดเข็มขัดหัวเข็มขัดผูกเป็นปมเงื่อนแบบสอดสร้อย ใส่ตุ้มหู กรองคอ เป็นเส้นเกลี้ยง ซ้อนกัน 2 ชั้น ตรงกลางทำเป็นลวดลายดอกไม้เม็ดกลมๆ ซ้อนกัน สวมกำไลต้นแขน ข้อมือและเท้า

- เครื่องแต่งกาย นุ่งผ้าถุงสูง ขวาทับซ้ายแล้วทิ้งชายเป็นกาบใหญ่ คาดเข็มขัด นุ่งสั้น เหนือเข่าทิ้งชายพกออกมา ข้าหน้าเป็นแผ่นใหญ่ ไม่สวมรองเท้า

ลิง

มูลนิธิเพื่อลิงลพบุรี (2556: ออนไลน์) ได้กล่าวเกี่ยวกับลิงเมืองลพบุรีไว้ว่า ลิงเมืองลพบุรี คือสมุนบริวารของหนุมาน เป็นตำนานที่เล่าขานกันอย่างแพร่หลาย ว่าหนุมานสร้างเมืองลพบุรี หาอ่านได้จากตำนานเมืองลพบุรี ในเนื้อเรื่องได้บ่งบอกถึงเมื่อครั้งพระรามทำศึกชนะทศกัณฑ์ พระรามได้มีพระประสงค์จะปูนบำเหน็จให้แก่แม่ทัพนายกองที่มีความดีความชอบในการทำสงคราม สำหรับหนุมานนั้นมีความชอบมากกว่าผู้ใด พระรามจึงประทานเมืองอโยธยาให้ครองกึ่งหนึ่ง แต่หนุมานไม่ประสงค์ตีเสมอพระรามเจ้าอยู่หัว จึงถวายเมืองคืน แต่พระรามอยากให้หนุมานครองเมืองอยู่ดี จึงให้ไปครองเมืองที่สร้างขึ้นใหม่ โดยอธิษฐานเสี่ยงทายด้วยการแผลงศรพรหมาสตร์หาที่ตั้งเมือง แล้วให้หนุมานเหาะตามไป หากลูกศรตก ณ ที่ใด ก็ให้สร้างเมือง ณ ที่นั้น ปรากฏว่าศรตกลงที่ทะเล อานุภาพของศรพรหมาสตร์ทำให้น้ำทะเลแห้งเป็นบริเวณกว้าง พื้นที่นั้นเรียกว่าทุ่งศรพรหมาสตร์ ดินบริเวณที่ศรพรหมาสตร์ปักจนร้อนสุก กลายเป็นดินสีขาวที่รียกว่าดินสอพอง (ในปัจจุบัน) หนุมานเหาะตามลงมา ณ พื้นที่ศรปัก แล้วใช้หางกวาดโดยรอบกำหนดเป็นเขตเมือง อานุภาพของหางหนุมานทำให้เกิดคูเมืองและเนินดินพูนสูงขึ้นกลายเป็นปราการป้องกันศัตรู เมืองนั้นชื่อว่าเมืองลพบุรีในปัจจุบันนี้เอง

สรุปแล้วจังหวัดลพบุรีเป็นจังหวัดที่มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น เนื่องจากเป็นดินแดนที่มีความเจริญในด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะศิลปะสมัยลพบุรีที่ได้รับอิทธิพลมาจากขอม และมีสิ่งที่น่าสนใจมากมายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผ้ามัดหมี่

วิชัย ลีละวิทย์มงคล (ม.ป.ป.: 4) กล่าวว่า ปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ได้แก่ อาหาร ยา เครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัยนั้นเครื่องนุ่งห่มเป็นมรดกที่เป็นรูปธรรมที่สุดที่มนุษย์ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ยาวนานเป็นพันๆ ปีมนุษย์โบราณนุ่งห่มหนังสัตว์ ถักสานปอ และทำเชือกเส้นใยไม้เลื้อย มีหลักฐานเก่าแก่ที่สุดแสดงให้รู้ว่าในพระราชวังองจักรพรรดิจีนมีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม สาวไหมและทอผ้าไหมเมื่อประมาณ 8,000 ปีมาแล้ว กัญจน์ชญา จันทรังษี (2556: 40) กล่าวว่า สิ่งทอเหล่านี้เป็นสื่อตัวแทนอักษรที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นภายหลังให้คนรุ่นหลังรู้เห็นความเป็นอยู่บางส่วนองบรรพบุรุษ เช่นเดียวกับภาพเขียน ด้วยตัวอักษรเกิดทีหลังสิ่งทอนี้เองทำให้ไม่สามารถสืบค้น และระบุได้ว่ากำเนิดที่แท้จริงองการทอผ้าเกิดขึ้นเมื่อใด แต่การทอผ้าประกอบด้วยวัตถุดิบที่สำคัญ คือ เส้นใยและสีย้อม กับภูมิปัญญาที่สั่งสมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.1 ศิลปะการทอผ้าไทย

ผ้าไทย คือผ้าทอมือที่มีการผลิตในประเทศไทย โดยมีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละท้องถิ่น ประวัติผ้าไทยไม่ปรากฏในหลักฐานทางประวัติศาสตร์มากนัก เนื่องจากมีการให้ความสำคัญในด้านอื่นๆ มากกว่า แต่เราพอจะสืบหาประวัติของผ้าไทยในสมัยก่อนได้บ้างจากวรรณคดี จิตรกรรมฝาผนัง และมรดกศิลปะที่คงเหลืออยู่ในบางท้องถิ่น ผ้าไทย (*ผ้าไทย*. 2558: ออนไลน์)

สาวิตรี สุวรรณสถิต (2542: ออนไลน์) ได้กล่าวเกี่ยวกับศิลปะการทอผ้าไทย ไว้ดังนี้

ผ้าเป็นวัสดุสำหรับทำเครื่องนุ่งห่ม จึงนับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐาน ที่จำเป็นอย่างหนึ่ง ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ควบคู่ไปกับอาหาร และที่อยู่อาศัย

ในอดีต การทอผ้าใช้เองในครัวเรือนเคยมีความสำคัญมากในสังคมไทย ชุมชนน้อยใหญ่ ในหมู่บ้าน และแม้แต่ในเมือง ต่างก็มีธรรมเนียมการทอผ้าไว้ใช้สอยเอง และสำหรับมอบให้ผู้อื่น เป็นของขวัญ ในโอกาสต่างๆ เช่น สงกรานต์ หรือในการไหว้ผู้ใหญ่ ในงานแต่งงาน และยังมีประเพณีการทอผ้าถวายวัด ถวายพระ ในงานทำบุญประจำปีอีก เช่น ในประเพณีทอดผ้ากฐิน และทอดผ้าป่าเป็นต้น

ในประเทศไทย และในประเทศเพื่อนบ้าน ที่มีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับไทย งานทอผ้าเป็นงานเฉพาะของผู้หญิง ผู้ชายจะทำงานหัตถกรรมอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับครอบครัว และชุมชน เช่น จักสาน ตี

เหล็ก ทำเครื่องเงิน และแกะสลักไม้ งานหัตถกรรมของทั้งหญิงและชายเหล่านี้ มักจะ ทำในยามว่างจากการทำไร่ทำนา ซึ่งทั้งหญิงและชายมีหน้าที่ออกไปใช้แรงงานร่วมกัน

เด็กผู้หญิงในหมู่บ้านในสมัยก่อน จะเรียนรู้การทอผ้าจากการเฝ้าสังเกตการทำงานของยาย แม่ น้า หรือพี่สาว เมื่อเด็กโตพอจะนั่งกี่สำหรับใช้ทอผ้าได้ ก็จะเริ่มทอผ้าง่ายๆ ก่อน แล้วจึงเริ่มพัฒนาเทคนิคการทอ จนสามารถทอผ้าที่มีลวดลายวิจิตร สำหรับงานพิธีได้ การทอผ้าจึงเป็นงานศิลปหัตถกรรมของผู้หญิงที่เรียนรู้สืบทอดกันภายใน ครอบครัวต่อมาหลายๆ ชั่วคน นับเป็นการอบรมบ่มนิสัยลูกผู้หญิงให้มีความละเอียด มีระเบียบ อดทน รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และรู้จัก ศิลปะ นอกจากนี้ยังเป็นการสืบทอดเทคนิควิธี และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของครอบครัว และของชุมชนอีกด้วย นับได้ว่า การทอผ้าเป็นบทบาททางสังคมวัฒนธรรม ที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้หญิงไทย ในท้องถิ่นต่างๆ ในอดีต

สำหรับสังคมเมืองหลวง และเมืองท่าใหญ่ๆ ของไทยนั้น มีการค้าขายติดต่อกับดินแดนใกล้ไกลมาแต่โบราณ จึงมีพ่อค้าจากต่างแดนผ่านไปมา นำสินค้าแปลกๆ ใหม่ๆ มาขาย มาแลกเปลี่ยน หรือมาเป็นของกำนัลแก่ผู้คนในเมืองเหล่านั้น ซึ่งผ้าสวยๆ ใช้วัสดุ และมีลวดลายแปลกตาจากต่างแดนก็นับว่า เป็นสินค้าล้ำค่าที่พึงปรารถนาอย่างหนึ่ง ดังนั้นคนไทยในเมืองหลวง และเมืองใหญ่ๆ โดยเฉพาะผู้คนชั้นสูง จึงรู้จักใช้ผ้าต่างประเทศ เช่น จากจีน อินเดีย อาหรับ และยุโรป ได้แก่ ผ้าแพรไหม ผ้าสักหลาด ผ้ายก ดิ้นเงินดิ้นทอง และผ้าพิมพ์ เป็นต้น พวกผู้หญิง ในตระกูลขุนนาง หรือคหบดี ก็มักไม่ทอผ้าเอง แต่จะมีบ่าวไพร่ หรือชาวบ้านรับทอผ้าให้ตามสั่ง เมื่อผ้าต่างชาติได้ใช้กันแพร่หลาย ในหมู่คนไทยที่ซื้อหาจากต่างประเทศ ต่อมาก็มีการลอกเลียนแบบ โดยนำมาว่าจ้างให้ช่างทอไทยหัดทอบ้าง ทำให้ศิลปะการทอผ้าของไทย ยิ่งมีความวิจิตรมากยิ่งขึ้น เป็นลำดับ

วิวัฒนาการของการทอผ้าในประเทศไทย

แม้ว่าเราจะไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดมาใช้อธิบายเรื่องจุดกำเนิดของการทอผ้าในประเทศไทยก็ตาม แต่ก็อาจจะกล่าวได้ว่า การทอผ้าเป็นงานศิลปหัตถกรรม ที่เก่าแก่ที่สุดอย่างหนึ่งที่มนุษย์ในสมัยโบราณที่อาศัยอยู่ในดินแดนนี้ รู้จักทำขึ้น ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์

ภาพเขียนสีบนผนังถ้ำ เช่น ที่เขาปลาร้า จังหวัดอุทัยธานี อายุประมาณ 2,500 ปีมาแล้ว มีรูปมนุษย์โบราณกับสัตว์เลี้ยง เช่น ควายและสุนัข แสดงว่า มนุษย์ยุคนั้นรู้จักเลี้ยงสัตว์แล้ว ลักษณะการแต่งกายของมนุษย์ยุคนั้น ดูคล้ายกับจะเปลือยท่อนบน ส่วนท่อนล่างสันนิษฐานว่า จะใช้หนังสัตว์ หรือผ้าหยาบๆ ร้อยเชือกผูกไว้รอบๆ สะโพก บนศีรษะประดับด้วยขนนก

จากภาชนะเครื่องปั้นดินเผาโบราณที่พบบริเวณถ้ำผี จังหวัดแม่ฮ่องสอน อายุประมา 7,000-8,000 ปีมาแล้ว พบว่า มีการตกแต่งด้วยรอยเชือก และรอยตาข่ายทาบ ทำให้เราสันนิษฐานว่า

มนุษย์น่าจะรู้จักทำเชือกและตาข่ายก่อน โดยนำพืชที่มีใยมาฟั่นให้เป็นเชือก แล้วนำเชือกมาผูก หรือถักเป็นตาข่าย จากการถักก็พัฒนาขึ้นมา เป็นการทอ ด้วยเทคนิคง่ายๆ แบบการจักสาน คือ นำเชือกมาผูกกับไม้หรือยึดไว้ให้ด้ายเส้นยืน แล้วนำเชือกอีกเส้นหนึ่งมาพุ่งขัดกับด้ายเส้นยืน เกิดเป็นผืนผ้าหยาบๆ ขึ้น เหมือนการขัดกระดาษ หรือการจักสาน เกิดเป็นผ้ากระสอบแบบหยาบๆ

เราพบหลักฐานที่สำคัญทางโบราณคดีที่บริเวณบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี เช่น พบกำไลสำริด ซึ่งมีสนิม และมีเศษผ้าติดอยู่กับคราบสนิมนั้น นักวิทยาศาสตร์อธิบายว่า สนิมเป็นตัวกัดกร่อนโลหะ ซึ่งเป็นอนินทรียวัตถุ แต่กลับเป็นตัวอนุรักษ์ผ้า ซึ่งเป็นอินทรียวัตถุไว้ไม่ให้เสื่อมสลายไปตามกาลเวลา ที่แหล่งบ้านเชียงนี้ เรายังพบแวดินเผา ซึ่งเป็นอุปกรณ์การปั่นด้ายแบบง่ายๆ และพบลูกกลิ้งแกะลาย สำหรับใช้ทำลวดลายบนผ้าเป็นจำนวนมาก จึงทำให้พอจะสันนิษฐานได้ว่า มนุษย์อาศัยอยู่ในบริเวณบ้านเชียง เมื่อ 2,000- 4,000 ปีมาแล้ว รู้จักการปั่นด้าย ทอผ้า ย้อมสี และพิมพ์ลวดลายลงบนผ้าอีกด้วย

วัตถุดิบสำหรับการทอผ้า

วัตถุดิบสำหรับการทอผ้านั้น คงจะมีการพัฒนากันขึ้นมาเป็นลำดับ แต่เราก็พอจะสันนิษฐานจากหลักฐานทางโบราณคดี ที่พบในประเทศไทยได้ว่า ในสมัยโบราณมนุษย์คงจะได้แสวงหาพืชในท้องถิ่น ที่มีเส้นใยแข็งแรง เช่น ปอ ป่าน กัญชา กล้วย สับปะรด มาปั่นเป็นเกลียวเชือกใช้ ก่อน ต่อมาจึงนำเชือกมาถักทอเป็นตาข่ายและ เป็นผืนผ้าเป็นลำดับ เศษใยผ้าที่พบที่บ้านเชียง เชื่อว่าเป็นเศษใยกัญชา การใช้เส้นใยพืชเป็นวัตถุดิบในการทอผ้านี้ ก็ยังมีผู้คนบางท้องถิ่นในประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทย ทำใช้กันอยู่บ้างในปัจจุบัน เช่น ในภาคเหนือของไทย และในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ก็มีการทำผ้าจากใยของป่านกัญชา ซึ่งมีลักษณะเหมือนผ้าลินินอย่างหยาบๆ ในโอกินาวา ประเทศญี่ปุ่น ก็มีการทอผ้าจากใยของต้นกล้วย ในบอร์เนียว และในฟิลิปปินส์ก็ยังใช้ใยสับปะรดทอผ้าใช้กันอยู่ ผ้า ป่านใยสับปะรดของฟิลิปปินส์ได้มีการพัฒนา เทคนิคการฟอก จนกลายเป็นผ้าป่านแก้วที่ทนทาน สวยงาม และราคาแพง นิยมใช้กันในสังคมชั้น สูงของฟิลิปปินส์จนถึงทุกวันนี้

วัตถุดิบอื่นๆ ที่นิยมนำมาใช้ทอผ้า ได้แก่ ไหม ฝ้าย และขนสัตว์ นั้น นักวิชาการเชื่อกันว่า มีกำเนิดจากดินแดนอื่นนอกประเทศไทย ไหมนั้นเชื่อว่า มีต้นกำเนิดมาจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แล้วนำไปเผยแพร่ในญี่ปุ่น อินเดีย รวมทั้งดินแดนต่างๆ ในเอเชีย และยุโรป ส่วนฝ้าย เชื่อกันว่าอาจมาจากอาหรับและเผยแพร่เข้ามาใช้ กันอย่างกว้างขวางในอินเดียก่อน จึงเข้ามาในแถบประเทศไทย และประเทศใกล้เคียงภายหลัง จนกลายเป็นพืชพื้นเมืองในแถบนี้ไป สำหรับขนสัตว์ เป็นวัสดุที่เหมาะกับอากาศหนาว เชื่อกันว่านำมา ใช้ทำผ้าในยุโรปตอนเหนือก่อน แล้วจึงแพร่หลาย ไปสู่ดินแดนอื่นๆ

วัตถุดิบที่ใช้ย้อมสีผ้านั้น เชื่อกันว่า คนโบราณรู้จักนำพืชสมุนไพร และเปลือกไม้ที่มีอยู่มากมายในท้องถิ่นของเรา มาใช้ย้อมผ้า และทุกวันนี้ก็ยังมีผู้ที่สืบทอด และค้นคว้าเกี่ยวกับการใช้สีธรรมชาติจากพืชมาย้อมผ้ากันอยู่ เช่น นาง แสงดา บัณสิทธิ์ ที่บ้านไร่ไผ่งาม อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ศิลปินแห่งชาติด้านการย้อมสีธรรมชาติ และทอผ้าแบบล้านนาเดิม ในจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดสุรินทร์ ก็ยังมีการย้อมผ้าด้วยพืชพื้นบ้านกันในหลายๆ อำเภอ เป็นต้น พืชพื้นบ้านเหล่านี้สามารถนำเอาดอก ใบ เปลือกไม้ และเมล็ด มาต้มเคี่ยวให้เกิดเป็นสีเข้มขึ้น แล้วนำน้ำสีมาย้อมผ้า เช่น ย้อมรากยอเป็นสีแดง ย้อมครามเป็นสีน้ำเงิน ย้อมมะเกลือเป็นสีดำ ย้อมขมิ้นชัน หรือแก่นขนุนเป็นสเหลือง ย้อมลูกสมอ หรือใบหูกวาง หรือเปลือกมะกรูดเป็นสีเขียว ย้อมลูกหว้าเป็นสีม่วง ย้อมเปลือกไม้โกงกางเป็นสีน้ำตาล เป็นต้น

ภูมิปัญญาผ้าทอพื้นบ้าน

อรไท ผลดี (2542: 289) ได้สรุปเกี่ยวกับภูมิปัญญาผ้าทอพื้นบ้านว่า ผ้าทอพื้นบ้าน หมายถึง ผ้าทอดั้งเดิมทอด้วยกี่มือแต่ละชิ้นงานจะแตกต่างกันทั้งสีและเทคนิคการทอ ความกว้าง ความยาว ตามความต้องการหรือจุดประสงค์ของผู้ทอ ผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอมือของไทยได้เสาะแสวงหาผ้าดั้งเดิม ด้วยความหลงใหลในความงามและภูมิปัญญาของช่างทอ เพื่อศึกษาวัฒนธรรม ความเกี่ยวโยงของเผ่าพันธุ์และการย้ายถิ่นฐานองผู้ผลิตผ้าทอแต่ละกลุ่ม พบว่าผ้าพื้นบ้านในตระกูลเผ่าไทจะมีอยู่ในตอนใต้ของจีน ญวน ลาว และกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย หลักฐานผ้าพื้นบ้านที่เก่าแกที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พบหลุมศพนางพระยาเผ่าไทอายุ 2100 ปี ที่ตำบลหม่าหวังตุย อำเภอฉางชา มณฑลหูหนาน สาธารณะรัฐประชาชนจีน ลายผืนผ้าเป็นลายก้านขด ซึ่งพบบนภาชนะดินเผาเขียนสีที่บ้านเชียงที่มีอายุ 3000 - 5600 ปีด้วย ลายผ้าโบราณส่วนใหญ่มักจะพบบนภาชนะดินเผา ลายเขียนบนผนังถ้ำหรือแม้แต่สมุดข่อยและเทวรูปต่างๆ ซึ่งลายเขียนเหล่านี้น่าจะเกิดก่อนลายผ้า เช่น เดียวกับลายก้านขดของหม้อบ้านเชียงกับผืนผ้าองนางพระยาเผ่าไทลายบนผืนผ้าแสดงถึงภูมปัญญาของช่างทอที่สามารถใช้เทคนิคการทอทำให้เกิดลายตามจินตนาการองช่างเขียน ที่เป็นลายดอกไม้ ต้นไม้ เช่น ลายดอกพิกุล ลายผักกูด นอกจากนั้นเป็นลายสัตว์ เช่น นาค ม้า เสือ มังกร หงส์ นกยูง ฯลฯ ที่พบทั้งในสาธารณรัฐประชาชนจีน แขวงซำเหนือของลาว และภูมิภาคต่างๆองไทย ผ้าโบราณในอีสานจะพบลายนาคมากที่สุด ทั้งผ้ามัดหมี่ ทั้งผ้าขิด นอกจากนี้ยังมีลายผีเสื้อ ลายแมงงอด ลายแมงเงา ลายหมากนัด ฯลฯ

ลักษณะโบราณแสดงเอกลักษณ์ของชนเผ่าที่ชัดเจน หากกล่าวถึงผ้าแบบนี้ต้องนึกถึงคนกลุ่มนี้ เช่น ผ้าตีนจก เป็นสัญลักษณ์ของชาวล้านนา ผ้ามัดหมี่ เป็นสัญลักษณ์ของชาวอีสาน ผ้าแพรวาต้องมาจากกาฬสินธุ์ ผ้าขิดเป็นผ้าพิเศษของชาวภูไท ถ้าผ้าโฮและอัมปรมจะนึกถึงสุรินทร์ส่วนปักษ์ใต้จะทำ

ผ้าฝ้ายยกดอกแล้วบาติกได้งดงาม ภูมิปัญญาเหล่านี้ไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนว่ามีมานานเท่าใด และดั้งเดิมมีกระบวนการทำอย่างไร แต่พบลายผ้าใหม่มีหลักฐานพัฒนามาจากผ้าเก่า และมีแม่ครูด้านงานทออยู่ทุกๆ ภูมิภาค แสดงถึงภูมิปัญญาด้านนี้ยังฝังอยู่ในเลือดและวิญญาณลูกหลานช่างทอ และจะต้องมีการถ่ายทอดกันต่อไป

จากการศึกษาศิลปะการทอผ้าไทยจะเห็นได้ว่าในอดีตวิวัฒนาการของการทอผ้าในประเทศไทยพอจะสันนิษฐานได้ว่า มนุษย์อาศัยอยู่ในบริเวณบ้านเชียง เมื่อ 2,000- 4,000 ปีมาแล้ว รู้จักการปั่นด้าย ทอผ้า ย้อมสี และพิมพ์ลวดลายลงบนผ้าอีกด้วย โดยลายผ้าโบราณส่วนใหญ่มักจะพบบนภาชนะดินเผา ลายเขียนบนผนังถ้ำหรือแม้แต่สมุดข่อยและเทวรูปต่างๆ ลักษณะโบราณแสดงเอกลักษณ์ของชนเผ่าที่ชัดเจน ต่อมาเมื่อมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศผ้าต่างชาติจึงนิยมใช้กันแพร่หลาย ในหมู่คนไทยที่ซื้อหาจากต่างประเทศ ต่อมาก็มีการลอกเลียนแบบ โดยนำมาว่าจ้างให้ช่างทอไทยหัดทอ ทำให้ศิลปะการทอผ้าของไทย ยิ่งมีความวิจิตรมากยิ่งขึ้น

2.2 ประวัติความเป็นมาและประเภทของผ้าทอมือ

กรุณา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา (2532: 16) กล่าวว่า ผ้าทอมีความเกี่ยวพันกับการดำรงชีวิตของมนุษย์มาตั้งแต่อดีตกาลที่เริ่มมีการทอผ้าขึ้นใช้เพื่อประโยชน์ในการนุ่งห่มและการใช้สอยอื่นๆจากอดีตที่ไทยได้มีการติดต่อค้าขายกับชาวต่างชาติมาเป็นเวลานานจึงรับเอาวัฒนธรรมของการทอผ้าในด้านรูปแบบลวดลายและการใช้สีก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปทำให้คุณค่าของผ้าในอดีตซึ่งเคยเป็นแค่สินค้าแลกเปลี่ยนกับสินค้าอื่นๆนั้นยังสามารถใช้เป็นเครื่องราชบรรณาการไปต่างประเทศได้ผ้าจึงเป็นสิ่งสำคัญในเรื่องของวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีศาสนาความเชื่อเศรษฐกิจและสังคม

ประวัติความเป็นมาของผ้าทอมือในประเทศไทย

บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด (2545: 4-6) กล่าวว่า นักประวัติศาสตร์เชื่อว่าในสมัยยุคหินเก่านั้นบริเวณซึ่งเป็นประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มีการทอผ้าใช้ แต่หลักฐานจากภาพเขียนสีบนเพิงผาและผนังถ้ำหลายแห่ง ทำให้ทราบว่ามนุษย์สมัยโบราณมิได้ปล่อยเรือนร่างให้เปลือยเปล่า แต่มีการนำวัสดุชิ้นเล็กๆ อย่างหนังสัตว์ หญ้า ใบไม้ หรือเปลือกไม้มาปกปิดร่างกาย กล่าวถึงการปั่นด้าย และการทอผ้าน่าจะปรากฏเป็น ครั้งแรกในยุคก่อนประวัติศาสตร์ โดยถือกำเนิด และพัฒนามาจากการทำเชือก การทอเสื่อ และการสร้างสรรค์งานจักสาน รวมทั้ง มีหลักฐานเก่าแก่ซึ่งยืนยันได้ว่าชุมชนบางแห่งมีการทอผ้าแล้ว คือ หินทุบผ้าเปลือกไม้ แวดินเผา และเข็มเย็บผ้าที่ทำด้วยกระดูกสัตว์ ซึ่งแวดังกล่าว คืออุปกรณ์ที่ใช้ในการปั่นด้าย ช่างทอจะใช้แวทำหน้าที่ถ่วงน้ำหนัก เพิ่มแรงเคลื่อนที่ให้ไม้ปั่นด้าย เมื่อไม้ปั่นด้ายหมุนไปรอบๆ ด้วยความเร็วสม่ำเสมอ เส้นด้ายที่ได้จึงมีขนาดและความเหนียวแน่น เท่ากันตลอดทั้งเส้น ส่วนมหาวิทยาลัยศิลปากร (2543: 21) กล่าวว่า ผ้าทอมือหรือการทอผ้าด้วยมือ เป็นรากฐาน

สำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานในชนบทนับได้ว่าเป็นอาชีพสำคัญอาชีพหนึ่งของประเทศ รองลงมาจากอาชีพเกษตรกรรมผ้าทอพื้นเมืองของประเทศไทยได้มีวิวัฒนาการมาช้านาน และยังคงรักษารูปแบบ ลวดลายตลอดจนกรรมวิธีการทออันประณีตแบบโบราณไว้อย่างไรก็ตามแม้ผ้าทอพื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่นจะเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ตามพัฒนาการของวัตถุดิบและตามความต้องการของตลาด แต่ก็ยังคงรูปแบบดั้งเดิมไว้ให้ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537: 18 - 19) ได้สรุปไว้ว่า ประวัติความเป็นมาของผ้าทอมือในประเทศไทยนั้น แสดงให้เห็นว่าชาวไทยนั้นมีการใช้ผ้าทอมาช้านานเพราะส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมมาตั้งแต่สมัยโบราณ การทอผ้าสมัยก่อนอาจเป็นการผลิตเพื่อใช้เองในชุมชน และต่อมาอาจมีไว้ผลิตเพื่อการค้าประการสำคัญคือใช้ผ้าทอในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายนอกจากนั้นผ้าทอยังเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงฐานะของผู้สวมใส่อีกด้วย

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของผ้าทอมือในประเทศไทยสรุปได้ว่า ประเทศไทยนั้นเป็นดินแดนที่มีมนุษย์อยู่อาศัยมานาน ดังจะเห็นได้จากหลักฐานที่ค้นพบตามแหล่งโบราณคดี ต่างๆ ซึ่งเราพอจะสืบหาประวัติของผ้าไทยในสมัยก่อนได้บ้างจากวรรณคดี จิตรกรรมฝาผนัง และมรดกศิลปะที่คงเหลืออยู่ในบางท้องถิ่น

2.3 **ความหมายของผ้ามัดหมี่**

นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของผ้ามัดหมี่ ดังนี้

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล; และแพทรีเซีย ชีสแมน แน่นหนา (2532: 22) กล่าวว่า มัดหมี่ คือการมัดเส้นใยเพื่อสร้างลวดลายก่อนย้อมสีและทอ เวลาย้อมส่วนที่ถูกมัดไว้จะไม่ติดสีจึงทำให้เป็นลวดลาย ถ้าต้องการหลายสีก็ต้องมัดย้อมทับกันหลายครั้ง จนกว่าจะได้สีครบตามที่ต้องการ ถ้าเป็นมัดหมี่ด้ายเส้นยืน จะกำหนดความยาวของผ้าบนหลักหมี่ด้ายเส้นยืน ถ้าเป็นมัดหมี่ด้ายเส้นพุ่งก็จะกำหนดความยาวของผ้าบนหลักหมี่ด้ายเส้นพุ่ง สำหรับการมัดหมี่เส้นพุ่งสามารถทำซ้ำกันไปมาได้หลายครั้ง จึงทำให้สามารถทอผ้าได้ไม่จำกัดความยาว

มหาวิทยาลัยศิลปากร (2543: 27) มัดหมี่ หมายถึง ผ้าที่เกิดจากวิธีการมัดเส้นไหมเป็นเปลาะๆ แล้วนำไปย้อม ลักษณะพิเศษของผ้ามัดหมี่คือลวดลายที่เกิดขึ้นจากการซึมของสีไปตามส่วนที่เว้นไว้ไม่ถูกมัดขณะย้อม ลวดลายนี้จะไม่คมชัดเหมือนผ้าทอประเภทอื่น ความเหลื่อมของลวดลายอันเกิดจากความคลาดเคลื่อนเล็กน้อยในกระบวนการทอเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งและเป็นเอกลักษณ์ของผ้ามัดหมี่ ซึ่งทำให้ผ้าแต่ละผืนจะไม่เหมือนกันโดยสิ้นเชิง ความคมชัดจะเกิดจากความแม่นยำในการมัดย้อม และการจัดเส้นใยบนกี่ตลอดจนฝีมือในการทอ ซึ่งจะช่วยลดความคลาดเคลื่อนนี้ลงได้ ความงามเหล่านี้เกิดจากการสานขัดเส้นใยนั่นเอง

ไพรัช รุ้งรุจิเมฆ (ม.ป.ป.: 3) มัดหมี่ หมายถึง การมัดเส้นใยเพื่อสร้างลวดลายก่อนย้อมสีไว้ว่า เวลาย้อมเส้นด้ายส่วนที่ถูกมัดไว้จะไม่ติดสี จึงทำให้เกิดเป็นลวดลาย ถ้าต้องการหลายสีก็ต้องมัดและย้อมหลายครั้งจนกว่าจะได้สีครบตามต้องการ การมัดหมี่ที่สันฝ้ายนิยมสีคราม เพื่อใช้สวมใส่ในการทำงาน พบในกลุ่มไทยลาวแถบอีสาน ไทลื้อในจังหวัดน่าน และลาวครั่งในแถบภาคเหนือตอนล่าง

ธนาคารเอเชีย จำกัด (2533: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้ให้ความหายของมัดหมี่ว่า เป็นลักษณะของการประดิษฐ์ลวดลายให้เกิดบนผืนผ้าด้วยการใช้เชือกมัดเส้นไหมหรือฝ้าย ส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสีเวลาย้อมเป็นเปลาะ หลังจากการย้อมแล้วเมื่อตัดเส้นเชือกที่มัดออก จึงเกิดเป็นลวดลายตามต้องการ ศิริ ผาสุก (2545: 161-165) มัดหมี่ เป็นศัพท์เทคนิคในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Ikat” หมายถึง ลวดลายที่ปรากฏบนผืนผ้าภายหลังจากการมัดลายแล้วย้อมด้วยสีต่างๆ เทคนิคการทอผ้ามัดหมี่นี้ นับว่าเป็นสิ่งที่น่าทึ่งอย่างยิ่งที่คนโบราณสามารถมัดแล้วย้อม เมื่อทอก็จะเกิดภาพที่สวยงามอย่างน่าอัศจรรย์ยิ่งนัก มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ (2548: 168) กล่าวว่ามัดหมี่เป็นลักษณะของการประดิษฐ์ลวดลายให้เกิดบนผืนผ้าด้วยการใช้เชือกมัดเส้นไหมหรือฝ้ายส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสีเวลาย้อมเป็นเปลาะ หลังจากการย้อมแล้ว เมื่อตัดเส้นเชือกที่มัดออกแล้วจึงเกิดลวดลายตามต้องการ

จากความหมายของนักวิชาการและนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า “มัดหมี่” เป็นกระบวนการสร้างลวดลายบนผ้าทอ ด้วยการมัดเส้นใยเป็นเปลาะแล้วนำไปย้อมสีตามความต้องการ หลังจากการย้อมแล้ว เมื่อตัดเส้นเชือกที่มัดออกแล้วจึงเกิดลวดลายตามต้องการ

เอกลักษณ์ของผ้ามัดหมี่

ชลธิรา สัตยาวัฒนา (2534: 17) และ สิ่งทอไทย (ม.ป.ป: 41) มีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของผ้ามัดหมี่ว่า การทอผ้ามัดหมี่มีวิธีกรรมที่ยุ่งยากซับซ้อนแตกต่างจากการทอผ้าแบบอื่นๆ เริ่มจากการนำด้ายหรือไหมไปพันโยงไว้ที่ “โฮงมัดหมี่” เอาเชือกหรือปอมามัดทำเป็นลวดลายแล้วนำไปย้อมตากให้แห้ง จากนั้นจึงนำด้ายที่ย้อมสีแล้วมากรอใส่หลอดเป็นเส้นพุ่งตามขวางเกิดเป็นดอกดวงและลวดลาย ดังนั้นผ้าที่ได้จากการทอวิธีนี้จึงเป็นหน้าที่มีลักษณะเฉพาะ คือ รอยซึมของสีที่วิ่งไปตามบริเวณของลวดลายที่ถูกมัดและการเหลื่อมล้ำในตำแหน่งของเส้นด้าย เมื่อนำไปอจทำให้เกิดลักษณะลายที่คลาดเคลื่อนต่างจากการทอผ้าชนิดอื่นๆ การใช้ความแม่นยำในการมัดย้อมและการขึ้นด้ายบนกี่ตลอดจนการทอจะช่วยลดความคลาดเคลื่อนนี้ลง หรืออาจใช้ลักษณะเหลื่อมล้ำนี้เป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบ

ศัพท์ที่ใช้เฉพาะในการมัดหมี่

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2558: ออนไลน์) ได้อธิบายเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้เฉพาะในการมัดหมี่ ไว้ดังนี้

1. ด่อง คือ การทำเส้นใยไหมอ่อนตัวเรียบนุ่มกว่าเดิม การด่องจะทำเฉพาะเส้นใยไหมเท่านั้น

2. ค้น คือ การเรียงเส้นพุ่ง ให้มีความกว้างเท่ากับหน้าผืนและมีมีความยาวตามต้องการ

3. ลำหมี่ คือ การแบ่งจังหวะเส้นพุ่งที่ทำให้เกิดลายโดยการมัดย้อม หนึ่งลำหมี่ลำหมี่จะมีเส้นใบประมาณ 120-160 เส้นและจำนวนของเส้นใยปอยออกคู่อยู่เสมอ

4. ขีนหมี่ คือ จังหวะที่เส้นเดิมไขว้กันในโฮงหมี่ การนับจำนวนขีนให้เป็นระหว่างลำใดลำหนึ่งก็ได้

5. ปอย คือ เส้นใยชุดหนึ่งที่ค้นเป็นลำหมี่เสร็จเรียบร้อยแล้ว พร้อมที่จะนำไปมัดย้อมเส้นใย 1 ปอย

6. ใจ คือ ส่วนย่อยของปอย ช่างปูทำปอยจะแบ่งกลุ่มของเส้นใยในปอยออกเป็นส่วนๆโดยมีเชือกมัดแบ่งไว้เป็นปอยหนึ่งๆอาจแบ่งออกได้ 4-6 ใจ มีขนาดไม่จำกัด

7. เส้นพุ่ง คือ เส้นใยที่ผ่านการมัดย้อมแล้ว หลังจากนั้นจำนำไปกวักหรือกรอเข้าหลอด เพื่อทอเป็นผืนต่อไป

8. กวักไหม คือ การนำปอยมาเข้ากรอแล้วกวักไหมออกเพ่อเส้นใยติดต่อกันจนปอยหมด

9. กวักหมี่ คือ การนำปอยไหมที่ผ่านการมัดหมี่ย้อมแล้วเข้ากง แล้วกวีกออกเพื่อให้เส้นใยติดต่อกันตลอดปอย

10. มัดหมี่ คือการผูกเก็บลายสีพื้นไว้ก่อนที่จะย้อมสีครั้งต่อไป

11. โอบหมี่ คือการมัดเก็บลายของเคมีครั้งที่ 1 เพื่อนำไปย้อมสีครั้งต่อไป

12. ถมหมี่ คือ การมัดเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ลวดลายที่สมบูรณ์ และสีใหม่เพิ่มขึ้น

13. ปั่นหลอด คือการนำเส้นใยที่ผ่านการกวักเรียบร้อยแล้วมากรอเข้าหลอดเตรียมไว้กรอต่อไป

14. เครือหูก คือส่วนที่เป็นเส้นยืนในการทอผ้ามัดหมี่

15. ค้นหูก คือกรรมการนำเอาเส้นไหมหรือด้ายมาทำเป็นเครือหูก

16. กกหูก คือส่วนที่เหลือไว้จากการทอเป็นครั้งสุดท้าย

17. สืบหูก คือกรรมวิธีการนำเส้นด้ายที่ย้อมสีแล้วไปต่อเข้ากับกกหูก

18. พันหูก คือกรรมวิธีการนำเอาเครือหูกเรียบร้อยแล้วมาพันด้วยไม้กระดานเพื่อให้เส้นด้ายเป็นระเบียบ

19. กางหูก คือการนำเอาเครือหูกที่สืบแล้วพร้อมเพิ่มและตะกรอทั้งชุดทากางเกงเข้ากับที่เตรียมทอ

20. หวีหูก คือการแปรงที่ทำด้วยกากใยที่ห่อลำต้นตาล ซึ่งทำเป็นหวีหูกเพื่อให้เส้นไหมหรือเส้นด้ายที่ติดกันให้อยู่เป็นเส้นๆจะทอสะดวก

21. ตะกอ คือส่วนที่ประกอบที่สำคัญอีกส่วนหนึ่ง ตะกอจะทำด้วยด้ายถักเรียงกันไม้ไผ่เหลาเป็นเรียวให้ขนาดกับฟืม อาจเท่ากับขนาดของฟืม

22. แก้หมี่ คือการแก้เชือกฟางที่มัดหมี่ หรือโอบหมี่ที่ผ่านการย้อมสีแล้ว

23. แต้มหมี่ คือการตกแต่งสี ลำไหมที่ต้องการเพิ่มเติมหลังจากแก้หมี่แล้ว

24. แก้หูก คือการปรับแก้ในกรณีที่หูกกางแล้ว มีเส้นไหมบางเส้นตึงหรือหย่อนเกินไปหรือมีบางเส้นขาดขณะทอเส้นยืนขาดแล้วต่อใหม่

25. ปลดหูก คือ การคลายเครือหูกเมื่อทอไปได้ยาวพอสมควรเอามือสอดกระสวยไม้กลึงปลดหูกจากไม้กำพื้น

26. เหยียบหูก คือผู้ทอหูกใช้เหยียบหูกเวลาสอดกระสวย โดยเหยียบสลับกันในขณะที่กระแทกฟืม

27. หาบหูก คือไม้สำหรับแขวนฟืมและเขา

28. เค่งหูก คือการทำให้หูกตึงขึ้นกว่าเดิมพอเหมาะกับการทอ

29. ยานหูก คือการทำให้หูกหย่อน

30. ตำหูก คือการทอผ้า

2.4 กระบวนการทอผ้ามัดหมี่

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (2526: 1-3) ได้สรุปเกี่ยวกับกระบวนการทอผ้ามัดหมี่ว่า ผ้ามัดหมี่เป็นศิลปะการทำผ้าชนิดหนึ่ง โดยการมัดย้อมเส้นด้ายหรือไหมให้เกิดสีและลวดลาย แล้วจึงนำไปทอเป็นผืนผ้า

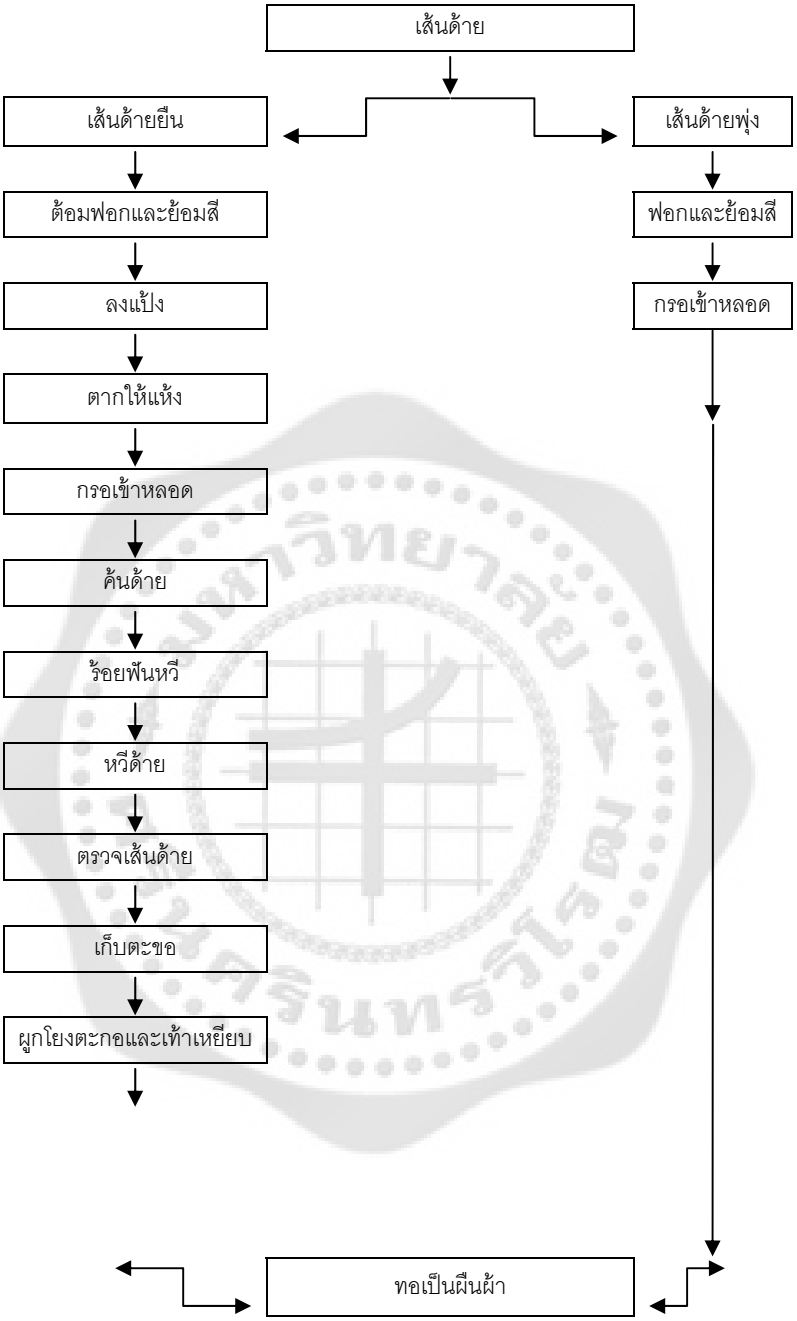
มัดหมี่ทำกันในประเทศต่างๆ มี 3 ชนิด คือ

1. มัดหมี่เส้นพุ่ง
2. มัดหมี่เส้นยืน
3. มัดหมี่เส้นพุ่งและเส้นยืน

สำหรับประเทศไทยนิยมทำผ้ามัดหมี่เส้นพุ่ง

ลักษณะของผ้ามัดหมี่ คือ รอยซึมของสีที่วิ่งไปตามบริเวณลวดลายที่ถูกมัดและเหลื่อมล้ำภายในตำแหน่งของเส้นด้าย เมื่อถูกนำเข้ากี่หรือทอ อาจใช้ลักษณะเหลื่อมล้ำที่เป็นส่วนหนึ่งของการทอ ออกแบบซึ่งเอกลักษณ์ของผ้ามัดหมี่

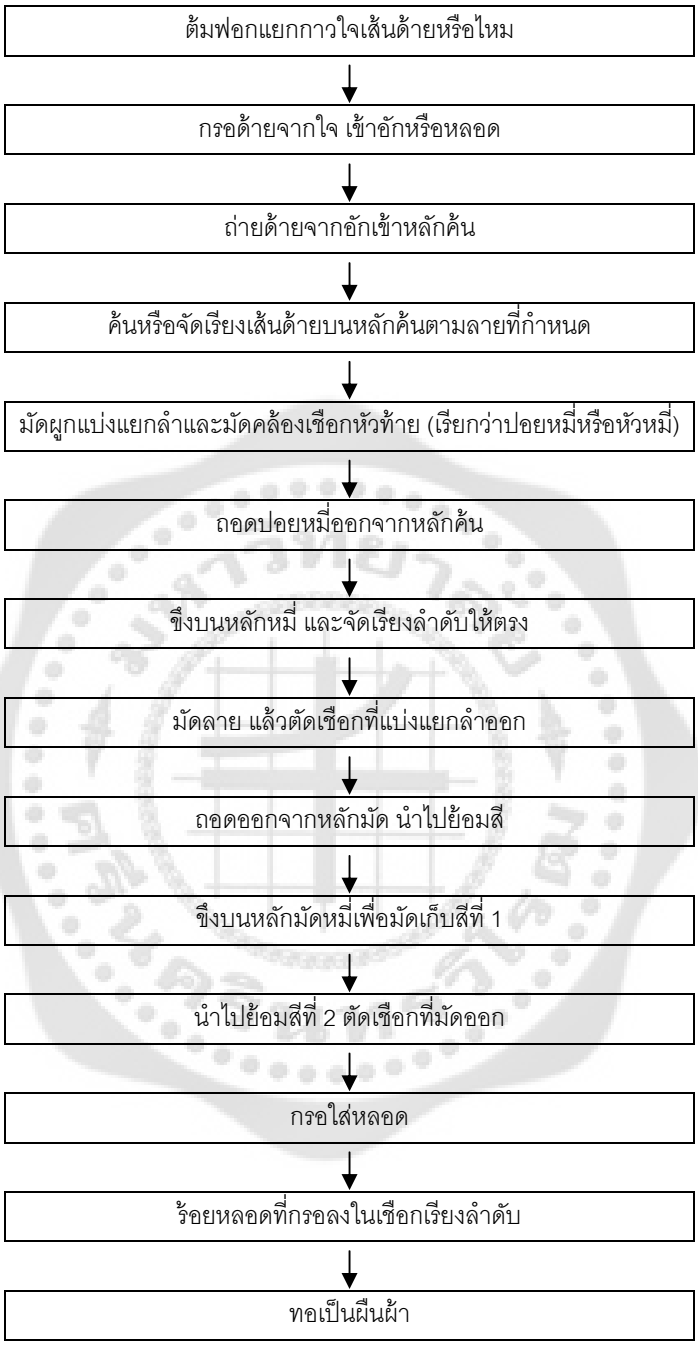
การเตรียมเส้นด้ายสำหรับทอผ้า

ภาพประกอบ 2 แสดงขั้นตอนการเตรียมเส้นด้ายสำหรับทอผ้า

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 2.

เตรียมเส้นด้ายพุ่งสำหรับทอผ้ามัดหมี่

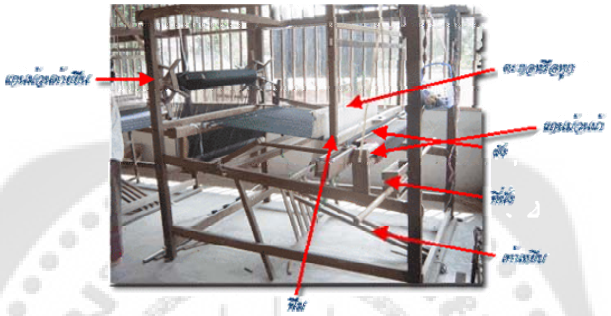
ภาพประกอบ 3 แสดงเตรียมเส้นด้ายพุ่งสำหรับทอผ้ามัดหมี่

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 3.

เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทอผ้ามัดหมี่

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (2526: 4-5) ได้อธิบายเกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทอผ้ามัดหมี่ ดังนี้

1. หูกเครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้าเกาะยอแต่เดิมใช้กี่มือหรือที่ชาวบ้านในภาคใต้เรียกว่า “เก” “กี่” หรือ “หูก” ซึ่งพัฒนามาจากหลักการเบื้องต้นที่ต้องการให้มีการขัดลายกันระหว่างด้ายเส้นยืนกับด้ายเส้นพุ่งเป็นจำนวนมากเพียงพอที่จะทำให้เกิดเป็นผืนผ้าขึ้นได้โดยเครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้าปัจจุบันเรียกเครื่องมือที่ใช้ทอผ้าเกาะยอว่า "กี่กระตุก"

ภาพประกอบ 4 กี่ทอผ้าแบบพื้นบ้าน

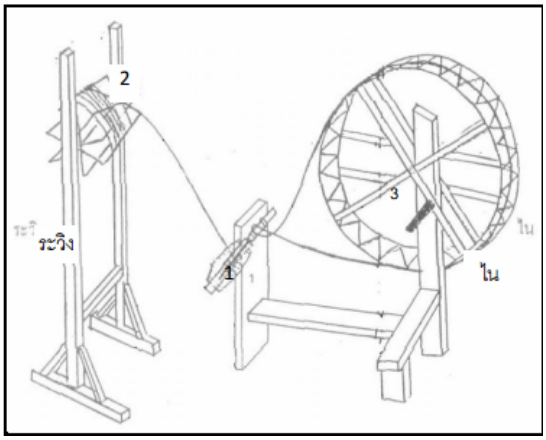
ที่มา: สิ่งทอพื้นถิ่น. (2558). ออนไลน์.

2. ไนและระวิง เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการกรอด้ายจากใจด้ายเข้าเป็นหลอดเพื่อนำไปค้น

ภาพประกอบ 5 แสดงการกรอด้ายใส่หลอดด้าย

ที่มา: กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). ออนไลน์.

ภาพประกอบ 6 ไนกรอด้ายและระวิง (หมายเลข 1 กระสวย, หมายเลข 2 ระวิง, หมายเลข 3 ไน)

ที่มา: กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). ออนไลน์.

3. หลักค้นหมี่ ทำหน้าที่จัดเส้นด้ายพุ่งจากหลอดให้เรียงตามลายที่ได้ออกแบบไว้ตามรูป เป็นแบบพัฒนาใช้มือหมุน ซึ่งประหยัดเวลาในการค้นหลายเท่า ใช้ในโรงงานทอผ้าส่วนใหญ่และบางหมู่บ้าน

ภาพประกอบ 7 หลักค้นหมี่

ที่มา: สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (2558). ออนไลน์.

4. หลักมัดหมี่ เป็นหลักที่ใช้สำหรับขึงปอยหมี่ที่ค้นเสร็จแล้วให้เรียงตามลำดับเพื่อจะได้ทำการมัดลาย

ภาพประกอบ 8 หลักมัดหมี่

ที่มา: สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (2558). ออนไลน์.

ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงใช้หลักค้นและมัดแบบพื้นบ้าน ซึ่งเป็นไม้กลม 2 อัน ตั้งอยู่บนฐานซึ่งปรับความกว้างได้ และมีไม้หลักค้ำตามปลายของไม้กลมทั้งสอง ซึ่งถอดออกได้เมื่อต้องการเอาด้ายออก และใช้ทำหน้าที่ค้ำไม้กลม 2 อันตั้งตรง การค้นแบบนี้เสียเวลามาก

ขั้นตอนการทำผ้ามัดหมี่

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (2526: 2-8) ได้สรุปขั้นตอนการทำผ้ามัดหมี่ ดังนี้

1. ใจด้ายที่ต้อฟอกแยกกาวแล้ว
2. ควบเส้นด้ายให้เป็น 2 หรือ 4 เส้น
3. นำด้ายเข้าหลักค้น ซึ่งมีช่องบากไว้เพื่อแยกจำนวนลำ
4. เส้นด้ายที่จัดเรียงอยู่บนหลัก
5. การค้นด้านหนึ่ง ด้ายจะขนานกัน อีกด้านหนึ่งจะไขว้ (ขืน) กัน
6. แยกเส้นด้ายที่ขืนกันไปสุดด้านที่ถอดไม้ออกไม่ได้
7. ใช้เชือกมัดแยกเป็นลำทางด้านที่ไม้ถอดออกได้
8. ปลดด้ายออกจากเครื่องค้น
9. ค้นเสร็จ 1 ครั้ง เรียกว่า 14 ปอย ใช้ทอผ้าได้ความยาว 1 ผืน

10. นำปอยมาขึงบนหลักมัดหมี่ ใช้เชือกฟางมัดลายตามที่ออกแบบไว้
11. ปอยหมี่ที่มัดลายเสร็จแล้ว นำไปย้อมสี
12. นำมาขึงบนหลัก แล้วตัดเชือกที่มัดลายออกให้หมด
13. นำไปคล้องเข้าระวิง เพื่อกรอเข้าอักก่อนนำไปกรอเข้าหลอด
14. ร้อยเชือกหลอดที่กรอได้ตามลำดับหลอด
15. ทอเป็นผ้ามัดหมี่

.

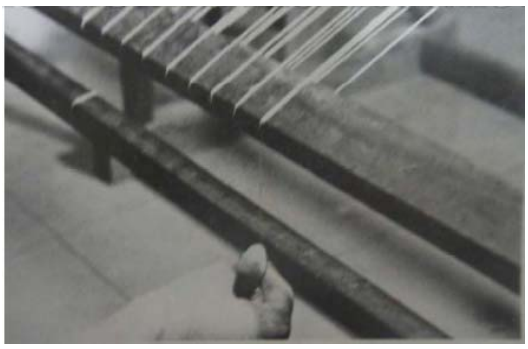
ภาพประกอบ 9 ซ้าย: เส้นไหมฟอกสีแล้ว, ขวาเส้นไหมที่ยังไม่ฟอกสี

ที่มา: ไทยผ้าไหม. (2558). ออนไลน์.

ภาพประกอบ 10 แสดงควบเส้นด้ายให้เป็น 2 หรือ 4 เส้น

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 6.

ภาพประกอบ 11 แสดงการนำด้ายเข้าหลักค้น

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 6.

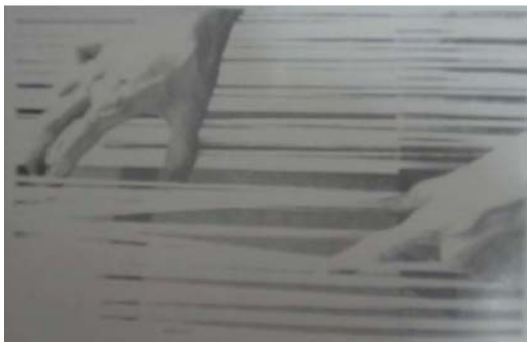
ภาพประกอบ 12 เส้นด้ายที่จัดเรียงอยู่บนหลักค้น

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 6.

ภาพประกอบ 13 แสดงการค้นด้านหนึ่ง ด้ายจะขนานกัน ส่วนอีกด้านหนึ่งจะไขว้กัน

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 6.

ภาพประกอบ 14 แสดงการแยกเส้นด้ายที่ขืนกันไปสุดด้านที่ถอดออกไม่ได้

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 6.

ภาพประกอบ 15 แสดงการใช้เชือกมัดแยกเป็นลำทางด้านที่ไม้ถอดออกได้

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 7.

ภาพประกอบ 16 แสดงการปลดด้ายออกจากเครื่องค้น

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 7.

ภาพประกอบ 17 ปอยไหม

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 7.

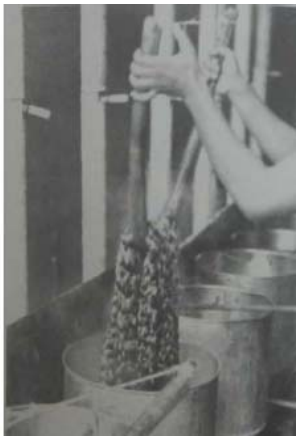
ภาพประกอบ 18 การมัดหมี่บนหลักหมี่

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 7.

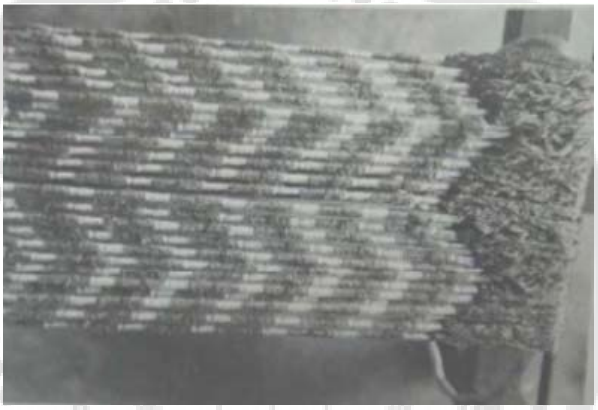
ภาพประกอบ 19 ปอยหมี่มัดลายเสร็จ

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 8.

ภาพประกอบ 20 การย้อมสีปอยหมี่ที่มัดเสร็จแล้ว

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 8.

ภาพประกอบ 21 การขึงปอยไหมเพื่อตัดเชือกที่มัดลายออก

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 8.

ภาพประกอบ 22 การกรอด้ายเข้าอัก

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526: 8)

ภาพประกอบ 23 หลอดที่ถูกร้อยเชือกโดยการเรียงตามลำดับ

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 8.

ภาพประกอบ 24 การทอเป็นผ้ามัดหมี่

ที่มา: กรมหม่อนไหม. (2558). ออนไลน์.

2.5 การออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526: 9-11) ได้กล่าวเกี่ยวกับการออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่ว่า ในการออกแบบลวดลายจะต้องรู้ขนาดของลายและจำนวนเส้นด้ายพุ่งที่จะใช้ เพราะในการทำผ้ามัดหมี่ จะต้องค้นเส้นด้ายให้มีจำนวนตามลายที่ได้ออกแบบไว้แล้ว ก่อนที่จะนำไปมัดลาย เมื่อทอเป็นผืนผ้าจึงจะได้ลายตามที่ต้องการ วิธีที่นิยมใช้คือการเขียนลายลงบนกระดาษกราฟ

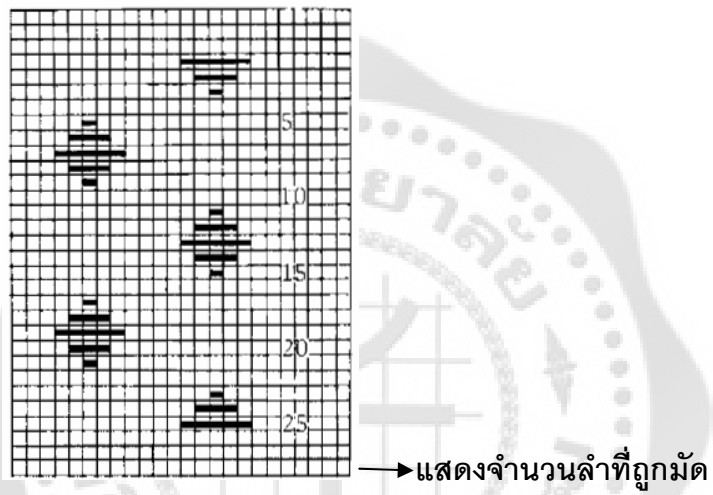
1. **การออกแบบลวดลายลงบนกระดาษกราฟและการคำนวณจำนวนเส้นด้าย**

1) กำหนดจำนวนลำที่จะใช้ อาจจะคู่หรือคี่ก็ได้

2) สมมุติว่าใช้ 25 ลำ ตามรูปกราฟ ออกแบบลายให้ลงตัวในจำนวน 25 ลำ

3) 1 ลำใช้ด้าย 4 เส้น ใช้เส้นด้ายทั้งหมด 100 เส้น

ในการทอ 10 นิ้ว ใช้เส้นด้าย 50 เส้น (โดยประมาณ)
100 เส้น จะได้ผ้ากว้าง 2 นิ้ว (25 ลำ)
ผ้าถุง 1 ผืน กว้าง 72 นิ้ว ใช้ด้าย 3,600 เส้น

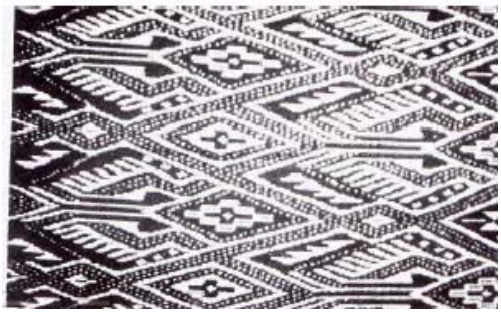

ภาพประกอบ 25 กราฟแสดงการมัดหมี่สีเดียว

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 9.

2. **การค้นลายมีดหมี่** มี 3 วิธี คือ

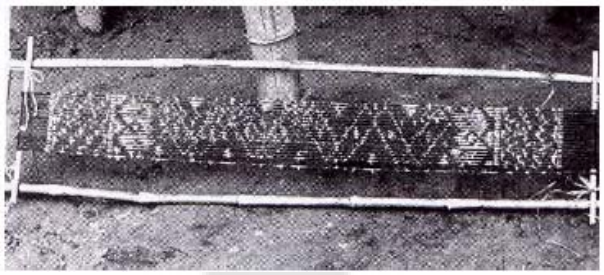
1) **ค้นแบบลายต่อเนื่องกันตลอดผืน** ค้นเส้นด้ายเรียงเส้นตามจำนวนลำที่ต้องการ วิธีการค้นด้านหนึ่งจะขนานกัน อีกด้านจะไขว้กัน ลำแรกและลำดับสุดท้ายจะมีด้ายเป็นครึ่งหนึ่งของลำอื่นๆ และมัดย้อมตามลายที่ออกแบบไว้ การกรอด้าย กรอเรียงตามลำดับทีละหลอด และนำมาทอเรียงตามลำดับที่กรอไว้

ภาพประกอบ 26 ผ้ามัดหมี่ที่ค้นแบบลายต่อเนื่องกันตลอดผืน

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 10.

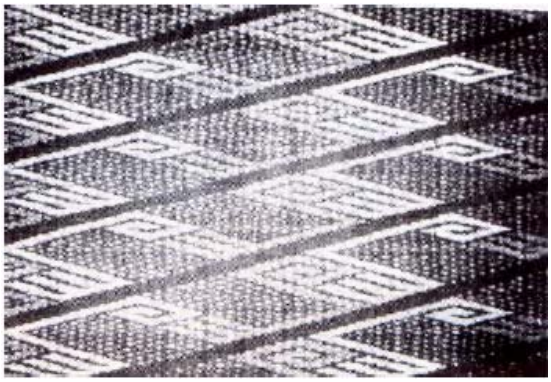
2) **ค้นแบบหมี่โฮล** โฮลเป็นผ้าพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีขั้นตอนและเทคนิคในการมัดย้อมและการทอยุ่งยากมาก การค้นต้องค้นทุกลำเป็นอิสระ ค้น 21 ลำๆ ละ 30 เส้น การมัดลายเป็นไปตามรูปประกอบการย้อม อาจจะแก้ลายบางช่วงที่ย้อมสีแรกออก แล้วนำไปย้อมอีกครั้งจะได้สีใหม่เกิดขึ้น จะเห็นได้จากลายในผ้าโฮล มีบางตอนสีจะต่างกันไม่เหมือนกันตลอดผืน การทอใช้วิธีดึงเส้นไหมพุ่งให้ลายเหลื่อมกัน 5 ลำ สลับไปทางซ้ายและขวาตลอดผืน

ภาพประกอบ 27 วิธีการค้นและมัดลายแบบหมี่โฮล

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 10.

3) **ค้นแบบหมี่ร่าย** ลายทแยงทั้งผืน การค้นแบบไขว้ (วิธีที่ 1) แต่ต้องเป็นลำคู่เสมอและมีจำนวนเส้นด้ายเท่ากันทุกลำ การกรอด้ายจะกรอจากลำแรกถึงลำสุดท้าย ร้อยเชือกเป็นหลอดที่หนึ่ง แล้วกรอย้อนจากลำสุดท้ายมาลำแรก เป็นหลอดที่สอง กรอเช่นนี้จนหมดด้ายที่คั่นไว้เวลาทอให้ใช้หลอดคี่หรือคู่อย่างใดอย่างหนึ่งทอจนหมด จึงเริ่มใช้หลอดที่เหลือจนหมด

ภาพประกอบ 28 ผ้ามัดหมี่ที่ค้นแบบหมี่ร่าย

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 10.

2.6 การมัดลายผ้ามัดหมี่

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526: 11-15) ได้กล่าวเกี่ยวกับการมัดลายผ้ามัดหมี่ว่า มัดหมี่ คือ วิธีการมัดลวดลายแล้วย้อมสีก่อนที่จะทอ โดยใช้วัสดุที่ไม่ดูดซึมสีมัดบริเวณที่ต้องการไม่ให้ถูกย้อม ทำให้เกิดลวดลายบนเส้นด้าย ซึ่งจะถูกนำไปทอออกมาเป็นผืนผ้าตามแบบที่ได้กำหนดไว้แล้ว ซึ่งมีอยู่ 2 วิธี คือ การมัดแบบไม่ได้กำหนดลวดลาย และการมัดแบบกำหนดลวดลาย

1. **การมัดแบบไม่ได้กำหนดลวดลาย** การมัดชนิดนี้ไม่มีเกณฑ์อะไร แล้วแต่จะมัดตรงไหนบนใจด้าย แล้วนำไปย้อมส่วนที่มัดจะไม่ติดสี ย้อมเสร็จตัดเชือกที่มัดออก แล้วนำไปกรอใส่หลอด ใช้เป็นเส้นยืนและเส้นพุ่งหรือเส้นยืนใช้ด้ายสีพื้น แล้วเส้นพุ่งใช้ด้ายที่มัดย้อมลักษณะลายจะเป็นสายฝน

ภาพประกอบ 29 การมัดแบบไม่ได้กำหนดลวดลาย

ที่มา: ไทยตำบลดอทคอม. (2547). ออนไลน์.

2. **การมัดแบบกำหนดลวดลาย เป็นการมัดเฉพาะเส้นพุ่ง** โดยการออกแบบลายก่อน ลายจะเป็นรูปสัตว์ ดอกไม้ ข้าวหลามตัด ฯลฯ การมัดแบบนี้ต้องใช้อุปกรณ์ประกอบ คือ

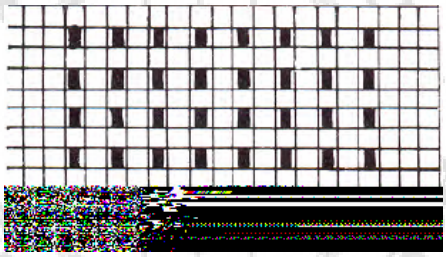
1) หลักค้นเส้นด้าย ใช้จัดเรียงเส้นด้ายให้มีความกว้างเท่าความกว้างหน้าผ้า

2) หลักมัดหมี่ ใช้สำหรับขึงเส้นพุ่งเพื่อทำการมัดลาย

การทอผ้ามัดหมี่จะใช้ความระมัดระวังมากกว่าการทอผ้าพื้นธรรมดา เนื่องจากต้องจัดลายพุ่งในระหว่างทอให้เป็นไปตามลายที่ได้ค้นและมัดไว้แล้ว จึงทำให้ทอไม่ได้รวดเร็วเท่าทอผ้าธรรมดา

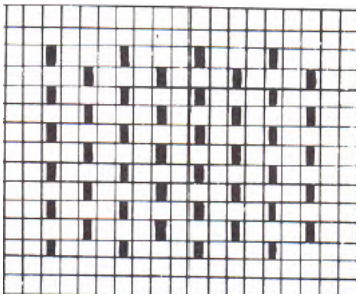
แม่ลายมัดหมี่ แม่ลายมัดหมี่ที่ใช้ในการทอผ้ามัดหมี่ในภาคอีสานกลางและภาคกลาง มีจำนวนมากมายแต่จากการสำรวจ และศึกษาลายต่างๆ เหล่านี้ สามารถจะจัดกลุ่มและคัดเลือกออกมาเป็นแม่ลายพื้นฐานได้ 7 ลาย ได้แก่ หมี่ข้อ หมี่โคม หมี่บักจับ หมี่กงน้อย หมี่ดอกแก้ว หมี่ขอ และหมี่ใบไผ่

1) **หมี่ข้อ**

ภาพประกอบ 30 ลายหมี่ข้อตรง

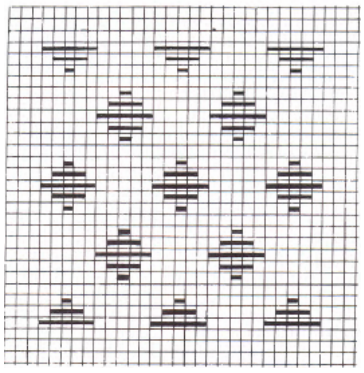
ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 12.

ภาพประกอบ 31 ลายหมี่ข้อหว่าน

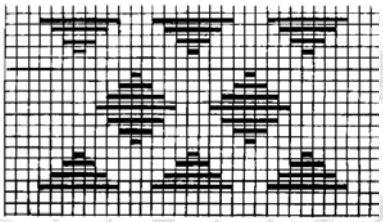
ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 12.

2) **หมี่โคม**

ภาพประกอบ 32 ลายหมี่โคมห้า

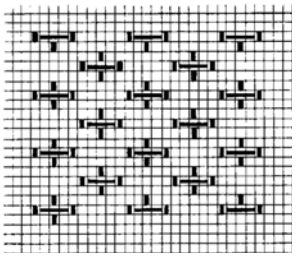
ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 12.

ภาพประกอบ 33 ลายหมี่โคมเจ็ด

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526) หน้า 12.

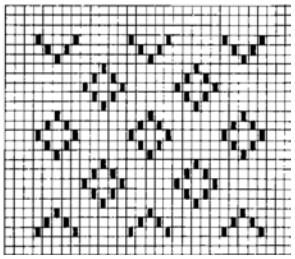
3) **หมี่บักจับ**

ภาพประกอบ 34 ลายหมี่บักจับ

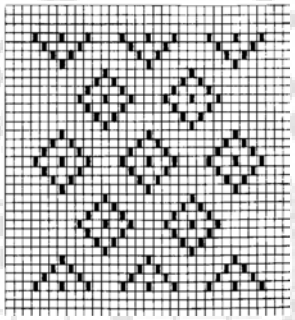
ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 13.

4) **หมี่กงน้อย**

ภาพประกอบ 35 ลายหมี่กงน้อยห้า

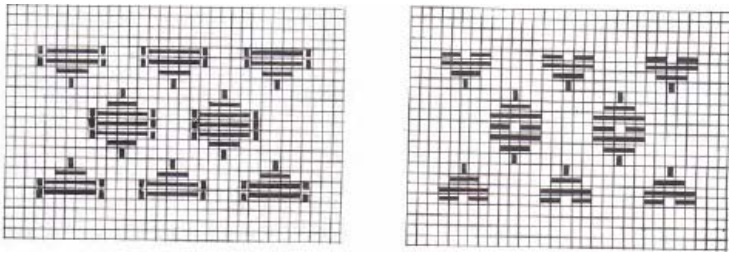
ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 13.

ภาพประกอบ 36 ลายหมี่กงน้อยเจ็ด

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 13.

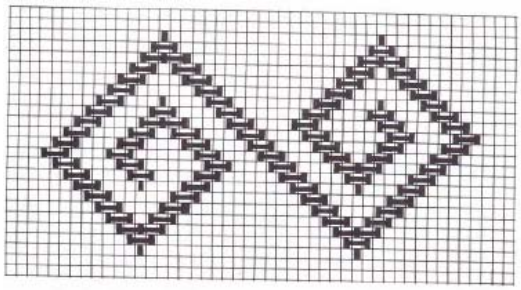
5) **หมี่ดอกแก้ว**

ภาพประกอบ 37 ลายหมี่ดอกแก้ว

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 14.

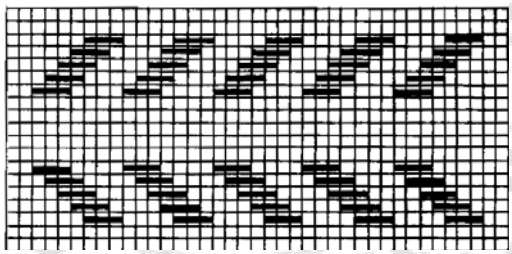
6) **หมี่ขอ**

ภาพประกอบ 38 ลายหมี่ขอ

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 14.

7) **หมีใบไผ่**

ภาพประกอบ 39 ลายหมี่ใบไผ่

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2526). หน้า 14.

นอกจากแม่ลายพื้นฐานทั้ง 7 ลาย แล้วยังมีการนำแม่ลายมัดหมี่มาประสมประสานให้เกิดเป็นลายใหม่ที่มีโครงสร้างใหญ่ขึ้น และมีรายละเอียดของลายมากขึ้น ลายเหล่านี้มีลักษณะแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น การเรียกชื่อสายเรียกตามลักษณะของโครงสร้างลายเช่น หมี่นาคจะมีรูปลายคล้ายตัวนาค หมี่สนจะมีลายเป็นรูปต้นสน มีการนำเอาลายต่างๆ มาใช้รวมในมัดหมี่ผืนเดียวกัน

2.7 ผ้าทอของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านหมี่

การทอผ้าเป็นวัฒนธรรมที่ชาวไทยพวนได้สืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งบรรพกาล ด้วยจุดประสงค์เพื่อทอไว้ใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2531: 44) ได้กล่าวถึงการ

ทอผ้าของชาวไทยเชื้อสายลาวว่า นิยมการทอด้วยผ้าและไหม วิธีการทำลวดลายด้วยการทอจากมัดหมี่แทบทั้งสิ้น สำหรับผ้าทอของชาวไทยพวนบ้านหมี่มักจะใช้เส้นใยฝ้ายมากกว่าไหม เพราะภูมิอากาศของจังหวัดลพบุรี ไม่เหมาะสมต่อการปลูกหม่อนเพื่อเลี้ยงไหม ดังนั้นการทอผ้าของชาวไทยพวนบ้านหมี่ จึงใช้วัสดุที่แตกต่างจากผ้ามัดหมี่ทางภาคอีสาน แต่มีกระบวนการผลิตที่คล้ายคลึงกัน

สุขสันต์ จันทะโชโต (2536: 131-132) กล่าวว่า ลวดลายที่ทอขึ้นนั้นได้สืบทอดกันมาจากมรดกทางวัฒนธรรม จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งลายของผ้าเกิดจากสิ่งที่พบเห็นใกล้ตัว จากธรรมชาติแวดล้อม และจากจินตนาการของบรรพบุรุษ ลวดลายมักเป็นลายเรขาคณิตที่ไม่ซับซ้อนนัก เช่น ลายขิด ลายเปี่ยง ลายลายหรือหมี่ตา ลายตะขอ ลายดอกแก้ว บรรจง บุญการี (2533: 26) และสุขสันต์ จันทะโชโต (2536: 134) มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับเรื่องการใช้สีในการทอของชาวพวนว่า การใช้สีในการทอผ้าจะใช้สีค่อนข้างเข้ม เช่นสีดำเป็นพื้น ทั้งนี้เพื่อขับให้สีอื่นที่สดใส เช่นสีฟ้า นำเงิน เขียว แดง ชมพู เหลือง ม่วง น้ำตาล เทา แลดูโดดเด่นขึ้นมา ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของผ้ามัดหมีชาวไทยพวนที่ดูสดใส ในขณะเดียวกันก็ดูขรึมไม่ฉูดฉาดจนเกินไปนัก ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปใช้สีพื้นที่อ่อนและสดใส การทอผ้าที่มีการยกขิดทำค่อนข้างน้อย เพราะ ใช้เวลามากขึ้นและทำให้ผ้ามีราคาแพงเกินความจำเป็น นอกจากนั้นเทคนิคการทอผ้ามัดหมี่ได้พัฒนามาพร้อมกับอารยธรรมในด้านอื่นๆ เช่น การคิดค้นสีย้อมผ้า การมีเครื่องผ่อนแรง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

บรรจง บุญการี (2533: 23) และ สรศักดิ์ ทับทิมพราย (2537: ไม่ปรากฏเลขหน้า) มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับเรื่องลักษณะของผ้าทอบ้านหมี่ว่า ลักษณะของผ้าทอบ้านหมี่สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. ประเภทเนื้อบาง เป็นจำพวกผ้ามุ้ง จะมีการทอเป็นลายทางและเส้นด้ายจะไม่ฟอกสี ใช้เส้นด้ายเดียว เบอร์ 20 ทอตลอดทั้งผืน ชาวบ้านนิยมใช้หน้าหนาว

2. ประเภทเนื้อหนาปานกลาง แบ่งออกเป็น

2.1 ผ้าขาวม้า ทอด้วยด้านระหันหรือด้ายจุลี (ด้ายลัง ปัจจุบันใช้ด้ายเทโร เพราะได้เนื้อผ้าที่ละเอียด สีสวย ทนทาน ส่วนใหญ่ใช้สีดำกับสีแดง ลวดลายที่เป็นแบบเฉพาะได้แก่ลายไส้ปลาไหลและลายตาม่อง

2.2 ผ้ามัดหมี่ เป็นผ้าที่ทอด้วยไหมผสมฝ้าย โดยใช้ฝ้ายเป็นเส้นยืนและใช้ไหมเป็นเส้นพุ่ง นิยมใช้ไหมสอง เพราะได้ผ้าที่มีคุณภาพดีพอสมควรและราคาไม่สูงจนเกินไปนัก

2.3 ผ้าซิ่นทิว เป็นผ้านุ่งสำหรับผู้หญิงสูงอายุ มีสีดำเป็นพื้นมีลวดลายเป็นทางขวางเป็นริ้วๆ สลับสีกันไปมา ปัจจุบันไม่นิยมพอแล้ว เพราะมีผ้านุ่งจากโรงงานซึ่งมีราคาถูกกว่าเข้ามาแทนที่ ส่วนผ้านุ่งสำหรับหญิงสาวยังมีการทอกันอยู่บ้าง เรียกว่า ซิ่นนวลมีลายขวางเป็นแถบ

3. ประเภทเนื้อหนา ได้แก่ผ้าหนังเสื่อ ผ้าห่มสี่ตะกอและผ้าลายขิด

3.1 ผ้าหนังเสื่อ ทอด้วยเส้นเดียว เบอร์ 10 ใช้เย็บเป็นที่นอน หมอน มีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยพวนบ้านหมี่โดยเฉพาะ คือ มีพื้นสีขาวและมีลายแถบเล็กๆ สามแถบในทางตั้ง มีสีดำกับสีแดง เรียกว่า ลายทาง

3.2 ผ้าห่มสี่ตะกอ ทอด้วยเส้นเดียว เบอร์ 10 ใช้สีขาวเป็นพื้น ยกดอกลายด้วยสีต่างๆ ทอด้วยหูกมือซึ่งต้องใช้ตะกอหรือเหาถึง 4 เหา ลวดลายที่นิยมทอกันจะป็นดอกรูปทรงสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด

3.3 ผ้าลายขิด เพิ่งนิยมทำกันมีพื้นสีขาวเป็นส่วนใหญ่ ยกดอกลายด้วยด้ายหรือไหมย้อมสีต่างๆ สลับกัน มีลวดลาย กรรมวิธีในการทอเป็นเช่นเดียวกับเชิงของผ้าซิ่นตีนจก นิยมใช้ทำเป็นปลอกหมอน ส่วนที่เป็นลายหยาบๆ จะเอามาประกอบเป็นถุงย่าม ประดิษฐ์เป็นเครื่องประดับต่างๆ

เอกลักษณ์ของผ้ามัดหมี่ของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านหมี่

ทิพวัลย์ คำคง (2537: 21-23) กล่าวว่า ผ้ามัดหมี่โบราณของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านหมี่จะมีลักษณะที่เหมือนกัน คือ จะประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

1. ส่วนหัวซิ่น เป็นผ้าฝ้ายย้อมสีแดง ขิดด้วยฝ้ายสีขาวเป็นลายริ้ว ตามแนวตั้งเป็นระยะกว้างประมาณ 5-6 นิ้ว

2. ส่วนตัวซิ่น เป็นผ้าฝ้ายผสมไหม ใช้ศิลปะการทอผ้าแบบมัดหมี่ สีพื้นจะเป็นสีขรึมๆ เช่น สีดำ น้ำตาล ม่วงแก่ แต่ที่พบเห็นส่วนใหญ่มีพื้นสีดำ ลวดลายที่ปรากฏจะเป็นลายสลับหมี่ตามแนวดิ่งเห็นเป็นริ้วๆ ไม่กว้างนักสลับกันไปตลอดทั้งผืน

3. ส่วนตีนซิ่น เป็นแถบผ้ากว้างประมาณ 1.5-2 นิ้ว ทอจากผ้าฝ้ายย้อมสีดำเป็นพื้น เป็นสีดำเป็นพื้น มีลายขิดสีขาว แดง เหลือง เป็นทางตามแนวขวางยาวตลอด การทอจะหนากว่าส่วนหัวซิ่น ในส่วนของตัวซิ่นเป็นผ้าทอที่ใช้ศิลปะการทอแบบมัดหมี่นั้นมีเอกลักษณ์ ที่บ่งบอกถึงความเป็นผ้ามัดหมี่แบบไทยพวนบ้านหมี่หลายลักษณะด้วยกัน คือ

เนื้อผ้า ผ้ามัดหมีไทยพวนโบราณจะมีเนื้อผ้าเป็นไหมผสมฝ้าย ซึ่งคุณป้ามารี ผอบนาค และคุณป้าณรงค์ ตางาม (อ้างอิงจาก ทิพวัลย์ คำคง. 2537: 21) ได้กล่าวถึงเนื้อผ้าของผ้ามัดหมี่โบราณไว้สอดคล้องกันว่า หมี่โบราณใช้ไหมปนฝ้าย มัดหมี่จะเป็นไหมล้วน หมี่โบราณสวยกว่าเพราะละเอียดกว่า

สี ผ้ามัดหมี่โบราณของชาวไทยพวนที่ผู้วิจัยได้พบเห็นจะมีพื้นเป็นสีขรึมทั้งหมด เช่น ดำ ม่วงเข้ม น้ำตาล ส่วนของดอกหมี่จะเป็นสีอ่อนดอกเล็กๆ การที่มีลักษณะดังกล่าวก็เป็นเพราะความชอบและความนิยมของคนในสมัยนั้น

ลวดลาย จากการสังเกตผ้ามัดหมี่โบราณของชาวไทยพวน และจากการสัมภาษณ์ชาวไทยพวนหลายๆ ท่าน ทำให้ได้ทราบถึงลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์ที่สอดคล้องกันของผ้ามัดหมี่โบราณของชาวไทยพวนบ้านหมี่ คือ ในการมัดหมี่จะใช้ไหมจำนวนน้อยๆ ลำ คือ 3,5,6,7 และ 9 ลำใหญ่ที่สุด ลักษณะการทอจะเป็นแบบ 2 ตะกอ ลวดลายมัดหมี่หรือตามที่ชาวไทยพวนบ้านหมี่เรียกว่าดอกหมี่ ที่ปรากฏบนผืนผ้าและจากคำบอกเล่าจะมีชื่อเสียงตามสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติที่อยู่รอบๆ ตัวหรือตามรูปทรงลายเรขาคณิต ดังนี้

ลายหมี่ขอ, ลายหมี่โคว, ลายหมี่กง, ลายหมี่นาค, ลายหมี่นาคน้อย, ลายหมี่ข้าวหลาม, ลายหมี่สามลำ, ลายหมี่ดอกมะจับหรือดอกกระจับ, ลายหมี่มะจับน้อย, ลายหมี่มะตุ้ม, ลายหมี่ขยุ้มตีนหมา, ลายหมี่ปล้องอ้อย, ลายหมี่เอี้ยสองคลอง, ลายหมี่ตุ้มพิงกัน, ลายหมี่ขาเปีย, ลายหมี่บัวเครือ และลายหมี่บัวคู่ (บัวคว่ำบัวหงาย)

ภาพประกอบ 40 ผ้าซิ่นมัดหมี่โบราณของชาวไทยพวนบ้านหมี่ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ ส่วนหัวซิ่น ตัวซิ่น และตีนซิ่น

ที่มา: ทิพวัลย์ คำคง. (2537). หน้า 35.

ภาพประกอบ 41 ภาพขยายส่วนหัวซิ่น

ที่มา: ทิพวัลย์ คำคง. (2537). หน้า 35.

ภาพประกอบ 42 ตีนซิ่น

ที่มา: ทิพวัลย์ คำคง. (2537). หน้า 36.

ภาพประกอบ 43 ลายหมี่นาค

ที่มา: ทิพวัลย์ คำคง. (2537). หน้า 36.

ภาพประกอบ 44 ลายหมี่ดอกกระจับ ลายหมี่ปล้องอ้อย ลายหมี่บัวคู่

ที่มา: ทิพวัลย์ คำคง. (2537). หน้า 37.

ภาพประกอบ 45 ลายหมี่ดอกกระจับ ลายหมี่ขอ

ที่มา: ทิพวัลย์ คำคง. (2537). หน้า 37.

ภาพประกอบ 46 ลายหมี่ขอ

ที่มา: ทิพวัลย์ คำคง. (2537). หน้า 38.

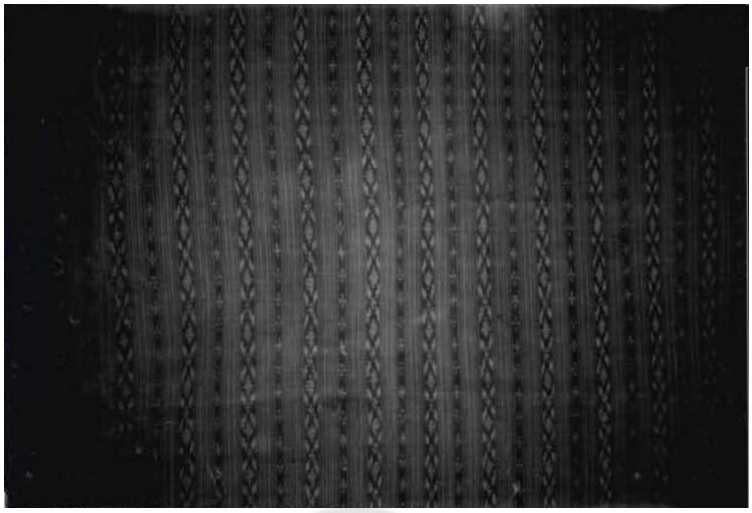
ภาพประกอบ 47 ลายบัวคว่ำบัวหงาย

ที่มา: ทิพวัลย์ คำคง. (2537). หน้า 38.

ภาพประกอบ 48 ลายหมี่บัวเครือ ลายหมี่ดอกกระจับ ลายหมี่ดอกมะตุ้ม ลายหมี่ปล้องอ้อย

ที่มา: ทิพวัลย์ คำคง. (2537). หน้า 39.

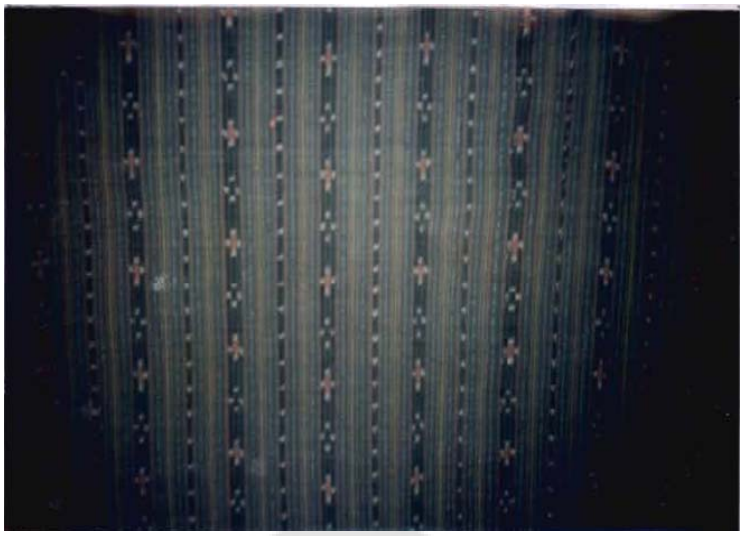
ภาพประกอบ 49 ลายหมี่ขาเปีย ลายหมี่ดอกกระจับ ลายหมี่ดอกมะตุ้ม

ที่มา: ทิพวัลย์ คำคง. (2537). หน้า 40.

ภาพประกอบ 50 ลายหมี่ข้าวหลามตัด ลายหมี่ดอกมะตุ้มครอบ

ที่มา: ทิพวัลย์ คำคง. (2537). หน้า 40.

ภาพประกอบ 51 ลายหมี่ดอกมะจับ ลายหมี่ดอกมะตุ้ม ลายหมี่ดอกปล้องอ้อย

ที่มา: ทิพวัลย์ คำคง. (2537). หน้า 41.

ภาพประกอบ 52 ลายหมี่บัวเครือ ลายหมี่ดอกมะจับ

ที่มา: ทิพวัลย์ คำคง. (2537). หน้า 41.

3. แนวคิดและทฤษฎี

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมการสืบทอดและความเชื่อเกี่ยวกับภูมิปัญญาสิ่งทอ

แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน

กัญจน์ชญา จันทรังษี (2556: 86) ได้กล่าวเกี่ยวกับแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนว่า วัฒนธรรมคือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นไม่ใช่เป็นสิ่งที่มนุษย์ทำตามสัญชาตญาณเป็นวิธีการหรือกระบวนการทำงานฉะนั้นวัฒนธรรมคือระบบสัญลักษณ์ในสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นนอกจากนี้ยังได้แบ่งแยกระหว่างวัฒนธรรมและระบบสังคมหรือบทบาทและการปฏิบัติอย่างแท้จริงซึ่งมีอยู่ระหว่างในสมาชิกของกลุ่มสังคมกล่าวได้ว่าระบบสังคมคือบุคคลที่ทำส่วนระบบวัฒนธรรมการระดมความคิดมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นอยู่ระหว่าง 2 ระบบนี้คือระบบควบคุมวัฒนธรรมและการวางระบบสังคมจากความสัมพันธ์และการจัดการของทุกคนนั้นถูกจัดทำโดยค่านิยมความคิดโดยทั่วไปของทุกคนร่วมกัน

ซึ่งกาญจนา แก้วเทพ (2537: 177) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมชุมชนไว้ว่าวัฒนธรรมชุมชนคือการดำรงชีวิตที่ดีงามมีความเป็นระเบียบกฎเกณฑ์มีศาสนาและประเพณีสืบทอดกันมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณค่าที่มีความดีงามเป็นพื้นฐานซึ่งวัฒนธรรมชุมชนถือได้ว่าเป็นภูมิปัญญาหรือศักยภาพที่สามารถต้านอิทธิพลจากภายนอกด้วยคุณค่าดั้งเดิมต่างๆเช่นการให้ความสำคัญกับคนโดยถือคนเป็นศูนย์กลางในสังคมแต่ละสังคมย่อมมีวัฒนธรรมความเป็นมาเหมือนกันทั้งสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ทำเลที่ตั้งของชุมชนวิถีดำเนินชีวิตความเชื่อค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีจะแตกต่างกันไปการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ภายในชุมชนสิ่งต่างๆเหล่านี้แต่ละสังคมก็จะต้องมีทางออกมีวิธีการคิดค้นสร้างขึ้นมาร่วมกันใช้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในชุมชนและก็มีวิธีการถ่ายทอดระหว่างสมาชิกจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งไปเหมือนวัฏจักร

นอกจากนั้น ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2538: 171-205) ได้เสนอแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนว่าเกิดขึ้นมาในสังคมไทยเมื่อ 10 กว่าปีที่แล้วมาจะเริ่มปรากฏอย่างชัดเจนเป็นระบบเมื่อประมาณ5 ปีที่ผ่านมาแต่นับได้ว่าเป็นแนวคิดการพัฒนาที่ขยายตัวได้เร็วโดยมีการสรุปสาระสำคัญจากแนวคิดของนักวิชาการในการสังคมไทยในปัจจุบันไว้ดังนี้ คือ

1. ชุมชนวัฒนธรรมเป็นของตนเองอยู่แล้วมีระบบคุณค่าจากประวัติศาสตร์ของชุมชน

2. วัฒนธรรมชุมชนเป็นวิถีแห่งหมู่บ้านเช่นการมีน้ำใจไมตรีความสัมพันธ์ในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

3. สังคมไทยกำลังเผชิญอยู่ท่ามกลางวัฒนธรรม 2 กระแสกล่าวคือวัฒนธรรมชาวบ้านและวัฒนธรรมทุนนิยม

วัฒนธรรมแต่ละวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนนั้นล้วนแต่เป็นสิ่งที่มนุษย์คิดค้นขึ้นและร่วมกันใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ดังนั้นวัฒนธรรมจึงไม่ใช่เป็นของใครคนใดคนหนึ่งวัฒนธรรมแต่

ละวัฒนธรรมภายในชุมชนจะมีความโยงใยถึงกันทุกวัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องกันและแต่ละด้านอาจจะแตกต่างกันไปสิ่งนั้นก็แล้วแต่หน้าที่ของวัฒนธรรมที่สมาชิกสร้างกรอบขึ้นมาร่วมกันใช้ภายในชุมชนวัฒนธรรมก็ไม่ได้หมายความว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นรูปธรรมแต่อย่างเดียววัฒนธรรมยังได้รวมถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมซึ่งมนุษย์ได้คิดค้นขึ้นด้วย ทั้งนี้ จำนง อติวัฒนสิทธิ (2547: 42) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุหรือเป็นรูปธรรมได้แก่สิ่งที่มนุษย์ได้คิดค้นสร้างขึ้นเป็นต้นว่าสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนเสื้อผ้าและเครื่องมือในการประกอบอาชีพที่มนุษย์ได้ใช้อยู่

2. วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุหรือเป็นนามธรรมได้แก่แบบแผนในการดำเนินชีวิตคำสอนความคิดความเชื่อภาษาศีลธรรมวิถีการกระทำ ฯลฯ

นอกจากแบ่งวัฒนธรรมประเภทของวัฒนธรรมออกเป็นวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุกับวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุแล้วในสังคมปัจจุบันยังมีวัฒนธรรมประจำถิ่นที่เรียกกันว่าวัฒนธรรมย่อยเพราะในสังคมหนึ่งๆ จะประกอบไปด้วยกลุ่มคนต่างๆที่อยู่ร่วมกันกลุ่มคนเหล่านี้มีแนวคิดที่แตกต่างกันไปเป็นวัฒนธรรมย่อยดังนั้นวัฒนธรรมย่อยจึงหมายถึงความรู้สึกนึกคิดและการกระทำของกลุ่มสมาชิกในสังคมแตกต่างไปจากสมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมซึ่งเรียกว่าวัฒนธรรมหลักเช่นสำเนียงภาษาค่านิยมวิถีการดำรงชีวิตอื่นๆอีกทั้งวัชรา คลายนาทร (2542: 98-103) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมย่อยที่สำคัญได้แก่วัฒนธรรมกลุ่มอาชีพต่างๆวัฒนธรรมย่อยจะไม่ขัดต่อแนวปฏิบัติของสังคมรวมหรือวัฒนธรรมหลักและในส่วนหนึ่งเป็นการเสริมให้แนวปฏิบัติของวัฒนธรรมหลักให้มีความแข็งแรง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า วัฒนธรรมชุมชนถือว่าเป็นระบบสัญลักษณ์ในสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่ดีงามที่ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาในชุมชนและสังคม วัฒนธรรมมีพื้นฐานมาจากสิ่งแวดล้อมและเป็นรากฐานเป็นแก่นของชุมชนมาอย่างยาวนาน ทั้งนี้วัฒนธรรมชุมชนจึงเป็นสิ่งที่มีความสอดคล้องกับชีวิตของคนในสังคมทั้งระบบความคิดความเชื่อทัศนคติซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้

แนวคิดการสืบทอดภูมิปัญญาด้านสิ่งทอ

ในกระบวนการสืบทอดและถ่ายทอดภูมิปัญญามีอยู่ 2 ทางคือทางตรงและทางอ้อม โดยกัญจน์ชนา จันทรังษี (2556: 90) กล่าวว่า การถ่ายทอดและสืบทอดเป็นกระบวนการเรียนรู้การสืบต่อจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งซึ่งสามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยวิธีการถ่ายทอดจะเริ่มจากในระดับครอบครัวมีพ่อแม่เป็นผู้ถ่ายทอดสู่ลูกจนกลายเป็นพฤติกรรมและการปฏิบัติตนตามความเชื่อที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งจากการศึกษางานของรัชพล ปัจพิบูลย์ (2538: 67-74) พบว่ากระบวนการสืบทอดและถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านสิ่งทอมีการถ่ายทอดผ่านสถาบันต่างๆ ดังนี้

1. สถาบันครอบครัวเริ่มจากวัยเด็กจนถึงเข้าโรงเรียนโดยบุคคลในครอบครัวช่วยกันทอผ้าใช้ในครอบครัวเป็นการถ่านทอดทางอ้อมสมาชิกเด็กๆในครอบครัวได้รู้เห็นขบวนการทอผ้าและเรียกว่าอะไรเมื่อโตขึ้นเข้าโรงเรียนเด็กที่สนใจจะใช้เวลาว่างในการทอผ้าช่วงวันหยุดและเมื่อเลิกเรียนเด็กบางคนไม่ได้เรียนหนังสือต้องช่วยเหลือครอบครัวทำงานดังนั้นเด็กจึงได้รับการถ่ายทอดทางตรงเพราะถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องสืบทอดกระบวนการทอผ้าจากครอบครัว

2. สถาบันโรงเรียนจัดว่ายังไม่มีการจัดการเรียนการสอนกระบวนการทอผ้าให้นักเรียนในระดับประถมศึกษาแม้ว่าหลักสูตรจะกำหนดให้เรียนวิชาชีพท้องถิ่นแต่ในทางปฏิบัติยังไม่ทำกันเพราะขาดอุปกรณ์บุคลากรผู้รู้กระบวนการทอผ้าทำกิจกรรมที่ทำได้เป็นการกำหนดให้แต่งชุดประจำท้องถิ่นแสดงกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ

3. กลุ่มเพื่อนชาวบ้านมีการพบปะกันของกลุ่มทำให้มีการแลกเปลี่ยนแนะนำเกี่ยวกับการทอผ้าบางคนชักชวนกันให้ร่วมกันทอผ้ายามว่างนับว่าเป็นการถ่ายทอดโดยตรง

4. กลุ่มอาชีพจากการที่ผู้นำได้ให้ความสนใจจัดตั้งกลุ่มอาชีพกลุ่มสนใจต่างๆ ขึ้นในตำบลมีการจัดตั้งที่ทำการกลุ่มนำผลงานออกแสดงจำหน่ายผู้ทีมีความชำนาญชักชวนกันมาเป็นสมาชิกเกิดการถ่ายทอดในกลุ่มพบว่ามีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อมทางตรงคือการที่สมาชิกในกลุ่มอาชีพมีการชักชวนผู้สนใจมาฝึกฝนสามารถเป็นผู้สืบทอดถึงคนรุ่นต่อไปส่วนการถ่ายทอดทางอ้อมเป็นการนำผลงานไปจัดแสดงจัดจำหน่ายนับว่าเป็นการส่งเสริมการถ่ายทอดสืบไป

จากแนวคิดของ กาญจนา เกียรติมณีรัตน์ (2546: 30-32) ยังได้ศึกษาภูมิปัญญาในการทอผ้าพื้นเมืองในรูปแบบการเรียนรู้และการถ่ายทอดของครูภูมิปัญญาไทยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้การทอผ้าพื้นเมืองของครูภูมิปัญญาไทยในระดับครอบครัวมี 3 รูปแบบดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้จากแม่แบบตัวต่อตัวทำให้เกิดความใกล้ชิดความรักความผูกพันซึ่งกันและกันสิ่งที่ลูกได้เรียนรู้จากแม่คือระเบียบกฎเกณฑ์ของครอบครัวและวิธีการทอผ้าซึ่งบุตรสาวจะเป็นตัวแทนของแม่ในการรับผิดชอบต่อการผลิตผ้าทอพื้นเมืองดูแลครอบครัวและความพร้อมในการดูแลลูกในอนาคต

2. รูปแบบการเรียนรู้ภาษาพูดจากความต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองของครูภูมิปัญญาไทยจึงใช้ภาษาเป็นสื่อสัญญาลักษณ์ในการติดต่อสื่อสารและยังกำหนดแนวคิดและการรับรู้อีกด้วยในกระบวนการคิดย่อมอาศัยภาษาเป็นปัจจัยหลักซึ่งต้องอาศัยทักษะการใช้ภาษาเป็นถ้อยคำการที่ครูภูมิปัญญาไทยได้มีโอกาสร่วมเรียนรู้จากเพื่อนและใกล้ชิดกับผู้อื่นทำให้ได้รับประสบการณ์และมุมมองที่หลากหลายจนเกิดเป็นมโนทัศน์ใหม่ขึ้นมาดังนั้นการใช้ภาษาเป็นสื่อกลางของการติดต่อสื่อสารจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ในเชิงทักษะสัมพันธ์ซึ่งประกอบด้วยทักษะการใช้ภาษาและการพูดและทักษะทางร่างกายเมื่อได้ฝึกซ้ำอย่างต่อเนื่องจึงกลั่นกรองจนเกิดเป็นภูมิปัญญาของตนเอง

3. รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองได้วิเคราะห์การเรียนรู้เป็น 3 ลักษณะคือ

3.1 ลักษณะการเรียนรู้ด้วยทักษะปฏิบัติเป็นการเรียนรู้ที่ครูภูมิปัญญาไทยเผชิญกับปัญหาในการประกอบอาชีพกับความต้องการที่มีความรู้เดิมในการทอผ้าจึงมีความต้องการทอผ้าเป็นการตอบสนองในลักษณะการกระทำโดยการฝึกปฏิบัติทอผ้ากับญาติหรือเพื่อนซึ่งการฝึกปฏิบัติเป็นการเชื่อมโยงการเคลื่อนไหวที่ประสานกันระหว่างตามือแขนขาเรียกว่าทักษะกลไกและการรับรู้ที่รวมทั้งความรู้ความคิดความเข้าใจและลงมือปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ

3.2 ลักษณะการเรียนรู้โดยลองผิดลองถูกเป็นการดำเนินการทดลองหลังการที่ได้รับการฝึกอบรมได้รับความรู้มาแล้วหลังจากนั้นมีการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองโดยไม่มีผู้ให้คำแนะนำในระหว่างการทดลองทั้งนี้การทดลองไม่ได้มีการวางแผนอย่างมีระบบดำเนินการทดลองจนกว่าจะได้ผลเป็นที่พอใจ

3.3 ลักษณะการเรียนรู้โดยคิดดัดแปลงเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางความคิดก่อให้เกิดการสร้างความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนรู้มามีการคิดริเริ่มดัดแปลงความรู้หรืออุปกรณ์ที่มีอยู่เพื่อแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพทอผ้าพื้นเมือง

นอกจากนั้น วันดี สมรัตน์ (2544: 10) กล่าวถึงกระบวนการความรู้ว่า เป็นกระบวนการทางสังคมซึ่งดำเนินอยู่ตลอดเวลาดังนั้นมนุษย์จะซึมซับเอาวัฒนธรรมและลักษณะต่างๆของสังคมเข้าไว้ในโครงสร้างบุคลิกภาพของตนโดยการเรียนรู้ละการซึมซับนี้เกิดจากอิทธิพลของประสบการณ์และผ่านการทำงานของตัวแทนทางสังคมหลังจากผ่านกระบวนการนี้บุคคลจะเริ่มยอมรับจนกระทั่งตัดสินใจทำตามการถ่ายทอดความรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลในสังคมซึ่งเกิดจากการที่บุคคลได้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคนทั้งที่เป็นทางตรงและทางอ้อมทำให้เกิดการเรียนรู้ในการถ่ายทอดความรู้ความคิดและแสดงพฤติกรรมของตนตัวแทนที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดที่สำคัญคือครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันแรกในการเข้าร่วมสังคมนั้นๆการถ่ายทอดความรู้นี้จะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องโดยบุคคลหนึ่งๆ จะได้รับการถ่ายทอดจากกลุ่มเพื่อนโรงเรียนสื่อมวลชนและกลุ่มอ้างอิงซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากเนื่องจากผู้รับการถ่ายทอดไม่ได้สังกัดเป็นสมาชิกแต่มีอิทธิพลทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้หรือลอกเลียนแบบเช่นพฤติกรรมของผู้แสดงโฆษณาภาพยนตร์โทรทัศน์ซึ่งกลุ่มอ้างอิงนี้จะช่วยให้บุคคลเรียนรู้และทำหน้าที่ถ่ายทอดวิถีการดำรงชีวิตในสังคมแห่งวัฒนธรรมไปสู่บุคคลทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้

โดยสรุปแล้วการพัฒนาและสืบทอดวัฒนธรรมไทย เป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่ง ที่จะดำรงไว้ซึ่งสิ่งที่ดีงามสืบไป การเรียนรู้และฝึกตนเองให้เห็นคุณค่าจึงเป็นวิธีการที่ดี และควรทำตั้งแต่วัยเด็กด้วยการปลูกจิตสำนึก โดยสถาบันที่สำคัญของชาติต้องให้ความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะการอบรมสั่งสอน หรือการปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีก็ตาม

แนวคิดความเชื่อเกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านสิ่งทอ

1. **ความเชื่อเกี่ยวกับลวดลาย** ด้านสิ่งทอมีหลักฐานเกี่ยวกับความเชื่อด้านลวดลายของสิ่งทอซึ่งในด้านพุทธศาสนาในราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 พุทธศาสนานิกายวัชรานมหายานมาจากทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียและชวาภาคกลางสู่ประเทศไทยทางภาคใต้ดังที่อ้อมจิต กันทาใจ (2535: 60-61) กล่าวว่าความเชื่อในเรื่องสัตว์ที่เป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์คือไก่นาคเต่าโคราชสีห์ในคติพุทธมหายานความเชื่อในคติมหายานที่เห็นชัดอย่างหนึ่งคือการบูชาแม่กาเผือกด้วยการใช้ด้ายดิบทำเป็นตีนนกในธูปเทียนใช้จุดในวันสำคัญทางพุทธศาสนาจะเห็นได้ว่าสัตว์ต่างๆที่กล่าวมานั้นล้วนมีในการทำลวดลายในผ้าทอเช่นลายนกลายนาคลายสิงห์ลายสัตว์อื่นๆน่าจะมีความหมายเกี่ยวข้องกับความร่มเย็นความอุดมสมบูรณ์ต่างๆส่วนลายช้างลายม้าเป็นสัตว์ใช้งานของกษัตริย์เป็นของผู้มีบารมีสูงซึ่งในการนำมาใช้ในลายผ้าเหล่านี้ส่วนลายสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพบในผ้าเช็ดเท่านั้นในผ้าหลบมีการใช้ลายช้างลายม้าอยู่บ้างผู้ที่ใช้ต้องเคยบวชเป็นพระภิกษุมาก่อนซึ่งบุคคลผู้ที่เคยเป็นพระภิกษุมาแล้วเรียกว่าหนานหมายถึงผู้ที่มีความรู้มีคุณวุฒิเหมาะสมที่จะใช้ผ้านี้แสดงให้เห็นว่าผ้าเหล่านี้เป็นสิ่งแสดงสถานภาพทางสังคมนั่นเองลายสัตว์อื่นๆที่ใช้เป็นลายประกอบและในผ้าหลบบางผืนเช่นลายลวงซึ่งน่าจะได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมจีนลายดอกบัวเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ความเบิกบานเป็นบ่อเกิดแห่งปัญญาลายนี้พบในการตกแต่งหน้าหมอนหกที่ใช้หนุนนอน อนุรัตน์ สายทอง (2552: 26) เนื่องจากความเป็นมาของการทอผ้า เป็นงานในความรับผิดชอบของผู้หญิงต่อครอบครัวต่อส่วนรวม เช่น ทอผ้าเพื่อประกอบพิธีกรรมประกอบงานบุญ เพื่อเป็นของที่ระลึกแก่ผู้ที่ทำประโยชน์ต่อชุมชน การสร้างสรรค์ผ้าจึงเกิดจากความรักความศรัทธา เกิดจากแรงบันดาลใจหรือเกิดจากความเชื่อและจินตนาการ กัญจน์ชนา จันทรังษี (2556: 90) ได้สรุปความเชื่อเกี่ยวกับลวดลายว่า

การทอผ้าในหลายท้องถิ่นยังคงรักษารูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนรูปแบบลวดลายและกรรมวิธีในการผลิตผ้าทอมีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นและลักษณะเฉพาะของเชื้อชาติ สิ่งสำคัญ คือการสอดแทรกภูมิปัญญาแห่งงานศิลป์ผสมผสานความปราณีตบรรจงอันเป็นการแสดงถึงความเชื่อของผู้สร้างสรรค์ประกอบกับการแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของท้องถิ่นที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่าผ้าทอพื้นบ้านจึงเป็นศิลปะแห่งภูมิปัญญาที่แสดงออกถึงความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมรวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคนที่แสดงผ่านทางลวดลายและเส้นสีผ้าที่สอดแทรกความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นรากฐานทางศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธ์ผ้าทอจึงเป็นมรดกทางสังคมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาในอดีตที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตปัจจุบัน

จากการศึกษาเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับลวดลาย สรุปได้ว่า ลวดลายผ้าที่ปรากฏอยู่บนผืนผ้าทอพื้นเมืองของไทย เป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษ และผสมผสานกับความเชื่อด้านศาสนา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประเพณี วัฒนธรรม วิถีการดำเนินชีวิตของแต่ละกลุ่มชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นอิทธิพลที่สำคัญของการจินตนาการ สร้างสรรค์ ออกแบบ ประดิษฐ์เป็นลวดลายแปลกใหม่ที่มีความเฉพาะเป็นของตนเอง

2. **ความเชื่อเกี่ยวกับสีสันในสิ่งทอ** นอกจากการใช้สัญลักษณ์รูปสัตว์ในการสื่อความหมายในผ้าทอแล้วยังมีการใช้สัญลักษณ์ของการใช้สียังสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมด้วยดังจะเห็นได้จากการใช้สีในลวดลายต่างๆสีส่วนใหญ่ที่พบคือสีขาวสีดำสีแดงสีเหลืองสีเขียวและสีน้ำเงินกาใช้ผ้าสีในพิธีกรรมสืบชะตาคนสืบชาตะบ้านสืบชะตาเมือง อ้อมจิต กันทาใจ (2535: 59) ได้กล่าวถึงการสืบชะตาว่า

ในพิธีเกี่ยวกับชีวิตการสืบต่อชีวิตให้เจริญรุ่งเรือสีแดงขาวน่าจะเกี่ยวข้องกับชีวิตการมีชีวิตซึ่งในวัฒนธรรมจีนความเชื่อเรื่องนี้เด่นชัดมากสีขาวหมายถึงความบริสุทธิ์คือการต่อชีวิตให้บริสุทธิ์สะอาดนั่นเองสำหรับการใช้สีดำจะใช้สีดำเป็นตำหนิในคนเช่นในเด็กอ่อนเวลาออกจากบ้านต้องแต้มด้วยสีดำที่หน้าผากเพื่อให้ดูน่าเกลียดผีจะได้ไม่ทำร้ายการใช้สีดำเป็นผ้าพื้นในชิ่นตีนจกอาจมีความเชื่อว่าเป็นการอำพรางตัวเองว่ามีตำหนิผีจะได้ไม่มาทำร้ายเป็นได้ส่วนสีอื่นๆคือสีขาวสีเหลืองสีแดงและสีเขียวในวัฒนธรรมล้านนาการจะสร้างบ้านใหม่ขึ้นบ้านใหม่รื้อบ้านคือจตุโลกบาลผู้รักษาทิศทั้งสี่มีท้าวมหาราช 4 องค์ครองอยู่และมีเทพอีก 2 องค์รักษาทิศเบื้องบนและทิศเบื้องล่างในการประกอบพิธีท้าวทั้งสี่เครื่องประกอบนอกเหนือจากสิ่งอื่นแล้วยังมีช่อหรือธงเล็กๆสีเหลืองสีขาวสีเขียวสีแดงปักตามทิศต่างๆซึ่งเป็นสัญลักษณ์และสีประจำทิศของท้าวทั้งสี่เกี่ยวข้องในการใช้สีของผ้าทอก็อาจเป็นได้บางชุมชนติดต่อกับสังคมภายนอกมีน้อยจึงเกิดคำนิยมและศิลปะพื้นบ้านจึงมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นวัฒนธรรมการใช้ผ้าแต่เดิมที่ใช้ในครัวเรือนต้องปั่นเส้นและทอโดยผู้หญิงในครอบครัวเพื่อใช้นุ่งห่ม

สีของผ้าทอพื้นบ้านสามารถแสดงถึงปัญญาในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการรังสรรค์สีจากสิ่งรอบตัวไม่ว่าจะเป็นสีจากแร่ธาตุ พืชและสัตว์นำมาเป็นสื่อในการถ่ายทอดอันเป็นแต่แต้มสีสันให้แก่ผ้าแฝงด้วยเสน่ห์แห่งความรู้และความบังเอิญผ้าที่ย้อมด้วยสีธรรมชาติแต่ละผืนสามารถบอกเล่าถึงกลุ่มชาติพันธ์และความเชื่อยกตัวอย่างผ้าพื้นเมืองบ้านโพนพับ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผ้าไหมผืนบางสีสดเพราะชาวบ้านในท้องถิ่นมีเชื้อสายไทย-เขมรที่ย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดสุรินทร์ความนิยมในสีสันของผ้าจึงเน้นไปที่แม่สีหลักสามสี คือ เขียวเหลือง และแดง เป็นต้นโดยแต่ละท้องถิ่นจะมีเทคนิคและวิธีการในการได้มาซึ่งสีย้อมธรรมชาติต่างกันไปตามประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์แสดงถึงภูมิปัญญาของชาวบ้านผสมผสานสุนทรียะในการคิดค้นวัตถุดิบธรรมชาติในการย้อมสีหรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าภูมิปัญญาในการย้อมสีเกิดขึ้นจากความบังเอิญอันก่อให้เกิดประสบการณ์

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพรัตน์ อนุพันธ์ (2536: 1) เพื่อศึกษาประวัติ ความเชื่อในการใช้ผ้าเกี่ยวกับพิธีกรรมและความเชื่อของชาวอีสาน สรุปได้ดังนี้

1. การทอผ้าของชาวอีสานนิยมทอผ้าฝ้าย ผ้าไหม โดยใช้วัสดุที่ผลิตขึ้นเองในครัวเรือน เช่น ไหม ฝ้าย วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ทอ

2. การทอจะมีบทบาทในพิธีกรรมต่างๆ เช่น พิธีแต่งงาน พิธีบวช พิธีศพและพิธีศาสนา

3. ผ้าเป็นสิ่งที่ใช้นุ่งห่มในชีวิตประจำวันของมนุษย์จึงเกิดการถ่ายทอดกันในการเรียนรู้ การทอผ้าเป็นหน้าที่ของผู้หญิง

4. สีของผ้ายังมีบทบาทต่อความเชื่อในเรื่องการแต่งกายตามวันเกิด

5. ประเภทของผ้าที่ใช้ในงานพิธีกรรม ประเพณีบางอย่างจะแตกต่างกันไปบ้าง ผ้าทอสีขาวจากฝ้ายและไหมนิยมใช้ในพิธีมากเป็นพิเศษ

การทอผ้าซึ่งถือเป็นศิลปะประเภทหนึ่งแสดงถึงเอกลักษณ์ที่มีความหมายและมีคุณค่าของสังคมวัฒนธรรมที่สืบทอดเป็นประเพณีมายาวนานและใช้เป็นสื่อที่แสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกความเชื่อความคิดของบุคคลดังนั้นการทอผ้าเป็นตัวแทนของแบบแผนทางวัฒนธรรมในรูปของสัญลักษณ์ที่เป็นลวดลายประจำของท้องถิ่นแสดงให้เห็นขนบธรรมเนียมประเพณีประวัติศาสตร์และความเชื่อรวมถึงสัญลักษณ์ของการใช้สีที่สอดใส่ไปในลวดลายผ้าซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นคนที่มีใจรักมีทักษะความรู้และมีแรงบันดาลใจจึงจะสามารถทอผ้าออกมาได้และนั่นคือสัญลักษณ์ความมีคุณค่าของภูมิปัญญาสิ่งทอดังนั้นวัฒนธรรมท้องถิ่นด้านสิ่งทอจำเป็นต้องอาศัยบุคคลที่เป็นผู้รู้มีทักษะมีแรงบันดาลใจเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์

แนวคิดกระบวนการพื้นเมือง

อัจฉรา สโรบล (2549: 18-20) กล่าวว่า กระบวนการก่อเกิดของขบวนการพื้นเมืองเกิดจากการติดต่อทางวัฒนธรรมโดยตรงระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกกับวัฒนธรรมอื่นความเหนือกว่าของอำนาจวัฒนธรรมตะวันตกจึงเข้าครอบงำวัฒนธรรมอื่นๆ ที่มาติดต่อด้วยส่งผลให้ฝ่ายที่ถูกครอบงำสูญเสียลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมไปบางประการหรือหลายประการทำให้คนในสังคมที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมนั้นตกอยู่ในสภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจและความคับแค้นทางจิตใจขาดความเชื่อมั่นในตนเอกระบวนการต่อต้านวัฒนธรรมตะวันตกจึงเกิดขึ้นในหลายรูปแบบและแบบที่รู้จักกันโดยทั่วไปในวงการมานุษยวิทยาคือ “ขบวนการพื้นเมือง” ซึ่งมีปรากฏแพร่หลายในสังคมของชนพื้นเมืองเผ่าต่างๆในทวีปแอฟริกาและหมู่เกาะต่างๆในมหาสมุทรแปซิฟิกซึ่งเคยถูกครอบงำหรือตกเป็นอาณานิคมของประเทศต่างๆ ในยุโรป

ราล์ฟ ลินตัน (ม.ป.ป.) นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกันถือได้ว่าเป็นผู้วางแนวคิดเรื่องขบวนการพื้นเมืองให้คำจำกัดความของคำว่า“ขบวนการพื้นเมือง” ว่าความพยายามใดๆ ที่เกิดขึ้นโดยสำนึกในส่วนของสมาชิกของสังคมเพื่อที่จะกระทำการรื้อฟื้นหรือทำให้มีคงอยู่ต่อไป ของลักษณะที่ได้เลือกสรรแล้วของวัฒนธรรมแห่งสังคมตนซึ่งตามแนวคิดของลินตันถือว่าการกระทำ หรือความพยายามที่จะกระทำ การให้วัฒนธรรมของตนคงอยู่ต่อไปโดยสำนึก (Conscious) นั้นเป็นเรื่องสำคัญมากเพราะปกติแล้ววัฒนธรรมต่างๆย่อมถูกถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นต่อๆ ไปของสังคมโดยวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรธิดาหรือสมาชิกรุ่นใหม่ในสังคมแต่การสืบทอดวัฒนธรรมเช่นนี้มักกระทำกันไปโดยมิรู้สำนึกมากกว่า (คือไม่ได้คิดตั้งใจจะให้เป็นการรักษาวัฒนธรรมไว้ในเบื้องต้นแต่การที่วัฒนธรรมคงอยู่หรือสืบทอดต่อมาเป็นผลพลอยได้จากการอบรมเลี้ยงดูเด็กหรือกระบวนการสังคมมากกว่า) โดยลินตันมีความเห็นว่าความพยายามที่จะจัดกระทำการสืบทอดวัฒนธรรมของสังคมโดยสำนึกนั้นจะเกิดขึ้นในกรณีที่สังคมนั้นตระหนักว่ามีวัฒนธรรมอื่นแตกต่างไปจากวัฒนธรรมของตนและเกิดความรู้สึกหรือมองเห็นว่าการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมตนกำลังถูกคุกคามจากวัฒนธรรมอื่นซึ่งความรู้สึกนี้ถือว่าเป็นผลพลอยได้จากการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องมานานกับสังคมซึ่งเรียกว่าเป็นปรากฏการณ์กลืนกลายวัฒนธรรมคือปรากฏการณ์ที่ประกอบด้วยปรากฏการณ์ต่างๆที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่กลุ่มชนซึ่งมีวัฒนธรรมแตกต่างกันมาทำการติดต่อกันโดยตรงต่อเนื่องกันไป (Continuous First Hand Contact) และก่อให้เกิดมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นตามมาในแบบแผนวัฒนธรรมเดิมของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายดังนั้นขบวนการพื้นเมืองจึงมุ่งที่จะกระทำรื้อฟื้น (Revive) หรือทำให้วัฒนธรรมปัจจุบันคงอยู่ต่อไป (Perpetuate) แต่มิใช่ตั้งใจจะให้เป็นเช่นนี้ในตัวของวัฒนธรรมทั้งหมดหากมุ่งกระทำหรือเพ่งเล็งไปที่ลักษณะที่ได้เลือกสรรแล้วบางประการของวัฒนธรรมเท่านั้นทั้งนี้เพราะการที่จะรื้อฟื้นนำเอาวัฒนธรรมเก่ามาใช้ทั้งหมดนั้นในทางปฏิบัติย่อมจะเป็นไปโดยยากเพราะลักษณะบางประการไม่เหมาะกับสภาพแวดล้อมปัจจุบันฉะนั้นสมาชิกของสังคมที่คิดจะรื้อฟื้นเอาวัฒนธรรมเก่ามาใช้จึงมักเลือกเอาเฉพาะบางลักษณะที่เกี่ยวข้องหรือผูกพันกับค่านิยมสำคัญของวัฒนธรรมซึ่งเรียกว่าค่านิยมเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Value) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมคนอย่างเด่นชัดดังนั้นถึงแม้ว่าจะเป็นการรื้อฟื้นเอาเอกลักษณ์บางประการของวัฒนธรรมเก่ามาใช้แต่ในทางปฏิบัติจริงมักมีการดัดแปลงในบางประการเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมปัจจุบันจากแนวคิดขบวนการพื้นเมืองข้างต้นจะพบว่ามีปัจจัยที่สำคัญคือการรื้อฟื้นเอาวัฒนธรรมเก่ามาใช้เป็นรูปแบบเอกลักษณ์โดยเอาเอกลักษณ์บางประการของวัฒนธรรมเก่าใช้และมีการดัดแปลงบางประการเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน

จากศึกษาศูนย์ผ้ามัดหมี่ป้าณรงค์ เกษตรกรตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่า การทอผ้าของชาวไทยพวนบ้านหมี่มีมาช้านานแล้วตั้งแต่สมัยโบราณสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

แต่กำลังจะหมดไปเนื่องจากขาดการสืบทอดอีกทั้งคนรุ่นใหม่ไม่ให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมคิดว่าเป็นสิ่งที่ล้าสมัยและมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ดังนั้น ศูนย์ผ้ามัดหมี่ป้าณรงค์จึงร่วมกับชาวบ้านจำนวนหนึ่งในชุมชนทำการสืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้าของชาวไทยพวนบ้านหมี่ นอกจากนี้การสืบทอดการทอผ้าจะเป็นในลักษณะที่เป็นทางการมากขึ้น เนื่องจากได้มีการส่งเสริมการทอผ้าขึ้น ช่างทอผ้าที่มีฝีมือและความชำนาญจะถ่ายทอดความสามารถของตนให้แก่บุคคลทั่วไปที่สนใจ นอกเหนือจากการถ่ายทอดให้กับคนในตระกูลดังแต่ก่อน

ดังนั้นวัฒนธรรมชุมชนถือว่าเป็นฐานวัฒนธรรมชุมชนซึ่งเป็นปราการที่แข็งแกร่งที่สุดของชาวบ้าน เป็นพลังผลักดันการพัฒนาชุมชนที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นสิ่งที่ประชาชนสร้างขึ้นมาเอง และในแง่วิธีการพัฒนา จะต้องทำให้ชาวบ้านมีจิตสำนึกที่แจ่มชัดในวัฒนธรรมของเขา ทำให้ชาวบ้านตื่นและรับรู้ รู้เอกลักษณ์และคุณค่าของตัวเอง ค้นพบจิตสำนึกอิสระของชุมชน เห็นคุณค่าของการรวมตัวเป็นชุมชน

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบ

แนวคิดของการออกแบบผลิตภัณฑ์

ธีระชัย สุขสด (2544: 77) กล่าวว่า ลักษณะในความหมายของคำว่า “ออกแบบผลิตภัณฑ์”จะมีอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนของการสร้างสรรค์สิ่งใหม่กับส่วนของการปรับปรุงหรือพัฒนามาจากของเดิม การที่จะได้มาซึ่งรูปทรงของผลิตภัณฑ์ในส่วนหนึ่งก็จะได้แนวความคิดมาจากแบบเดิมนำมาพัฒนาแบบให้เข้ากับบทบาทของสังคมยุคใหม่และค่านิยมในการดำรงชีวิตของมนุษย์โดยแบบที่ได้มีการออกแบบและพัฒนามานี้ได้มีการสรุปลักษณะแบบได้ดังนี้

1. **ลักษณะแบบ** (Style) **ของผลิตภัณฑ์**

1.1 **แบบโบราณ** (OLD STYLE) คือ การออกแบบโดยยึดแบบของเดิมที่มีมาตั้งแต่รุ่นเก่าหรือโบราณ จุดประสงค์ก็อาจจะมุ่งกลุ่มเป้าหมายไปที่กลุ่มอนุรักษ์นิยม หรือใช้ประกอบตกแต่งสภาพแวดล้อมให้มีความสัมพันธ์กันได้ เช่น เครื่องเรือน กรอบกระจก โทรศัพท์เป็นต้น ที่มีการผลิตขึ้นมาใหม่ แต่คงยึดแบบอย่างโบราณ ก็เพื่อตกแต่งภายในบ้านให้ลักษณะการตกแต่งห้องแบบโบราณ

1.2 **แบบอมตะ** (CLASSIC STYLE) คือ การออกแบบที่ยึดความพอดีระหว่างความเก่ากับความล้ำยุครูปร่างดูแล้วไม่เก่าและไม่ใหม่เหมาะสมกันทุกยุคทุกฤดู โดยดูแล้วไม่ล้าสมัย การออกแบบลักษณะนี้จะต้องพิจารณากาลเวลาเป็นสำคัญ ออกแบบไม่ให้ดูล้ำยุคหรือหวือหวามากในยุคนั้นเพราะเมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไปก็จะไม่เป็นที่นิยมหรือล้าสมัยได้เร็วผลิตภัณฑ์ที่มีรูปทรงอมตะที่มีอยู่ตามท้องตลาดในปัจจุบันซึ่งได้มีการออกแบบรูปทรงนี้มาหลายปีแล้ว ใช้กันมาในยุคนี้ก็ยังดูไม่ล้าสมัย เช่น รถโฟล์ค

1.3 **แบบร่วมสมัย** (CONTEMPORARY STYLE) คือ กาออกแบบที่ประสานกันระหว่างความล้าสมัยหรือเก่าผสมผสานกับแบบที่ทันสมัยคือใช้ 2 ยุคสมัยนี้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ถือว่าเป็นงานสมัยใหม่หรืองานปัจจุบัน ลักษณะของเก่าที่นำมาอาจจะเป็นวัสดุ วิธีผลิต หรือรูปแบบ ฯลฯ ดังนี้

1.3.1 วัสดุ เช่น ผ้าทอโบราณมาออกแบบตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าสมัยปัจจุบัน

1.3.2 วิธีผลิต เช่น เครื่องปั้นดินเผาหรืองานหวาย นำมาออกแบบรูปทรงที่ทันสมัยเข้ากับปัจจุบัน

1.3.3 รูปแบบ เช่น ยึดรูปทรงแบบเก่ามาประยุกต์ใช้กับวัสดุสังเคราะห์สมัยใหม่

1.4 **แบบทันสมัย** (MODERN STYLE) **คือ** การออกแบบที่เข้ากับยุคสมัยนั้นๆ โดยค่อนข้างเป็นไปในลักษณะของสมัยปัจจุบันดูทันสมัยหรือตามสมัยนิยม แบบจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ตามความต้องการของตลาดและค่านิยมของยุคนั้น ซึ่งเมื่อเลยยุคสมัยหรือความนิยมไปแล้วแบบจะดูล้าสมัย

1.5 **แบบล้ำยุค** (ADVANCE STYLE) คือ การออกแบบในลักษณะเป็นความก้าวหน้าของรูปแบบหรือวัสดุ ออกแบบเพื่ออนาคตข้างหน้า โดยพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าจะเป็นไปได้สำหรับอนาคต รูปแบบอาจจะหนีความจำเจ ความเคยชินต่อสายตาในยุคใหม่นี้ไป ซึ่งบุคคลในยุคนี้อาจจะยังไม่เคยชินและดูไม่ออกว่าเป็นรูปทรงใดหรือเป็นผลิตภัณฑ์อะไร

ผลิตภัณฑ์ที่นิยมออกแบบลักษณะนี้ ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น รถยนต์ อาจจะเริ่มต้นด้วยการทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบออกมาก่อน เพื่อมีจุดประสงค์ที่จะนำเสนอข้อมูลการค้นคว้าในด้านรูปแบบด้านเทคโนโลยีของวัสดุ การพลังงาน เป็นต้น ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่ไม่เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ก็มักนิยมออกแบบเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กันในความคิดรวบยอด (Concept) เช่น ผลิตภัณฑ์ประกอบแฟชั่น หรือประกอบงานสถาปัตยกรรมและตกแต่งภายในเป็นต้น

เรื่องของลักษณะแบบของผลิตภัณฑ์ทั้ง 5 แบบนี้ ไม่ใช่แบบใดแบบหนึ่งดีเหมาะสมหรือแบบใดแบบหนึ่งไม่ดีไม่เหมาะสม การที่นักออกแบบจะทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้เป็นลักษณะแบบใดนั้น ก็จะต้องศึกษาปัจจัยต่างๆ ประกอบมากมาย เช่น ชนิด ประเภทของผลิตภัณฑ์กลุ่มเป้าหมาย ค่านิยม การดำรงชีพในสังคมและการตลาด เป็นต้น

สินีนาถ เลิศไพรวัน (2544: 22-38) กล่าวว่า แรงบันดาลใจหรือแนวคิดในการออกแบบ ได้มาจาก 3 ประเด็นใหญ่ๆ คือ

1. **แนวคิดที่สืบเนื่องจากธรรมชาติ** (Inspiration by Nature) หมายถึง สิ่งที่มีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต ธรรมชาติเป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่สามารถกำหนดได้ แต่จะเกิดขึ้นเองตามวัฏจักรของมันเอง ปัจจุบันความเจริญทางเทคโนโลยีมีมากขึ้นมนุษย์จึงแสวงหาสิ่งที่เป็นตามธรรมชาติ ด้วยการใช้เวลา

ว่างท่องเที่ยวกับในธรรมชาติ หลีกหนีจากตัวเมืองห่างไกลความเจริญและตึกรามบ้านช่องที่แข่งขันสูงตระหง่านอยู่กลางเมือง ทำให้มนุษย์หันมาใช้วัสดุธรรมชาติเพื่อลดความเครียดสำหรับการดำเนินชีวิตที่เคร่งเครียดดังนี้

1.1 วัสดุธรรมชาติ

1.2 วัสดุประเภทกึ่งธรรมชาติ

1.3 วัสดุประเภทประยุกต์

2. **แนวคิดที่สืบเนื่องมาจากงานออกแบบพื้นบ้าน** (Inspiration by Vernacular Design) งานออกแบบพื้นบ้าน หมายถึงงานออกแบบขั้นเบื้องต้น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในระยะแรกๆ ซึ่งสิ่งต่าง เหล่านั้นอาจได้จากการศึกษาจากธรรมชาติและต่อมามนุษย์นำมาปรับปรุงและพัฒนา งานออกแบบพื้นบ้านจึงรวมหมายถึง งานออกแบบที่ทำอยู่เป็นประจำ หรือเป็นงานออกแบบจากภูมิปัญญาไทยที่ได้มีการพัฒนาต่อๆ กันมา เรียกได้ว่างานหัตถศิลป์ คือ การทำไปออกแบบไปไม่มีการวางแผนที่ชัดเจน งานประเภทนี้ผู้ออกแบบและผู้ผลิตเป็นคนเดียวกัน แก้ปัญหาในการประดิษฐ์ไปเรื่อยๆ ทำให้ไม่สามารถแยกออกได้ว่าขั้นตอนใดเป็นขั้นตอนออกแบบและขั้นตอนใดเป็นขั้นตอนผลิตทักษะของการออกแบบมาจากความเคยชินและถูกสอนด้านเทคนิคจากบรรพบุรุษต่อๆกันมา เมื่อเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป การออกแบบขั้นพื้นฐานก็เปลี่ยนแปลงไปด้วยผู้ผลิตก็ดำเนินการเปลี่ยนไป รูปแบบก็ผิดเพี้ยนไปจากเดิม งานออกแบบพื้นบ้านได้ถูกปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ต่อๆ กันมา การเปลี่ยนแปลงบางอย่างมีสาเหตุจากการแบ่งระดับของผู้ใช้มากขึ้น ระดับฐานะมีระยะตั้งแต่จนถึงรวย ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ได้รับการออกแบบจะมีผู้บริโภคต่างกลุ่มกันตามฐานะและพฤติกรรมความเป็นอยู่ต่างๆ งานออกแบบพื้นบ้านนั้นกลายเป็นวัตถุโบราณ (Antique)

3. **แนวคิดที่สืบเนื่องจากเทคโนโลยี** (Inspiration by Technology) เทคโนโลยีเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์และการนำพัฒนาการมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดกับสิ่งประดิษฐ์หรืองานปรับปรุง แนวคิดประเภทนี้มีรากฐานจากสิ่งที่พิสูจน์ได้จากข้อมูลและหลักฐานทางการวิจัยอย่างมีระเบียบแบบแผนและขั้นตอน ทุกครั้งที่เริ่มต้นนักออกแบบจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อช่วยกันสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดนสามารถสรุปได้ว่างานออกแบบที่สืบเนื่องมาจากเทคโนโลยีจะต้องทำงานกันเป็นทีม นักออกแบบจะสร้างสรรค์ผลงานให้มีเสน่ห์น่าสนใจและน่าใช้สอยดังนั้นการออกแบบเกี่ยวข้องโดยตรงกับการตลาด การแข่งขันกับคู่แข่ง งานออกแบบโดยสืบเนื่องจากเทคโนโลยีจะถูกวางแผนและเก็บบันทึกอย่างมีระบบพิมพ์เขียวหรือแพทเทิร์นเก็บไว้เป็นหมวดหมู่พร้อมที่จะผลิตเป็นจำนวนมากๆ ได้โดยไม่มีข้อพกพร่องใดๆ และเมื่อจะหัน

มาผลิตใหม่ก็นำมาใช้ได้ทันที การเก็บบันทึกจะบันทึกรูปทรง ขนาด วัสดุและรายละเอียดต่างๆวิธีการต่อประกอบกันเพื่อให้เข้าใจในการผลิตเป็นเรื่องสำคัญ

แนวคิดเบื้องต้นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่

วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร (2548: 67) กล่าวว่า การหาความคิดใหม่ๆ เป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่สำคัญ แต่เราจะฟูมฟักและบ่มเพาะความคิดต่างๆ จะพัฒนาความคิด จะค้นหาความคิดจากไหน และด้วยวิธีใด เป็นคำถามที่นักออกแบบมือใหม่ประสงค์จะได้รับคำตอบมากที่สุด

สิ่งแรกที่ควรทำและบังเกิดผลที่รวดเร็ว คือ การมองหาคำแนะนำ การชี้แนวทางการอรรถาธิบายและการศึกษาผลงานจากนักออกแบบรุ่นก่อนเพื่อจะได้เข้าใจวิธีคิดและวิธีทำงานของเขาเหล่านั้น แล้วนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมตามแต่กรณี แต่ในรูปขององค์กรแล้วการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ทุกชนิดล้วนเริ่มต้นมาจากแนวความคิดทั้งสิ้น และมักเป็นการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยเปิดโอกาสให้คนกลุ่มต่างๆ ที่มีความรู้และทักษะต่างกันช่วยกันคิดช่วยกันพัฒนา แต่ทั้งนี้แนวคิดใหม่ที่ได้มานั้นจะต้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของการดำเนินธุรกิจนั้นด้วยจึงจะเกิดประโยชน์แท้จริงได้ เพื่อเป็นประโยชน์และเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินวิจัยต่อไปจึงเสนอแนวคิดที่สอดคล้องกับการออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี นี้คือ

แนวคิด “นวัตกรรม” จาก “วัฒนธรรม” วิถีการออกแบบขับเคลื่อนโลก

สักกฉัฐ ศิวะบวร (2555: ออนไลน์) กล่าวว่า นวัตกรรมคือการออกแบบที่เปลี่ยนวิถีชีวิตของมนุษย์ “นวัตกรรม” เป็นอีกคำหนึ่งที่ถูกใช้มากที่สุดในโลกยุคศตวรรษที่ 21 แต่แท้จริงแล้ว “นวัตกรรม” คืออะไร มีที่มาอย่างไร และก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างไร โดยปัจจัยสำคัญ 4 ข้อที่ต้องคำนึงถึงในกระบวนการสร้างนวัตกรรมมีดังต่อไปนี้

1. **วัฒนธรรม** (Culture): วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตของมนุษย์ (Way of Life) ถือเป็นต้นทางของการออกแบบทั้งปวงในโลก วัฒนธรรมไม่ได้มีความหมายแคบๆ เพียงแค่ประเพณี การแต่งกายหรือพิธีกรรมที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ หากหมายรวมถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมทุกยุคสมัยทั้งที่ “มองเห็น” (Tangible) เช่น อาหาร ดนตรี กีฬา ฯลฯ และ “มองไม่เห็น” (Intangible) เช่น ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ ดังนั้นงานออกแบบที่เกิดจากพื้นฐานความคิดที่ถูก “ตีกรอบ” อยู่เพียงแค่สี รูปแบบ รูปทรง โดยไม่วิเคราะห์ให้ลึกลงไปถึง “ต้นทาง” จะไม่ประสบความสำเร็จได้ยาก เนื่องจากไม่สามารถสนองความต้องการหรือสร้างผลกระทบต่อ “ชีวิตคน” ได้อย่างแท้จริง

2. **ความคิดสร้างสรรค์** (Creativity): ความคิดสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการออกแบบ มันเกิดขึ้นจาก “ความคิด” (Idea) บวกกับ “ข้อมูล” (Information) อันจะนำไปสู่การพัฒนา “กรอบความคิด” ที่ต้องปรับให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพราะไม่เช่นนั้นอาจทำให้เกิดการติดคุกทางความคิดจนไม่สามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้ ในจุดนี้ “การระดมสมอง” (Brainstorm) จากคนที่มีข้อมูลจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้กระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ดำเนินต่อไปได้

3. **การออกแบบ** (Design): งานออกแบบที่ประสบความสำเร็จต้องสามารถแก้ไขปัญหาภายใต้แนวคิด “เพื่อชีวิตที่ดีกว่า” (Better Life) ได้ ดังนั้นศูนย์กลางของงานออกแบบจึงควรเริ่มต้นที่ “ผู้ใช้” โดยนักออกแบบจะต้องทำความเข้าใจกับพฤติกรรมและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตของผู้คน และนำเครื่องมือที่เรียกว่า “Design Brief” (อันประกอบไปด้วย 4 หัวข้อสำคัญ คือ แนวทางงานออกแบบ การตลาด การผลิต และทรัพย์สินทางปัญญา) เข้ามาช่วยกำหนดทิศทางการทำงาน

4. **นวัตกรรม** (Innovation): นวัตกรรมอาจจะหมายถึงตัวผลิตภัณฑ์ (Product) ตัวกระบวนการ (Process) หรือผลิตภัณฑ์ที่ผสมกับกระบวนการก็ได้ เมื่อใดที่วิถีชีวิตและพฤติกรรมของผู้คนเปลี่ยนแปลง เมื่อนั้นผลิตภัณฑ์ที่ใช้กันในชีวิตประจำวันก็ควรจะเปลี่ยนตามด้วย การพิจารณาถึงแง่มุมทางวัฒนธรรมนี้ถือเป็นการเข้าใจ “ต้นทาง” ของการออกแบบ ซึ่งจะนำไปสู่คำตอบที่มีประสิทธิภาพที่สุดสำหรับสังคมในแต่ละยุคสมัย

State of the Art ฤดูกาลแห่งศิลปะข้ามสมัย

สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ (2558: 8) ได้รายงานเทรนด์การออกแบบแฟชั่น 2/2558 สำหรับฤดูใบไม้ร่วง 2559 และฤดูหนาว 2560 ไว้ดังนี้

การออกแบบอยู่บนพื้นฐานการแสดงออกถึงงานศิลป์อย่างเข้มข้น เกิดจากศิลปะที่แพร่กระจายไปในสังคมวงกว้าง ผ่านห้องแสดงศิลปะและพิพิธภัณฑ์บนอินเตอร์เน็ท รวมถึงงานศิลป์ที่แทรกอยู่ทุกหนแห่งทั้งในห้างสรรพสินค้า โรงแรม ร้านอาหาร ตลอดจนพื้นที่สาธารณะทุกมุมเมือง จนถูกกล่าวถึงว่าเป็นยุคของประชาธิปไตยของวงการศิลปะ

Autumn 2016 Winter 2017 เป็นการอยู่ร่วมกันระหว่างศิลปะ แฟชั่น และเทคโนโลยีอย่างกลมกลืน ด้วยการที่ผู้บริโภคได้เห็น ได้เข้าถึง และได้มีส่วนร่วมในความหลากหลาย แนวทางศิลปะหลายยุคสมัยจึงได้ผสมผสานกัน รูปแบบวัฒนธรรมที่ต่างกันสุดขั้วได้ปรับเข้าหากัน บางเรื่องเป็นการย้อนหาศิลปะในยุคปฏิบัติอุตสาหกรรม ยุครุ่งเรืองของการสร้างวัสดุใหม่ๆ และบ้างเป็นการย้อนหางานศิลป์ที่สร้างจากฝีมือ หรืออาจย้อนไปถึงแก่นรูปลักษณะของวัสดุที่ถูกสร้างโดยธรรมชาติ เพื่อสัมผัสคุณค่าของการสร้างสรรค์ที่มีความใส่ใจ แต่ทั้งฤดูกาลเป็นยุคของการเสพศิลป์โดยผู้บริโภคในมิติของแฟชั่นอย่างแท้จริง

คู่สีตรงข้ามที่ลดทอนความจัดจ้านของสีด้วยขาวหรือเทา สร้างความรู้สึกที่หยุดเวลา (หลังจากที่สีสันดูรีบเร่งอยู่หลายฤดูกาล) การย้อนกับมาสู่สีของธรรมชาติทั้งสีฟ้าและสีโทนน้ำตาล ได้ถูเน้นด้วยสีตรงข้ามที่ดูเป็นสารสังเคราะห์อย่างสีชมพูในสัดส่วนเพียงเล็กน้อย แต่เปลี่ยนอารมณ์ให้รู้สึกความเป็นเมืองได้อย่างดี

กลุ่มสีในฤดูกาลนี้ได้รับอิทธิพลต่อเนื่องจากการใช้แสง แต่เป็นการใช้แสงที่กระทบบนวัสดุที่มีพื้นผิวหลากหลาย และผสมสีด้วยการซ้อนทับของวัสดุที่สีแตกต่างกัน และการฉายภาพบนรูปทรงที่ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ

3.3 แนวคิดและทฤษฎีแฟชั่น

รวิเทพ มุสิกะปาน (2554: 38) กล่าวว่า การนิยามคำว่าแฟชั่นในมุมมองของแต่ละคนอาจแตกต่างกันออกไปมีผู้ให้นิยามเกี่ยวกับแฟชั่นไว้มากมายเช่นแฟชั่นไม่ใช่เพียงแค่เรื่องราวเกี่ยวกับเสื้อผ้าแต่ยังหมายรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถแสดงออกถึงการใช้ชีวิตแบบร่วมสมัยไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ตู้เย็นไปจนถึงอิทธิพลจากโทรทัศน์และนิตยสารการคมนาคมขนส่งที่ง่ายและรวดเร็วทำให้แฟชั่นกลายเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของชีวิตในยุคที่เจริญแล้ว

Troxell (1978: 128) กล่าวว่า นอกจากนี้แฟชั่นยังหมายถึงรูปแบบลักษณะของการนำเสนอหรือแนวความคิดที่โดดเด่นและเป็นที่ยอมรับของคนหมู่มากในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับดาร์กี; สปูเน่; และ กรีนวาดร์ (ม.ป.ป.: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ที่อธิบายว่าแฟชั่นคือลักษณะการแสดงออกหรือการกระทำที่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างดีจากกลุ่มบุคคลแฟชั่นครอบคลุมไปถึงกิจกรรมต่างๆในการดำเนินชีวิตเช่นการแต่งกายการรับประทานอาหารการเรียนและการสอนซึ่งกิจกรรมต่างๆดังกล่าวปรากฏให้เห็นโดยทั่วไปจนกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าแฟชั่นเป็นได้ทั้งพฤติกรรมเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเครื่องประดับสิ่งของกิจกรรมการดำเนินชีวิตหรือแม้แต่แนวคิดที่กำลังเป็นที่นิยมและได้รับการยอมรับจากคนหมู่มากในสังคม ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

อัญชัน สันติไชยกุล (2547: 83) กล่าวว่า แต่หากกล่าวถึงความหมายของคำว่าแฟชั่นสำหรับคนทั่วไปหรือที่คนส่วนใหญ่มักนึกถึงแฟชั่นจะหมายถึงเสื้อผ้าหรือเครื่องแต่งกายต่างๆโดยแฟชั่นเป็นเสมือนช่องทางหนึ่งที่ทำให้บุคคลสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองไม่ว่าจะเป็นความต้องการทางอารมณ์หรือการแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆบุคคลสามารถพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (Identity) ทั้งในด้านรูปลักษณ์ภายนอกทางร่างกายความรู้สึกต่างๆการรับรู้เกี่ยวกับตัวเอง (Self concept) หรือภาพลักษณ์ของตนเอง (Self image) รวมทั้งสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่นเมื่อยามพบเห็นได้โดยผ่านการสวมใส่เครื่องแต่งกายหรือการใช้สินค้าแฟชั่นต่างๆในสังคมสมัยใหม่เช่นในปัจจุบันนี้แฟชั่นเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) ของคนในสังคมมากขึ้น

โดยสังเกตได้จากการเปลี่ยนเครื่องแต่งกายที่แตกต่างกันไปในแต่ละกิจกรรมหรือแต่ละสถานการณ์เช่น ชุดไปเที่ยวชุดทำงานชุดกีฬาชุดราตรี ฯลฯ

ทัศนัย เศรษฐเสรี (2555: ออนไลน์) กล่าวไว้ในศาสตร์ของแฟชั่นมิติทางสังคมวิทยา Fashionsophy: แฟชั่นศาสตร์ในฐานะสังคมศาสตร์กับเรื่องราวการศึกษาแฟชั่นไว้ว่า

ดังนั้นประเด็นการศึกษาเรื่องแฟชั่น (Fashion) เป็นประเด็นของการทำวิจัยก่อนที่จะออกแบบ (Design) เป็นเรื่องของคนใส่เสื้อผ้าไม่ใช่ที่ตัวเสื้อผ้าอย่างเดียว แฟชั่นคือการศึกษาเรื่องคนความเป็นคนต้องผ่านพฤติกรรมผ่านปฏิบัติการของชีวิตผ่านกิจกรรมที่ทับซ้อนหลากหลายเรากำลังพูดถึงคนที่ใส่เสื้อผ้าที่แตกต่างกันในกิจกรรมนั้นๆเรากำลังพูดถึงการศึกษากลุ่มคนศึกษาพื้นที่ๆหนึ่งหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งซึ่งมีคนเข้าไปอยู่ร่วมกันในช่วงเวลาหนึ่ง จึงจะเข้าใจพื้นที่ตรงนั้นว่ามีความหมายอย่างไรคนๆ นั้นหรือคนกลุ่มกลุ่มนั้นมีความเข้าใจต่อโลกและตัวเองอย่างไรมีความสัมพันธ์กับคนอื่นๆผ่านกิจกรรมนั้นๆอย่างไรกิจกรรมนั้นมีเทศกาลอะไรบ้างมีเพลงอะไรมีดนตรีประเภทไหนมีการละเล่นอย่างไรมีการกินมีการอยู่ชนิดใด ฯลฯ และเขาใส่เสื้อผ้ากันอย่างไร

อะไรอื่นอีกที่จะต้องศึกษาเพื่อที่จะเข้าใจคนและกิจกรรมของคนเหล่านั้นมีสิ่งแวดล้อม, วิถีชีวิต, ในวิถีชีวิตมีทั้งมองเห็นได้และมองเห็นไม่ได้อีกและยังมีปัจจัยอื่นๆที่ต้องศึกษาเช่นโครงสร้างทางชนชั้น, โครงสร้างทางสถานะทางสังคมเช่นการงาน, ระดับของการศึกษา, ความเข้าใจต่อโลกรอบตัว, เพศ, สิ่งที่มองไม่เห็นเหล่านี้ต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนอย่างมีพลวัฒน์ด้วยเพราะสิ่งต่างๆเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆอย่างรวดเร็วในโลกปัจจุบัน

เราเข้าใจว่าเสื้อผ้ามารับใช้ความต้องการทางกายภาพปกปิดร่างกายทำให้ร่างกายอบอุ่นในทางกลับกันเสื้อผ้าเปิดเผยสิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้ร่างกายของผู้สวมใส่ด้วยเสื้อผ้านั้นเป็นเช่นเดียวกับการออกแบบอื่นๆที่กำหนดกิจกรรมชีวิตของบุคคลด้วยเช่นเราไปห้องประชุมซึ่งเต็มไปด้วยเก้าอี้เราจะนั่งพื้นหรือนั่งเก้าอี้เนื่องจากเราถูกฝึกให้นั่งเก้าอี้จนชิน

การออกแบบสิ่งอื่นๆรอบตัวเราหรือสิ่งของที่เราใช้นอกจากบ่งบอกถึงความเป็นยุคสมัยบ่งบอกถึงความต้องการพื้นฐานของชีวิตร่วมสมัยแล้วสิ่งเหล่านี้ยังกำหนดกิจกรรมของชีวิตพื้นฐานอีกด้วย การใส่เสื้อผ้าสไตล์หนึ่งกำหนดกิจกรรมชีวิตของเราให้ดำเนินไปในรูปแบบหนึ่งๆการกำหนดเหล่านั้นทำให้รูปทรงหรือทำให้ชีวิตในกิจกรรมนั้นแตกต่างกันไปเช่นในสังคมสมัยวิคตอเรียน (Victorian) นึกถึงงานของเช็คสเปียร์ (Shakespeare) นึกถึงเสื้อผ้าในรูปแบบดั้งเดิม (Costume) วิถีการใส่เสื้อผ้าเหล่านั้นบอกถึงกิจกรรมในยุคสมัยนั้นตัดสินด้วยความรู้สึกของคนปัจจุบันเราอาจคิดว่าใส่ชุดพวกนั้นแล้วมันเดินลำบากแต่เขาไม่มีอุดมคติเรื่องความลำบากเหมือนเราเขารู้สึกว่ามันเป็นราคาที่ต้องจ่ายเสื้อผ้านอกจากบ่งบอกลักษณะอุปนิสัยของคนของสังคมยังบ่งบอกถึงรูปแบบของอัตลักษณ์ที่บุคคลอยากครอบครองและหมายถึงอัตลักษณ์ของการแต่งตัวในสังคมนั้นๆ ด้วย

วิธีการใส่เสื้อผ้ากำหนดกิจกรรมในยุคหนึ่งๆบ่งบอกถึงเวลาในช่วงนั้นๆเรามักจะมองข้ามเงื่อนไขเหล่านี้เพราะมันเป็นจุลชีวะของสิ่งที่มองเห็นได้ยากต้องใช้การวิเคราะห์แล้วมองอย่างลึกซึ้งสัญลักษณ์ที่มองเห็นและไม่เห็นเหล่านี้จะทำให้เราเข้าใจว่าเสื้อผ้าคืออะไรแฟชั่นคืออะไร

กาญจนา แก้วเทพ (2541: 2135) กล่าวว่า แฟชั่นจัดเป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อนมากในระดับมหภาค (Macro) แฟชั่นถือเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคนจำนวนมากในสังคมพร้อมๆกันแต่ในอีกมุมมองหนึ่งอาจมองว่าแฟชั่นส่งผลกระทบเพียงแค่ในระดับจุลภาค (Micro) กล่าวคือส่งผลในระดับบุคคลเท่านั้นดังนั้นในการทำการศึกษาเกี่ยวกับแฟชั่นสามารถศึกษาได้จากหลายแง่มุมซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 4 มุมมองหลักดังนี้ คือ

1. มุมมองทางด้านเศรษฐศาสตร์แฟชั่นจากมุมมองทางด้านเศรษฐศาสตร์มีลักษณะ 2 ด้านที่ขัดแย้งกันเองคือในด้านหนึ่งแฟชั่นแต่ละชนิดจะมีอายุเพียงชั่วระยะเวลาสั้นๆแฟชั่นชุดเดิมจำเป็นต้องหลีกทางให้กับแฟชั่นชุดใหม่อยู่เสมอแต่ในอีกด้านหนึ่งแฟชั่นนั้นกลับเป็นสิ่งที่มีอายุเป็นอมตะฝังอยู่ในประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรมสังคมและเศรษฐกิจรวมทั้งยังมีพลังอยู่ในโครงสร้างทางสังคมด้วยโดยจะเห็นได้จากการที่เราแต่งตัวตามแฟชั่นเพราะความชื่นชอบไปจนกระทั่งการถูกผลักดันให้ต้องแต่งตัวตามแฟชั่นทั้งๆที่ไม่ชอบแต่เป็นเพราะในท้องตลาดมีแต่แฟชั่นแบบนี้แบบเดียวเท่านั้นเนื่องจากกำลังเป็นที่นิยมนอกจากนี้กาญจนาแก้วเทพยังอธิบายเพิ่มเติมว่าสินค้าแฟชั่นโดยเฉพาะเครื่องแต่งกายนับเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมในการผลิตสำหรับระบบอุตสาหกรรมแบบทุนนิยมเนื่องจากคุณสมบัติเฉพาะตัวของสินค้าประเภทนี้คือลักษณะความคงทนของสินค้าหากเปรียบเทียบกับสินค้าตู้เย็นหรือเครื่องปรับอากาศแล้วเสื้อผ้าเป็นสินค้าที่มีอายุการใช้งานสั้นกว่ามากทำให้ต้องซื้อใหม่อยู่เสมอที่สำคัญไปกว่านั้นคือการเปลี่ยนเสื้อผ้าแบบใหม่ของคนในยุคปัจจุบันไม่ได้เกิดจากอายุการใช้งานที่หมดสภาพแล้วเป็นหลักแต่เป็นเพราะอิทธิพลของแฟชั่นที่เป็นสัญญาณบ่งบอกว่า “ชุดเก่านั้นเชยแล้วล้าสมัยแล้ว”จำเป็นต้องซื้อชุดใหม่เพื่อให้ทันสมัยทำให้ผู้ผลิตสามารถผลิตสินค้าประเภทเครื่องแต่งกายออกวางจำหน่ายได้บ่อยครั้ง

2. มุมมองทางด้านสังคมและสุนทรียศาสตร์ (Socio-Aesthetic) แฟชั่นมิใช่เพียงการคิดประดิษฐ์ (Invention) เครื่องแต่งกายขึ้นมาเท่านั้นหากแต่ยังเป็นการคิดประดิษฐ์สร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ (Innovation) โดยใช้รูปแบบของเสื้อผ้าหรือสินค้าต่างๆเป็นพื้นฐานจึงทำให้แฟชั่นมีมิติที่เกี่ยวข้องกับด้านสุนทรียศาสตร์หรือความงาม (Aesthetic) เจือปนอยู่ด้วยโดยการออกแบบให้มีลักษณะที่สวยงามโดดเด่นส่วนทางด้านสังคมศาสตร์ (Sociology) แฟชั่นนับเป็นสิ่งที่สะท้อนสังคมได้เป็นอย่างดีเช่น

2.1 ชนชั้น (Class) เมื่อศึกษาถึงต้นกำเนิดของแฟชั่นในยุโรปจะพบว่าความเป็นมาของแฟชั่นจะถูกผูกติดหรือเป็นเรื่องของชนชั้นสูงราชวงศ์และเจ้านายเท่านั้นเช่นเดียวกับเมื่อศึกษาเรื่อง

“แบบของการตัดเย็บชั้นสูง” (Haute couture) จะพบว่าวิธีการตัดเย็บแบบนี้เป็นการตัดเย็บด้วยมือ (Hand-made) และมีการออกแบบมาเฉพาะสำหรับแต่ละบุคคลเท่านั้นในขณะที่การตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปครั้งละจำนวนมาก (Mass production, Ready to wear, Pret a porter) จะเป็นเสื้อผ้าธรรมดาทั่วไปที่ตัดเย็บด้วยเครื่องจักรมีลักษณะการออกแบบที่เหมือนๆกันหรือเรียกว่า“เสื้อโหล” นั่นเอง

2.2 เพศ (Gender) ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจากมุมมองทางด้านจิตวิทยาเครื่องแต่งกายมีบทบาทสำคัญในการดึงดูดความสนใจทางเพศด้วยสาเหตุนี้ในประวัติการแต่งกายจึงเป็นเวลายาวนานมาแล้วที่การแต่งกายของเพศชายและหญิงจะต้องแตกต่างกันอย่างชัดเจนให้รู้ว่าใครเป็นชายใครเป็นหญิงจนเมื่อมาถึงกลางศตวรรษที่ 20 ได้เริ่มเกิดแฟชั่นแบบใหม่คือวิธีการแต่งกายที่ไม่ระบุเพศ (Non-gender) เป็นเครื่องแต่งกายที่ใส่ได้ทั้งสองเพศ (Unisex) เช่นเสื้อยืดและนับวันผู้หญิงก็จะยิ่งมีวิธีการแต่งกายที่คล้ายคลึงกับผู้ชายมากขึ้นเช่นการใส่กางเกงคาดเข็มขัดใส่รองเท้าหุ้มส้นสวมเสื้อแจ็กเก็ตเป็นต้นแต่จะสังเกตได้ว่าในอดีตการศึกษาเรื่องแฟชั่นจะมุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับผู้หญิงเป็นหลักแต่ในปัจจุบันความคิดที่ว่าแฟชั่นเป็นเรื่องของผู้หญิงเท่านั้นเริ่มเบาบางลงเช่นในปัจจุบันมีการผลิตน้ำหอมสำหรับเพศชายรวมทั้งการตั้งชื่อของน้ำหอมสำหรับผู้ชายก็จะแสดงถึงอำนาจและความแข็งแกร่งเป็นต้น

2.3 แฟชั่นเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมวัฒนธรรมมีส่วนสำคัญที่ทำให้บุคคลเข้าใจหรือตีความหมายสิ่งต่างๆในโลกนี้แตกต่างกันไปในแต่ละสถานการณ์ซึ่งแฟชั่นก็เป็นวัฒนธรรมในอีกรูปแบบหนึ่งโดยเป็นการบ่งบอกถึงวัฒนธรรมผ่านมาทางตัวสินค้าต่างๆเช่นเสื้อผ้าที่มีทั้งชุดสำหรับงานกลางคืนชุดสำหรับเล่นกีฬาชุดลำลองสำหรับอยู่บ้านหรือชุดที่ดูเป็นทางการสำหรับสวมใส่ไปทำงานเป็นต้น

2.4 การสะท้อนค่านิยมทางสังคม (Social values) เช่นในช่วงยุคกลางจะนิยมผู้หญิงร่างท้วมอวบซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการให้ผู้หญิงท้องเพื่อเพิ่มจำนวนประชากรหรือในช่วง ค.ศ.1970-1979 จะนิยมชุดที่เน้นไปที่หน้าอกผู้หญิงเนื่องจากค่านิยมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ต่อมาในช่วงปี ค.ศ. 1980-1989 ชุดที่เน้นไปที่หน้าอกกลับเสื่อมความนิยมลงเนื่องมาจากผู้หญิงเริ่มทำงานนอกบ้านค่านิยมจึงเปลี่ยนไปเน้นที่การทำงานมากกว่าการเลี้ยงลูกอยู่กับบ้านเป็นต้น

3. มุมมองทางด้านสัญญะวิทยา (Semiology) สัญญะวิทยา (Semiology) เป็นมุมมองที่สนใจเกี่ยวกับเรื่อง “ความหมาย” (Meaning) ที่มากับสิ่งของวัตถุคำพูดการกระทำฯลฯดังนั้นเมื่อแฟชั่นประกอบไปด้วยทั้งเครื่องแต่งกายและวิธีการแต่งกายจึงย่อมมีความหมายต่างๆที่มาพร้อมกับเครื่องแต่งกายหรือวิธีการแต่งกายนั้นๆ เช่นการแต่งกายแบบ Flashback ซึ่งเป็นการแต่งกายแบบย้อนยุคเหมือนในสมัยก่อนมีความหมายถึงการแสดงอาการหวนหาหรือชื่นชมในอดีต

4. มุมมองทางด้านจิตวิทยาอธิบายว่ามีปัจจัยทางด้านจิตวิทยาจำนวนมากที่สามารถใช้อธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆตามแฟชั่นได้แก่

4.1 สาเหตุที่มาจากความต้องการให้ตนเองสอดคล้องกับสังคม (Conformity) เช่นวัยรุ่นมักเลือกแต่งตัวตามแบบแฟชั่นที่กำลังเป็นที่นิยมอยู่ในขณะนั้นเพื่อให้รู้สึกว่าตนเองเข้ากลุ่มได้กับเพื่อนๆไม่ดูเป็นคนเชยตกยุคเป็นต้น

4.2 ต้องการหาความแปลกใหม่ (Variety-seeking) เช่นบุคคลอาจเกิดความเบื่อหน่ายหากจะต้องใส่เสื้อผ้าแบบเดิมซ้ำกันทุกวันดังนั้นจึงต้องการเสื้อผ้าแบบใหม่เพื่อให้รู้สึกว่าไม่ซ้ำซากจำเจเป็นการหาความแปลกใหม่ให้กับชีวิตเป็นต้น

4.3 ความคิดสร้างสรรค์ส่วนบุคคล (Personal creativity) เช่นคนที่ต้องการให้ตัวเองดูมีเอกลักษณ์ในการแต่งตัวไม่อยากที่จะแต่งตัวตามแฟชั่นเพราะรู้สึกว่าไม่แตกต่างแต่ก็ไม่อยากที่จะแตกต่างมากเกินคนทั่วไปจึงอาจดัดแปลงโดยเลือกชุดที่ยังอยู่ในแฟชั่นและเป็นชุดที่สามารถสะท้อนความเป็นตัวเองออกมาได้ด้วยเป็นต้น

4.4 เพื่อดึงดูดความสนใจทางเพศ (Sexual attraction) ทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบแฟชั่นเสื้อผ้าได้กล่าวไว้ว่าส่วนต่างๆ ของร่างกายมนุษย์ที่เป็นตัวกระตุ้นทางเพศโดยเฉพาะร่างกายของเพศหญิงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของแฟชั่นเสื้อผ้าเช่นในยุควิกตอเรีย (Victorianera) จะนิยมชุดที่โชว์ช่วงไหล่ของผู้หญิงในช่วง ค.ศ. 1930 -1939 นิยมชุดที่โชว์ด้านหลังของผู้หญิงส่วนแฟชั่นร่วมสมัย (Contemporary fashion) จะเน้นไปที่ช่วงลำตัวเป็นต้นการมีความรู้และความเข้าใจถึงหลักพื้นฐานของแฟชั่น (Fundamentals of fashion) นับเป็นสิ่งจำเป็นในการให้ได้มาซึ่งความสำเร็จในทุกสายงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทางแฟชั่นดังนั้นผู้ต้องการศึกษาเกี่ยวกับแฟชั่นควรที่จะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับแฟชั่นเพื่อที่จะได้เข้าใจในหลักการพื้นฐานต่างๆและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสายงานของตนเองได้ต่อไปในอนาคต (Paul Nystrom; citing Troxell. 1978)

หลักการพื้นฐานของแฟชั่น (Principles of fashion)

หลักการทั้ง 5 ประการนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับแฟชั่นจะต้องรู้และเข้าใจได้แก่ (Troxell. 1978)

1. ผู้บริโภคเป็นผู้กำหนดแฟชั่นโดยการรับ (Acceptance) หรือปฏิเสธ (Rejection) แฟชั่นนั้นๆ จริงอยู่ที่ว่านักออกแบบ (Designer) เป็นผู้ออกแบบเสื้อผ้าหรือสินค้าแฟชั่นต่างๆ โดยการออกแบบแต่ละครั้งจะตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าการออกแบบลักษณะไหนที่น่าจะเป็นที่สนใจสำหรับผู้บริโภคแต่คนที่จะเป็นผู้ตัดสินใจว่าเสื้อผ้าแบบไหนหรือสินค้าลักษณะไหนที่จะเป็นที่ต้องการคือตัว

ผู้บริโภคหรือผู้ที่เป็นผู้ซื้อนั่นเองผู้บริโภคเป็นคนที่จะกำหนดว่าสินค้าใดที่ยังอยู่ในกระแสความนิยมและสินค้าใดเป็นสินค้าที่เชยตกยุคสมัยไปแล้วโดยการเลือกที่จะซื้อหรือไม่ซื้อสินค้านั้น

2. แฟชั่นไม่ได้ขึ้นอยู่กับราคาราคาของสินค้าไม่ได้เป็นตัวบอกว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าแฟชั่นที่กำลังเป็นที่นิยมหรือไม่จริงอยู่ที่ว่ามีตราสินค้าแฟชั่นจำนวนมากที่มีราคาแพงเช่นกระเป๋าหลุยส์วิตตองซึ่งมีราคาเฉลี่ยใบละไม่ต่ำกว่าหนึ่งหมื่นบาทแต่ไม่นานนักกระเป๋าแบบเดียวกันนี้ก็จะมีการผลิตเลียนแบบออกมาวางขายตามตลาดทั่วไปในราคาใบละไม่กี่ร้อยบาทถึงแม้ว่าราคาลักษณะวัสดุที่ใช้ชื่อตราสินค้าคุณภาพของสินค้าและการผลิตจะแตกต่างกันแต่สินค้าทั้งสองราคานี้ก็จัดเป็นสินค้าแฟชั่นที่กำลังได้รับความนิยมเช่นกันอันเป็นผลมาจากรูปทรงลักษณะการออกแบบที่เหมือนกันนั่นเอง

3. แฟชั่นมีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปกล่าวคือการเปลี่ยนแปลงแฟชั่นส่วนใหญ่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยึดแบบเดิมของตัวสินค้าเป็นพื้นฐานเช่นจากกระโปรงยาวเป็นกระโปรงสั้นจากกางเกงขากระบอกเป็นขาม้านักออกแบบส่วนใหญ่เข้าใจและยอมรับหลักการนี้เนื่องจากเข้าใจว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่จะซื้อสินค้าโดยเฉพาะเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายต่างๆ โดยดูจากเครื่องแต่งกายเดิมที่มีอยู่เพื่อให้สามารถนำมาสวมใส่ร่วมกันได้

4. การส่งเสริมการขายไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทิศทางของแฟชั่นได้ความพยายามของผู้ผลิตสินค้าหรือนักการตลาดในการจัดการส่งเสริมการขายไม่สามารถเป็นตัวกำหนดว่าผู้บริโภคจะซื้อสินค้าจนทำให้สินค้านั้นกลายเป็นสินค้าแฟชั่นที่ได้รับความนิยมเช่นกระโปรงที่สั้นเกินไปถึงแม้จะมีการลดราคาแต่ก็ไม่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคเนื่องจากความสั้นที่มากเกินไปในทำนองเดียวกันการลดราคาหรือการส่งเสริมการขายก็ไม่สามารถทำให้สินค้าที่เสื่อมความนิยมไปแล้วกลับมามีชีวิตกลายเป็นสินค้าแฟชั่นที่ได้รับความนิยมได้นั่นจึงเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ร้านเสื้อผ้าต่างๆมักจะรีบลดราคาและระบายเสื้อแบบเก่าออกไปเพื่อที่จะเตรียมนำเสื้อแบบใหม่ที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคเข้ามาแทนที่

5. แฟชั่นจะเสื่อมความนิยมและตายไปในที่สุดเมื่อเกินความพอดีเช่นกระโปรงสุ่มที่เป็นที่นิยมในช่วงศตวรรษที่ 18 เสื่อมความนิยมและตายไปในที่สุดเนื่องจากมีเส้นผ่าศูนย์กลางของกระโปรงที่ยาวเกินไปถึงแปดฟุตทำให้เกิดความลำบากในการเคลื่อนไหวของผู้สวมใส่หรือกระโปรงสั้นในช่วงปี ค.ศ. 1960-1969 ที่สั้นเกินไปจนทำให้ดูไม่เหมาะสมที่จะสวมใส่เป็นต้น

3.4 ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค

พฤติกรรมผู้บริโภค เป็นการศึกษาถึงการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคแต่ละคนแต่ละกลุ่มว่าใช้เหตุผลอะไรเป็นเครื่องตัดสินใจในการแสวงหาสินค้ามาสนองความต้องการและได้รับความพึงพอใจมากที่สุด ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค แบ่งออกเป็น 2 ทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีอรรถประโยชน์เป็นทฤษฎีที่ศึกษาประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ผู้บริโภคจะได้รับจากการบริโภคโดยศึกษาความพอใจของผู้บริโภคที่เกิดจากการบริโภคสินค้าและบริการสิ่งใดสิ่งหนึ่งในระยะเวลาหนึ่ง โดยตั้งสมมุติในการวัดความพึงพอใจออกมาเป็นตัวเลข

2. ทฤษฎีเส้นความพอใจเท่ากัน เป็นทฤษฎีที่อธิบายความพึงพอใจของผู้บริโภคด้วยการเปรียบเทียบความพอใจแทนที่จะเป็นการวัดความพึงพอใจออกมาเป็นตัวเลข กล่าวคือผู้บริโภคสามารถบอกได้แต่เพียงว่าชอบสินค้าหรือบริการนั้นๆ มากกว่าน้อยกว่าหรือเท่ากับสินค้าหรือบริการชนิดอื่นๆโดยไม่สามารถระบุความแตกต่างออกมาเป็นตัวเลขได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค (Customer Behavior)

มีผู้ให้ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภคไว้หลายท่านด้วยกันได้แก่

เสรี วงษ์มณฑา (2548: 32-46) กล่าวว่า พฤติกรรมบริโภคคือพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลแต่ละบุคคลในการค้นหา การเลือกซื้อ การใช้ การประเมินผล หรือการจัดการกับสินค้าและบริการ ซึ่งผู้บริโภคคาดว่าจะสามารถตอบสนองความต้องการของตนเอง

ธงชัย สันติวงษ์ (2546: 4) ได้ให้ความหมายของ พฤติกรรมผู้บริโภค (Customer Behavior) หมายถึง การบริโภคการแสดงออกของคนในฐานะผู้บริโภค ที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมต่างๆ คือการจัดหา การบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ รวมถึงการกำจัดหรือทิ้งสิ่งที่ใช้แล้ว ทั้งนี้ การศึกษาจะมุ่งสนใจที่จะสืบค้นให้ทราบถึงเหตุผลว่า ทำไมและเพราะอะไร ผู้บริโภคจึงเลือกซื้อสินค้าและบริการนั้นหรือตรานั้นๆ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2539) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) หมายถึงพฤติกรรมที่ผู้บริโภคทำการค้นหา การซื้อ การใช้ การประเมินผล การใช้สอยผลิตภัณฑ์ และการบริหารซึ่งคาดว่าจะสนองความต้องการของเขา

นที บุญพราหมณ์ (2546: ออนไลน์) กล่าวว่า การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เข้าใจพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภค ทำให้สามารถสร้างกลยุทธ์ทางตลาดที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภคและความสามารถในการค้นหาทางแก้ไขพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคในสังคมได้ถูกต้องและสอดคล้องกับความสามารถในการตอบสนองของธุรกิจมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญจะช่วยในการพัฒนาตลาดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของคุณให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ประโยชน์ของการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค

1. ช่วยให้นักการตลาดเข้าใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค

2. ช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถหาหนทางแก้ไขพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อสินค้าของบริโภคในสังคมได้ถูกต้องและสอดคล้องกับความสามารถในการตอบสนองของธุรกิจมายิ่งขึ้น

3. ช่วยให้การพัฒนาตลาดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์สามารถทำได้ดีขึ้น

4. เพื่อประโยชน์มรการแบ่งส่วนตลาด เพื่อการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ให้ตรงกับชนิดของสินค้าที่ต้องการ

5. ช่วยในการปรับปรุงกลยุทธ์การตลาดของธุรกิจต่างๆ เพื่อความได้เปรียบคู่แข่ง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค

จันทิมา พรหมเกษ (2548: 4) กล่าวว่า การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ทำให้ทราบถึงสิ่งกระตุ้นที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ซึ่งมีประโยชน์สำหรับนักการตลาด เพื่อที่จะจัดส่วนผสมทางการตลาดต่างๆ ให้สามารถกระตุ้นและสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสามารถแยกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นประเภทต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. **ปัจจัยด้านวัฒนธรรม** (Cultural Factor) เป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการกำหนดความต้องการและพฤติกรรมของมนุษย์ วัฒนธรรม หมายถึง รูปแบบหรือวิถีการดำเนินชีวิตที่คนในสังคมส่วนใหญ่ยอมรับ วัฒนธรรมแบ่งออกเป็น วัฒนธรรมพื้นฐาน วัฒนธรรมย่อยและชั้นของสังคมโดยมีรายละเอียดดังนี้

1) วัฒนธรรมพื้นฐาน (Culture) เป็นลักษณะพื้นฐานของบุคคลในสังคมซึ่งประกอบไปด้วยค่านิยม การแสดงออก การใช้สิ่งของ

2) วัฒนธรรมย่อย (Subculture) หมายถึง วัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกัน ซึ่งมีอยู่ภายในสังคมที่สลับซับซ้อน เป็นตัวกำหนดการจำแนกลักษณะและกระบวนการทางสังคมเฉพาะอย่างสำหรับสมาชิกในสังคมนั้นๆ

3) ชั้นทางสังคม (Social Class) เป็นการแบ่งสมาชิกทางสังคมออกเป็นระดับฐานะที่แตกต่างกันโดยสมาชิกทั่วไปถือเกณฑ์รายได้ ฐานะ ทรัพย์สิน หรืออาชีพ ในแต่ละชั้นทางสังคมจะมีลักษณะอย่างเดียวกัน และสมาชิกในชั้นทางสังคมที่แตกต่างลักษณะต่างกันซึ่งการแบ่งชั้นทางสังคมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

2. **ปัจจัยด้านสังคม** (Social Factor) เป็นปัจจัยเกี่ยวข้องในชีวิต ประจำวันและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ ลักษณะทางสังคมประกอบไปด้วยกลุ่มอ้างอิง ครอบครัวบทบาทและสถานะของผู้ซื้อ

1) กลุ่มอ้างอิง (References Group) คือ เป็นกลุ่มที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยกลุ่มนี้จะมีอิทธิพลต่อบุคคลในกลุ่มทางด้านการเลือกพฤติกรรมและการดำรงชีวิตรวมถึงทัศนคติและแนวคิดของบุคคลความคิดเห็นและค่านิยมของบุคคล ในกลุ่มอ้างอิง นักการตลาดใช้กลุ่มอ้างอิง นักการตลาดใช้กลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

2) ครอบครัว (Family) บุคคลในครอบครัวถือว่ามีอิทธิพลมากที่สุดต่อทัศนคติ ความคิดเห็น ค่านิยมของบุคคล สิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อของครอบครัว

3) บทบาทและสถานะ (Roles and Statuses) บุคคลจะเกี่ยวข้องกับหลายกลุ่ม เช่น ครอบครัว กลุ่มอ้างอิง และสถาบันต่างๆ บุคคลจะมีบทบาทและสถานนะที่แตกต่างกัน ในแต่ละกลุ่ม ซึ่งต้องวิเคราะห์ว่าใครเป็นผู้ริเริ่ม ผู้ตัดสินใจซื้อ ผู้ซื้อ และผู้ใช้

3. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) การตัดสินใจของผู้ซื้อจะได้รับอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลทางด้านต่างๆ ประกอบด้วย อายุ เพศ ขนาดครอบครัว สถานภาพครอบครัว รายได้ อาชีพ การศึกษา

4. ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Factor) การเลือกซื้อของบุคคลทางด้านจิตวิทยาถือว่าเป็นปัจจัยภายในของผู้บริโภค ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อและการใช้สินค้า โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) แรงจูงใจ (Motivation) และทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's Theory of Motivation) การจูงใจเกิดขึ้นจาก แรงจูงใจ หมายถึง ความต้องการที่ได้รับการกระตุ้นจากภายในบุคคลที่ต้องการแสวงหาความพอใจด้วยพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย หรืออาจหมายถึงพลังสิ่งกระตุ้น ที่อยู่ภายในบุคคลซึ่งกระตุ้นให้บุคคลปฏิบัติ

2) การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลได้รับการเลือกสรรจัดระเบียบและตีความหมายข้อมูล เพื่อสร้างภาพที่มีความหมาย

3) ความเชื่อถือ (Beliefs) และทัศนคติ (Attitudes) ความเชื่อถือ หมายถึงความเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งและลักษณะของเหตุการณ์ทางกายภาพและสังคม ส่วนทัศนคติ เป็นความโน้มเอียงในการเรียนรู้ ที่ตอบสนองในลักษณะความพอใจ หรือไม่พอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

4) การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมหรือความเข้าใจซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ที่ผ่านมาการเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากบุคคลได้รับสิ่งกระตุ้น ซึ่งผ่านเข้ามาตามความรู้สึกนึกคิด และทำให้เกิดการตอบสนอง ซึ่งทฤษฎีนี้เรียกว่าทฤษฎีสิ่งกระตุ้น – การตอบสนอง

5) ทฤษฎีความเข้าใจ (Cognitive Theory) มีหลักเกี่ยวกับกระ บวนการข้อมูล การแก้ปัญหาการให้เหตุผลเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีความเข้าใจมุ่งที่กระบวนการภายใน โดยเชื่อว่าความเข้าใจของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้

6) แนวความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept) หมายถึง ความคิดหรือความเข้าใจที่เกิดขึ้นภายในของบุคคลหนึ่ง

7) บุคลิกภาพ (Personality) เป็นลักษณะด้านจิตวิทยาที่อยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งกำหนดและกระทบถึงวิธีการที่บุคคลตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมของเขา

บทบาทผู้บริโภคเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อ

นที บุญพราหมณ์ (2546: ออนไลน์) กล่าวว่า ผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อมีบทบาทที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. ผู้ริเริ่ม เป็นผู้เสนอความคิดที่จะซื้อผลิตภัณฑ์เป็นคนแรก
2. ผู้ที่มีอิทธิพล เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะให้คำแนะนำว่าควรจะซื้อหรือไม่ควรซื้อ
3. ผู้ตัดสินใจซื้อ เป็นผู้ที่ทำการตัดสินใจซื้อขั้นสุดท้ายว่าจะซื้อหรือไม่ซื้อสินค้า
4. ผู้ซื้อ เป็นผู้ที่ทำการซื้อสินค้า
5. ผู้ใช้เป็นผู้บริโภคที่ใช้สินค้าหรือการบริการนั้น

พฤติกรรมอื่นทั่วไป ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมอื่นที่ต้องนำมาเป็นข้อสังเกตอย่างไรบ้างบางกลุ่มอาจมีความเชื่อที่แตกต่างกันซึ่งการเก็บข้อมูลตามทฤษฎีสามารถทำได้หลายวิธีคือ

1. การสัมภาษณ์คือ การที่เราคุยกับผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายของเราโดยตรง
2. กลุ่มตัวอย่างคือ การเชิญกลุ่มคนที่เราคิดว่าเป็นผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายประมาณ 8-12 คน
3. การสังเกตคือ การดูพฤติกรรมโดยทั่วไป พฤติกรรมการซื้อ

จากการศึกษาผู้วิจัย สรุปได้ว่า ผู้บริโภค คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ใช้ประโยชน์จากสินค้าขั้นสุดท้าย เพื่อตอบสนองความต้องการโดยตรงของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้นั้น

การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคทำให้เข้าใจกระบวนการและกิจกรรมต่างๆ ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในการการเสาะแสวงหา การเลือก การซื้อ การใช้ ผลิตภัณฑ์ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างกลยุทธ์ทางการตลาด สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ถ้าสามารถทำให้ผู้บริโภคมีความเชื่อว่า ผลิตภัณฑ์ของตนมีคุณภาพดีเด่นกว่าผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งขัน ถ้าสามารถทำให้ผู้บริโภคมีทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ของตนได้ ผลิตภัณฑ์นั้นย่อมมีจินตภาพที่ดีอยู่ในหัวใจของผู้บริโภค โอกาสที่ผลิตภัณฑ์จะขายได้ย่อมมีมากด้วย ซึ่งสามารถแยกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นประเภทต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางด้านจิตวิทยา

การกำหนดแนวความคิด

หลังจากได้ข้อมูลผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายต้องแนวทางในการออกแบบให้กับกลุ่มเป้าหมาย เช่น การออกแบบเสื้อผ้าสำหรับสุภาพสตรี ควรเลือกใช้โทนสีแบบใด ควรเน้นการออกแบบตามเทรนด์

แฟชั่น สามารถสวมใส่ได้หลายโอกาส โดยมีลักษณะของของความเป็นชุดลำลอง และสามารถใส่เป็นชุดทำงานได้ เป็นต้น

3.5 ทฤษฎีการออกแบบเสื้อผ้า

สรัญญา ภักดีสุวรรณ (2552: 44; อ้างอิงจาก Archer, Bruce. 1979: 17) กล่าวว่า การออกแบบเป็นสาขาวิชาที่เกี่ยวกับประสบการณ์ ความชำนาญและความรู้ซึ่งสะท้อนถึงความเอาใจใส่ต่อการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้เป็นไปตามความต้องการทางด้านวัตถุและจิตใจเฉพาะอย่างยิ่งมันเกี่ยวกับการจัดเรียง การจัดวางองค์ประกอบ ความหมาย คุณค่าและจุดประสงค์ในเงื่อนไขที่มนุษย์กำหนดขึ้น

คมสัน สุริยะ และคณะ (2551: 2) กล่าวว่า การออกแบบ คือ การกำหนดความนึกคิด ตามความต้องการที่จะแสดงออก ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่และรู้จักปรับปรุงแก้ไขสิ่งเดิมที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย และการปรับเปลี่ยนตามยุคสมัย

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526: 20) กล่าวถึงการออกแบบว่า การออกแบบคือการวางแผนสร้างสรรค์รูป โดยวางแผนจัดส่วนประกอบของการออกแบบ ให้สัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอยวัสดุและการผลิตสิ่งของที่ต้องการออกแบบนั้น โดยเน้นความเหมาะสมของรูปแบบ สี เส้น ฯลฯซึ่งเป็นองค์ประกอบทางความงามและคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย

จากความหมายของการออกแบบ จะเห็นว่า งานออกแบบเป็นสื่อกลางความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ และระหว่างมนุษย์กับวัตถุหรือวัสดุต่างๆ สามารถปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้เป็นไปตามความต้องการทางด้านวัตถุและจิตใจ ซึ่งการออกแบบมีตั้งแต่การออกแบบเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ไปจนถึงการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เพื่อผลทางความงามหรือความพึงพอใจ

ความหมายของการออกแบบเสื้อผ้า

เอกสารประกอบการสอน เรื่อง หลักการออกแบบเสื้อผ้า (ม.ป.ป.: 177; อ้างอิงจากจารุพรรณ ทรัพย์ปรุง. 2543: ไม่ปรากฏเลขหน้า) กล่าวว่า ความหมายของการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Fashion Design หรือ Costume Design ในวงการการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ได้มีการนำคำศัพท์เหล่านี้มาใช้เรียกทับศัพท์อยู่เสมอ ซึ่งความหมายคำศัพท์ที่นิยมนำมาใช้ ได้แก่ คำว่า Fashion, Costume, Design ดังนี้

1. Fashion หมายถึง การวางรูป ทำแบบ รูปแบบของเสื้อผ้าหรือสิ่งอื่นๆที่ประชาชนส่วนใหญ่นิยมในห้วงเวลาหนึ่ง

2. Costume หมายถึง เครื่องแต่งกายซึ่งได้รับการออกแบบขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายเป็นการเฉพาะหรือเป็นพิเศษ สำหรับสถานที่หรือใช้ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

3. Design หมายถึง การออกแบบ แบบแผน ลวดลายเค้าโครง ซึ่งแสดงให้เห็นวิธีการหรือแนวทางในการทำบางสิ่งบางอย่าง แนวทางการทำบางสิ่งบางอย่าง เส้นและรูปร่าง ซึ่งเป็นที่มาของแบบหรือการตกแต่ง โดยมีจุดมุ่งหมายพิเศษเป็นการเฉพาะ

กล่าวโดยสรุปการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย หมายถึง การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในด้านการจัดเรียง การจัดวางองค์ประกอบ โดยใช้หลักการออกแบบทางศิลปะเข้าช่วยออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย โดยมีแรงบันดาลใจจากสิ่งต่างๆ รอบตัวมาสร้างเป็นเอกลักษณ์ให้กับชุด เช่น การนำแบบเสื้อผ้าในสมัยโบราณมาดัดแปลงให้เข้ากับยุคสมัย ทั้งนี้จะต้องมีประโยชน์ด้านการใช้สอยและความงามเป็นสำคัญ ตลอดจนการแสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าด้านวัฒนธรรม ประเพณี และความนิยมของคน ในยุคนั้นๆ และคำนึงถึงความต้องการด้านต่างๆ ตลอดจนค่านิยม ประโยชน์ใช้สอย ความเหมาะสม และความทันสมัย

ความสำคัญของการออกแบบเสื้อผ้า

เอกสารประกอบการสอน เรื่อง หลักการออกแบบเสื้อผ้า (ม.ป.ป.: 177-179; อ้างอิงจาก มาลา ฤทธิ์นิ่ม. 2536: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้กล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของการออกแบบเสื้อผ้าว่า เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั้งในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ ตลอดจนการแสดงบทบาทและฐานะทางสังคม ตั้งแต่ในอดีตมนุษย์ได้คิดค้นโดยการนำวัสดุที่มีตามธรรมชาติ มาห่อหุ้มและปกปิดร่างกาย เพื่อวัตถุประสงค์ในการดำรงชีพ การปกป้องร่างกายจากสภาพภูมิอากาศและอันตรายจากพืช แมลง และสัตว์ ต่อมาได้มีพัฒนาการเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน นอกจากเสื้อผ้าจะให้ประโยชน์ในด้านกายภาพแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการแต่งกายได้หลายแง่มุม ซึ่งสามารถจำแนกความสำคัญของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายได้ ดังนี้

1. เพื่อการปกป้องร่างกาย
2. เพื่อแสดงสถานภาพและชื่อเสียง
3. เพื่อแสดงบทบาทในสังคม
4. เพื่อการแสดงออกและบอกพฤติกรรมของบุคคล
5. เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง
6. เพื่อใช้แสดงประเพณีและวัฒนธรรม
7. เพื่อแสดงอิทธิพลของความเสมอภาคทางสังคม

โดยการออกแบบเสื้อผ้ายังสามารถเกิดจากมูลเหตุต่างๆ ได้ ดังนี้ คือ

1. การเติบโตของสังคม เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น การออกแบบเสื้อผ้าจึงต้องมีการปรับปรุงและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป

2. การศึกษาและความก้าวหน้าทางการศึกษา ทำให้กระบวนการออกแบบได้ถูกปรับปรุงและทดลอง เพื่อพัฒนาให้มีคุณค่าตรงตามความต้องการ

3. ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์ใหม่

4. สภาพสังคมปัจจุบันความต้องการของมนุษย์มุ่งเน้นที่ความต้องการของตนเอง

5. ทัศนคติของสังคมที่ต้องการรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากเดิม นิยมความเรียบ สะดวก ประหยัด และชอบเปลี่ยนแปลงรูปแบบ ตามเวลาและสถานที่ของการนำไปใช้

6. มนุษย์มีการคิดค้นวัสดุใหม่ๆ ทำให้รูปแบบและลักษณะการออกแบบเปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้สอดคล้องกับคุณสมบัติของวัสดุนั้นๆ

จากมูลเหตุของการออกแบบเสื้อผ้าส่งผลให้งานออกแบบเสื้อผ้ามีคุณค่าในด้านต่างๆ 3 ด้าน ดังนี้

1. คุณค่าทางกาย คือ คุณค่าที่มีประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันโดยตรง

2. คุณค่าทางอารมณ์ความรู้สึกคือคุณค่าที่เน้นความชื่นชอบ พึงพอใจ ความมั่นใจ

3. คุณค่าทางทัศนคติ คือ การออกแบบที่ส่งผลต่อทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อผู้พบเห็น

หลักการออกแบบเสื้อผ้า

เอกสารประกอบการสอน เรื่อง หลักการออกแบบเสื้อผ้า (ม.ป.ป.: 179-181; อ้างอิงจากจิตติมา บุญรอด. 2555: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้กล่าวเกี่ยวกับหลักในการออกแบบเสื้อผ้าว่า หลักในการออกแบบเสื้อผ้าแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. **การออกแบบโครงสร้าง** (structure design)

ในการออกแบบเสื้อผ้าส่วนใหญ่ จะต้องมีการออกแบบจากโครงสร้างเป็นพื้นฐาน หมายถึง การออกแบบที่ประกอบด้วย ขนาด (size) รูปทรง (from) สี (color) และผิวสัมผัส (texture) ของเสื้อผ้า รวมถึงชนิดของตะเข็บ ปก แขน กระเป๋า และส่วนรายละเอียดปลีกย่อยอื่นๆ ซึ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเสื้อผ้านั้นๆ จะขาดส่วนใดไปไม่ได้ อาจกล่าวได้ว่า การนำชิ้นส่วน อันเป็นโครงสร้างแต่ละชิ้นมาเย็บตะเข็บต่อกันจะสามาราเป็นเสื้อผ้าที่สมบูรณ์ได้ การออกแบบโครงสร้างในการออกแบบเสื้อผ้านั้นนับว่ามีความสำคัญอันดับแรก เพราะถ้าเสื้อผ้าที่ได้รับการออกแบบด้วยโครงสร้างที่ดี มักจะจัดเป็นเสื้อผ้าชั้นสูง และยังได้รับความนิยมเป็นเวลานาน

การออกแบบโครงสร้างที่ดีนั้น นอกจากจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญแล้ว (form follows function) ยังต้องคำนึงถึงด้านอื่นๆ ประกอบด้วย ดังนี้

1) มีความสวยงามและเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย

2) เป็นรูปแบบง่ายๆ เรียบๆ

3) มีสัดส่วนที่ดี

4) เหมาะสมกับวัสดุที่ใช้และกรรมวิธีในการผลิต

2. **การออกแบบตกแต่ง** (decorative design)

การออกแบบตกแต่ง เป็นการตกแต่งเพิ่มเติมจากแบบโครงสร้างเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับเสื้อผ้า การปัก การติดระบาย การติดกระดุม การติดฝากระเป๋าไว้หลอกๆ โบ ผ้าพันคอ ตลอดจนเข็มขัด โดยไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ซึ่งการออกแบบตกแต่งในลักษณะนี้มักใช้กับงานที่ไม่ต้องการฝีมือการตัดเย็บเท่าใดนัก เพราะสามาราปกปิดความบกพร่องของฝีมือตัดเย็บที่ไม่ชำนาญได้ สิ่งที่นำมาตกแต่งเพิ่มเติม สามารถเปลี่ยนย้ายไปใช้กับเสื้อผ้าตัวอื่นได้

การออกแบบตกแต่งเพิ่มเติมจาเป็นต้องคำนึงถึงหลักการที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1) ส่วนตกแต่งจะต้องช่วยเสริมแบบเสื้อจากโครงสร้างเดิมให้เด่นขึ้น

2) ส่วนตกแต่งต้องสัมพันธ์กับเส้นบนโครงสร้างของแบบเสื้อ

3) ส่วนตกแต่งเพิ่มเติมจะต้องสัมพันธ์กับผิวสัมผัสของผ้าที่ใช้การตัดเย็บ

4) การใช้ส่วนตกแต่งควรใช้ไม่เกิน 1 หรือ 2 แห่ง ในแบบเสื้อ

5) สีของวัสดุตกแต่ง ควรเลือกใช้สีที่มีความผสมผสานกับสีและ ลวดลายของผ้าที่เป็นโครงสร้างของเสื้อ

6) ขนาดของวัสดุตกแต่ง ควรมีความสัมพันธ์กับขนาดพื้นที่ที่ต้องการออกแบบตกแต่ง

7) การตกแต่งต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของวัสดุและประโยชน์ใช้สอย

องค์ประกอบในการออกแบบเสื้อผ้า

เอกสารประกอบการสอน เรื่อง หลักการออกแบบเสื้อผ้า (ม.ป.ป.: 181-191) ได้กล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบในการออกแบบเสื้อผ้าว่า องค์ประกอบในการออกแบบเสื้อผ้าประกอบด้วย

1. **เส้นและรูปโครง** (lines, forms)

เส้นและรูปโครง ในการออกแบบจะต้องพิจารณาไปพร้อมๆ กัน เพราะเส้นเป็นสิ่งที่ใช้กำหนดบริเวณหนึ่งๆ ให้เกิดรูปร่างขึ้น ทั้งในรายละเอียดบนตัวเสื้อและเส้นกรอบนอกของเสื้อผ้า การเลือกใช้เส้นบนแบบเสื้ออย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมสามารถลวงตาได้ เช่น สามารถทำให้ดูสูงขึ้นหรือเตี้ยลงได้ เป็นต้น นอกจากนั้นผลของการใช้เส้นต่างๆ บนแบบเสื้อยังสามารถทำหน้าที่เน้นสีของผ้า และ

ผิวสัมผัสของผ้าได้ ตลอดจนความถี่ห่างของตำแหน่งที่ตั้งของเส้นเหล่านั้น ได้ตามความต้องการว่าจะเน้นหรือไม่ต้องการเน้นให้สะดุดตา

การเลือกใช้เส้น อาจจะใช้ตามลักษณะรูปร่างของร่างกาย หรือเลือกเส้นที่ตรงกันข้ามกับลักษณะรูปร่างของร่างกาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่นำไปใช้และจุดประสงค์ในการออกแบบเส้นบนเสื้อผ้ามี 2 ชนิด คือ เส้นตรงและเส้นโค้ง

1.1 **เส้นตรง**

เส้นตรงมีทิศทางการใช้ อยู่ 3 ทิศทาง ได้แก่ ตรงแนวราบ ตรงแนวตั้ง และตรงแนวเฉียงหรือทแยง ส่วนเส้นโค้งไม่สามารถจำกัดทิศทางของการใช้ได้แน่นอน แต่ไม่ว่าจะเป็นเส้นแนวตรงหรือแนวโค้งก็ตามย่อมสามารถทำให้เกิดความรู้สึกต่างๆ กันไป เส้นตรงเป็นเส้นที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับลักษณะเส้นของร่างกาย ให้ความรู้สึกที่แข็งแรงกระด้างซึ่งในบางครั้งถ้าต้องการลดความรู้สึกแข็งกระด้างลง อาจจะใช้วิธีเลี่ยงไปใช้กับผ้าเนื้ออ่อนนุ่ม เส้นตรงนั้นๆ จึงจะดูคล้อยตามส่วนเว้าส่วนโค้งของร่างกาย ผ้าที่มีเนื้อผ้าที่แข็งกระด้างจะมีความเป็นเส้นตรงในตัวเอง เส้นตรงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโครงสร้างของแบบเสื้อ ได้แก่ แนวตะเข็บ แนวเกล็ด และแนวตำแหน่งรอยเปิดของเสื้อผ้า แต่ละทิศทางของเส้นตรงสามารถลวงตาให้เกิดความรู้สึกต่างๆ กันได้ ซึ่งในการเลือกใช้ควรคำนึงถึงรูปร่างของแต่ละคนที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป

1) **เส้นตรงแนวตั้ง** โดยปกติจะให้ความรู้สึกในทางเพิ่มความสูง เป็นเส้นที่นิยมกันมากในหมู่ผู้ที่ต้องการมีรูปร่างที่สูงโปร่ง เส้นตั้งในเสื้อผ้า ได้แก่ เส้นจากลวดลายผ้า เส้นภายในโครงสร้างของเนื้อผ้า เส้นในโครงสร้างของแบบเสื้อ เส้นที่เกิดจากส่วนตกแต่งภายในตัวเสื้อ

2) **เส้นตรงแนวนอน** มักให้ความรู้สึกช่วยเพิ่มความกว้าง แต่ไม่จริงเสมอไปนัก เพราะทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความถี่ห่างหรือช่องไฟของเส้นเหล่านี้ด้วย เส้นตรงแนวนอน ในแบบเสื้อ ได้แก่ เส้นจากลวดลายผ้า เส้นเอว เส้น yoke เส้นชายกระโปรง และส่วนตกแต่งที่เป็นแนวราบกับร่างกาย เป็นต้น ดังนั้นเมื่อความเข้มของสีและขนาดของเส้นหรือช่องไฟมากเท่าไร ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกกว้างขึ้นตามไปด้วย

3) **เส้นตรงแนวเฉียงหรือเส้นทแยง** เป็นเส้นที่นิยมนำมาใช้กับเสื้อผ้ามากอีกเส้นหนึ่ง ซึ่งนอกจากจะให้ความรู้สึกสดชื่นกระปรี้กระเปร่ามีชีวิตชีวาแล้ว ยังช่วยอำพรางส่วนที่บกพร่องของรูปร่างได้อีกด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองศาของแนวเส้นเฉียงที่นำไปใช้ว่า อยู่ในองศาใด ถ้าองศาของเส้นน้อยก็จะให้ความรู้สึกเช่นเดียวกับเส้นตรงแนวราบ แต่ถ้าองศาของเส้นมากขึ้นจนใกล้เคียงกับ 90 องศา เท่าไรก็จะให้ความรู้สึกเช่นเดียวกับเส้นตรงแนวตั้ง

เส้นซิกแซกจัดเป็นเส้นที่เกิดจากแนวเส้นทะแยง สามารถลวงตาไปตามทิศทางและองศาของเส้น เส้นเฉียงหรือเส้นทะแยง เส้นซิกแซกในเสื้อผ้าได้แก่ ลวดลายผ้า โครงสร้างการทอของผ้า แนวเส้นเหล่านี้ถ้านำไปใช้ในการออกแบบเสื้อผ้ามักจะให้ความรู้สึกเพิ่มขนาดขึ้น

1.2 **เส้นโค้ง**

จัดเป็นเส้นที่มีความคล้อยตามเส้นของรูปร่างมากที่สุด และเป็นเส้นที่ถูกนำไปใช้ในกรณีที่ต้องการให้เกิดความรู้สึกอ่อนหวาน นุ่มนวล นอกจากนั้นยังให้ความรู้สึกคล่องแคล่วมากขึ้นตามแนวเส้นโค้งที่ขยายกว้างเพิ่มขึ้นจนเป็นแนววงกลม เส้นโค้งในตัวเสื้อมีความสัมพันธ์กับส่วนโค้งของรูปร่าง ดังนั้นถ้ารูปร่างโค้งเว้ามากเท่าไรก็ทำให้เป็นการเน้นสัดส่วนให้เด่นชัดมากขึ้น

การนำเส้นมาใช้ในการออกแบบโครงร่างของแบบเสื้อแล้ว ก็จะได้ เส้นกรอบนอก (silhouettes) ของแบบเสื้อนั้นๆ ซึ่งเส้นกรอบนอกจะเป็นสิ่งแรกที่สร้างความประทับใจให้กับผู้พบเห็น ดังนั้นเส้นกรอบนอกของแบบเสื้อที่ดีก็จะส่งผลให้เสื้อผ้าและรูปทรงของส่วนประกอบในตัวเสื้อ เช่น แขนเสื้อ ปกเสื้อ กระโปรง ดูดีและสร้างความประทับใจต่อผู้พบเห็นมากยิ่งขึ้น

เส้นกรอบนอกของเสื้อผ้า ได้มีวิวัฒนาการจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีเพียง 3 แบบ เท่านั้นที่มีการนำไปใช้และดัดแปลงไปบ้างตามสมัยนิยม ได้แก่ ทรงตรง (tubular) ทรงกระดิ่ง (bouffant) ทรงหางกระรอก (bustle) ในเสื้อผ้าชั้นสูงมักนิยมใช้เส้นกรอบนอกที่เป็นทรงตรง หรือทรงกระดิ่ง เช่น ชุดไทย ชุดราตรี เป็นต้น แต่ถ้าเสื้อผ้าที่ผลิตจำนวนมากๆ ก็จะใช้เส้นกรอบนอกรูปทรงระดับปานกลางที่อยู่ระหว่างรูปทรง 2 แบบ เช่น ทรงตรงกับทรงกระดิ่ง และจะเปลี่ยนแปลงไปตามสมัยนิยมในแต่ละปี

2. **สี** (color)

สีเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการออกแบบเสื้อผ้า เช่นเดียวกับเส้น นับว่าเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เราสามารถมองเห็นสีต่างๆ ได้ในความรู้สึกที่แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากสภาพความเข้มของแสงที่ตกกระทบและสะท้อนกับสีที่มีความอ่อนแก่ที่แตกต่างกันเข้าสู่สายตา ไม่ว่าจะเป็นแสง ที่เกิดจากธรรมชาติหรือแสงที่เกิดจากไฟฟ้าถ้าแสงมากก็ทำให้สีมีความสว่างและชัดเจนมาก แต่ถ้าแสงน้อยก็จะทำให้สีหม่นและลดความสดใสลงได้ และที่สำคัญสีเป็นสิ่งแรกที่สร้างความประทับใจให้กับผู้พบเห็นและสร้างอารมณ์หรือความรู้สึกต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วกว่าองค์ประกอบอื่นๆ บนตัวเสื้อ

สีเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการออกแบบเสื้อผ้า เนื่องจากสีทำให้สะดุดตา และเป็นสิ่งแรกที่ผู้คนจะมองเห็นและจดจำเราได้ หากเลือกใช้สีให้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคลิก กาลเทศะและสภาพแวดล้อม และจะช่วยให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองอีกด้วย ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการนำสีมา

ใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าได้นั้น นอกจากจะต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับพื้นฐานของสีแล้ว ยังจะต้องรู้เกี่ยวกับหลักการนำสีไปใช้ในการออกแบบเสื้อผ้า ดังนี้

2.1 **หลักการนำสีมาใช้ร่วมกัน** (color combination)

หลักการนาสีมาใช้ร่วมกัน มีอยู่ 4 วิธี คือ

1) **การใช้สีคู่ประกอบ** การนำสีคู่ประกอบซึ่งเป็นสีที่อยู่ตรงกันข้ามกันในวงจรสี เช่น สีเขียวกับสีแดง หรือสีน้ำเงินกับสีส้ม มาใช้ในการออกแบบเสื้อผ้า เราต้องทำความเข้าใจว่า สีเหล่านี้เป็นสีที่ตัดกันอย่างรุนแรง สามารถทำให้ประสาทสัมผัสเกิดการตื่นตัวอย่างฉับพลัน ในขณะเดียวกัน ก็ช่วยทำให้ดูมีชีวิตชีวา แต่ผู้ที่ใช้สีคู่ประกอบต้องมีความชำนาญในการใช้สี เพราะหากใช้สีได้ไม่ถูกวิธี จะลดคุณค่าของความสวยงามของแบบเสื้อผ้าทั้งหมด

2) **การใช้สีข้างเคียง** การนำสีข้างเคียงซึ่งเป็นสีที่อยู่ใกล้กันในวงจรสี เช่น สีเขียว สีน้ำเงินกับสีเขียวน้ำเงิน มาใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าจะทาให้เกิดความรู้สึกกลมกลืนของสี

3) **การใช้สี 3 สี** (triad colors) การใช้สี 3 สี ที่อยู่ในกรอบสามเหลี่ยมของวงจรสี เช่น สีม่วง สีส้ม และสีเขียว มาใช้ร่วมกัน เมื่อดูครั้งแรกอาจจะดูไม่เข้ากัน แต่ในความจริงเข้ากันได้อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากนักออกแบบรู้จักเลือกใช้สีในสัดส่วนที่เหมาะสม

4) **การใช้สีเอกรงค์** (monochrome color) เป็นการใช้สีแท้สีเดียวในการออกแบบเสื้อผ้า ซึ่งสามารถทำให้ดูน่าสนใจ โดยการทาสีแท้สีเดียวนั้นให้มีความเข้มของสีที่หลากหลาย เช่น สีน้ำเงิน ก็ใช้ความอ่อนเข้มของสีในการออกแบบ เพื่อให้สีน้ำเงินที่ดูเรียบง่ายดูน่าสนใจขึ้นได้ถ้ารู้จักนำไปใช้ให้เหมาะสม

2.2 **หลักการใช้สีเพื่ออาพรางรูปร่าง** (contrast illusion)

โดยปกติสีแต่ละสีจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของตนเองและผู้พบเห็นที่แตกต่างกันออกไป เช่น สีขาวหรือสีอ่อนมากๆ (very light value) จะทำให้เกิดความรู้สึกใกล้และมีขนาดใหญ่ขึ้นกว่าที่เป็นจริง ในขณะที่สีดำหรือสีเข้ม ให้ความรู้สึกไกลและมีขนาดเล็กลง ดังนั้นนักออกแบบควรเลือกใช้น้ำหนักของสี หรือค่าของสีกับเสื้อผ้าให้เหมาะสม

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องการออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี ดังนี้

พจนา นูมหันต์ อุษา ตั้งธรรม และสุรีย์ สุทธิสังข์ (2551: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การออกแบบและพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนา

รูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์และถ่ายทอดเทคโนโลยีในรูปแบบอบรมเชิงปฏิบัติการ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ 5 ประเภทๆ ละ 3 รูปแบบ รวม 15 รูปแบบ ได้แก่เสื้อสตรี เสื้อบุรุษ กระโปรง กางเกง และชุดสตรีแบบสอบถามแบบประเมินความคิดเห็น แบบประเมินผลงาน แบบประเมินกระบวนการฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็น กลุ่มผู้สนใจ จำนวน 300 คนและกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม ชุมชน อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 25 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า การประเมินผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ 5 ประเภท 15 รูปแบบ จากกลุ่มผู้สนใจ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-40 ปี รับราชการ การศึกษาระดับปริญญาตรี และรายได้ 10,001 – 15,000 บาท มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ พบว่า เสื้อชายรูปแบบ A เสื้อสตรีรูปแบบ B กระโปรงรูปแบบ C มีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งด้านรูปแบบ ลวดลายและสี และโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวม 4.57, 4.46 และ 4.45 ตามลำดับ

การประเมินกระบวนการฝึกอบรม กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-40 ปี อาชีพทำนา การศึกษาระดับประถมศึกษา รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ก่อนการฝึกอบรมมีความรู้และความสามารถเกี่ยวกับการออกแบบ ตัดเย็บ และตกแต่งเสื้อผ้าจากผ้าไหม ในระดับน้อยหลังการฝึกอบรม มีความรู้และสามารถปฏิบัติได้ทั้ง 3 ด้านในระดับมาก และมีความต้องการอบรมในครั้งต่อไปในระดับมากที่สุด และการประเมินผลงานสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้เข้าอบรม พบว่าผลงานสำเร็จของกลุ่มผู้เข้าอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ มีค่าเฉลี่ย 4.15 จัดอยู่ในระดับดีมาก

รูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ นำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยผ่านการวิเคราะห์ ได้เป็นผลิตภัณฑ์ 5 ประเภทๆ ละ 3 รูปแบบ รวม 15 รูปแบบ ตัดเย็บจากผ้าไหมสุรินทร์ คัดเลือกลวดลาย 5 ลวดลาย จากโครงการวิจัยการออกแบบและพัฒนาลวดลายและสีผ้าไหมสุรินทร์

ภัคภิญญา สดภิบาล (2553: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การออกแบบเสื้อสำเร็จรูปสตรีด้วยผ้าปักชาวเขาเผ่าม้ง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบเสื้อสำเร็จรูปสตรีด้วยผ้าปักชาวเขาเผ่าม้ง เพื่อให้มีความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงาม และด้านขั้นตอนการผลิต โดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน

ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมของแบบเสื้อสำเร็จรูปสตรีด้วยผ้าปักชาวเขาเผ่าม้ง รูปแบบที่ 3 ด้านประโยชน์ใช้สอย มีค่าเฉลี่ย 4.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด ด้านความสวยงาม มีค่าเฉลี่ย 4.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43 อยู่ในระดับมีความ

เหมาะสมมากที่สุด และด้านขั้นตอนการผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด

จรัสพิมพ์ วังเย็น (2554: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การออกแบบเครื่องนุ่งห่มเพื่อพัฒนาสินค้าพื้นเมือง กรณีศึกษา ผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อที่สำคัญในการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผ้าจกไทยวนจังหวัดราชบุรี เพื่อวิเคราะห์รูปแบบของเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตจากผ้าไทยพื้นเมือง และเพื่อการพัฒนารูปแบบเครื่องนุ่งห่มจากผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี โดยมุ่งประเด็นของการพัฒนารูปแบบสินค้าพื้นเมืองและส่งเสริมแนวคิดในการพัฒนารุปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี

ผลการศึกษาพบว่า ผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี มีการพัฒนารูปแบบของลวดลายผ้าตามวิถีของผู้บริโภค โดยมีแนวคิดในการทอผ้าแบบวิถีดั้งเดิมร่วมกับการผลิตเพื่อการค้า เพื่อสนองต่อระบบตลาดที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาชุมชนการทอผ้าจกไทยวนสามารถจำแนกวิถีการทอผ้าได้ 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่หนึ่ง การทอผ้าเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา ประเด็นที่สอง การทอผ้าจกเพื่อการค้า ซึ่งทั้งสองประเด็นสามารถจำแนกลักษณะของผ้าได้ 4 กลุ่ม ได้แก่ 1. ผ้าซิ่นตีนจก 2. ผ้าซิ่นตา 3. ผ้าพื้น 4. ผ้าอื่นๆ ซึ่งจะมีลักษณะการทอที่ประยุกต์รูปแบบตามแนวความคิดของผู้ทอที่สร้างสรรค์ขึ้น จากประสบการณ์ โดยผ้าทั้ง 4 กลุ่มจะมีลวดลายที่บ่งบอกถึงการนำวิถีแนวคิดแบบดั้งเดิมผสมผสานกับแนวคิดร่วมสมัยซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. ลวดลายแบบดั้งเดิม 2. ลวดลายแบบประยุกต์

ผู้ศึกษาจึงนำผ้าในกลุ่มของซิ่นตามาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย เนื่องจากผ้าในกลุ่มนี้มีลักษณะลวดลายที่กระจายตัวเต็มผืนผ้า เพราะมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการออกแบบเสื้อผ้ามากที่สุด เนื่องจากลวดลายมีขนาดเล็กและมีการใช้สีสันที่หลากหลาย อีกทั้งราคายังมีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ นำมาออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับกลุ่มวัยทำงาน โดยอายุระหว่าง 25-40 ปี โดยมีการนำผลมาวิเคราะห์ทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอพื้นเมืองมาใช้ร่วมกับการออกแบบเสื้อผ้าจำนวน 6 ชุด มุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และใช้ผ้าที่มีราคาเหมาะสมกับการนำมาแปรรูปเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป

บทที่ 3
วิธีการดำเนินงาน

ในการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีผู้วิจัยได้นำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ รูปแบบลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี และอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบร่างการออกแบบลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี ซึ่งออกแบบโดยผู้วิจัยแล้วนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญทำการคัดเลือกจำนวน 5 แบบ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. **การสัมภาษณ์** (Interview)

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non -Structured Interview) ในประเด็นประวัติความเป็นมาของผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี กระบวนการทอผ้ามัดหมี่ลวดลาย แนวความคิด และอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ เทปบันทึกเสียง และกล้องถ่ายภาพร่วมกัน จากนั้นนำผลสรุปที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสร้างแบบสอบถามชุดที่ 1

2. **การสร้างแบบสอบถาม** (Questionnaire)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม จำนวน 4 ชุด คือ แบบสอบถามความต้องการรูปแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวนในปัจจุบัน จากนั้นนำผลสรุปที่ได้จากการสำรวจมาออกแบบลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีและพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวนที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อแบบร่างการออกแบบ แล้วทำการคัดเลือกเพื่อนำไปผลิตชิ้นงานต้นแบบ ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามทัศนคติและความต้องการเลือกใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปโดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของ ลิคอร์ท (Likert Scale) ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามทัศนคติเกี่ยวกับผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของ ลิคอร์ท (Likert Scale)

ตอนที่ 4 สอบถามทัศนคติเกี่ยวกับรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของ ลิคอร์ท (Likert Scale)

ตอนที่ 5 สอบถามความต้องการในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของ ลิคอร์ท (Likert Scale)

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของ ลิคอร์ท (Likert Scale)

2.2 แบบสอบถามความเหมาะสมด้านการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างการออกแบบลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างการออกแบบลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอและ (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ นอกเหนือจากที่ให้กำหนดไว้ในตอนที่ 1

2.3 แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อแบบร่างการออกแบบลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อแบบร่างการออกแบบลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของ ลิคอร์ท (Likert Scale) ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามที่มีข้อคำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอและ (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อภาพรวมของแบบร่างการออกแบบลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

แปลความหมายค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของ ลิคอร์ท (Likert Scale) ผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านตามความคิดเห็นต่างๆ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

2.4 แบบสอบถามความเหมาะสมด้านการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอและ (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ นอกเหนือจากที่ให้กำหนดไว้ในตอนที่ 1

3. **แบบประเมิน** (Assessment)

เป็นแบบประเมินของผู้บริโภคด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายที่มีต่อต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็น ความเหมาะสมของผู้บริโภคด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายที่มีต่อต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของ ลิคอร์ท (Likert Scale) ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นแบบประเมินที่มีข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended Form)

แปลความหมายค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของ ลิคอร์ท (Likert Scale) ผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านตามความคิดเห็นต่างๆ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยค้นคว้า เป็นขั้นตอนของการศึกษารวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี จากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จากแหล่งต่างๆ ให้มากที่สุด เช่น เอกสารงานวิจัย หนังสือ บทความ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเตอร์เน็ตและจากแหล่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเป็นการรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ ศึกษารูปแบบผ้ามัดหมี่ด้วยแบบสอบถามและแบบประเมิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการสังเกตการณ์ดูลวดลายผ้าทอ การมัดหมี่ การทอผ้าและเนื้อผ้าที่ทอลาย โดยศึกษากระบวนการผลิตผ้ามัดหมี่และเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน

2.2 การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องในประเด็นประวัติความเป็นมาของผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี กระบวนการทอผ้ามัดหมี่ลวดลาย แนวความคิด และอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จากผู้นำกลุ่มทอผ้าและกลุ่มผู้บริโภคผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

2.3 การศึกษาลวดลายและอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ประกอบด้วย

2.3.1 ลวดลายที่ได้รับความนิยมในจังหวัดลพบุรี

2.3.2 อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีที่บ่งบอกถึงจังหวัดลพบุรีมากที่สุดและรองลงมา จำนวน 3 ลำดับ

2.4 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 4 ชุด ดังนี้

2.4.1 แบบสอบถามทัศนคติและความต้องการเลือกใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

2.4.2 แบบสอบถามความเหมาะสมด้านการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างการออกแบบลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

2.4.3 แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อแบบร่างการออกแบบลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

2.4.4 แบบสอบถามความเหมาะสมด้านการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

2.5 การเก็บข้อมูลจากแบบประเมินของผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แล้วนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์เพื่อสรุปผล อภิปรายผลและเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาต้นแบบต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีการดำเนินงานเป็นขั้นตอน ดังนี้

งานวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษากระบวนการผลิตผ้ามัดหมี่ และอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

สวนที่ 2 นำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการออกแบบและนำมาสร้างเป็นแบบร่างลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีและแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวนที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยนำแบบร่างลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายพิจารณาเลือกแบบร่างที่มีความเหมาะสม แล้วสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อแบบร่างลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี เพื่อสร้างต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลประเมินของผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เพื่อสรุปผล อภิปรายผลและเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาต้นแบบต่อไป

ส่วนที่ 1

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษากระบวนการผลิตผ้ามัดหมี่ และอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

2. จากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีลวดลายและกระบวนการผลิตผ้ามัดหมี่ไทยพวน ของกลุ่มผู้บริโภคและกลุ่มทอผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี แบ่งเป็น ลวดลายที่ได้รับความนิยมในจังหวัดลพบุรีและอัตลักษณ์ที่บ่งบอกถึงจังหวัดลพบุรีมากที่สุด สามารถวิเคราะห์ได้แนวทางเพื่อใช้เป็นทิศทางในการออกแบบ คือ

2.1 การประยุกต์แบบร่างลายผ้าพิมพ์ให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน

2.2 การประยุกต์สร้างเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวนขึ้นมา โดยให้มีความร่วมสมัยมากขึ้น

ส่วนที่ 2

1. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการออกแบบและนำมาสร้างเป็นแบบร่างลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี จำนวน 10 ลายเพื่อนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคัดเลือกแบบร่างที่มีความเหมาะสม โดยมีรายนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย จำนวน 4 ท่าน ได้แก่

1) อาจารย์ก้องเกียรติ มหาอินทร์

2) อาจารย์นฤพน ไพศาลตันติวงศ์

3) อาจารย์จรัสพิมพ์ วังเย็น

4) อาจารย์ธวัชชัย แสงน้ำเพชร

พิจารณาแล้วเลือกมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาแบบร่างโดยประยุกต์รูปแบบที่เหมาะสมที่สุด แล้วสรุปผลแบบร่างลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี ให้ได้ จำนวน 5 รูปแบบ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. สอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อแบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี ด้วยวิธีประเมินความพึงพอใจ โดยสรุปแบบร่างให้เป็นจำนวน 2 รูปแบบ เพื่อนำไปผลิตต้นแบบผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

3. ผลิตต้นแบบผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี เพื่อนำไปผลิตเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรี

4. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการออกแบบและนำมาสร้างเป็นแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวนที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จำนวน 25 รูปแบบ เพื่อนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายพิจารณาคัดเลือกแบบร่างที่มีความเหมาะสม

พิจารณาแล้วเลือกมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาแบบร่างโดยประยุกต์รูปแบบที่เหมาะสมที่สุด แล้วสรุปผลแบบร่างให้ได้ 1 คอลเลคชั่น จำนวน 5 รูปแบบ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อนำมาผลิตเป็นต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

5. ผลิตต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ส่วนที่ 3

1. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลประเมินของผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยการศึกษาแบบประเมินของ ภัคภิญญา สดภิบาล (2553: 233) เป็นข้อมูลประเมินความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงามและด้านขั้นตอนการผลิต

แปลความหมายค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของ ลิคอร์ท (Likert Scale) ผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านตามความคิดเห็นต่างๆ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

2. สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4
การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการลงพื้นที่ภาคสนามเกี่ยวกับผ้ามัดหมี่ไทยพวน ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมาย และประเด็นที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตของเนื้อหา เพื่อนำมาออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูล จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคเอกสารและการลงพื้นที่ภาคสนามโดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non -Structured Interview) ในประเด็นประวัติความเป็นมาของผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี กระบวนการทอผ้ามัดหมี่ ลวดลาย แนวความคิด และอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จากผู้นำกลุ่มทอผ้าและกลุ่มผู้บริโภคผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยแล้วนำเสนอข้อมูลในเชิงบรรยาย

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 1

3. วิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีและแนวทางการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีดังนี้

3.1 วิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวนโดยเลือกจากรูปแบบที่เป็นที่เป็นที่นิยมมากที่สุด

3.2 วิเคราะห์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

3.3 วิเคราะห์แนวทางการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี จากข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป

4. วิเคราะห์แนวโน้มในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ปี ค.ศ. 2016 - ค.ศ. 2017

5. การออกแบบแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแนวทางในการออกแบบร่าง จำนวน 10 รูปแบบ

6. ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จำนวน 5 รูปแบบ เพื่อนำไปสอบถามผู้บริโภคถึงความคิดเห็นและความพึงพอใจในแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

7. สรุปผลจากความคิดเห็นและความพึงพอใจในแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีโดยผู้บริโภค เพื่อนำมาผลิตต้นแบบผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

8. การออกแบบแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแนวทางในการออกแบบร่าง จำนวน 25 รูปแบบ

9. ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างเครื่องแต่งกาย จำนวน 5 รูปแบบ เป็น 1 คอลเลคชั่น เพื่อนำไปผลิตเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

10. การผลิตเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

11. การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค

1. วิเคราะห์ข้อมูล จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคเอกสารและการลงพื้นที่ภาคสนามโดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non -Structured Interview)

ผู้วิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับผ้ามัดหมี่ไทยพวน จากผู้นำกลุ่มทอผ้าและกลุ่มผู้บริโภคผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในประเด็นประวัติความเป็นมาของผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี กระบวนการทอผ้ามัดหมี่ ลวดลาย แนวความคิด และอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยสรุปได้ดังนี้

ผู้นำกลุ่มทอผ้ามัดหมี่ (2558: สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผ้าทอมัดหมี่เป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้านที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และอารยธรรมของคนในท้องถิ่นอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันจากบรรพบุรุษชาวไทยพวน ที่อพยพจากแขวงเชียงขวาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาตั้งรกรากในประเทศไทย ที่นำเอาภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น นอกจากการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่สืบทอดกันมา ซึ่งการทอผ้ามัดหมี่แสดงออกถึงเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นของชาวไทยพวนบ้านหมี่ ผ้าทอของชาวไทยพวนบ้านหมี่มักจะใช้เส้นใยฝ้ายมากกว่าไหม เพราะภูมิอากาศของจังหวัดลพบุรี ไม่เหมาะสมต่อการปลูกหม่อนเพื่อเลี้ยงไหม ดังนั้นการทอผ้าของชาวไทยพวนบ้านหมี่ จึงใช้วัสดุที่แตกต่างจากผ้ามัดหมี่ทางภาคอีสาน แต่มีกระบวนการผลิตที่คล้ายคลึงกัน ผ้ามัดหมี่ของลพบุรีจะมีเอกลักษณ์โดดเด่นตรงที่ลวดลายของผ้า ซึ่งมัดย้อมด้ายให้เป็นลวดลายต่างๆ เป็นจินตนาการของบรรพบุรุษที่เรียกว่ามัดหมี่มีรูปทรงเป็นลายเรขาคณิต มีความสมดุลของเส้นและสีผสมผสานกับสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดลวดลายอันสวยงาม ดังนี้ ลายหมี่ขอ, ลายหมี่โคว, ลายหมี่กง, ลายหมี่นาค, ลายหมี่นาคน้อย, ลายหมี่ข้าวหลาม, ลายหมี่สามลำ, ลายหมี่ดอกมะจับหรือดอกกระจับ, ลายหมี่มะจับน้อย, ลายหมี่มะตุ้ม, ลายหมี่ขยุ้มตีนหมา, ลายหมี่ปล้องอ้อย, ลายหมี่เอี้ยสองคลอง, ลายหมี่ตุ้มพิงกัน, ลายหมี่ขาเปีย, ลายหมี่บัวเครือ และลายหมี่บัวคู่ (บัวคว่ำบัวหงาย) การใช้สีในการทอผ้าจะใช้สีค่อนข้างเข้ม เช่นสีดำเป็นพื้น ทั้งนี้เพื่อขับให้สีอื่นที่สดใส เช่นสีฟ้า นำเงิน เขียว แดง ชมพู เหลือง ม่วง น้ำตาล เทา แลดูโดดเด่นขึ้นมา ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวนที่ดูสดใส ในขณะเดียวกันก็ดูขรึมไม่ฉูดฉาดจนเกินไปนัก

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปใช้สีพื้นที่อ่อนและสดใส ซึ่งลวดลายและสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่บนผืนผ้าสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิตของชาวบ้าน วัฒนธรรมการแต่งกาย และคตินิยม จึงเป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรม รสนิยม และความเป็นตัวแทนของท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นตน

กลุ่มผู้บริโภคผ้ามัดหมี่ไทยพวน (2558: สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ มีลวดลายที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ โดยลวดลายที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคในตลาดปัจจุบัน ได้แก่ ลายดอกพิกุล ด้วยเหตุผลที่ดอกพิกุลนั้นเป็นดอกไม้ประจำจังหวัดลพบุรี และมีความต้องการในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน ดังนี้

1. ควรมีการพัฒนารูปแบบให้เหมาะกับกลุ่มวัยรุ่นหรือกลุ่มวัยทำงาน
2. ควรใช้ผ้าที่สวมใส่สบายและดูแลรักษาง่าย
3. ควรนำเทคนิคในการตัดเย็บมาประกอบการออกแบบเพื่อให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความทันสมัย
4. ควรนำเอาอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีมาประยุกต์เข้าร่วมกับการออกแบบ
5. ควรมีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ในการออกแบบ
6. ควรมีการเลือกลวดลายของผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนให้มีความร่วมสมัย
7. ควรมีการออกแบบให้เหมาะสมกับการใช้งานในชีวิตประจำวัน เช่น ชุดทำงาน ชุดลำลอง
8. ควรมีความประณีตในการตัดเย็บ
9. ควรมีสีสันที่หลากหลายและมีความกลมกลืน
10. ควรเลือกใช้ลวดลายให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบเสื้อผ้า
11. ควรเลือกใช้วัสดุที่มีราคาไม่แพง

ภาพประกอบ 53 ผ้ามัดหมี่ไทยพวนลายดอกพิกุล

ในประเด็นอัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของจังหวัดลพบุรี พบว่า “เมืองลวปุระหรือละโว้หรือลพบุรี” เคยเป็นเมืองสำคัญมาแต่สมัยรัฐทวารวดีเมื่อครั้งอำนาจของรัฐ

ทวารวดีในดินแดนภาคกลางของประเทศไทยเสื่อมลงไปแล้ว ละโว้จึงได้ปรับเปลี่ยนคตินิยมไปเป็นแบบขอม จังหวัดลพบุรีจึงเป็นเมืองที่มีแห่งความหลากหลายและต่อเนื่องของความเจริญทางวัฒนธรรมยาวนานกว่า 3,000 ปี ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีอัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ดังนั้นอัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี มีอยู่มากมาย เช่น เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์, ทุ่งทานตะวัน, พระนารายณ์ราชนิเวศน์ (วังนารายณ์), พระปรางค์สามยอด, ดอกพิกุล, ระบำลพบุรี, ลิง, วงเวียนเทพสตรี (วงเวียนพระนารายณ์), วงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว), ศาลพระกาฬและศิลปะของขอม เป็นต้น

ภาพประกอบ 54 ภาพแสดงเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

ที่มา: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลพบุรี. (2558). ออนไลน์.

ภาพประกอบ 55 ภาพแสดงทุ่งทานตะวัน

ที่มา: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลพบุรี. (2558). ออนไลน์.

ภาพประกอบ 56 ภาพแสดงพระนารายณ์ราชนิเวศน์ (วังนารายณ์)

ที่มา: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลพบุรี. (2558). ออนไลน์.

ภาพประกอบ 57 ภาพแสดงพระปรางค์สามยอด

ที่มา: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลพบุรี. (2558). ออนไลน์.

ภาพประกอบ 58 ภาพแสดงดอกพิกุล

ที่มา: todayhealth. (2558). ออนไลน์.

ภาพประกอบ 59 ภาพแสดงระบำลพบุรี

ที่มา: สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์. (2542). หน้า 196.

ภาพประกอบ 60 ภาพแสดงลิง

ที่มา: มูลนิธิเพื่อลิงลพบุรี. (2558). ออนไลน์.

ภาพประกอบ 61 ภาพแสดงศาลพระกาฬ

ที่มา: oknation. (2558). ออนไลน์.

ภาพประกอบ 62 ภาพแสดงวงเวียนเทพสตรี

ที่มา: upic.me. (2558). ออนไลน์.

ภาพประกอบ 63 ภาพแสดงวงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว)

ที่มา: upic.me. (2558). ออนไลน์.

ภาพประกอบ 64 ภาพแสดงศิลปะของขอม

ที่มา: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. (2558). ออนไลน์.

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 1

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามกลุ่มผู้บริโภคเพื่อศึกษาทัศนคติและมีความต้องการเลือกใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปและผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยสรุปข้อมูลตามประเด็นวัตถุประสงค์ของงานวิจัยมาเป็นตารางดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0
21 – 30 ปี	11	11
31 – 40 ปี	64	64
41 – 50 ปี	14	14
51 – 60 ปี	11	11
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	0	0
รวม	**100**	**100**
2. สถานภาพ		
โสด	56	56
สมรส	39	39
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	5	5
รวม	**100**	**100**

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	18
ปริญญาตรี	59	59
สูงกว่าปริญญาตรี	23	23
อื่นๆ	0	0
รวม	**100**	**100**
4. อาชีพ		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	42	42
พนักงานเอกชน	26	26
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	8	8
อื่นๆ	24	24
รวม	**100**	**100**
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	9	9
10,001 – 20,000 บาท	35	35
20,001 – 30,000 บาท	44	44
สูงกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	12	12
รวม	**100**	**100**

รายงานผลจากตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มผู้บริโภคที่มีความต้องการเลือกใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปและผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ช่วงอายุของผู้บริโภคอยู่ที่ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 64 ให้ความสนใจ ชื่นชอบและเลือกใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปและผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมากที่สุด อันดับ 2 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 41– 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 14 และอันดับ 3 รองลงมามีจำนวนเท่ากัน คือ ช่วงอายุ 21 – 30 ปี และช่วงอายุ 51 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 11 สถานภาพส่วนมาก มีสถานภาพโสด สมรสและหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ ตามลำดับ ระดับการศึกษา

อันดับแรกระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 59 อันดับที่ 2 รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 23 และอันดับ 3 รองลงมา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 18 การประกอบอาชีพอันดับแรกเป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 42 อันดับ 2 เป็นพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 26 อันดับที่ 3 รองลงมาเป็นอื่นๆ ได้แก่ พนักงานราชการ/ลูกจ้างรัฐ คิดเป็นร้อยละ 24 และอันดับสุดท้าย คือ ประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 8 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอัตราแรก คือ 20,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44 อัตราอันดับที่ 2 คือ 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35 อัตราอันดับที่ 3 รองลงมา คือ สูงกว่า 30,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12 และอัตราสุดท้าย คือ ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป

รายการ	กลุ่มผู้บริโภค 100 คน		
	N=100		ระดับความความพึงพอใจ
	$\overline{X}$	S.D.	
ลักษณะการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป			
1. เลือกซื้อจากราคา	4.61	0.51	มากที่สุด
2. เลือกซื้อจากรูปแบบ	4.47	0.56	มาก
3. เลือกซื้อจากโอกาสที่นำไปใช้	4.40	0.57	มาก
4. เลือกซื้อจากวัสดุดิบและเนื้อผ้า	4.41	0.60	มาก
ลักษณะประเภทของเสื้อผ้าที่นิยมเลือกซื้อ			
1. เสื้อ/กระโปรง	4. 22	0.81	มาก
2. เสื้อ/กางเกง	4.43	0.69	มาก
3. ชุดเดรส/ชุดแซก	4.34	0.67	มาก
4. ชุดจัมพ์สูท (ชุดเอี๊ยม)	4.07	0.84	มาก
โอกาสที่นิยมในการเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป			
1. โอกาสทั่วไป เช่น ชุดลำลอง ชุดทำงาน	4.48	0.59	มาก
2. โอกาสพิเศษ เช่น งานเลี้ยง งานราตรีสโมสร	4.31	0.65	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการ	กลุ่มผู้บริโภค 100 คน		
	N=100		ระดับความความพึงพอใจ
	$\overline{X}$	S.D.	
ลักษณะการพิจารณาเลือกโทนสีของเสื้อผ้า			
1. สีแนวพาสเทล คือสีที่นุ่ม อ่อนหวาน ดูสบายๆ ตา เย็นกาย เย็นใจ	4.07	0.82	มาก
2. แบบสีสัน (Colorful)	4.23	0.66	มาก
3. สีแนวเอิร์ธโทน คือ สีดิน สีใบไม้ (สไตล์ธรรมชาติ)	4.40	0.67	มาก
4. แบบเรียบๆ สีขาว เทา ดำ	4.28	0. 75	มาก
ลักษณะเทคนิคที่ชื่นชอบในเสื้อผ้าสำเร็จรูป			
1. เทคนิคในโครงสร้าง เช่น การสร้างแพทเทิร์นแปลกใหม่ การจับเดรป การทำระบาย ฯลฯ	4.19	0.72	มาก
2. เทคนิคบนพื้นผิว เช่น สี ลวดลาย ผิวสัมผัส การปักตกแต่ง ฯลฯ	4.19	0.72	มาก

รายงานผลจากตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป พบว่า กลุ่มผู้บริโภคพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากราคาก่อนเป็นอับดับแรก มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.61 และค่า S.D. เท่ากับ 0.51 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ เลือกซื้อจากรูปแบบ มีค่า $\overline{x}$ เท่ากับ 4.47 และค่า S.D. เท่ากับ 0.56 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก เลือกซื้อจากวัสดุดิบและเนื้อผ้า มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.41 และค่า S.D. เท่ากับ 0.60 มีค่าระดับความพึงพอใจมากและเลือกซื้อจากโอกาสที่นำไปใช้ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.40 และค่า S.D. เท่ากับ 0.57 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก ตามลำดับ ลักษณะประเภทของเสื้อผ้าที่นิยมเลือกซื้อ ได้แก่ เสื้อ/กางเกง มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.43 และค่า S.D. เท่ากับ 0.69 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก ชุดเดรส/ชุดแซก มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.34 และค่า S.D. เท่ากับ 0.67 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก เสื้อ/กระโปรง มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.22 และค่า S.D. เท่ากับ 0.81 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก และชุดจัมพ์สูท (ชุดเอี๊ยม) มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.07 และค่า S.D. เท่ากับ 0.84 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก ตามลำดับ โอกาสที่นิยมในการเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป ได้แก่ โอกาสทั่วไป เช่น ชุดลำลอง ชุดทำงาน มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.48 และค่า S.D. เท่ากับ 0.59 มีค่าระดับความพึง

พอใจมาก และโอกาสพิเศษ เช่น งานเลี้ยง งานราตรีสโมสร มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.31 และค่า S.D. เท่ากับ 0.65 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก ตามลำดับ

ลักษณะการพิจารณาเลือกโทนสีของเสื้อผ้า ได้แก่ สีแนวเอิร์ธโทน คือ สีดิน สีใบไม้ (สไตล์ธรรมชาติ) มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.40 และค่า S.D. เท่ากับ 0.67 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก แบบเรียบๆ สีขาว เทา ดำ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.28 และค่า S.D. เท่ากับ 0.75 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก แบบสีสัน (Colorful) มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.23 และค่า S.D. เท่ากับ 0.66 มีค่าระดับความพึงพอใจมากและสีแนวพาสเทล คือ สีที่นุ่ม อ่อนหวาน ดูสบายๆ ตา เย็นกาย เย็นใจ มีค่า $\overline{x}$ เท่ากับ 4.07 และค่า S.D. เท่ากับ 0.82 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก ตามลำดับ ลักษณะเทคนิคที่ชื่นชอบในเสื้อผ้าสำเร็จรูป ได้แก่ เทคนิคในโครงสร้าง เช่น การสร้างแพทเทิร์นแปลกใหม่ การจับเดรป การทำระบาย ฯลฯ และเทคนิคบนพื้นผิว เช่น สี ลวดลาย ผิวสัมผัส การปักตกแต่ง ฯลฯ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.19 และค่า S.D. เท่ากับ 0.72 มีค่าระดับความพึงพอใจมากเท่ากัน

ตอนที่ 3 ทัศนคติเกี่ยวกับผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ตาราง 3 ทัศนคติเกี่ยวกับผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ทัศนคติเกี่ยวกับผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	กลุ่มผู้บริโภค 100 คน		
	N=100		ระดับความความพึงพอใจ
	$\overline{X}$	S.D.	
1. ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนเป็นผ้าที่เหมาะกับการเลือกใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้ารูปแบบทั่วไป (Fashion for ready to wear)	4.15	0.72	มาก
2. ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนเป็นผ้าที่เหมาะกับการเลือกใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้าสำหรับพิธีการสำคัญ	4.12	0.69	มาก
3. ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีราคาเหมาะสมกับรูปแบบลวดลายและวัสดุ	4.16	0.75	มาก
4. ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีสีสันที่เหมาะสมกับการใช้งาน	4.26	0.73	มาก
5. ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนสามารถเลือกซื้อได้ง่าย	4.18	0.78	มาก
6. ท่านมีการสวมใส่เสื้อผ้าที่ตัดเย็บด้วยผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	4.31	0.76	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทัศนคติเกี่ยวกับผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	กลุ่มผู้บริโภค 100 คน		
	N=100		ระดับความความพึงพอใจ
	$\overline{X}$	S.D.	
7. ท่านมีความชอบในการสวมใส่เสื้อผ้าที่ตัดเย็บด้วยผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน	4.37	0.71	มาก

รายงานผลจากตาราง ตาราง 3 ทัศนคติเกี่ยวกับผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่า กลุ่มผู้บริโภคมีทัศนคติเกี่ยวกับผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนตามลำดับ ดังนี้ 1) มีความชอบในการสวมใส่เสื้อผ้าที่ตัดเย็บด้วยผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.37 และค่า S.D. เท่ากับ 0.71 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 2) มีการสวมใส่เสื้อผ้าที่ตัดเย็บด้วยผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.31 และค่า S.D. เท่ากับ 0.76 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 3) ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีสีสันที่เหมาะสมกับการใช้งาน มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.26 และค่า S.D. เท่ากับ 0.73 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 4) ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนสามารถเลือกซื้อได้ง่าย มีค่า $\overline{x}$ เท่ากับ 4.18 และค่า S.D. เท่ากับ 0.78 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 5) ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีราคาเหมาะสมกับรูปแบบลวดลายและวัสดุ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.16 และค่า S.D. เท่ากับ 0.75 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 6) ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนเป็นผ้าที่เหมาะกับการเลือกใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้ารูปแบบทั่วไป (Fashion for ready to wear) มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.15 และค่า S.D. เท่ากับ 0.72 มีค่าระดับความพึงพอใจมากและ 7) ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนเป็นผ้าที่เหมาะกับการเลือกใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้าสำหรับพิธีการสำคัญ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.12 และค่า S.D. เท่ากับ 0.69 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก

ตอนที่ 4 ทัศนคติเกี่ยวกับรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน

ตาราง 4 ทัศนคติเกี่ยวกับรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน

ทัศนคติเกี่ยวกับรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน	กลุ่มผู้บริโภค 100 คน		
	N=100		ระดับความความพึงพอใจ
	$\overline{X}$	S.D.	
1. เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนสามารถหาซื้อได้ทั่วไป	4.03	0.80	มาก
2. เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีราคาที่เหมาะสมกับรูปแบบ ลวดลายและวัสดุ	4.09	0.73	มาก
3. เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีรูปแบบที่ทันสมัยเหมาะกับการใช้งาน	4.12	0.67	มาก
4. เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีรูปแบบที่หลากหลายให้เลือกใช้	4.22	0.68	มาก
5. ท่านสามารถเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนให้มีความเหมาะสมกับบุคลิกภาพ	4.32	0.65	มาก

รายงานผลจากตาราง 4 ทัศนคติเกี่ยวกับรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน พบว่า กลุ่มผู้บริโภคมีทัศนคติตามลำดับ ดังนี้ 1) สามารถเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนให้มีความเหมาะสมกับบุคลิกภาพ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.32 และค่า S.D. เท่ากับ 0.65 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 2) เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีรูปแบบที่หลากหลายให้เลือกใช้ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.22 และค่า S.D. เท่ากับ 0.68 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 3) เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีรูปแบบที่ทันสมัยเหมาะกับการใช้งาน มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.12 และค่า S.D. เท่ากับ 0.67 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 4) เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีราคาที่เหมาะสมกับรูปแบบ ลวดลายและวัสดุ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.09 และค่า S.D. เท่ากับ 0.73 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก และ 5) เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนสามารถหาซื้อได้ทั่วไป มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.03 และค่า S.D. เท่ากับ 0.80 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก

ตอนที่ 5 ความต้องการในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน

ตาราง 5 ความต้องการในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน

ความต้องการในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน	กลุ่มผู้บริโภค 100 คน		
	N=100		ระดับความความพึงพอใจ
	$\overline{X}$	S.D.	
1. ควรมีการพัฒนารูปแบบให้เหมาะกับกลุ่มวัยรุ่นหรือกลุ่มวัยทำงาน	4.27	0.66	มาก
2. ควรใช้ผ้าที่สวมใส่สบายและดูแลรักษาง่าย	4.25	0.61	มาก
3. ควรนำเทคนิคในการตัดเย็บมาประกอบการออกแบบเพื่อให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความทันสมัย	4.32	0.65	มาก
4. ควรนำเอาอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีมาประยุกต์เข้าร่วมกับการออกแบบ	4.33	0.68	มาก
5. ควรมีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ในการออกแบบ	4.18	0.63	มาก
6. ควรมีการเลือกลวดลายของผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนให้มีความร่วมสมัย	4.24	0.61	มาก
7. ควรมีการออกแบบให้เหมาะสมกับการใช้งานในชีวิตประจำวัน เช่น ชุดทำงาน ชุดลำลอง	4.29	0.64	มาก
8. ควรมีความประณีตในการตัดเย็บ	4.23	0.68	มาก
9. ควรมีสีสันที่หลากหลายและมีความกลมกลืน	4.28	0.62	มาก
10. ควรเลือกใช้ลวดลายให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบเสื้อผ้า	4.25	0.64	มาก
11. ควรเลือกใช้วัสดุที่มีราคาไม่แพง	4.39	0.62	มาก

รายงานผลจากตาราง 5 ความต้องการในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน พบว่า กลุ่มผู้บริโภคมีความต้องการตามลำดับ ดังนี้ 1) ควรเลือกใช้วัสดุที่มีราคาไม่แพง มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.39 และค่า S.D. เท่ากับ 0.62 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 2) ควรนำเอาอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีมาประยุกต์เข้าร่วมกับการออกแบบ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.33 และค่า S.D. เท่ากับ 0.68 มีค่าระดับ

ความพึงพอใจมาก 3) ควรนำเทคนิคในการตัดเย็บมาประกอบการออกแบบเพื่อให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความทันสมัย มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.32 และค่า S.D. เท่ากับ 0.65 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 4) ควรมีการออกแบบให้เหมาะสมกับการใช้งานในชีวิตประจำวัน เช่น ชุดทำงาน ชุดลำลอง มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.29 และค่า S.D. เท่ากับ 0.64 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 5) ควรมีสีสันที่หลากหลายและมีความกลมกลืน มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.28 และค่า S.D. เท่ากับ 0.62 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 6) ควรมีการพัฒนารูปแบบให้เหมาะกับกลุ่มวัยรุ่นหรือกลุ่มวัยทำงาน มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.27 และค่า S.D. เท่ากับ 0.66 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 7) ควรใช้ผ้าที่สวมใส่สบายและดูแลรักษาง่าย มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.25 และค่า S.D. เท่ากับ 0.61 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 8) ควรเลือกใช้ลวดลายให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบเสื้อผ้า มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.25 และค่า S.D. เท่ากับ 0.64 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 9) ควรมีการเลือกลวดลายของผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนให้มีความร่วมสมัย มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.24 และค่า S.D. เท่ากับ 0.61 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก 10) ควรมีความประณีตในการตัดเย็บ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.23 และค่า S.D. เท่ากับ 0.68 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก และ 11) ควรมีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ในการออกแบบ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.18 และค่า S.D. เท่ากับ 0.63 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ตาราง 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ความเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	กลุ่มผู้บริโภค 100 คน		
	N=100		ระดับความความพึงพอใจ
	$\overline{X}$	S.D.	
1. เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์	4.58	0.55	มากที่สุด
2. ดอกพิกุล	4.72	0.55	มากที่สุด
3. ทุ่งทานตะวัน	4.56	0.61	มากที่สุด
4. พระนารายณ์ราชนิเวศน์ (วังนารายณ์)	4.63	0.75	มากที่สุด
5. พระปรางค์สามยอด	4.69	0.56	มากที่สุด
6. ระบำลพบุรี	4.50	0.63	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

ความเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	กลุ่มผู้บริโภค 100 คน		
	N=100		ระดับความความพึงพอใจ
	$\overline{X}$	S.D.	
7. ลิง	4.73	0.58	มากที่สุด
8. วงเวียนเทพสตรี (วงเวียนพระนารายณ์)	4.66	0.57	มากที่สุด
9. วงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว)	4.70	0.58	มากที่สุด
10. ศาลพระกาฬ	4.60	0.59	มากที่สุด
11. ศิลปะของขอม	4.30	0.75	มาก

รายงานผลจากตาราง 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี กลุ่มผู้บริโภคมีความคิดเห็นตามลำดับ ดังนี้ 1) ลิง มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.73 และค่า S.D. เท่ากับ 0.58 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด 2) ดอกพิกุล มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.72 และค่า S.D. เท่ากับ 0.55 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด 3) วงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว) มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.70 และค่า S.D. เท่ากับ 0.58 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด 4) พระปรางค์สามยอด มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.69 และค่า S.D. เท่ากับ 0.56 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด 5) วงเวียนเทพสตรี (วงเวียนพระนารายณ์) มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.66 และค่า S.D. เท่ากับ 0.57 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด 6) พระนารายณ์ราชนิเวศน์ (วังนารายณ์) มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.63 และค่า S.D. เท่ากับ 0.75 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด 7) ศาลพระกาฬ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.60 และค่า S.D. เท่ากับ 0.59 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด 8) เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.58 และค่า S.D. เท่ากับ 0.55 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด 9) ทุ่งทานตะวัน มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.56 และค่า S.D. เท่ากับ 0.61 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด 10)ระบำลพบุรี มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.50 และค่า S.D. เท่ากับ 0.63 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด และ 11) ศิลปะของขอม มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.30 และค่า S.D. เท่ากับ 0.75 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก

ในการคำนวณคะแนนเฉลี่ยสะสมและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีความเหมาะสมและการแปลความหมายของคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านตามความคิดเห็นต่างๆ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีและแนวทางการออกแบบแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี

ผู้วิจัยวิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีและแนวทางการออกแบบแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี ดังนี้

1. วิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวนโดยเลือกจากรูปแบบที่เป็นที่เป็นที่นิยมมากที่สุด ในประเด็น

1.1 ลวดลาย

1.2 โครงสร้างผ้าทอ

1.3 การใช้สี

1.4 ผิวสัมผัส

2. วิเคราะห์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยเลือกจากสิ่งที่บ่งบอกถึงจังหวัดลพบุรีมากที่สุดและรองลงมาจำนวน 3 ลำดับ ในประเด็นความสำคัญ

3. วิเคราะห์แนวทางการออกแบบแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี จากข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป ในประเด็น

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

3.2 ลักษณะการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป

3.3 ลักษณะประเภทของเสื้อผ้าที่นิยมเลือกซื้อ

3.4 โอกาสที่นิยมในการเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป

3.5 ลักษณะการพิจารณาเลือกโทนสีของเสื้อผ้า

3.6 ลักษณะเทคนิคที่ชื่นชอบในเสื้อผ้าสำเร็จรูป

3.1 วิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวนโดยเลือกจากรูปแบบที่เป็นที่เป็นที่นิยมมากที่สุด

ตาราง 7 วิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวนโดยเลือกจากรูปแบบที่เป็นที่เป็นที่นิยมมากที่สุด

ลักษณะทางกายภาพ	ประเด็นการวิเคราะห์	การวิเคราะห์
	ลวดลาย	ผ้ามัดหมี่ไทยพวน ลายดอกพิกุล
	โครงสร้างผ้าทอ	เทคนิคการมัดหมี่ จำนวน 25 ลำ
	การใช้สี	พื้นสีน้ำเงินเข้ม ด้ายยืนสีดำ ขึ้นลายด้วยมัดหมี่สีบานเย็นและมีสีขาวแซม
	ผิวสัมผัส	ผิวสัมผัสแบบมีลายในตัว ด้วยเทคนิคการมัดหมี่ 25 ลำมีความหนาและมีน้ำหนัก

รายงานผลจากตาราง 7 วิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวนโดยเลือกจากรูปแบบที่เป็นที่เป็นที่นิยมมากที่สุด พบว่า ผ้ามัดหมี่ไทยพวน ลายดอกพิกุล มีโครงสร้างผ้าทอด้วยเทคนิคการมัดหมี่ จำนวน 25 ลำ มีการใช้สี คือ พื้นสีน้ำเงินเข้ม ด้ายยืนสีดำ ขึ้นลายด้วยมัดหมี่สีบานเย็นและมีสีขาวแซม มีผิวสัมผัสแบบมีลายในตัว ด้วยเทคนิคการมัดหมี่ 25 ลำมีความหนาและมีน้ำหนัก

3.2 วิเคราะห์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ตาราง 8 วิเคราะห์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	ประเด็นการวิเคราะห์	การวิเคราะห์
1. ลิง	ความสำคัญ	ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว เมื่อครั้งเมืองลพบุรียังเป็นป่าดงพงทึบ มีฝูงลิงอาศัยอยู่มากมายมีทั้งลิงใหญ่และลิงเล็ก จึงได้ชื่อว่า "เมืองลิง" และมีตำนานเกี่ยวกับลิงสร้างเมืองลพบุรี ดังนี้ มูลนิธิเพื่อลิงลพบุรี (2556: ออนไลน์) กล่าวว่า เมื่อครั้งพระรามทำศึกชนะทศกัณฑ์ พระรามได้มีพระประสงค์จะปูนบำเหน็จให้แก่แม่ทัพนายกองที่มีความดีความชอบในการทำสงคราม สำหรับหนุมานนั้นมีความชอบมากกว่าผู้ใด พระรามจึงประทานเมืองอโยธยาให้ครองกึ่งหนึ่ง แต่หนุมานไม่ประสงค์ตีเสมอพระรามเจ้าอยู่หัว จึงถวายเมืองคืน แต่พระรามอยากให้หนุมานครองเมืองอยู่ดี จึงให้ไปครองเมืองที่สร้างขึ้นใหม่ โดยอธิษฐานเสี่ยงทายด้วยการแผลงศรพรหมาสตร์หาที่ตั้งเมือง แล้วให้หนุมานเหาะตามไป หากลูกศรตก ณ ที่ใด ก็ให้สร้างเมือง ณ ที่นั้น ปรากฏว่าศรตกลงที่ทะเล อานุภาพของศรพรหมาสตร์ทำให้น้ำทะเลแห้งเป็นบริเวณกว้าง พื้นที่นั้นเรียกว่าทุ่งศรพรหมาสตร์ หนุมานเหาะตามลงมา ณ พื้นที่ศรปัก แล้วใช้หางกวาดโดยรอบกำหนดเป็นเขตเมือง อานุภาพของหางหนุมานทำให้เกิดคูเมือง และเนินดินพูนสูงขึ้นกลายเป็นปราการป้องกันศัตรู เมืองนั้นชื่อว่าเมืองลพบุรีในปัจจุบันนี้เอง

ตาราง 8 (ต่อ)

อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	ประเด็นการวิเคราะห์	การวิเคราะห์
2. ดอกพิกุล	ความสำคัญ	ดอกพิกุลเป็นดอกไม้ประจำจังหวัดลพบุรี มีลักษณะเป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่สูง 10–25 เมตร แผ่กิ่งก้านสาขาออกเป็นพุ่มกว้างตรงส่วนยอดของลำต้น ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปไข่หรือรูปรี ปลายใบแหลม หลังใบสีเขียวเข้มเป็นมันเลื่อม ขอบใบเป็นคลื่น ดอกเป็นดอกเดี่ยวออกเป็นกระจุกที่ซอกใบ กลีบดอกสีขาวนวล กลีบรองดอกสีน้ำตาลมีขนนุ่ม กลิ่นหอม ออกดอกตลอดปี ผลเป็นผลสด รูไข่ เมื่อสุกสีแดงอมส้ม
3. วงเวียนศรีสุริโยทัย	ความสำคัญ	ถูกก่อสร้างในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เริ่มจากการขุดสระในปี พ.ศ. 2481-2482 เพื่อใช้เป็นแหล่งน้ำและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในย่านเมืองใหม่ลพบุรี โดยก่อสร้างเป็นประติมากรรมคล้ายทหารปืนใหญ่ในท่าเตรียมพร้อมบนแท่นสูงกลางสระ

รายงานผลจากตาราง 8 วิเคราะห์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี สามารถสรุปได้ว่า ลิง ระบำลพบุรีและวงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว) เป็นสิ่งที่สามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ดังนี้ 1) ลิง มีความเกี่ยวข้องด้านประวัติศาสตร์ของการสร้างเมืองลพบุรี 2) ดอกพิกุล เกี่ยวข้องด้านศิลปวัฒนธรรมประจำจังหวัด และ3) วงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว) เกี่ยวข้องด้านประวัติการเมืองการปกครอง โดยมี จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีไทย คนที่ 3 เป็นผู้นำหลักในการทำนุบำรุงเมืองลพบุรี

3.3 วิเคราะห์แนวทางการออกแบบแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี จากข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ตาราง 9 วิเคราะห์แนวทางการออกแบบแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี จากข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ประเด็นการวิเคราะห์	การวิเคราะห์
กลุ่มเป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภคประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี
ลักษณะการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป	กลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภคพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากราคาของสินค้าเป็นอันดับแรก ตามด้วยรูปแบบ วัสดุดิบและเนื้อผ้าและโอกาสที่นำไปใช้
ลักษณะประเภทของเสื้อผ้าที่นิยมเลือกซื้อ	กลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภคนิยมเลือกซื้อเสื้อผ้าประเภท เสื้อ/กางเกง เป็นอันดับแรก ตามด้วย ชุดเดรส/ชุดแซกและเสื้อ/กระโปรง
โอกาสที่นิยมในการเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป	กลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภคนิยมเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปในโอกาสทั่วไป เช่น ชุดลำลอง ชุดทำงาน
ลักษณะการพิจารณาเลือกโทนสีของเสื้อผ้า	กลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภคนิยมเลือกโทนสีของเสื้อผ้า คือ สีแนวเอิร์ธโทน (สไตล์ธรรมชาติ)
ลักษณะเทคนิคที่ชื่นชอบในเสื้อผ้าสำเร็จรูป	กลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภคชื่นชอบเทคนิคในเสื้อผ้าสำเร็จรูป ได้แก่ เทคนิคในโครงสร้าง เช่น การสร้างแพทเทิร์นแปลกใหม่ การจับเดรป การทำระบาย และเทคนิคบนพื้นผิว เช่น สี ลวดลาย ผิวสัมผัส การปักตกแต่ง เป็นต้น

รายงานผลจากตาราง 9 วิเคราะห์แนวทางการออกแบบแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี จากข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภคประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี มีการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยพิจารณาจากราคาของสินค้าเป็นสิ่งแรก ตามด้วยรูปแบบ วัสดุดิบและเนื้อผ้าและโอกาสที่นำไปใช้โดยเฉพาะโอกาสทั่วไป เช่น ชุดลำลอง ชุดทำงาน นิยมเลือกซื้อเสื้อผ้าประเภท เสื้อ/กางเกง เป็นอันดับแรกตามด้วย ชุดเดรส/ชุดแซกและเสื้อ/กระโปรง โทนสีของเสื้อผ้า คือ สีแนวเอิร์ธโทน (สไตล์ธรรมชาติ) ชื่นชอบเทคนิคในโครงสร้าง เช่น การสร้างแพทเทิร์นแปลก

ใหม่ การจับเดรป การทำระบาย และเทคนิคบนพื้นผิว เช่น สี ลวดลาย ผิวสัมผัส การปักตกแต่ง เป็นต้น

4. วิเคราะห์แนวโน้มในการออกแบบแฟชั่น ปี ค.ศ. 2016 - ค.ศ. 2017

สิ่งที่มีอิทธิพลในการดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคอย่างแรก คือ สี ตามด้วยวัสดุและรูปทรง ว่าถูกใจมีความทันสมัยน่าสนใจหรือไม่ แนวโน้มในการออกแบบแฟชั่น ปี ค.ศ. 2016 - ค.ศ. 2017 คือ การออกแบบอยู่บนพื้นฐานการแสดงออกถึงงานศิลป์อย่างเข้มข้น เกิดจากศิลปะที่แพร่กระจายไปในสังคมวงกว้าง ตลอดจนพื้นที่สาธารณะทุกมุมเมือง จนถูกกล่าวถึงว่าเป็นยุคของประชาธิปไตยของวงการศิลปะ Autumn 2016 Winter 2017 เป็นการอยู่ร่วมกันระหว่างศิลปะ แฟชั่น และเทคโนโลยี อย่างกลมกลืน ด้วยการที่ผู้บริโภคได้เห็น ได้เข้าถึงและได้มีส่วนร่วมในความหลากหลาย (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. 2558: 8)

สีคราม (Indigo) คือ สีเก่าแก่ที่มีอยู่ในประเทศไทย นิยมใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่นำเอาต้นครามมาหมักกับน้ำปูน มีสีสันและเอกลักษณ์สวยงามให้ความรู้สึหรูหราคลาสสิก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพโรจน์ พิทยเมธี ((2558). ออนไลน์.) กล่าวว่า แม่สีหลักของสีไทยเป็นสีที่ได้จากธรรมชาติ ความจริงแล้วตัวเนื้อสีของโทนสีไทยนั้นมีเสน่ห์และมีเอกลักษณ์มาก ทั้งยังมีชื่อเรียกเฉพาะและมีเรื่องราวความเป็นมาเก่าแก่

ได้สรุปวิเคราะห์เรื่องเทรนด์จากผู้เชี่ยวชาญและผู้เชี่ยวชาญได้สรุปตรงกันว่า ควรนำแนวโน้มการออกแบบ โดยใช้ Trend State of the Art แบ่งได้ 4 แนวทางคือ

1. DARK MUTATION การไล่ของแสงเงาและการ highlight ด้วยแสงสะท้อน ถ่ายทอดภาพที่เห็นผ่านไอน้ำและการหักเหในอากาศหนาว แสงเงาของวัสดุบนพื้นผิวที่สรรสร้างด้วยงานฝีมือเป็นความน่าสนใจในกลุ่มนี้

2. FUTURISTIC ADAPTIVE การซ้อนทับของวัสดุที่คุณสมบัติแตกต่างกัน เป็นการปรับปรุงวัสดุธรรมชาติด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เกิดภาพลักษณ์ของศิลปะ บนวัสดุใหม่ที่ล้ำยุคคุณสมบัติพิเศษ แต่ลดทนความกระด้างและแปลกปลอมของสารสังเคราะห์สนองวิถีชีวิตเมืองที่ขยายอย่างเรียบง่าย มีคุณภาพชีวิตที่ดี

3. SOFT POWER คุณค่าของวัสดุธรรมชาติและงานศิลปะแบบงานฝีมือ ที่ปลดปล่อยความคิดสร้างสรรค์ของสามัญชน เน้นเนื้อแท้ของวัสดุ การออกแบบที่ไม่ติดกรอบ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์

4. ARTISAN TREASURE บรรยากาศเหนือจริงที่ผสมอิทธิพลของศาสตร์ลึกลับของวัฒนธรรมแบบเอเชียกลาง ที่เน้นฉายภาพความตื่นเต้น ของการพจญภัยเพื่อค้นหาเรื่องในมิติที่ไม่เคยพบ

จาก 3 แนวทางนี้ผู้เชี่ยวชาญได้สรุปตรงกันว่า ควรใช้แนวโน้มการออกแบบแนวทางที่ 3. SOFT POWER คุณค่าของวัสดุธรรมชาติและงานศิลปะแบบงานฝีมือ ที่ปลดปล่อยความคิดสร้างสรรค์ของสามัญชน เน้นเนื้อแท้ของวัสดุ การออกแบบที่ไม่ติดกรอบ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์โดยได้รับแรงบันดาลใจจากอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี จินตนาการระหว่างลิง ดอกพิกุลและวงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “นวัตกรรม” จาก “วัฒนธรรม” วิถีการออกแบบขับเคลื่อนโลกของสักกฉัฐ ศิวะบวร (2555: ออนไลน์) คือ เป็นการพิจารณาถึงแง่มุมทางวัฒนธรรมนี้ถือเป็นการเข้าใจ “ต้นทาง” ของการออกแบบ ซึ่งจะนำไปสู่คำตอบที่มีประสิทธิภาพที่สุดสำหรับสังคมในแต่ละยุคสมัย สรุปแนวโน้มในการออกแบบแฟชั่นจากการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ได้ดังนี้ สิ่งที่มีอิทธิพลในการดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคอย่างแรก คือ สี ตามด้วยวัสดุและรูปทรงว่าถูกใจมีความทันสมัยน่าสนใจหรือไม่ แนวคิด SOFT POWER คุณค่าของวัสดุธรรมชาติและงานศิลปะแบบงานฝีมือ ที่ปลดปล่อยความคิดสร้างสรรค์ของสามัญชน เน้นเนื้อแท้ของวัสดุ การออกแบบที่ไม่ติดกรอบ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ โทนสีคราม (Indigo) คือสีที่อยู่ระหว่างกรมท่ากับอิเล็คทริคบลู ให้ความรู้สึกหรูหราคลาสสิก เป็นหนึ่งในสีที่กำลังนิยมกันมากอีกสีหนึ่ง การแต่งกายด้วยโทนสีครามก็ยังเป็นสีที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถนำมาผสมผสานกับสีอื่นๆ ได้ง่ายใส่แล้วมองดูสว่าง ดูไม่หมอง โดยได้รับแรงบัลดาลใจจากอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี จินตนาการระหว่างลิง ดอกพิกุลและวงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว) จากการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีต่อไป

แรงบันดาลใจ (Inspiration)

ภาพประกอบ 65 แรงบันดาลใจในการออกแบบ (Inspiration)

แนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี มีแนวคิด คือ SOFT POWER คุณค่าของวัสดุธรรมชาติและงานศิลปะแบบงานฝีมือ ที่ปลดปล่อยความคิดสร้างสรรค์ของสามัญชน เน้นเนื้อแท้ของวัสดุ การออกแบบที่ไม่ติดกรอบ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ โดยโทนสีที่เลือกใช้ ได้แก่ โทนสีคราม (Indigo) คือสีที่อยู่ระหว่างกรมท่ากับอิเล็คทริคบลู ให้ความรู้สึกหรูหราคลาสสิก เป็นหนึ่งในสีที่กำลังนิยมกันมากอีกสีหนึ่ง การแต่งกายด้วยโทนสีครามก็ยังเป็นสีที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถนำมาผสมผสานกับสีอื่นๆ ได้ง่ายใส่แล้วมองดูสว่าง ดูไม่หมอง โดยได้รับแรงบัลดาลใจจากอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี จินตนาการระหว่างลิง ดอกพิกุลและวงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว)

5. การออกแบบแบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

แบบร่างแม่ลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

วิเคราะห์รูปร่างลิง ดอกพิกุลและวงเวียนศรีสุริโยทัย แล้วออกแบบเป็นภาพ 2 มิติ ได้แก่ ลิงออกแบบเป็นรูปร่างลิงลพบุรี (ลิงแสม) ดอกพิกุล ออกแบบเป็นรูปร่างดอกพิกุลในงานจิตกรรมไทยและวงเวียนศรีสุริโยทัย ออกแบบรูปร่างที่ได้มาจากภาพถ่ายมุมต่างๆ ของวงเวียน สามารถออกแบบได้ดังนี้

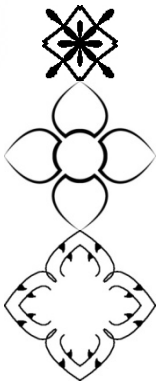
1. แม่ลายลิงลพบุรี (ลิงแสม) →

2. แม่ลายดอกพิกุล (ดอกไม้ประจำจังหวัด) →

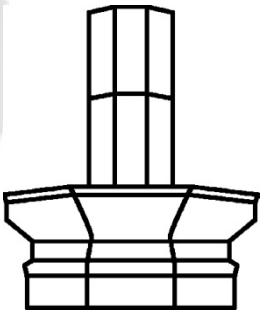

3. แม่ลายวงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว)

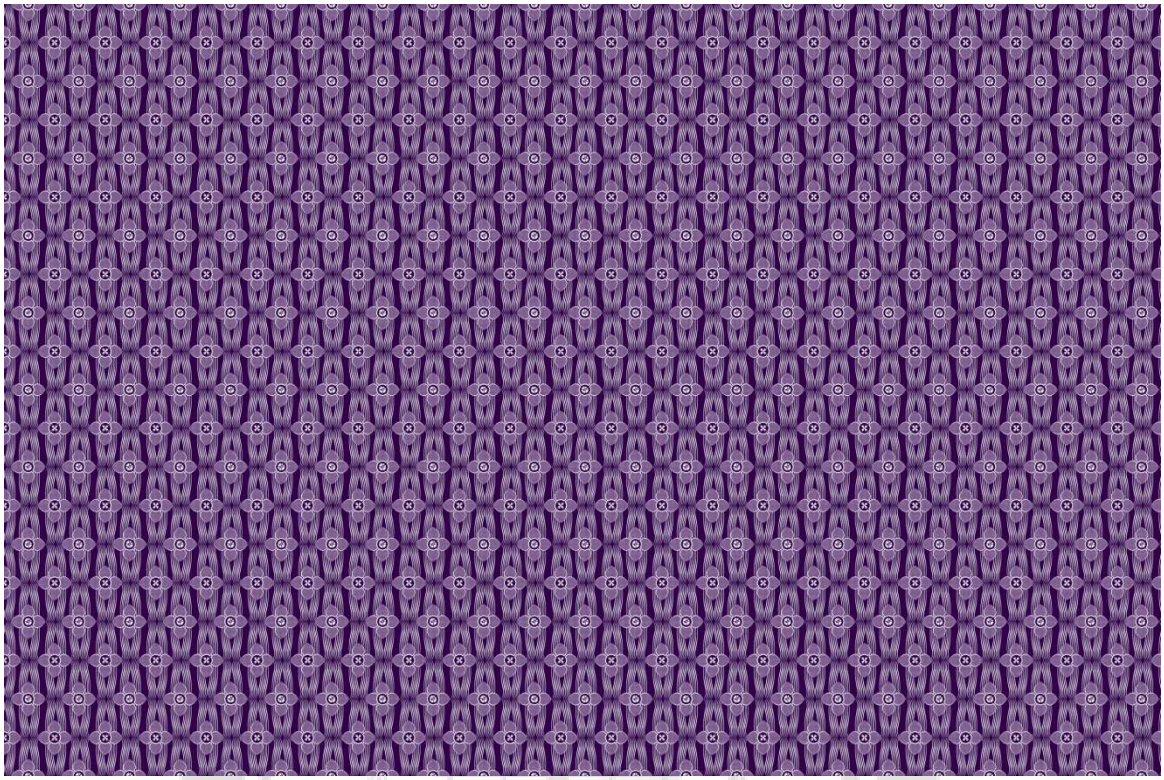

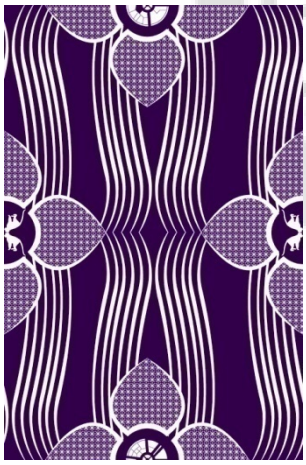

แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 1

SKD.1

รายละเอียด SKD.1

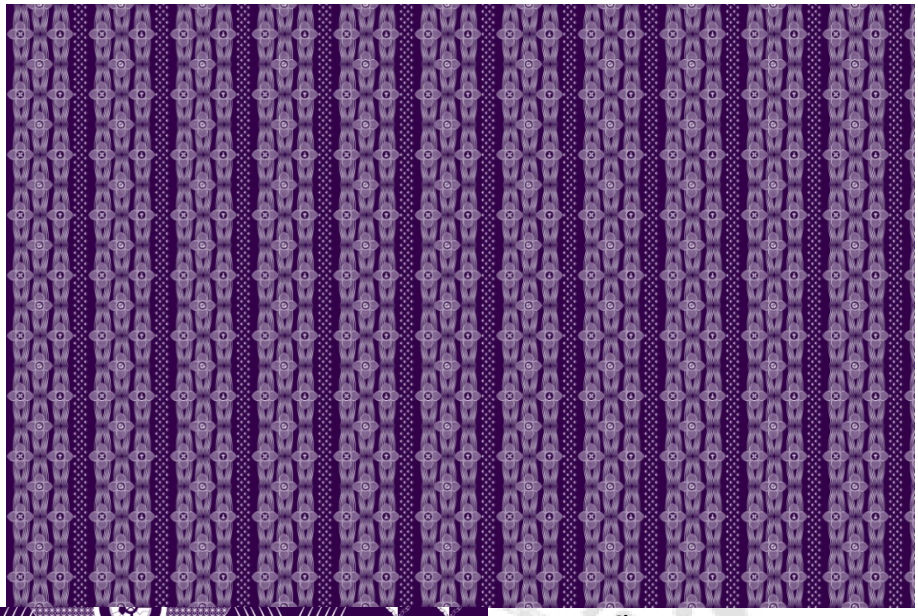
1) Repeat ขนาด กว้าง 3.94 ซม. ยาว 6 ซม.

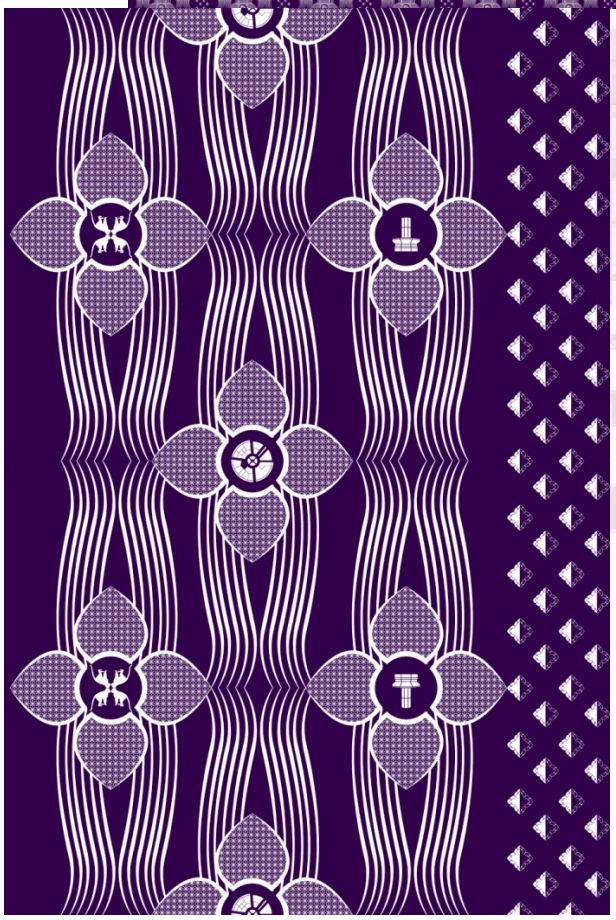
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว

3) แสดง Repeat ขนาดจริง

ภาพประกอบ 66 แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 2

รายละเอียด

1) Repeat ขนาด กว้าง 8.08 ซม. ยาว 11.99 ซม.

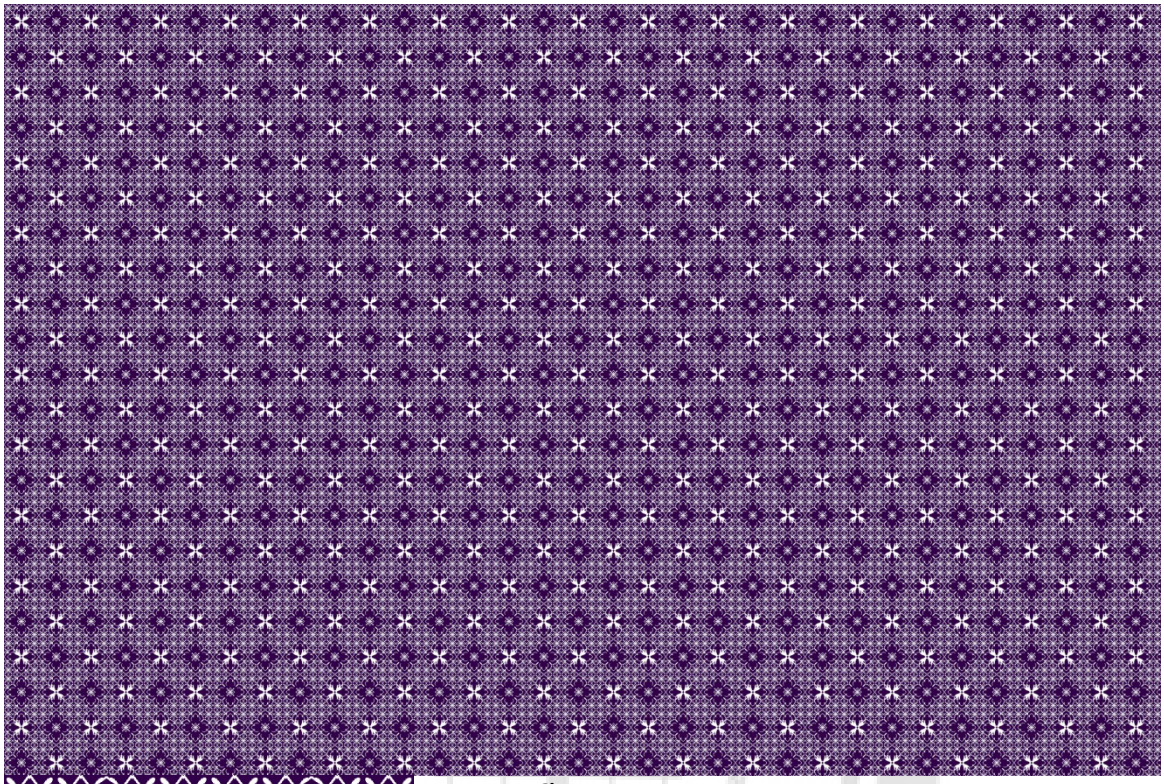
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว

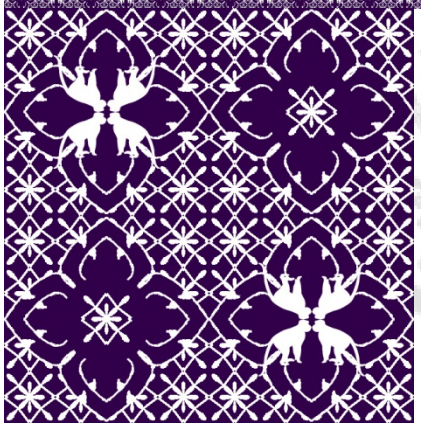
3) แสดง Repeat ขนาดจริง

SKD.2

ภาพประกอบ 66 (ต่อ)

แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 3

SKD.3

รายละเอียด

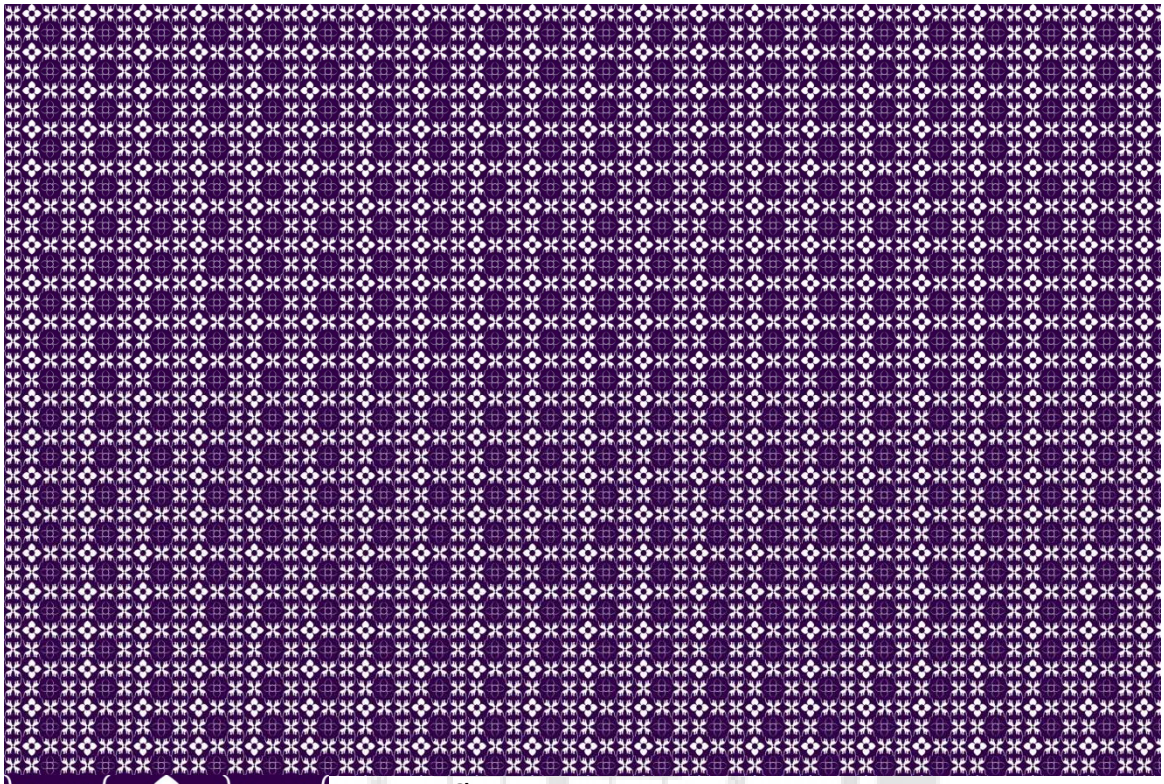
1) Repeat ขนาด กว้าง 5.42 ซม. ยาว 5.49 ซม.

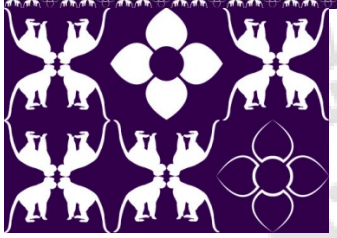
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว

3) แสดง Repeat ขนาดจริง

ภาพประกอบ 66 (ต่อ)

แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 4

SKD.4

รายละเอียด

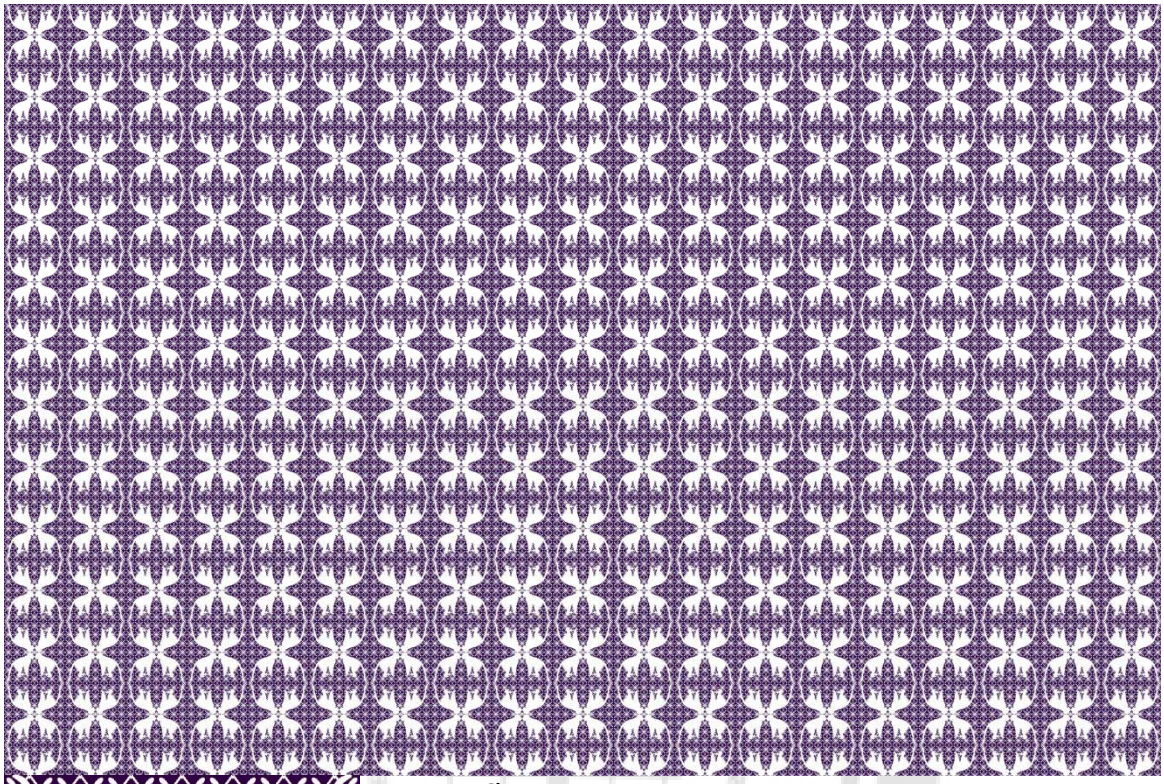
1) Repeat ขนาด กว้าง 4.33 ซม. ยาว 3 ซม.

2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว

3) แสดง Repeat ขนาดจริง

ภาพประกอบ 66 (ต่อ)

แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 5

รายละเอียด

1) Repeat ขนาด กว้าง 4.74 ซม. ยาว 4.80 ซม.

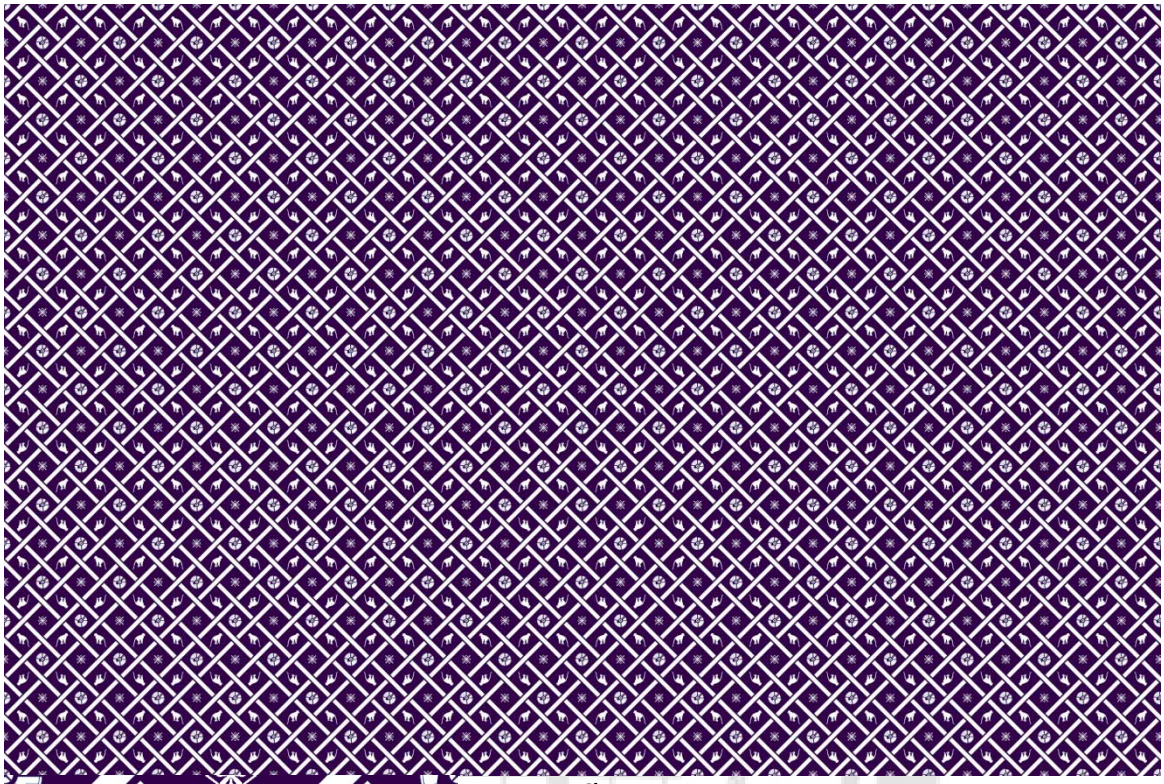
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว

3) แสดง Repeat ขนาดจริง

SKD.5

ภาพประกอบ 66 (ต่อ)

แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 6

รายละเอียด

1) Repeat ขนาด กว้าง 5.99 ซม. ยาว 5.99 ซม.

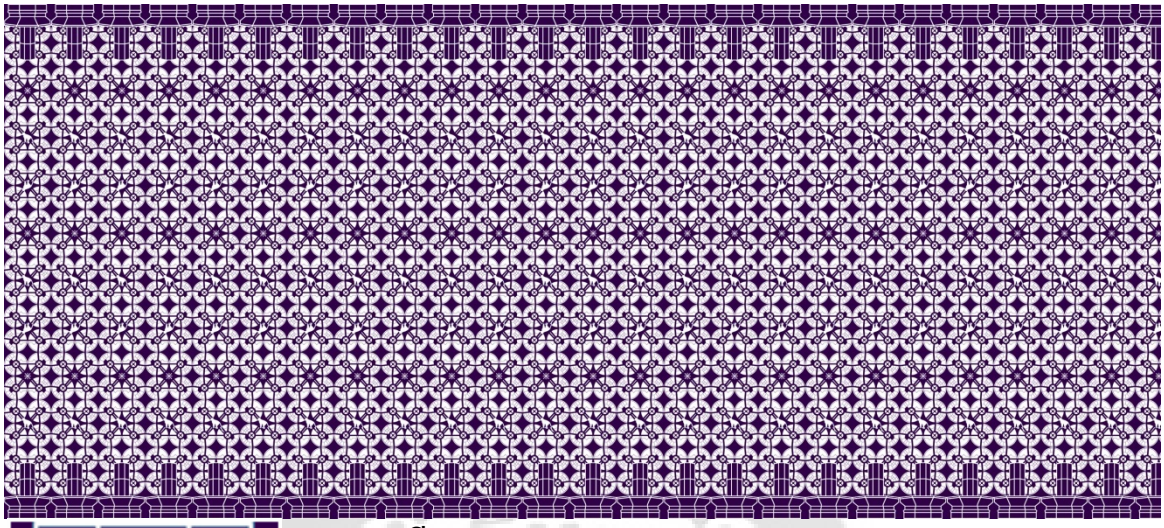
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว

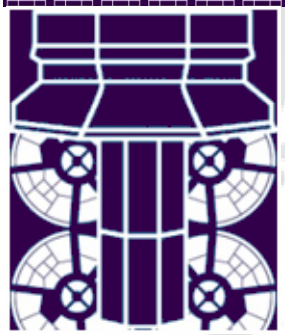
3) แสดง Repeat ขนาดจริง

SKD.6

ภาพประกอบ 66 (ต่อ)

แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 7

รายละเอียด

1) แม่ลายขนาด กว้าง 3.66 ซม. ยาว 4.34 ซม.

2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว

รายละเอียด

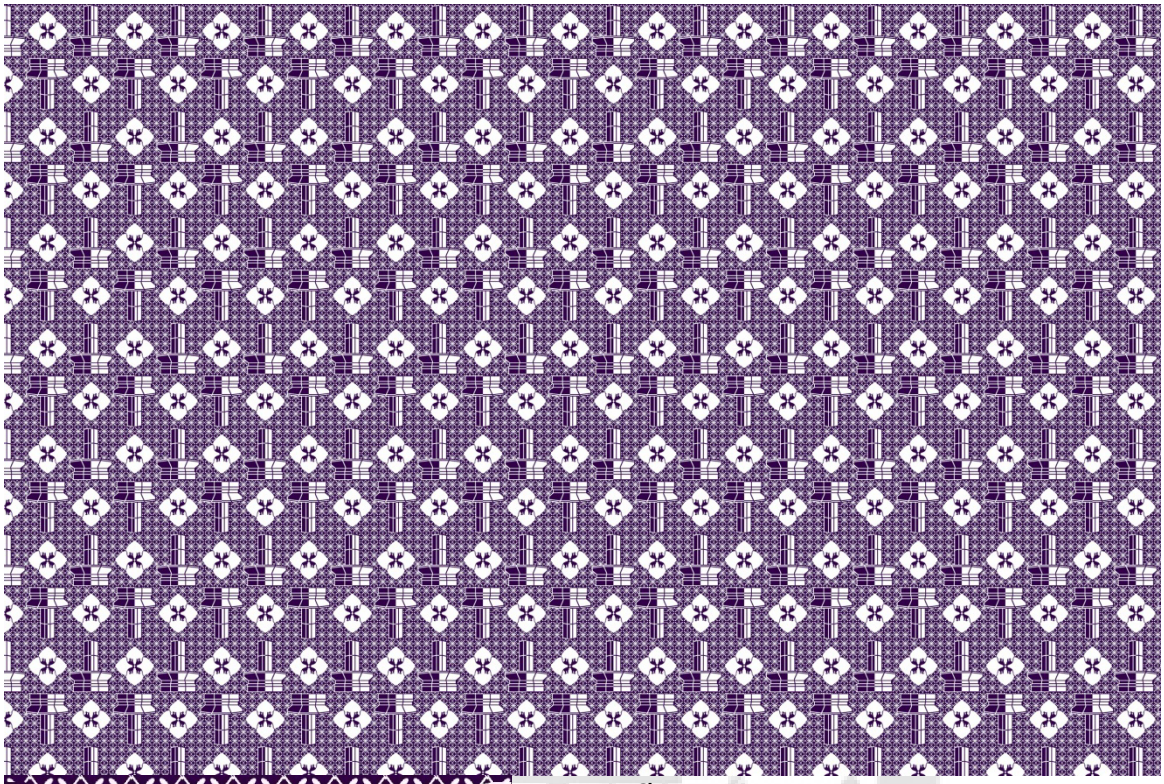
1) แม่ลายขนาด กว้าง 3.66 ซม. ยาว 3.73 ซม.

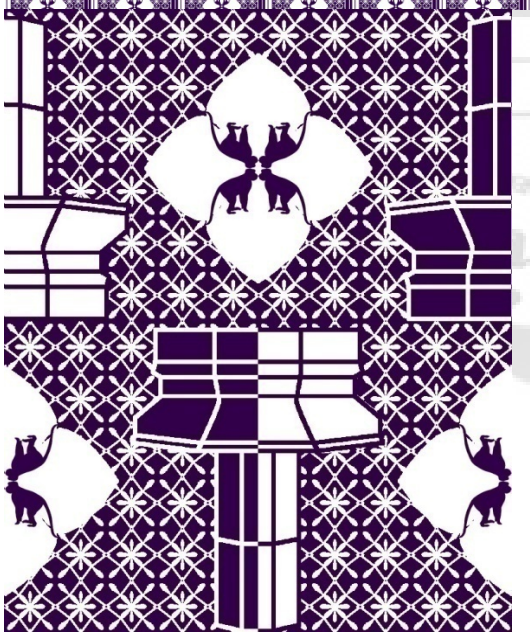
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว

SKD.7

ภาพประกอบ 66 (ต่อ)

แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 8

SKD.8

รายละเอียด

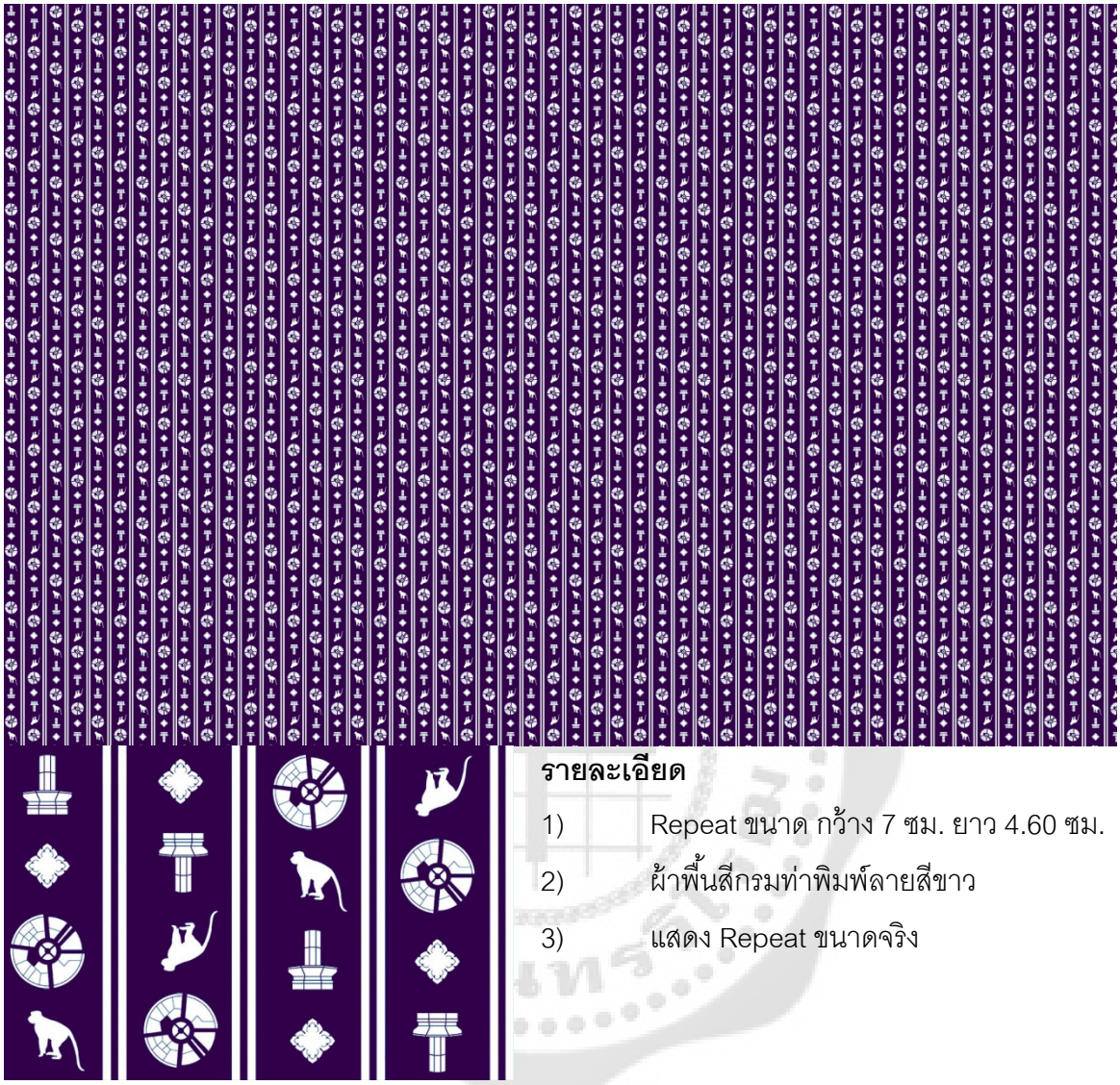
1) Repeat ขนาด กว้าง 6.77 ซม. ยาว 8.23 ซม.

2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว

3) แสดง Repeat ขนาดจริง

ภาพประกอบ 66 (ต่อ)

แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 9

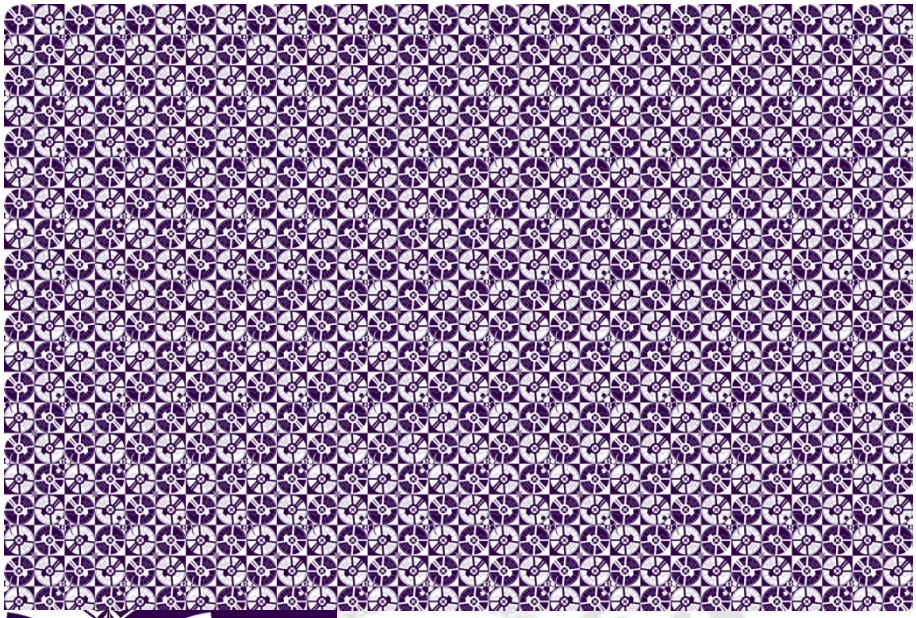
รายละเอียด

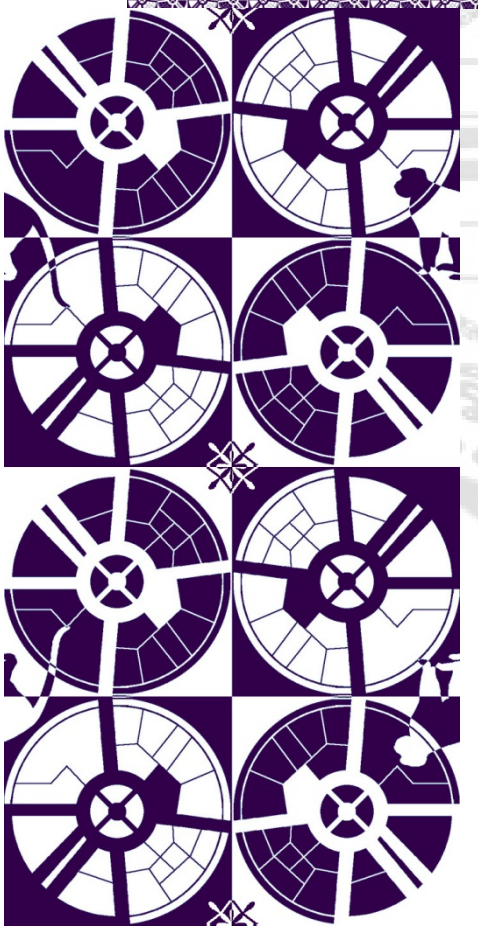
1) Repeat ขนาด กว้าง 7 ซม. ยาว 4.60 ซม.
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว
3) แสดง Repeat ขนาดจริง

SKD.9

ภาพประกอบ 66 (ต่อ)

แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 10

SKD.10

รายละเอียด

1) Repeat ขนาด กว้าง 6 ซม. ยาว 12.12 ซม.

2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว

3) แสดง Repeat ขนาดจริง

ภาพประกอบ 66 (ต่อ)

ขั้นตอนการออกแบบลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับห์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีที่ได้จากความคิดเห็นของผู้บริโภค โดยเลือกจากสิ่งที่บ่งบอกถึงจังหวัดลพบุรีมากที่สุดและรองลงมาจำนวน 3 ลำดับ เพื่อมาเป็นฐานข้อมูลหลักที่จะออกแบบลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

2. วิเคราะห์รูปร่างลิง ดอกพกุลและวงเวียนศรีสุริโยทัย แล้วออกแบบเป็นภาพ 2 มิติ ได้แก่ ลิง ออกแบบเป็นรูปร่างลิงลพบุรี (ลิงแสม) ดอกพิกุล ออกแบบเป็นรูปร่างดอกพิกุลในงานจิตกรรมไทย และวงเวียนศรีสุริโยทัย ออกแบบรูปร่างที่ได้มาจากภาพถ่ายมุมต่างๆ ของวงเวียน

3. ศึกษาแนวโน้มด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ปี ค.ศ. 2016 - ค.ศ. 2017

4. กำหนดโทนสีที่สอดคล้องกับด้านแนวโน้มโทนสีของแฟชั่นในปี ค.ศ. 2016 - ค.ศ. 2017 เน้นโทนสีคราม (Indigo) คือสีที่อยู่ระหว่างกรมท่ากับอิเล็คทริคบลู ให้ความรู้สึกหรูหราคลาสสิก เป็นหนึ่งในสีที่กำลังนิยมกันมากอีกสีหนึ่ง การแต่งกายด้วยโทนสีครามก็ยังเป็นสีที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถนำมาผสมผสานกับสีอื่นๆ ได้ง่ายใส่แล้วมองดูสว่าง ดูไม่หมอง

5. กำหนดแนวคิด (Concept) และแรงบันดาลใจ (Inspiration) เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบต่อไป

6. ดำเนินการออกแบบ โดยการออกแบบตามแนวคิด (Concept) และแรงบันดาลใจ (Inspiration)

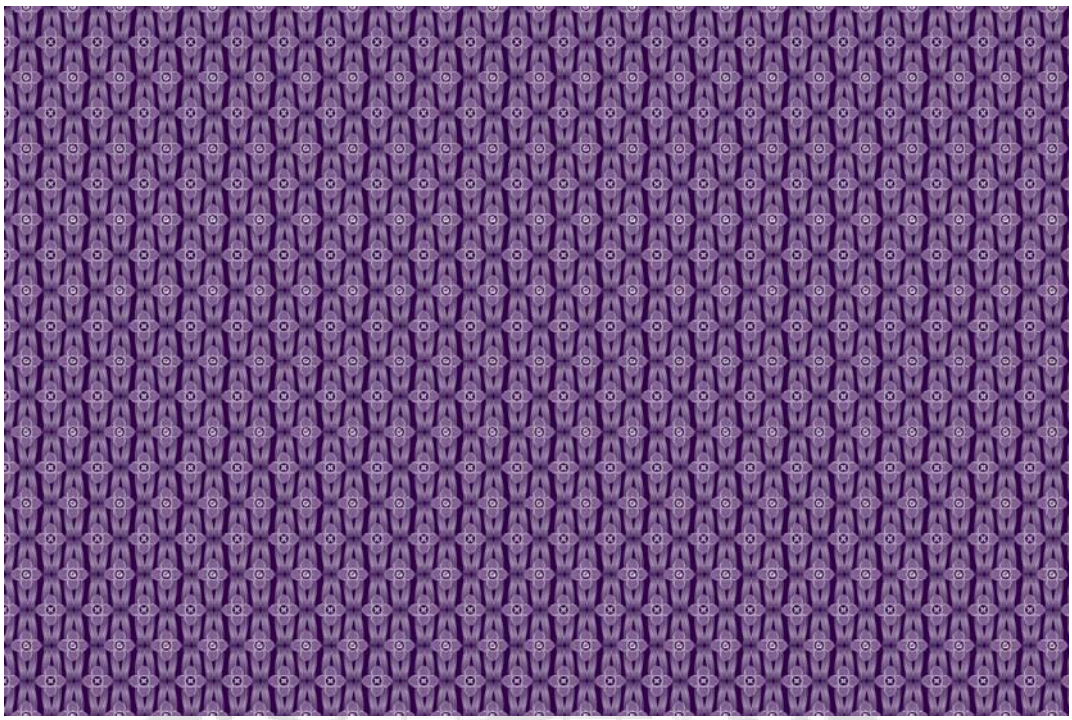
7. คัดเลือกชิ้นงานต้นแบบ โดยเข้าสู่กระบวนการผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จำนวน 5 รูปแบบ เพื่อนำไปสอบถามผู้บริโภคถึงความคิดเห็นและความพึงพอใจในแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีและสรุปผล โดยสรุปแบบร่างให้เป็นจำนวน 2 รูปแบบ เพื่อนำไปผลิตต้นแบบผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

8. ผลิตชิ้นงานต้นแบบผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นเครื่องแต่งกายสำหรับเสื้อผ้าสตรี (Fashion for ready to wear) จำนวน 2 รูปแบบ

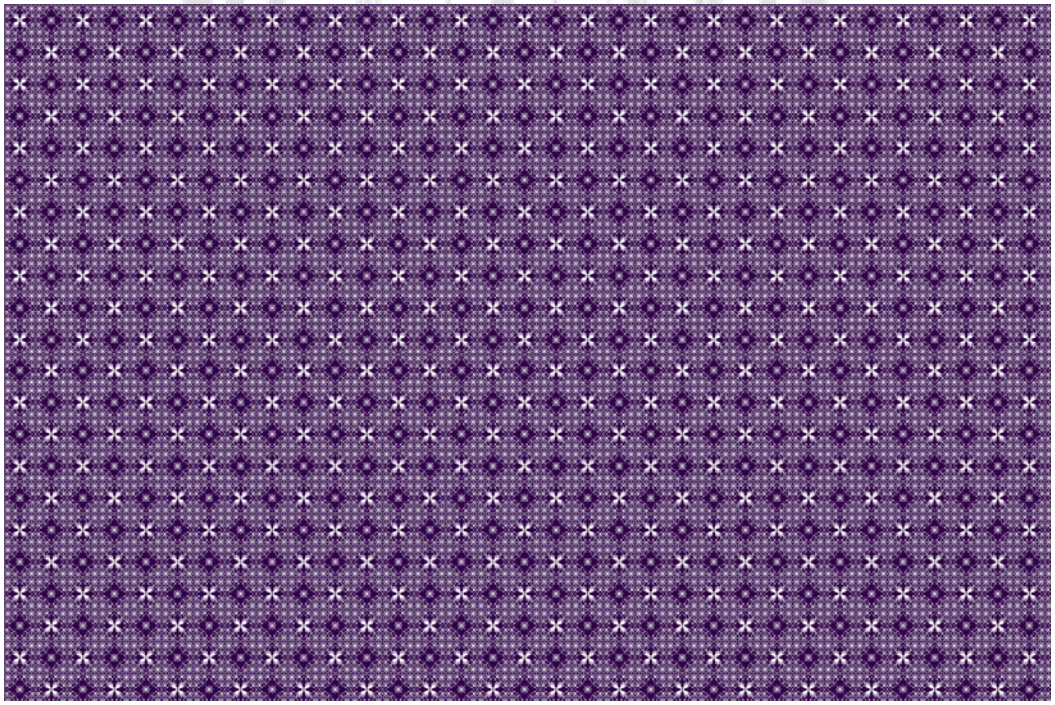
6. ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

การเลือกแบบร่างการออกแบบลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี ผู้เชี่ยวชาญสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 5 รูปแบบ จากแบบทั้งหมด จำนวน 10 รูปแบบ เพื่อนำไปสอบถามผู้บริโภคถึงความคิดเห็นและความพึงพอใจในแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยแบบสอบถามแนวโน้มความนิยมและความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบต่อแบบร่างการออกแบบลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีที่ได้ออกแบบและพัฒนาขึ้นใหม่ ได้เลือกแบบร่าง จำนวน 5 รูปแบบ ดังนี้

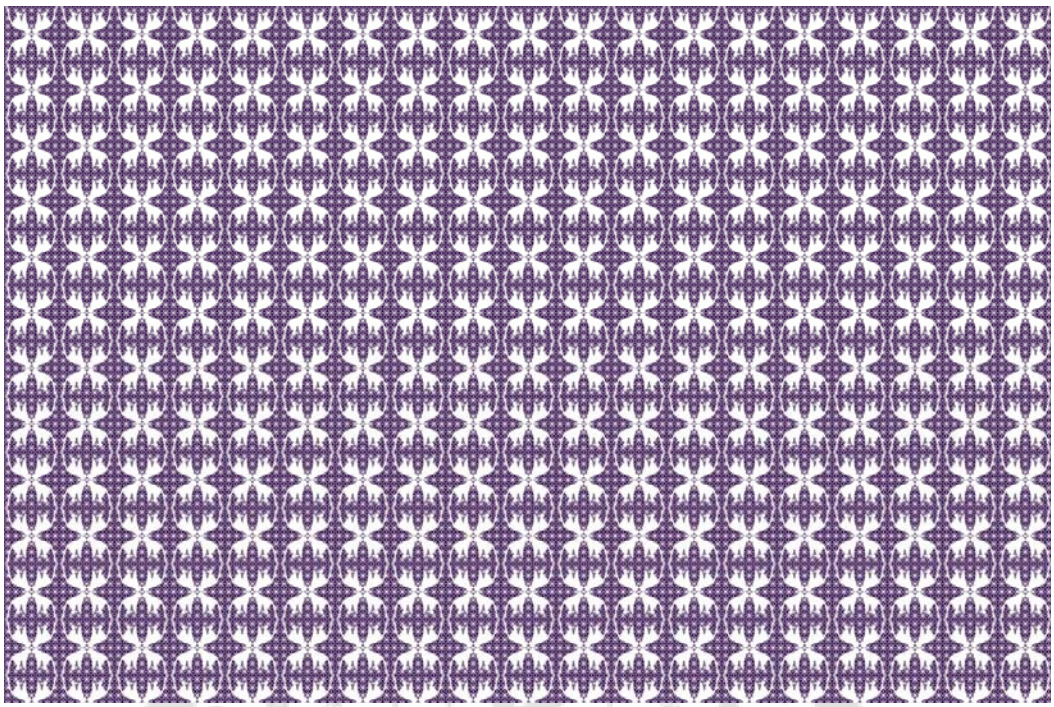
1. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 1

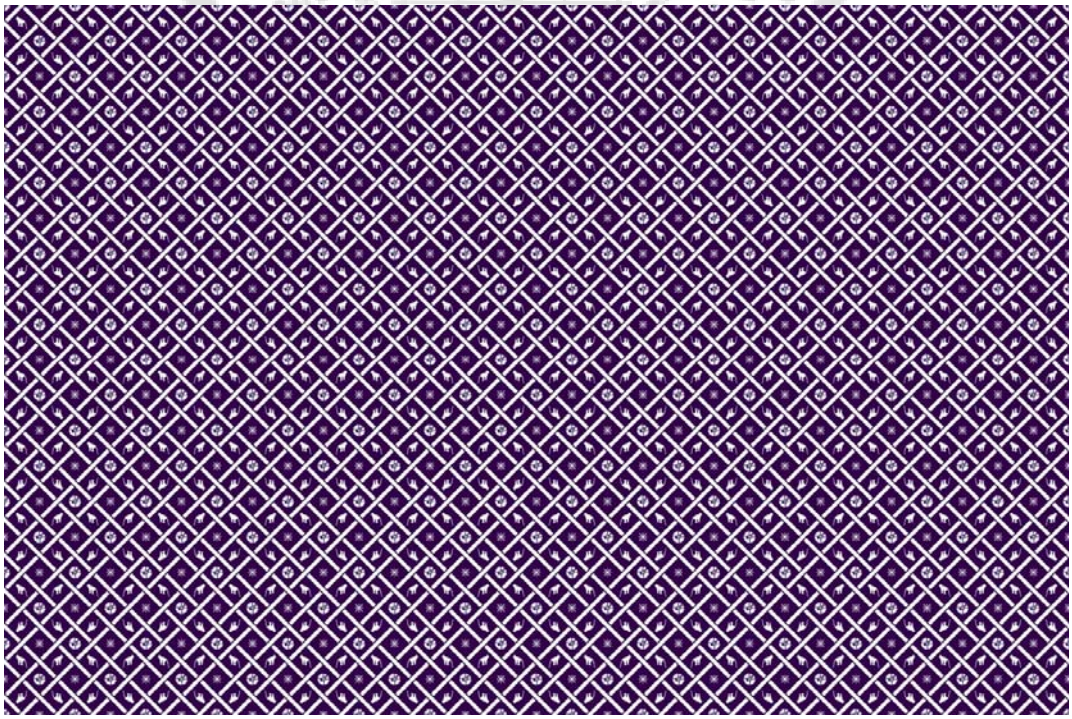
2. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 3

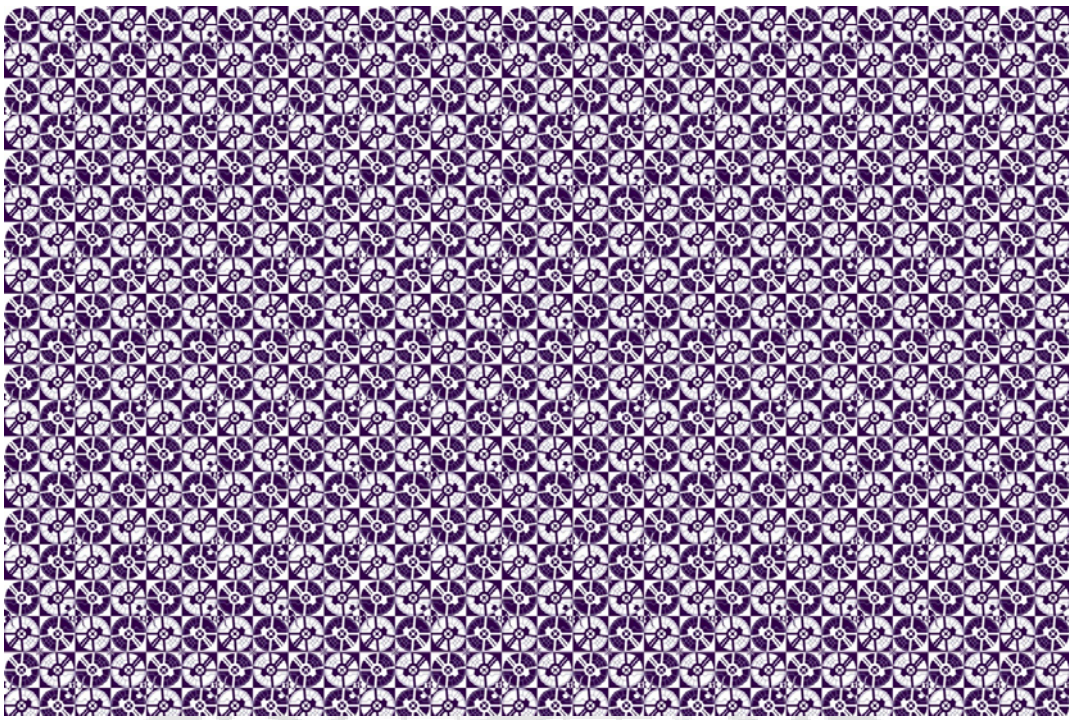
3. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 5

4. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 6

5. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 10

ตาราง 10 ความถี่ความเหมาะสมด้านการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่มีต่อแบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	**ความถี่เหมาะสม**	**ร้อยละ**
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 1	3	75
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 2	0	0
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 3	3	75
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 4	1	25
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 5	4	100
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 6	3	75
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 7	1	25
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 8	1	25
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 9	1	25
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 10	3	75
รวม	**20**	**100**

รายงานผลจากตาราง 10 ความเหมาะสมด้านการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ที่มีต่อแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีที่ได้ออกแบบและพัฒนาโครงสร้างใหม่ ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนความเหมาะสมในลักษณะเหมาะสมไม่เหมาะสม เมื่อนำคะแนนมาวิเคราะห์ความถี่พบว่า มี 5 รูปแบบ ที่มีความเหมาะสมเกิน ร้อยละ 75 (ความถี่เหมาะสมมากกว่าหรือเท่ากับ 3) ดังนี้

แบบที่ 5 มีความเหมาะสม ร้อยละ 100 (ความถี่เหมาะสมมากกว่าหรือเท่ากับ 4)

แบบที่ 1 มีความเหมาะสม ร้อยละ 75 (ความถี่เหมาะสมมากกว่าหรือเท่ากับ 3)

แบบที่ 3 มีความเหมาะสม ร้อยละ 75 (ความถี่เหมาะสมมากกว่าหรือเท่ากับ 3)

แบบที่ 6 มีความเหมาะสม ร้อยละ 75 (ความถี่เหมาะสมมากกว่าหรือเท่ากับ 3)

แบบที่ 10 มีความเหมาะสม ร้อยละ 75 (ความถี่เหมาะสมมากกว่าหรือเท่ากับ 3)

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ควรออกแบบลวดลายภายใน Repeat ให้มีขนาดที่หลากหลาย เช่น ลายดอกไม้ควรมีขนาดเล็กและขนาดใหญ่อยู่ใน Repeat เดียวกัน

2. ลวดลายบางลวดลายควรมีอัตลักษณ์ให้ครบตามที่ศึกษา ได้แก่ ลิง วงเวียนศรีสุริโยทัย และดอกพิกุล

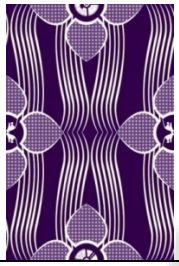
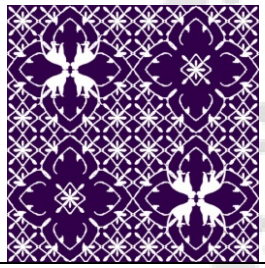
3. ควรมีการใช้เทคนิคไล่โทนสีของลวดลายและควรออกแบบลวดลายที่มีลักษณะ 3 มิติประกอบด้วย

4. แม่ลายอัตลักษณ์ควรใช้เทคนิคของการออกแบบรูปร่างบวกและรูปร่างลบ หรือการออกแบบลวดลายในตาราง Grid

7. สรุปผลจากความคิดเห็นและความพึงพอใจในแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีโดยผู้บริโภค

จากแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ต่อการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เพื่อมาผลิตเป็น 1 คอลเลคชั่น จำนวน 2 รูปแบบและนำมาผลิตเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี สามารถสรุปความพึงพอใจของผู้บริโภคได้จากแบบสอบถาม ดังนี้

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ต่อการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	การประเมิน	กลุ่มผู้บริโภค 100 คน		
		N=100		ระดับความความพึงพอใจ
		$\overline{X}$	S.D.	
1. แบบที่ 1 	ลวดลายพิมพ์	4.73	0.49	มากที่สุด
	ความเหมาะสมในการนำไปทำเครื่องแต่งกาย	4.70	0.50	มากที่สุด
2. แบบที่ 3 	ลวดลายพิมพ์	4.86	0.36	มากที่สุด
	ความเหมาะสมในการนำไปทำเครื่องแต่งกาย	4.71	0.49	มากที่สุด
3. แบบที่ 5 	ลวดลายพิมพ์	4.57	0.57	มากที่สุด
	ความเหมาะสมในการนำไปทำเครื่องแต่งกาย	4.29	0.76	มาก
4. แบบที่ 6 	ลวดลายพิมพ์	4.43	0.53	มาก
	ความเหมาะสมในการนำไปทำเครื่องแต่งกาย	4.43	0.53	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	การประเมิน	กลุ่มผู้บริโภค 100 คน		
		N=100		ระดับความความพึงพอใจ
		$\overline{X}$	S.D.	
5. แบบที่ 10 	ลวดลายพิมพ์	4.29	0.49	มาก
	ความเหมาะสมในการนำไปทำเครื่องแต่งกาย	4.00	1.00	มาก

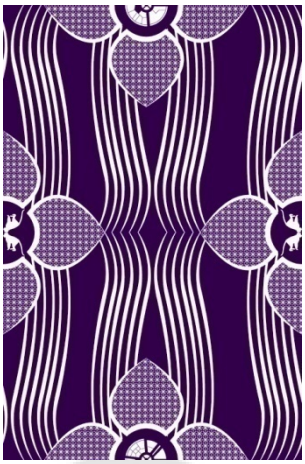
รายงานผลจากตาราง 11 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค ต่อการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เมื่อพิจารณาจากการประเมินค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้ง 5 รูปแบบ ที่ผู้เชียวชาญเลือกตามความเหมาะสมที่สามารถนำไปผลิตเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีได้ และจากความคิดเห็นของผู้บริโภคสามารถสรุปรูปแบบจำนวน 2 รูปแบบ ที่มีความพึงพอใจมากที่สุด ดังนี้

ด้านลวดลายที่มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 3 รูปแบบ ดังนี้ รูปแบบที่ 1, 3, 5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 และมีความพึงพอใจระดับมาก จำนวน 2 รูปแบบ ดังนี้ รูปแบบที่ 6, 10 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36

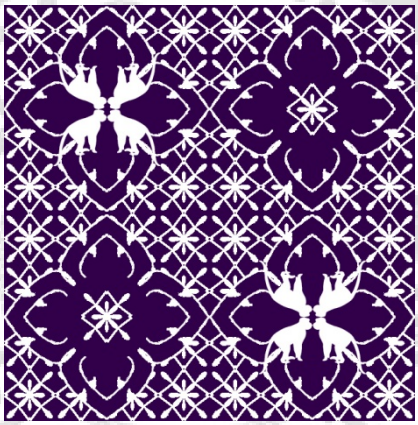
ด้านความเหมาะสมในการนำไปทำเครื่องแต่งกาย ที่มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 2รูปแบบ ดังนี้ รูปแบบที่ 1, 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 และมีความพึงพอใจระดับมาก จำนวน 3 รูปแบบ ดังนี้ รูปแบบที่ 5, 6, 10 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24

สรุปลวดลายที่จะผลิตชิ้นงานจริงที่ตรงตามความพึงพอใจของผู้บริโภค และนำไปผลิตเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จำนวน 2 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1

รูปแบบที่ 3

8. การออกแบบแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

แนวทางการออกแบบแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี จากข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป สามารถสรุปข้อมูลเป็นแนวทางในการออกแบบร่าง ได้ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภคประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี มีการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยพิจารณาจากราคาของสินค้าเป็นสิ่งแรก ตามด้วยรูปแบบ วัสดุดิบและเนื้อผ้าและโอกาสที่นำไปใช้

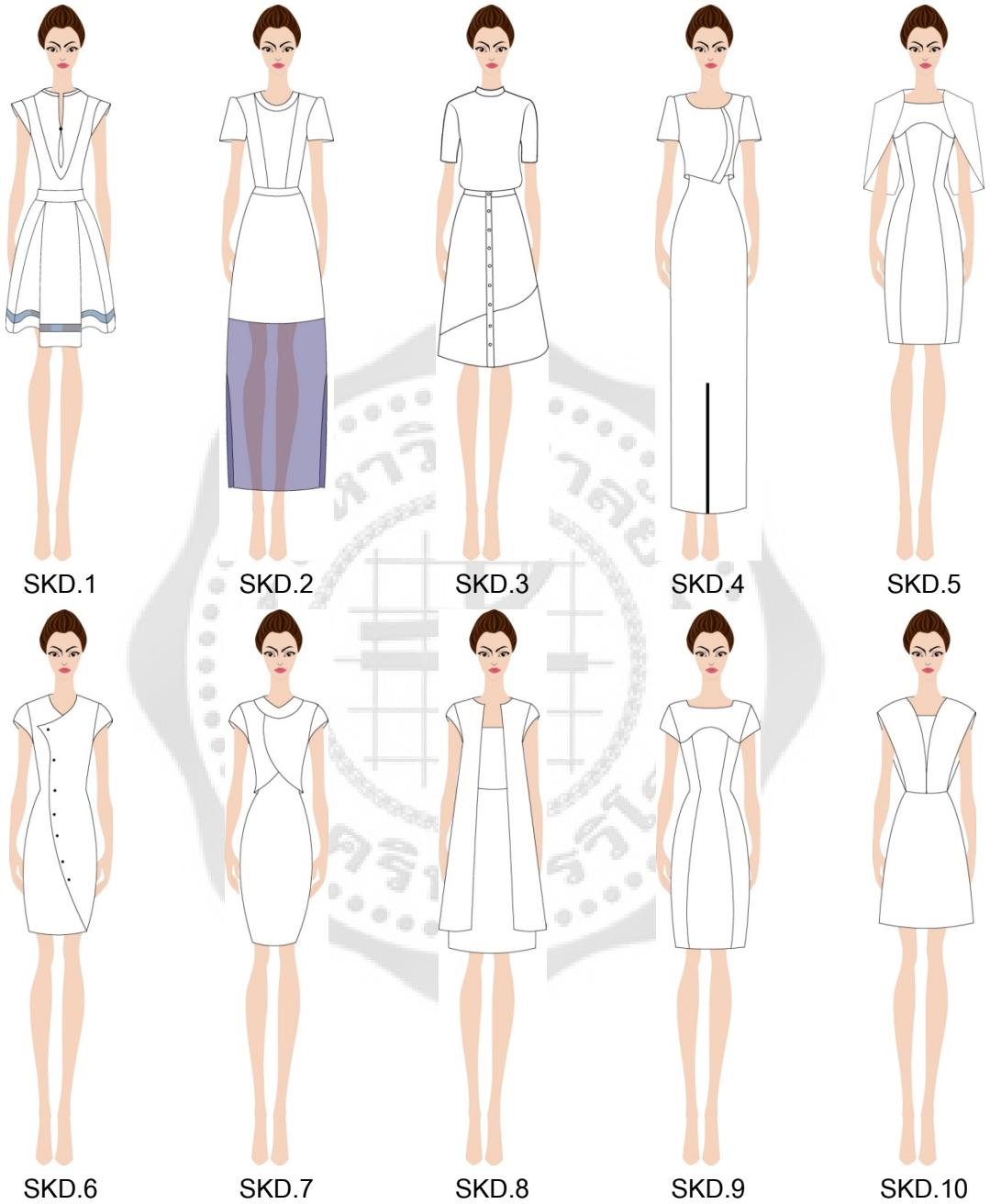
2. ชุดที่จะออกแบบเป็นชุดสำหรับโอกาสทั่วไป คือ ชุดทำงาน ประเภท เสื้อ/กางเกง ชุดเดรส/ชุดแซกและเสื้อ/กระโปรง

3. โทนสีของเสื้อผ้า คือ สีแนวเอิร์ธโทน (สไตล์ธรรมชาติ)

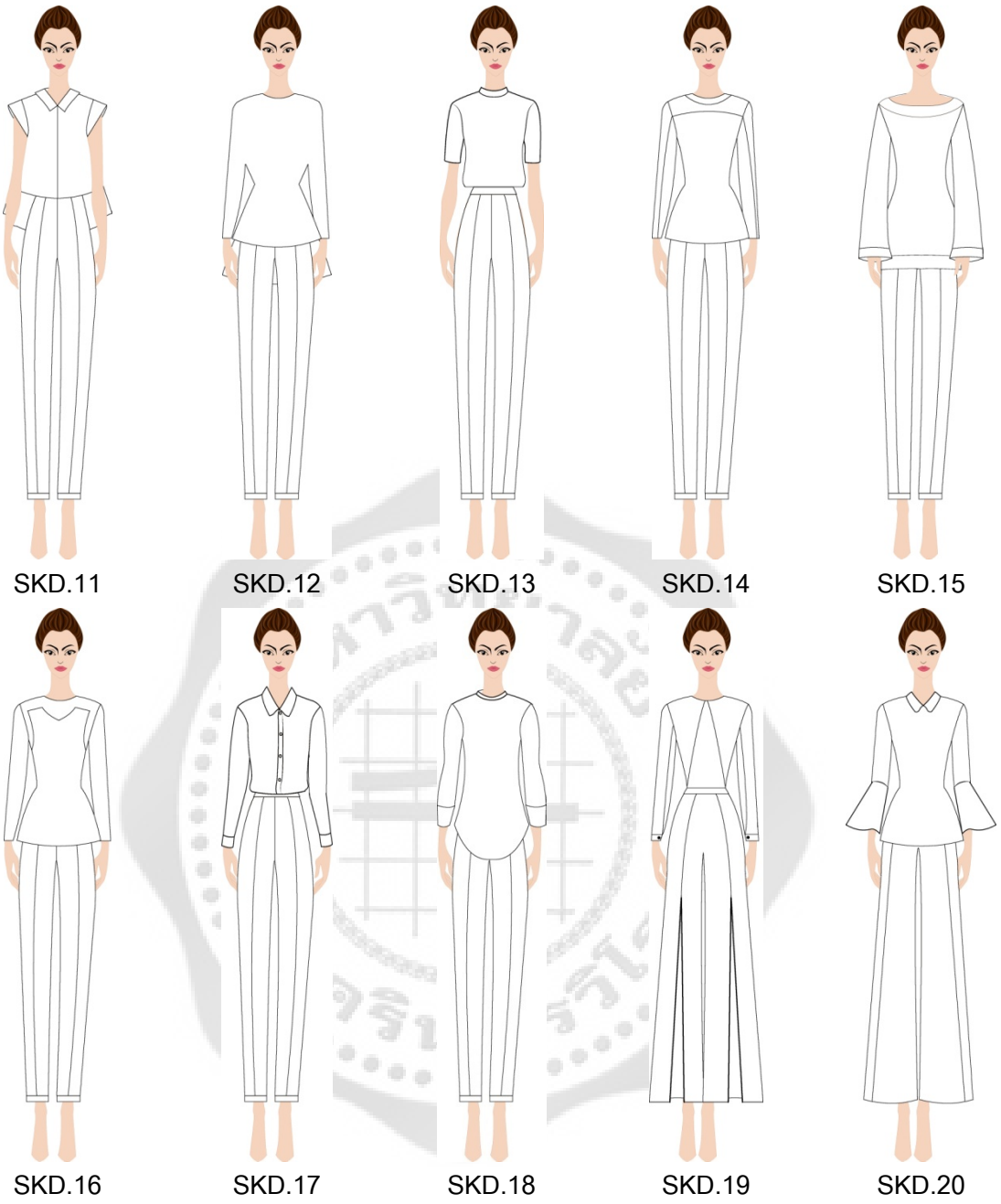
4. ใช้เทคนิคในโครงสร้าง เช่น การสร้างแพทเทิร์นแปลกใหม่ การจับเดรป การทำระบาย และเทคนิคบนพื้นผิว เช่น สี ลวดลาย ผิวสัมผัส การปักตกแต่ง เป็นต้น

จาก 4 แนวทางนี้ผู้เชี่ยวชาญได้สรุปตรงกันว่า เห็นสมควรให้เป็นแนวทางการออกแบบแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ เทคนิคในเสื้อผ้าสำเร็จรูป ได้แก่ เทคนิคในโครงสร้าง ควรใช้เทคนิคการตัดต่อแพทเทิร์น ส่วนเทคนิคบนพื้นผิว ควรใช้เทคนิคการใช้สี คือ สีแนวเอิร์ธโทน (สไตล์ธรรมชาติ) ตามที่ได้มาจากการวิเคราะห์และการออกแบบลวดลายให้น่าสนใจ เพราะถ้าหากมีการใช้เทคนิคในเสื้อผ้ามากไปจะทำให้ราคาของชุดนั้นสูงขึ้น ไม่เป็นไปตามข้อพิจารณาจากราคาของสินค้าเป็นสิ่งแรก

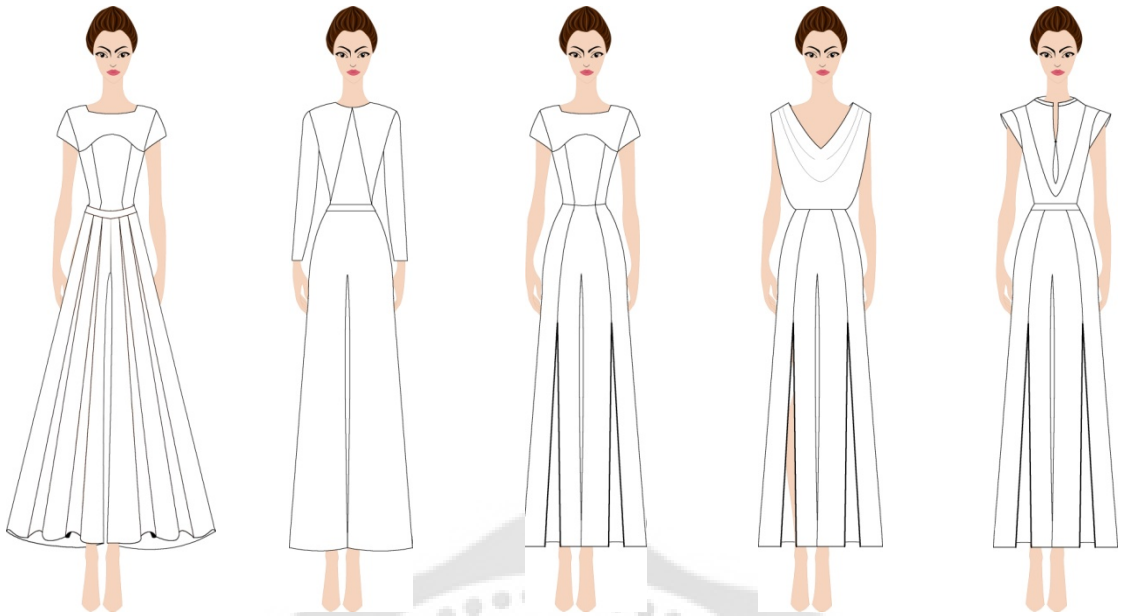
แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ภาพประกอบ 67 แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี

ภาพประกอบ 67 (ต่อ)

SKD.21 SKD.22 SKD.23 SKD.24 SKD.25

ภาพประกอบ 67 (ต่อ)

ขั้นตอนการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี มีดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้บริโภค เพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ใช้เกิดความพึงพอใจ จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงความแตกต่างของบุคคลต่างอาชีพ ต่างวัย ต่างฐานะ เพื่อมาเป็นฐานข้อมูลหลักที่จะออกแบบให้เหมาะสมกับบุคคลนั้นๆ พร้อมทั้งประโยชน์ใช้สอยของแบบเครื่องแต่งกายนั้นๆ ด้วย

2. ศึกษาแนวโน้มด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ปี ค.ศ. 2016 - ค.ศ. 2017

3. กำหนดโทนสีที่สอดคล้องกับด้านแนวโน้มโทนสีของแฟชั่นในปี ค.ศ. 2016 - ค.ศ. 2017 เน้นโทนสีคราม (Indigo) คือสีที่อยู่ระหว่างกรมท่ากับอิเล็คทริคบลู ให้ความรู้สึกหรูหราคลาสสิก เป็นหนึ่งในสีที่กำลังนิยมกันมากอีกสีหนึ่ง การแต่งกายด้วยโทนสีครามก็ยังเป็นสีที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถนำมาผสมผสานกับสีอื่นๆ ได้ง่ายใส่แล้วมองดูสว่าง ดูไม่หมอง

4. กำหนดวัสดุที่เหมาะในงานสิ่งทอ ที่มีความเหมาะสมในการนำไปพัฒนาเครื่องแต่งกายตามความเหมาะสมในด้านประโยชน์ใช้สอยและกลุ่มเป้าหมาย เช่น งานวิจัยในครั้งนี้กลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภคประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้บริโภค ที่ได้จากสอบถามความต้องการของผู้บริโภค งานวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี เป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบนำไปพัฒนาเป็นเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

5. กำหนดเทคนิคในการออกแบบที่มีความเหมาะสมกับรูปแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้มีความสนใจโดยเทคนิคที่จะใช้ ได้แก่ เทคนิคในโครงสร้าง คือ การใช้เทคนิคการตัดต่อแพทเทิร์น ส่วนเทคนิคบนพื้นผิว คือ การใช้เทคนิคการใช้สีแนวเอิร์ธโทน (สไตล์ธรรมชาติ) ตามที่ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลและการออกแบบลวดลายให้น่าสนใจ

6. กำหนดแนวคิด (Concept) และแรงบันดาลใจ (Inspiration) เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบต่อไป

7. ดำเนินการออกแบบ โดยการออกแบบตามแนวคิด (Concept) และแรงบันดาลใจ (Inspiration)

8. ผลิตชิ้นงานต้นแบบโดยเข้าสู่กระบวนการผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นเครื่องแต่งกายสำหรับเสื้อผ้าสตรี (Fashion for ready to wear) จำนวน 5 รูปแบบ เป็น 1 คอลเลคชั่น

สรุปการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เป็นการวางแผนจัดระเบียบ วางเป้าหมายในการออกแบบเครื่องแต่งกาย โดยนำเสนอความคิดสร้างสรรค์อย่างมีแบบแผนเป็นไปตามระบบความคิดที่ปรากฏบนรูปแบบที่มีความแปลกใหม่ด้วยเทคนิคในโครงสร้างและเทคนิคบนพื้นผิว เพื่อตอบสองความต้องการในประโยชน์ใช้สอยและความงาม ตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของการสร้างผลงาน ดังนั้นการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจึงรวมถึงการใช้ผ้ามัดหมี่ไทยพวน ออกแบบร่วมกับอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี คุณลักษณะของการใช้สี และเทคนิคการตัดเย็บมาประกอบกับการออกแบบเครื่องแต่งกายให้เกิดความสวยงาม ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้านที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และอารยธรรมของคนในท้องถิ่นอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันจากบรรพบุรุษชาวไทยพวน

การออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จึงเป็นการเพิ่มมูลค่าเสื้อผ้าด้วยการออกแบบเครื่องแต่งกายต้นแบบในเชิงสร้างสรรค์ให้มีความเป็นสากล และปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีต้นแบบผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน

9. ผู้เชี่ยวชาญเลือกเลือกแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี

การเลือกแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ผู้เชี่ยวชาญสุ่มตัวอย่างแบบ

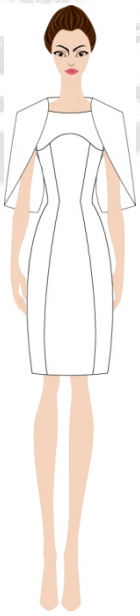
เจาะจง จำนวน 5 รูปแบบ จากแบบทั้งหมด จำนวน 25 รูปแบบ ที่ได้ออกแบบและพัฒนาขึ้นใหม่ ได้เลือกแบบร่าง จำนวน 5 รูปแบบ เป็น 1 คอลเลคชั่น ดังนี้

1. การเลือกแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 4

SKD.4

2. การเลือกแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 5

SKD.5

3. การเลือกแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 11

SKD.11

4. การเลือกแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 19

SKD.19

5. การเลือกแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 20

SKD.20

ตาราง 12 การเลือกแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี

เครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี	ความถี่เหมาะสม	ร้อยละ
1. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีรูปแบบที่ 1	0	0.00
2. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 2	1	25.00
3. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 3	0	0.00
4. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 4	3	75.00
5. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 5	2	50.00
6. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 6	0	0.00
7. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 7	1	25.00
8. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 8	0	0.00
9. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 9	1	25.00
10. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 10	0	0.00
11. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 11	2	50.00
12. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 12	0	0.00

ตาราง 12 (ต่อ)

เครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี	ความถี่เหมาะสม	ร้อยละ
13. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 13	1	25.00
14. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 14	0	0.00
15. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 15	1	25.00
16. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 16	0	0.00
17. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 17	1	25.00
18. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 18	0	0.00
19. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 19	2	50.00
20. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 20	2	50.00
21. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 21	0	0.00
22. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 22	1	25.00
23. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 23	1	25.00
24. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 24	0	0.00
25. แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 25	1	25.00
รวม	**20**	**100**

รายงานผลจากตาราง 12 ความเหมาะสมด้านการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ที่มีต่อแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่ได้ออกแบบและพัฒนาโครงสร้างใหม่ ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนความเหมาะสมในลักษณะเหมาะสมไม่เหมาะสม เมื่อนำคะแนนมาวิเคราะห์ความถี่พบว่า มี 5 รูปแบบ ที่มีความเหมาะสมเกิน ร้อยละ 75 (ความถี่เหมาะสมมากกว่าหรือเท่ากับ 3) ดังนี้

รูปแบบที่ 4 มีความเหมาะสม ร้อยละ 75 (ความถี่เหมาะสมมากกว่าหรือเท่ากับ 3)

รูปแบบที่ 5 มีความเหมาะสม ร้อยละ 50 (ความถี่เหมาะสมมากกว่าหรือเท่ากับ 2)

รูปแบบที่ 11 มีความเหมาะสม ร้อยละ 50 (ความถี่เหมาะสมมากกว่าหรือเท่ากับ 2)

รูปแบบที่ 19 มีความเหมาะสม ร้อยละ 50 (ความถี่เหมาะสมมากกว่าหรือเท่ากับ 2)

รูปแบบที่ 20 มีความเหมาะสม ร้อยละ 50 (ความถี่เหมาะสมมากกว่าหรือเท่ากับ 2)

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ควรออกแบบเครื่องแต่งกายให้มีฟังก์ชั่นหรือลูกเล่นภายในตัวชุด เพื่อเป็นการสร้างความน่าสนใจให้กับชุด เช่น การออกแบบชุดทำงานที่สามารถออกงานต่อในช่วงเย็นได้

2. ควรออกแบบเครื่องแต่งกายที่สามารถนำไปใส่คู่กับชุดอื่นๆ ได้ หรือสลับการสวมใส่ภายในคอลเลคชั่นเดียวกันได้ เพื่อไม่ให้การแต่งกายเกิดการซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย

10. การผลิตเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ชุดที่ 1 (SKD.4) | **ชุดที่** 2 (SKD.5) | **ชุดที่** 3 (SKD.11) | **ชุดที่** 4 (SKD.19) | **ชุดที่** 5 (SKD.20)

การผลิตเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี วิเคราะห์ข้อมูลทางการออกแบบได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ใน 1 คอลเลคชั่น (Collection) ได้มีการใช้ผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ร่วมกับผ้าพิมพ์ลวดลายอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีที่ออกแบบและพัฒนาโดยผู้วิจัย เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ ความสวยงาม และเทคนิคการสร้างสรรค์ในรูปแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่มีความลงตัวทางการออกแบบให้อยู่ในแต่ละชุด เหมาะสมกับผู้บริโภคประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/เอกชน อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี ภายใต้แนวคิด SOFT POWER คุณค่าของวัสดุธรรมชาติและงานศิลปะแบบงานฝีมือ ที่ปลดปล่อยความคิดสร้างสรรค์ของสามัญชน เน้นเนื้อแท้ของวัสดุ การออกแบบที่ไม่ติดกรอบ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ โดยโทนสีที่เลือกใช้ ได้แก่ โทนสีคราม (Indigo) คือสีที่อยู่ระหว่างกรมท่ากับอิเล็คทริคบลู ให้ความรู้สึกหรูหราคลาสสิก เป็นหนึ่งในสีที่กำลังนิยมกันมากอีกสีหนึ่ง การแต่งกายด้วยโทนสีครามก็ยังเป็นสีที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถนำมาผสมผสานกับสีอื่นๆ ได้ง่ายใส่แล้วมองดูสว่าง ดูไม่หมอง เริ่มจากชุดที่ 1 (SKD.4) รูปแบบชุดเดรสยาวผ่าหน้าสีกรมท่าที่สวมใส่ได้ง่าย มีซิปฟันโชว์สีบานเย็นรูดปรับระดับความสูงของการผ่าได้ โดยการวางจุดเด่นเป็นตัวเสื้อคลุมครึ่งตัว ชุดที่ 2 (SKD.5) เป็นชุดรูปแบบเดรสสั้นเหนือเข่าเล็กน้อยที่สวมใส่ได้ง่าย โดยการวางจุดเด่นเป็นแขนเสื้อที่มีลักษณะเป็นเหมือนผ้าคลุมไหล่ ชุดที่ 3 (SKD.11) เป็นชุดรูปแบบเสื้อและกางเกงขายาวเข้ารูปสีกรมท่าแต่งปลายขาด้วยผ้ามัดหมี่ลายดอกพิกุล โดยการวางจุดเด่นเป็นเสื้อแขนล้ำชายเสื้อบาน ตัวเสื้อด้านหน้าและด้านหลังมีความยาวไม่เท่ากัน ชุดที่ 4 (SKD.19) เป็นชุดรูปแบบเสื้อคอกลมแขนยาวและกางเกงขาบานสีกรมท่า โดยการวางจุดเด่นเป็นแขนเสื้อที่แต่งด้วยผ้าแก้วโปร่งบางสีม่วง ใช้เทคนิคตัดต่อ (cut work) ภายในแบบตัด ตัวกางเกงผ่าสูงจนถึงต้นขา มีซิปฟันโชว์รูดปรับระดับความสูงของการผ่าได้ ชุดที่ 5 (SKD.20) เป็นชุดรูปแบบเสื้อมีปกและกางเกงขาบานสีกรมท่าแต่งด้านข้างด้วยผ้ามัดหมี่ลายดอกพิกุล โดยการวางจุดเด่นเป็นเสื้อแขนยาวปลายแขนแต่งระบาย

11. การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภค

จากการประเมินรูปแบบโดยกลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภค พบว่า การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและกลุ่มเป้าหมาย ผลจากการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภคที่มีต่อเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ที่ผ่านการศึกษาและพัฒนาตามประเด็นวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีกลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภคประเมินจำนวน 100 คน โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายที่ชื่นชอบ

ตาราง 13 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายที่ชื่นชอบ

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. ช่วงอายุของผู้ตอบแบบประเมิน		
31 – 35 ปี	36	36
36 – 40 ปี	64	64
รวม	**100**	**100**
2. ชุดที่ชื่นชอบของสุภาพสตรีช่วงอายุระหว่าง 31 – 35 ปี		
ชุดที่ 1 (SKD.4)	7	19.44
ชุดที่ 2 (SKD.5)	9	25
ชุดที่ 3 (SKD.11)	9	25
ชุดที่ 4 (SKD.19)	11	30.56
ชุดที่ 5 (SKD.20)	0	0
รวม	**36**	**100**
3. ชุดที่ชื่นชอบของสุภาพสตรีช่วงอายุระหว่าง 36 – 40 ปี		
ชุดที่ 1 (SKD.4)	11	17.19
ชุดที่ 2 (SKD.5)	15	23.44
ชุดที่ 3 (SKD.11)	9	14.06
ชุดที่ 4 (SKD.19)	16	25.00
ชุดที่ 5 (SKD.20)	13	20.31
รวม	**64**	**100**

รายงานผลจากตาราง 13 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายที่ชื่นชอบ พบว่า ช่วงอายุของผู้ตอบแบบประเมินในจำนวน 100 คน เป็นสุภาพสตรีช่วงอายุระหว่าง 31 – 35 ปี มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 36 และสุภาพสตรีช่วงอายุระหว่าง 36 – 40 ปี มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 64

สุภาพสตรีช่วงอายุระหว่าง 31 – 35 ปี ในจำนวน 36 คน มีชุดที่ชื่นชอบ ได้แก่ อันดับที่ 1 คือ ชุดที่ 4 (SKD.19) จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 30.56 รองลงมา คือ ชุดที่ 2 (SKD.5) และชุดที่ 3

(SKD.11) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 25 เท่ากัน และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ชุดที่ 1 (SKD.4) จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 19.44

สุภาพสตรีช่วงอายุระหว่าง 36 – 40 ปี ในจำนวน 64 คน มีชุดที่ชื่นชอบ ได้แก่ อันดับที่ 1 คือ ชุดที่ 4 (SKD.19) จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมา คือ ชุดที่ 2 (SKD.5) จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 23.44 ตามด้วยชุดที่ 5 (SKD.20) จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 20.31 ชุดที่ 1 (SKD.4) จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 17.19 และชุดที่ 3 (SKD.11) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 14.06 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภค

ตาราง 14 การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภค

รายการประเมิน	กลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภค N100		ระดับความเหมาะสม
	$\overline{X}$	S.D.	
ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1. รูปแบบเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย	4.61	0.51	มากที่สุด
2. ขนาดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่	4.47	0.56	มาก
3. ง่ายต่อการบำรุงรักษา/การทำความสะอาด	4.40	0.57	มาก
4. มีความสะดวกในการสวมใส่/จัดเก็บ	4.41	0.60	มาก
5. สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์	4.43	0.69	มาก
6. วัสดุที่เลือกใช้มีความเหมะสม	4.34	0.67	มาก
รวม	**4.44**	**0.07**	**มาก**
ด้านความสวยงาม			
1. ลวดลายและรูปแบบแสดงลักษณะเฉพาะถิ่น	4.58	0.55	มากที่สุด
2. สามารถนำลวดลายมาใช้ในการจัดวางได้อย่างเหมาะสม	4.56	0.61	มากที่สุด
3. ความพึงพอใจในวัสดุ และการตดเย็บ	4.63	0.75	มากที่สุด
4. สีสันและลวดลายมีความสวยงาม	4.69	0.56	มากที่สุด
5. ความพึงพอใจในรูปแบบโดยรวม	4.66	0.57	มากที่สุด
รวม	**4.62**	**0.08**	**มากที่สุด**

ตาราง 14 (ต่อ)

รายการประเมิน	กลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภค N100		ระดับความเหมาะสม
	$\overline{X}$	S.D.	
ด้านขั้นตอนการผลิต			
1. วัสดุที่ใช้สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่นและเหมาะสมสวยงาม	4.29	0.64	มาก
2. รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการผลิตจริง	4.50	0.63	มากที่สุด
รวม	**4.40**	**0.01**	**มาก**
รวมผลการประเมิน	**4.49**	**0.04**	**มาก**

รายงานผลจากตาราง 14 การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภค ด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่า รูปแบบเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.61 และค่า S.D. เท่ากับ 0.51 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด ขนาดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.47 และค่า S.D. เท่ากับ 0.56 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก ง่ายต่อการบำรุงรักษา/การทำความสะอาด มีค่า $\overline{x}$ เท่ากับ 4.40 และค่า S.D. เท่ากับ 0.57 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก มีความสะดวกในการสวมใส่/จัดเก็บ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.41 และค่า S.D. เท่ากับ 0.60 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.43 และค่า S.D. เท่ากับ 0.69 มีค่าระดับความพึงพอใจมากและวัสดุที่เลือกใช้มีความเหมะสม มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.34 และค่า S.D. เท่ากับ 0.67 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก สรุปภาพรวมด้านประโยชน์ใช้สอย มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.44 และค่า S.D. เท่ากับ 0.07 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก

ด้านความสวยงาม พบว่า ลวดลายและรูปแบบแสดงลักษณะเฉพาะถิ่นมีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.58 และค่า S.D. เท่ากับ 0.55 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด สามารถนำลวดลายมาใช้ในการจัดวางได้อย่างเหมาะสม $\overline{X}$ เท่ากับ 4.56 และค่า S.D. เท่ากับ 0.61 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด ความพึงพอใจในวัสดุ และการตัดเย็บ $\overline{X}$ เท่ากับ 4.63 และค่า S.D. เท่ากับ 0.75 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด สีสันและลวดลายมีความสวยงาม $\overline{X}$ เท่ากับ 4.69 และค่า S.D. เท่ากับ 0.56 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุดความพึงพอใจในรูปแบบโดยรวม $\overline{X}$ เท่ากับ 4.66 และค่า S.D. เท่ากับ 0.57 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด สรุปภาพรวมด้านความสวยงาม มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.62 และค่า S.D. เท่ากับ 0.80 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ด้านขั้นตอนการผลิต พบว่า วัสดุที่ใช้สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่นและเหมาะสมสวยงาม มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.29 และค่า S.D. เท่ากับ 0.64 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการผลิตจริง มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.50 และค่า S.D. เท่ากับ 0.63 มีค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด สรุปภาพรวมด้านขั้นตอนการผลิต มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.40 และค่า S.D. เท่ากับ 0.01 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก

สรุปแล้วผลงานการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี มีค่า $\overline{X}$ เท่ากับ 4.49 และค่า S.D. เท่ากับ 0.04 มีค่าระดับความพึงพอใจมาก

สรุปจากตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณลักษณะด้านต่างๆ ควรพัฒนารูปแบบและประโยชน์ใช้สอยของผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีในรูปแบบอื่นๆ เช่น ผ้าพันคอ กระเป๋าและผลิตภัณฑ์ประเภทเคหะสิ่งทอ

ในการคำนวณคะแนนเฉลี่ยสะสมและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีความเหมาะสมและการแปลความหมายของคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มี ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านตามความคิดเห็นต่างๆ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อหาแนวทางในการประยุกต์ออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีให้มีความร่วมสมัย และเพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายแฟชั่นร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยการออกแบบอยู่ภายใต้แนวคิด “นวัตกรรม” จาก “วัฒนธรรม” วิถีการออกแบบขับเคลื่อนโลก เป็นการพิจารณาถึงแง่มุมทางวัฒนธรรมนี้ถือเป็นการเข้าใจ “ต้นทาง” ของการออกแบบ ซึ่งจะนำไปสู่คำตอบที่มีประสิทธิภาพที่สุดสำหรับสังคมในแต่ละยุคสมัย โดยมีผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นวัสดุหลักในการออกแบบ และใช้ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย แนวความคิดพื้นบ้าน ประเพณี และวัฒนธรรมพื้นถิ่น มาผสมผสาน ซึ่งงานวิจัยนี้ได้รวบรวมข้อมูลทั้งการสัมภาษณ์ แบบสอบถามและการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบและสร้างเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการออกแบบ และพัฒนาลายลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีสำหรับพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีต่อไป โดยมุ่งเน้นการศึกษาผ้ามัดหมี่ไทยพวนร่วมกับอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี และได้ออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี จำนวน 2 รูปแบบ และเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี จำนวน 5 รูปแบบ โดยเลือกจากรูปแบบที่มีความนิยมมากที่สุดและรองลงมาตามลำดับ จากนั้นนำผลที่ได้จากการศึกษาเป็นฐานข้อมูลในการออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เป็นแนวทางในการแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและเป็นการเพิ่มมูลค่าอีกทั้งเป็นการขยายกลุ่มตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มากขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ร่วมกับอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีเพื่อหาแนวทางในการประยุกต์ออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีให้มีความร่วมสมัย เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายแฟชั่นร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยใช้ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่มาผสมผสาน เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าอีกทั้งเป็นการขยายกลุ่มตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มากขึ้น

สมมุติฐานในการวิจัย

ผลงานการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เป็นองค์ความรู้ใหม่ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวนร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีมากที่สุด ด้วยการประยุกต์ภูมิปัญญาไทยมาต่อยอด เพื่อเป็นนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ นำการออกแบบเชิงสร้างสรรค์มาทำการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวน เพื่อให้ได้เครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวนที่ร่วมสมัย ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ได้พัฒนาชุมชนและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและเป็นการเพิ่มมูลค่าอีกทั้งเป็นการขยายกลุ่มตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มากขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีการดำเนินงานเป็นขั้นตอน ดังนี้

งานวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษากระบวนการผลิตผ้ามัดหมี่ และอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

สวนที่ 2 นำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการออกแบบและนำมาสร้างเป็นแบบร่างลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีและแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวนที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยนำแบบร่างลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายพิจารณาเลือกแบบร่างที่มีความเหมาะสม แล้วสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อแบบร่างลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี เพื่อสร้างต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลประเมินของผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เพื่อสรุปผล อภิปรายผลและเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาต้นแบบต่อไป

ส่วนที่ 1

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษากระบวนการผลิตผ้ามัดหมี่ และอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

2. จากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีลวดลายและกระบวนการผลิตผ้ามัดหมี่ไทยพวน ของกลุ่มผู้บริโภคและกลุ่มทอผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี แบ่งเป็น ลวดลายที่ได้รับความนิยมในจังหวัดลพบุรีและอัตลักษณ์ที่บ่งบอกถึงจังหวัดลพบุรีมากที่สุด สามารถวิเคราะห์ได้แนวทางเพื่อใช้เป็นทิศทางในการออกแบบ คือ

2.1 การประยุกต์แบบร่างลายผ้าพิมพ์ให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน

2.2 การประยุกต์สร้างเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวนขึ้นมา โดยให้มีความร่วมสมัยมากขึ้น

ส่วนที่ 2

1. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการออกแบบและนำมาสร้างเป็นแบบร่างลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี จำนวน 10 ลายเพื่อนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคัดเลือกแบบร่างที่มีความเหมาะสม โดยมีรายนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย จำนวน 4 ท่าน ได้แก่

1. อาจารย์ก้องเกียรติ มหาอินทร์
2. อาจารย์นฤพน ไพศาลตันติวงศ์
3. อาจารย์จรัสพิมพ์ วังเย็น
4. อาจารย์ธวัชชัย แสงน้ำเพชร

พิจารณาแล้วเลือกมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาแบบร่างโดยประยุกต์รูปแบบที่เหมาะสมที่สุด แล้วสรุปผลแบบร่างลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี ให้ได้ จำนวน 5 รูปแบบ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. สอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อแบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี ด้วยวิธีประเมินความพึงพอใจ โดยสรุปแบบร่างให้เป็นจำนวน 2 รูปแบบ เพื่อนำไปผลิตต้นแบบผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

3. ผลิตต้นแบบผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี เพื่อนำไปผลิตเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรี

4. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการออกแบบและนำมาสร้างเป็นแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวนที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จำนวน 25 รูปแบบ เพื่อนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายพิจารณาคัดเลือกแบบร่างที่มีความเหมาะสม

พิจารณาแล้วเลือกมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาแบบร่างโดยประยุกต์รูปแบบที่เหมาะสมที่สุด แล้วสรุปผลแบบร่างให้ได้ 1 คอลเลคชั่น จำนวน 5 รูปแบบ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อนำมาผลิตเป็นต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

5. ผลิตต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ส่วนที่ 3

1. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลประเมินของผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

2. สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยค้นคว้า เป็นขั้นตอนของการศึกษารวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี จากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จากแหล่งต่างๆ ให้มากที่สุด เช่น เอกสารงานวิจัย หนังสือ บทความ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเตอร์เน็ตและจากแหล่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเป็นการรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ ศึกษารูปแบบผ้ามัดหมี่ด้วยแบบสอบถามและแบบประเมิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการสังเกตการณ์ดูลวดลายผ้าทอ การมัดหมี่ การทอผ้าและเนื้อผ้าที่ทอลาย โดยศึกษากระบวนการผลิตผ้ามัดหมี่และเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน

2.2 การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องในประเด็นประวัติความเป็นมาของผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี กระบวนการทอผ้ามัดหมี่

ลวดลาย แนวความคิด และอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จากผู้นำกลุ่มทอผ้าและกลุ่มผู้บริโภคผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

2.3 การศึกษาลวดลายและอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ประกอบด้วย

2.3.1 ลวดลายที่ได้รับความนิยมในจังหวัดลพบุรี

2.3.2 อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีที่บ่งบอกถึงจังหวัดลพบุรีมากที่สุดและรองลงมา จำนวน 3 ลำดับ

2.4 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 4 ชุด ดังนี้

2.4.1 แบบสอบถามทัศนคติและความต้องการเลือกใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

2.4.2 แบบสอบถามความเหมาะสมด้านการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างการออกแบบลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

2.4.3 แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อแบบร่างการออกแบบลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี

2.4.4 แบบสอบถามความเหมาะสมด้านการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

2.5 การเก็บข้อมูลจากแบบประเมินของผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แล้วนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์เพื่อสรุปผล อภิปรายผลและเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาต้นแบบต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็นประเด็นหลักๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูล จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคเอกสารและการลงพื้นที่ภาคสนามโดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non -Structured Interview) ในประเด็นประวัติความเป็นมาของผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี กระบวนการทอผ้ามัดหมี่ ลวดลาย แนวความคิด และอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จากผู้นำกลุ่มทอผ้าและกลุ่มผู้บริโภคผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยแล้วนำเสนอข้อมูลในเชิงบรรยาย

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 1

3. วิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวนและอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวนโดยเลือกจากรูปแบบที่เป็นที่เป็นที่นิยมมากที่สุด

3.2 วิเคราะห์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

3.3 วิเคราะห์แนวทางการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี จากข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป

4. วิเคราะห์แนวโน้มในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ปี ค.ศ. 2016 - ค.ศ. 2017

5. ออกแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแนวทางในการออกแบบร่าง จำนวน 10 รูปแบบ

6. ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จำนวน 5 รูปแบบ เพื่อนำไปสอบถามผู้บริโภคถึงความคิดเห็นและความพึงพอใจในแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

7. สรุปผลจากความคิดเห็นและความพึงพอใจในแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีโดยผู้บริโภค เพื่อนำมาผลิตต้นแบบผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

8. ออกแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแนวทางในการออกแบบร่าง จำนวน 25 รูปแบบ

9. ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างเครื่องแต่งกาย จำนวน 1 คอลเลคชั่น 5 รูปแบบ เพื่อนำไปผลิตเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

10. การผลิตเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

11. การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค

สรุปผลการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ได้ออกแบบและพัฒนาโดยมีผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นวัสดุหลักในการออกแบบ และใช้ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย แนวความคิดพื้นบ้าน ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นถิ่น มาผสมผสาน ซึ่งงานวิจัยนี้ได้รวบรวมข้อมูลทั้งการสัมภาษณ์ แบบสอบถามและการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบและสร้างเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการออกแบบและพัฒนาลายลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีสำหรับพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ให้มีความสอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้บริโภค ซึ่งเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภคประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี มีการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยพิจารณาจากราคาของสินค้าเป็น

สิ่งแรก ตามด้วยรูปแบบ วัสดุดิบและเนื้อผ้าและโอกาสที่นำไปใช้โดยเฉพาะโอกาสทั่วไป เช่น ชุดลำลอง ชุดทำงาน นิยมเลือกซื้อเสื้อผ้าประเภท เสื้อ/กางเกง เป็นอันดับแรกตามด้วย ชุดเดรส/ชุดแซก และเสื้อ/กระโปรง โทนสีของเสื้อผ้า คือ สีแนวเอิร์ธโทน (สไตล์ธรรมชาติ) ชื่นชอบเทคนิคในโครงสร้าง เช่น การสร้างแพทเทิร์นแปลกใหม่ การจับเดรป การทำระบาย และเทคนิคบนพื้นผิว เช่น สี ลวดลาย ผิวสัมผัส การปักตกแต่ง เป็นต้น

ความเหมาะสมตามที่ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาว่ามีความเหมาะสมในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ และแนวโน้มในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ปี ค.ศ. 2016 - ค.ศ. 2017 (Autumn 2016, Winter 2017) ตามแนวทางในการออกแบบ โดยนำเทคนิคมาออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี จำนวน 2 รูปแบบ และเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี จำนวน 5 รูปแบบ

ผลงานการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เป็นองค์ความรู้ใหม่ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวนร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีมากที่สุด ด้วยการประยุกต์ภูมิปัญญาไทยมาต่อยอด เพื่อเป็นนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ นำการออกแบบเชิงสร้างสรรค์มาทำการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวน เพื่อให้ได้เครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวนที่ร่วมสมัย ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ได้พัฒนาชุมชนและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและเป็นการเพิ่มมูลค่าอีกทั้งเป็นการขยายกลุ่มตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มากขึ้น

การอภิปลายผล

จากข้อมูลสรุปผลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวมของการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ในการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ในการสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี และผลิตผลงานออกมาเป็นผ้าผืนนั้นไปพัฒนาแปรรูปเป็นเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

จากปัญหาของการวิจัยที่ว่า ผลสำรวจของกระทรวงวัฒนธรรม ในการรณรงค์ให้คนไทยใช้ผ้าไทยช่วงปี 2553-2554 พบหลากหลายเสียงสะท้อนที่ระบุถึง ข้อเสีย รวมถึงปัญหาในมุมของผู้ไม่นิยมใช้ผ้าไทย โดยเริ่มจากเรื่อง ราคาสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับผ้าอื่นๆ ชนิดอื่น นอกจากนั้น ยังขาดความทันสมัย ถึงขั้นที่หลายเสียงระบุตรงกันว่าเชย ผู้วิจัยจึงได้มีแนวคิดที่จะพัฒนาและสร้างนวัตกรรมสิ่งทอเพื่อเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้ตรงตามความต้องการของ

ผู้บริโภคและเป็นการเพิ่มมูลค่าอีกทั้งเป็นการขยายกลุ่มตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ผ้ามัดหมี่ไทยพวน ผลที่เกิดจากการทำงานวิจัยโดยภาพรวม บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และสามรถตอบคำถามหลักของการวิจัยได้ชัดเจน ทั้งกระบวนการเรียนรู้ และการถ่ายทอดความรู้มาประมวลเป็นระบบ

ผู้วิจัยจึงมีแนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จากการศึกษาผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ มีลวดลายที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ โดยลวดลายที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคในตลาดปัจจุบัน ได้แก่ ลายดอกพิกุล ด้วยเหตุผลที่ดอกพิกุลนั้นเป็นดอกไม้ประจำจังหวัดลพบุรี และอัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ได้แก่ 1) ลิง มีความเกี่ยวข้องด้านประวัติศาสตร์ของการสร้างเมืองลพบุรี 2) ดอกพิกุล เกี่ยวข้องด้านศิลปวัฒนธรรมประจำจังหวัด และ3) วงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว) เกี่ยวข้องด้านประวัติการเมืองการปกครอง โดยมี จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีไทย คนที่ 3 เป็นผู้นำหลักในการทำนุบำรุงเมืองลพบุรี

ข้อมูลจากการทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภค แบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญมาประกอบกับการสรุปศึกษาและวิเคราะห์แนวโน้มในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ปี ค.ศ. 2016 - ค.ศ. 2017 (Autumn 2016, Winter 2017) สรุปตรงกันว่า ควรใช้แนวโน้มการออกแบบแนวคิด SOFT POWER คุณค่าของวัสดุธรรมชาติและงานศิลปะแบบงานฝีมือ ที่ปลดปล่อยความคิดสร้างสรรค์ของสามัญชน เน้นเนื้อแท้ของวัสดุ การออกแบบที่ไม่ติดกรอบ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “นวัตกรรม” จาก “วัฒนธรรม” วิถีการออกแบบขับเคลื่อนโลก ของสักกฉัฐ ศิวะบวร (2555: ออนไลน์) คือ เป็นการพิจารณาถึงแง่มุมทางวัฒนธรรมนี้ถือเป็นการเข้าใจ “ต้นทาง” ของการออกแบบซึ่งจะนำไปสู่คำตอบที่มีประสิทธิภาพที่สุดสำหรับสังคมในแต่ละยุคสมัย โทนสีคราม (Indigo) คือสีที่อยู่ระหว่างกรมท่ากับอิเล็คทริคบลู ให้ความรู้สึกหรูหราคลาสสิก เป็นหนึ่งในสีที่กำลังนิยมกันมากอีกสีหนึ่ง การแต่งกายด้วยโทนสีครามก็ยังเป็นสีที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถนำมาผสมผสานกับสีอื่นๆ ได้ง่ายใส่แล้วมองดูสว่าง ดูไม่หมอง จินตนาการระหว่างลิง ดอกพิกุลและวงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว) จึงได้แนวทางในการออกแบบผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี จำนวน 10 รูปแบบ จาก 10 รูปแบบที่ได้จะให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกเพื่อนำมาผลิตต้นแบบ จำนวน 5 รูปแบบ แล้วนำไปประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคให้เลือก 2 รูปแบบ และผลิตเป็นชิ้นงานจริงจำนวน 2 รูปแบบ เพื่อนำไปผลิตเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี และได้แนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี จำนวน 25 รูปแบบ จาก 25 รูปแบบที่ได้จะให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกเพื่อนำมาผลิต จำนวน 5 รูปแบบ เป็น 1 คอลเลคชั่น

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ซึ่งถูกสร้างสรรค์ผลงานและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

จากผ้าผืนเป็นเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จำนวน 5 รูปแบบ เป็น 1 คอลเลคชั่น อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก โดยพบว่า สุภาพสตรีช่วงอายุระหว่าง 31 – 35 ปี ในจำนวน 36 คน มีชุดที่ชื่นชอบ ได้แก่ อันดับที่ 1 คือชุดที่ 4 (SKD.19) จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 30.56 รองลงมา คือ ชุดที่ 2 (SKD.5) และชุดที่ 3 (SKD.11) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 25 เท่ากัน และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ชุดที่ 1 (SKD.4) จำนวน 7คน คิดเป็นร้อยละ 19.44

สุภาพสตรีช่วงอายุระหว่าง 36 – 40 ปี ในจำนวน 64 คน มีชุดที่ชื่นชอบ ได้แก่ อันดับที่ 1 คือ ชุดที่ 4 (SKD.19) จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมา คือ ชุดที่ 2 (SKD.5) จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 23.44 ตามด้วยชุดที่ 5 (SKD.20) จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 20.31 ชุดที่ 1 (SKD.4) จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 17.19 และชุดที่ 3 (SKD.11) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 14.06 ตามลำดับ

สามารถสรุปได้ว่าชุดที่เหมาะสมสำหรับสุภาพสตรีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี คือ ชุดที่ 4 (SKD.19) เป็นชุดรูปแบบเสื้อคอกลมแขนยาวและกางเกงขาบานสีกรมท่า โดยการวางจุดเด่นเป็นแขนเสื้อที่แต่งด้วยผ้าแก้วโปร่งบางสีม่วง ใช้เทคนิคตัดต่อ (cut work) ภายในแบบตัด ตัวกางเกงผ่าสูงจนถึงต้นขา มีซิปฟันโชว์รูดปรับระดับความสูงของการผ่าได้ และชุดที่ 2 (SKD.5) เป็นชุดรูปแบบเดรสสั้นเหนือเข่าเล็กน้อยที่สวมใส่ได้ง่าย โดยการวางจุดเด่นเป็นแขนเสื้อที่มีลักษณะเป็นเหมือนผ้าคลุมไหล่

ผู้วิจัยคาดหวังว่าผลจากการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและเป็นการเพิ่มมูลค่าอีกทั้งเป็นการขยายกลุ่มตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มากขึ้นและเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการศึกษาของอาจารย์ นิสิต นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

จากผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ลวดลายอัตลักษณ์ควรใช้เทคนิคของการออกแบบรูปร่างบวกและรูปร่างลบ หรือการออกแบบลวดลายในตาราง Grid และควรมีการใช้เทคนิคไล่โทนสีของลวดลายและควรออกแบบลวดลายที่มีลักษณะ 3 มิติ ประกอบด้วย

2. สามารถนำกระบวนการหรือผลในการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบเคหะสิ่งทอ หรือผลิตภัณฑ์แนวร่วมสมัยประเภทเครื่องประดับตกแต่งแฟชั่น (Fashion Accessories) เช่น ผ้าคลุมไหล่ ผ้าโพกหัว และผ้าพันคอเอนกประสงค์

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารขอความอนุเคราะห์เพื่อการทำวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/ 375

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

18 มกราคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

เนื่องด้วย นายฐานันดร กันธวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี" โดยมี อาจารย์ ดร.กรกลด คำสุข และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวิเทพ มุสิกะปาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์จรัสพิมพ์ วังเย็น เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นายฐานันดร กันธวงศ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ดุษฎี โยเหลา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี โยเหลา)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0 2649 5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 081 530 6992

ที่ ศธ 0519.12/ 3515

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 มิถุนายน 2559

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

เนื่องด้วย นายฐานันดร กันธวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี" โดยมี อาจารย์ ดร.กรกลด คำสุข และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวิเทพ มุสิกะปาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ธวัชชัย แสงน้ำเพชร เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบร่างการออกแบบ และแบบประเมิน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นายฐานันดร กันธวงศ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธางกูร)
คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0 2649 5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 081 530 6992

ที่ ศธ 0519.12/ 3516

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 มิถุนายน 2559

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

เนื่องด้วย นายฐานันตร กันธวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี" โดยมี อาจารย์ ดร.กรกลด คำสุข และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวิเทพ มุสิกะปาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ก้องเกียรติ มหาอินทร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบร่างการออกแบบ และแบบประเมิน ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นายฐานันตร กันธวงศ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธางกูร)
คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0 2649 5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 081 530 6992

ที่ ศธ 0519.12/ 3517

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๓๑ มิถุนายน 2559

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

เนื่องด้วย นายฐานันดร กันธวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี" โดยมี อาจารย์ ดร.กรกลด คำสุข และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวิเทพ มุสิกะปาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์นฤพน ไพศาลตันติวงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบร่างการออกแบบ และแบบประเมิน ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นายฐานันดร กันธวงศ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธางกูร)
คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0 2649 5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 081 530 6992

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม ชุดที่ 1

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี
ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี
โดย นายฐานันดร กันธวงศ์ นิสิตปริญญาโท
สาขาวิชาศิลปกรรม วิชาเอกนวัตกรรมการออกแบบ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการทำแบบสอบถามและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

วัตถุประสงค์: ศึกษาทัศนคติและความต้องการเลือกใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปและผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ของกลุ่มผู้บริโภค

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาทัศนคติและความต้องการเลือกใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปและผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ของกลุ่มผู้บริโภค โดยแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 6 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป
ตอนที่ 3 ทัศนคติเกี่ยวกับผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
ตอนที่ 4 ทัศนคติเกี่ยวกับรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน
ตอนที่ 5 ความต้องการในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน
ตอนที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ตอนที่ 1
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ท่านคิดว่าตรงความเป็นจริงมากที่สุด

1. อายุ
   - ☐ ต่ำกว่า 20 ปี
   - ☐ 21 – 30 ปี
   - ☐ 31 – 40 ปี
   - ☐ 41 – 50 ปี
   - ☐ 51 – 60 ปี
   - ☐ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป
2. สถานภาพ
   - ☐ โสด
   - ☐ สมรส
   - ☐ หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
   - ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี
   - ☐ ปริญญาตรี
   - ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
   - ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....
4. อาชีพ
   - ☐ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
   - ☐ พนักงานเอกชน
   - ☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว
   - ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
   - ☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท
   - ☐ 10,001 – 20,000 บาท
   - ☐ 20,001 – 30,000 บาท
   - ☐ สูงกว่า 30,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ท่านเห็นว่ามีความสำคัญมากน้อยเพียงใด โดยมีเกณฑ์การประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ลักษณะการพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป					
1. เลือกซื้อจากราคา					
2. เลือกซื้อจากรูปแบบ					
3. เลือกซื้อจากโอกาสที่นำไปใช้					
4. เลือกซื้อจากวัสดุดิบและเนื้อผ้า					
ลักษณะประเภทของเสื้อผ้าที่นิยมเลือกซื้อ					
1. เสื้อ/กระโปรง					
2. เสื้อ/กางเกง					
3. ชุดเดรส/ชุดแซก					
4. ชุดจัมพ์สูท (ชุดเอี๊ยม)					
โอกาสที่นิยมในการเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป					
1. โอกาสทั่วไป เช่น ชุดลำลอง ชุดทำงาน					
2. โอกาสพิเศษ เช่น งานเลี้ยง งานราตรีสโมสร					

การพิจารณาเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ลักษณะการพิจารณาเลือกโทนสีของเสื้อผ้า					
1. สีแนวพาสเทล คือสีที่นุ่ม อ่อนหวาน ดูสบายๆตา เย็นกาย เย็นใจ 					
2. แบบสีสัน (Colorful) 					
3. สีแนวเอิร์ธโทน คือ สีดิน สีใบไม้ (สไตล์ธรรมชาติ) 					
4. แบบเรียบๆ สีขาว เทา ดำ 					
ลักษณะเทคนิคที่ชื่นชอบในเสื้อผ้าสำเร็จรูป					
1. เทคนิคในโครงสร้าง เช่น การสร้างแพทเทิร์นแปลกใหม่ การจับเดรป การทำระบาย ฯลฯ					
2. เทคนิคบนพื้นผิว เช่น สี ลวดลาย ผิวสัมผัส การปักตกแต่ง ฯลฯ					

ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 3
ทัศนคติเกี่ยวกับผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ท่านเห็นว่ามีความสำคัญมากน้อยเพียงใด โดยมีเกณฑ์การประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ทัศนคติเกี่ยวกับผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนเป็นผ้าที่เหมาะกับการเลือกใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้ารูปแบบทั่วไป (Fashion for ready to wear)					
2. ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนเป็นผ้าที่เหมาะกับการเลือกใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้าสำหรับพิธีการสำคัญ					
3. ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีราคาเหมาะสมกับรูปแบบลวดลายและวัสดุ					
4. ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีสีสันที่เหมาะสมกับการใช้งาน					
5. ผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนสามารถเลือกซื้อได้ง่าย					
6. ท่านมีการสวมใส่เสื้อผ้าที่ตัดเย็บด้วยผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง					
7. ท่านมีความชอบในการสวมใส่เสื้อผ้าที่ตัดเย็บด้วยผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน					

ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 4
ทัศนคติเกี่ยวกับรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ท่านเห็นว่ามีความสำคัญมากน้อยเพียงใด โดยมีเกณฑ์การประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ทัศนคติเกี่ยวกับรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนสามารถหาซื้อได้ทั่วไป					
2. เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีราคาที่เหมาะสมกับรูปแบบลวดลายและวัสดุ					
3. เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีรูปแบบที่ทันสมัยเหมาะกับการใช้งาน					
4. เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนมีรูปแบบที่หลากหลายให้เลือกใช้					
5. ท่านสามารถเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนให้มีความเหมาะสมกับบุคลิกภาพ					

ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 5
ความต้องการในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ท่านเห็นว่ามีความสำคัญมากน้อยเพียงใด โดยมีเกณฑ์การประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ความต้องการในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ควรมีการพัฒนารูปแบบให้เหมาะกับกลุ่มวัยรุ่นหรือกลุ่มวัยทำงาน					
2. ควรใช้ผ้าที่สวมใส่สบายและดูแลรักษาง่าย					
3. ควรนำเทคนิคในการตัดเย็บมาประกอบการออกแบบเพื่อให้รูปแบบเสื้อผ้ามีความทันสมัย					
4. ควรนำเอาอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีมาประยุกต์เข้าร่วมกับการออกแบบ					
5. ควรมีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ในการออกแบบ					
6. ควรมีการเลือกลวดลายของผ้าทอมัดหมี่ไทยพวนให้มีความร่วมสมัย					
7. ควรมีการออกแบบให้เหมาะสมกับการใช้งานในชีวิตประจำวัน เช่น ชุดทำงาน ชุดลำลอง					
8. ควรมีความประณีตในการตัดเย็บ					
9. ควรมีสีสันที่หลากหลายและมีความกลมกลืน					
10. ควรเลือกใช้ลวดลายให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบเสื้อผ้า					
11. ควรเลือกใช้วัสดุที่มีราคาไม่แพง					

ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 6
ความคิดเห็นเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ท่านเห็นว่าสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี มากน้อยเพียงใด โดยมีเกณฑ์การประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ความเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี					
1. เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์					
2. ทุ่งทานตะวัน					
3. พระนารายณ์ราชนิเวศน์ (วังนารายณ์)					
4. พระปรางค์สามยอด					
5. เมืองทหาร					
6. ระบำลพบุรี					
7. ลิง					
8. วงเวียนเทพสตรี (วงเวียนพระนารายณ์)					
9. วงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว)					
10. ศาลพระกาฬ					
11. ศิลปะของขอม					

ข้อเสนอแนะ

แบบสอบถาม ชุดที่ 2

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี
ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี
โดย นายฐานันดร กันธวงศ์ นิสิตปริญญาโท
สาขาวิชาศิลปกรรม วิชาเอกนวัตกรรมการออกแบบ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการทำแบบสอบถามและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

วัตถุประสงค์: สอบถามความเหมาะสมด้านการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (Open Ended Form)

แนวคิด วิเคราะห์รูปร่างลิง ดอกพิกุลและวงเวียนศรีสุริโยทัย แล้วออกแบบเป็นภาพ 2 มิติ ได้แก่ ลิงออกแบบเป็นรูปร่างลิงลพบุรี (ลิงแสม) ดอกพิกุล ออกแบบเป็นรูปร่างดอกพิกุลในงานจิตกรรมไทย และวงเวียนศรีสุริโยทัย ออกแบบรูปร่างที่ได้มาจากภาพถ่ายมุมต่างๆ ของวงเวียน

แบบร่างแม่ลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี:

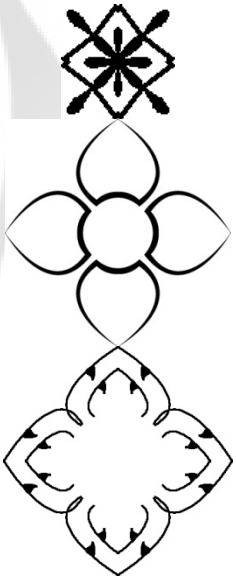
1. แม่ลายลิงลพบุรี (ลิงแสม) →

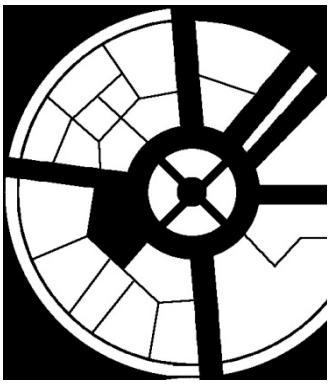
2. แม่ลายดอกพิกุล (ดอกไม้ประจำจังหวัด) →

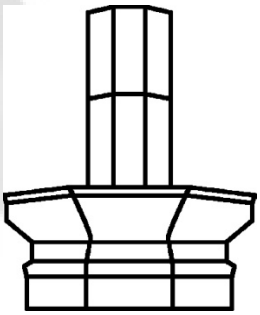

3. แม่ลายวงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว)

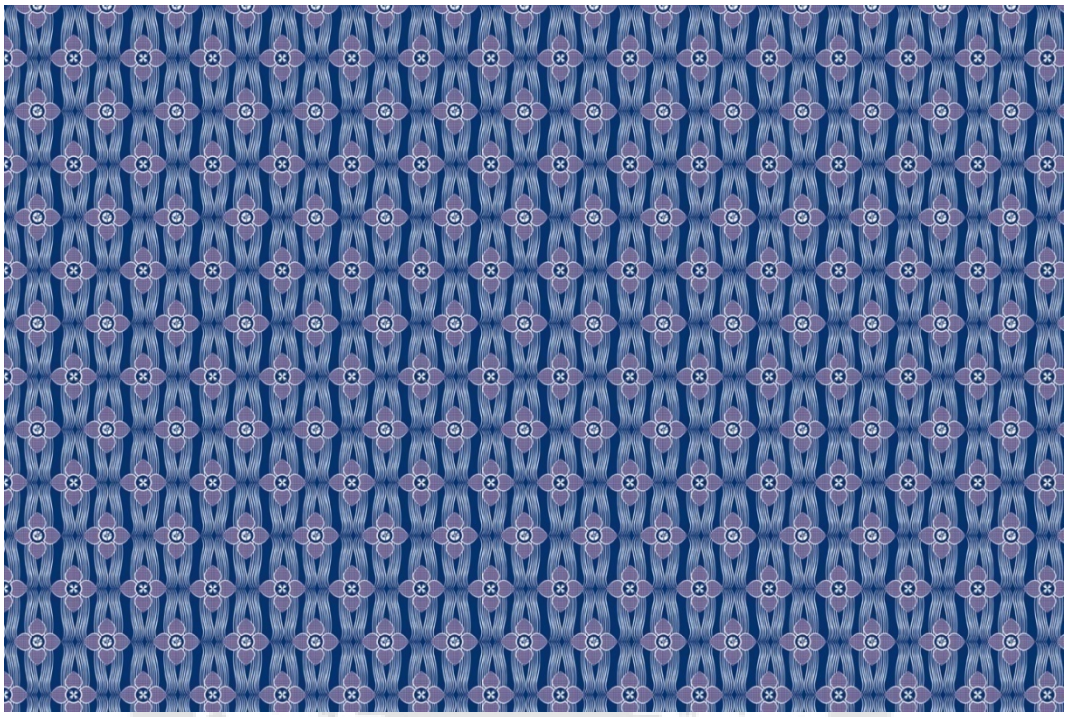

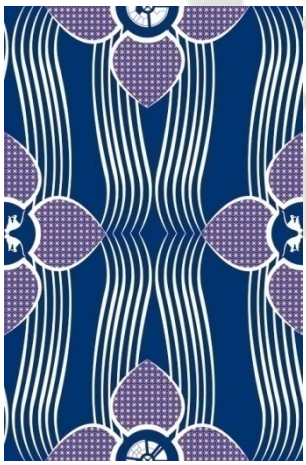

การออกแบบแบบร่าง

1. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 1

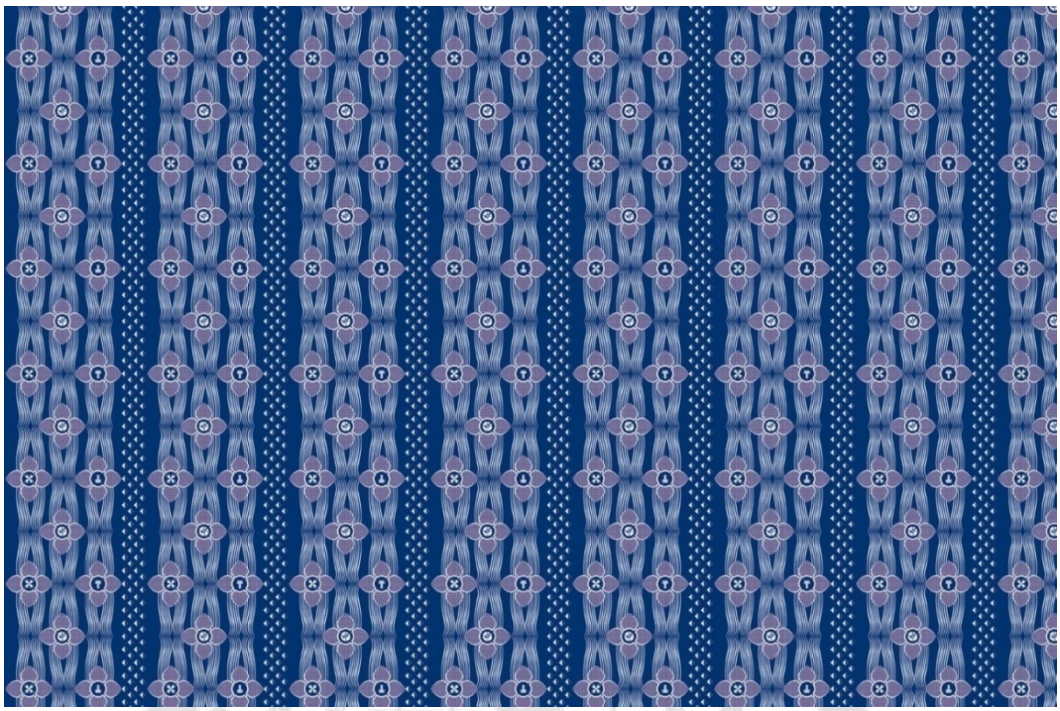

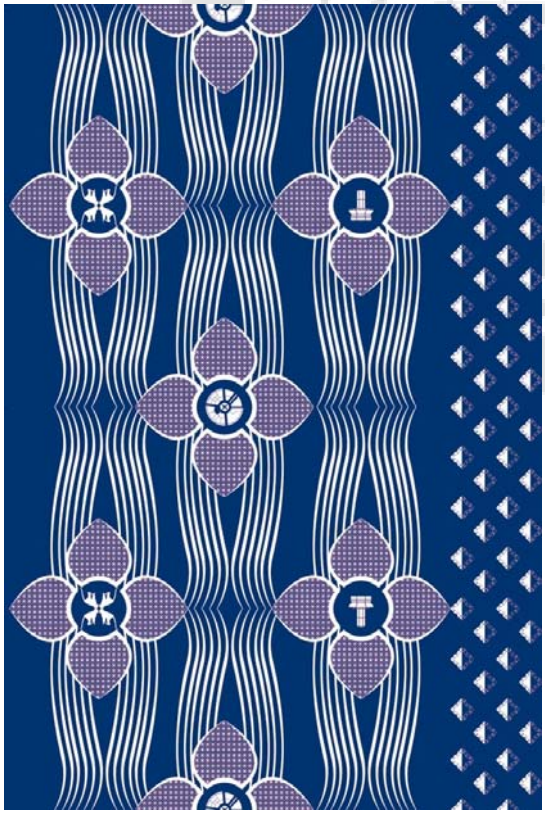
SKD.1

รายละเอียด SKD.1

1) Repeat ขนาด กว้าง 3.94 ซม. ยาว 6 ซม.
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว
3) แสดง Repeat ขนาดจริง

2. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 2

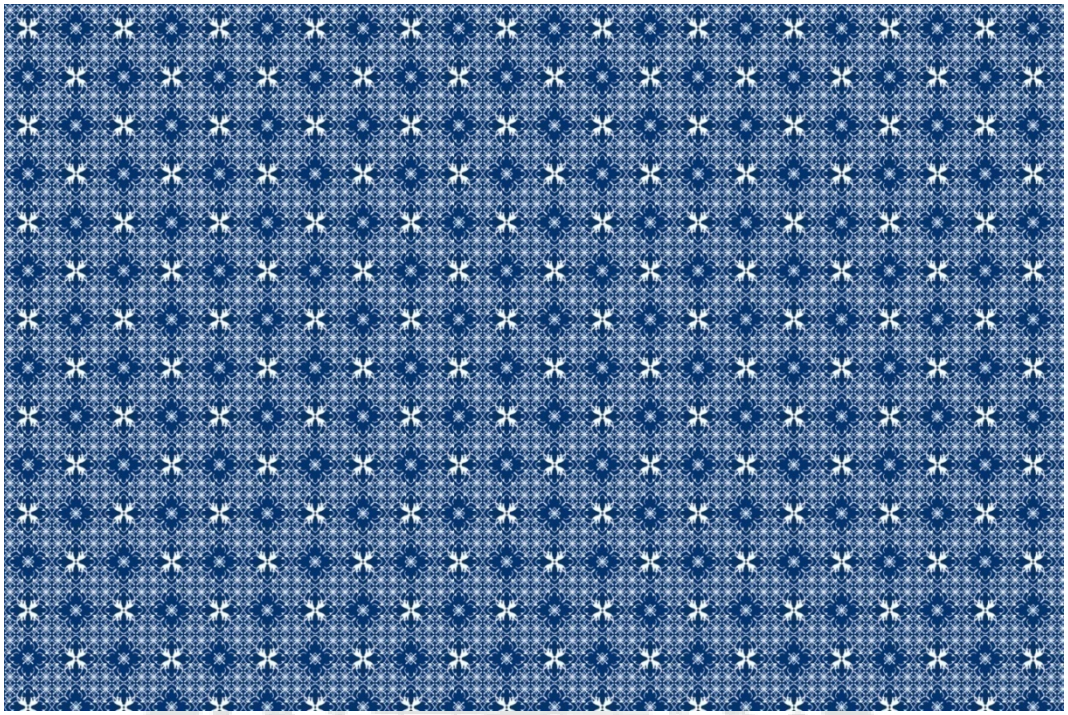

SKD.2

รายละเอียด

1) Repeat ขนาด กว้าง 8.08 ซม. ยาว 11.99 ซม.
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว
3) แสดง Repeat ขนาดจริง

3. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 3

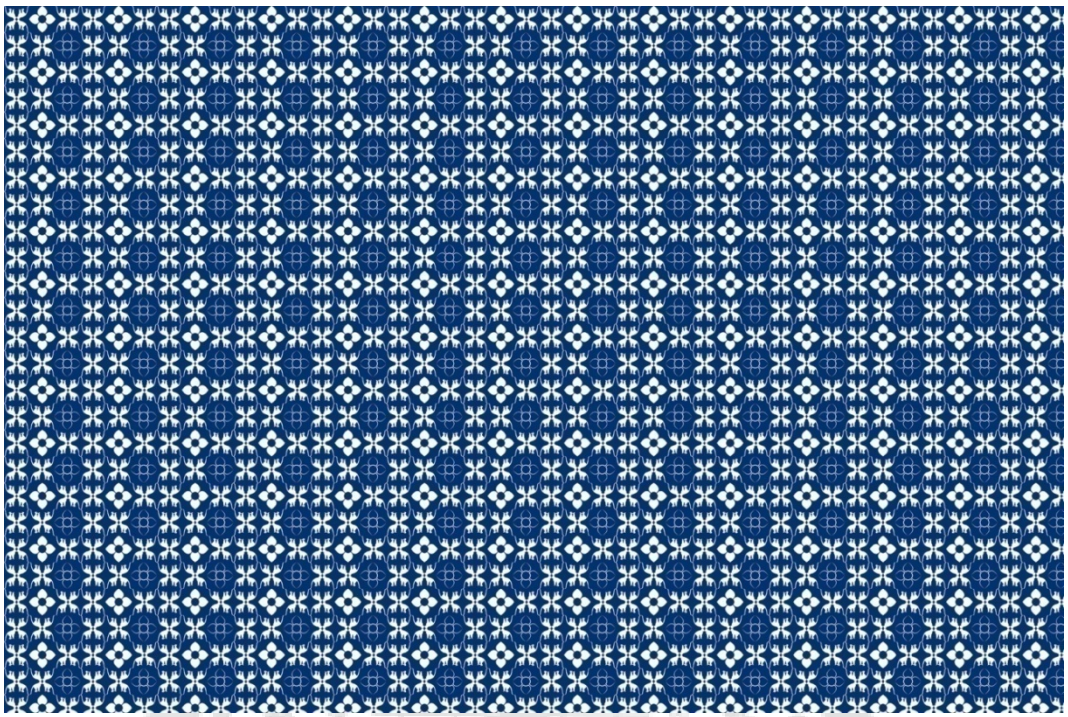

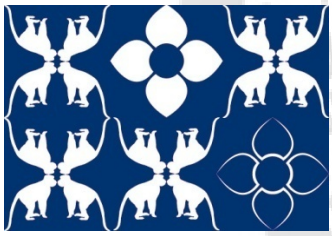
SKD.3

รายละเอียด

1) Repeat ขนาด กว้าง 5.42 ซม. ยาว 5.49 ซม.
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว
3) แสดง Repeat ขนาดจริง

4. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 4

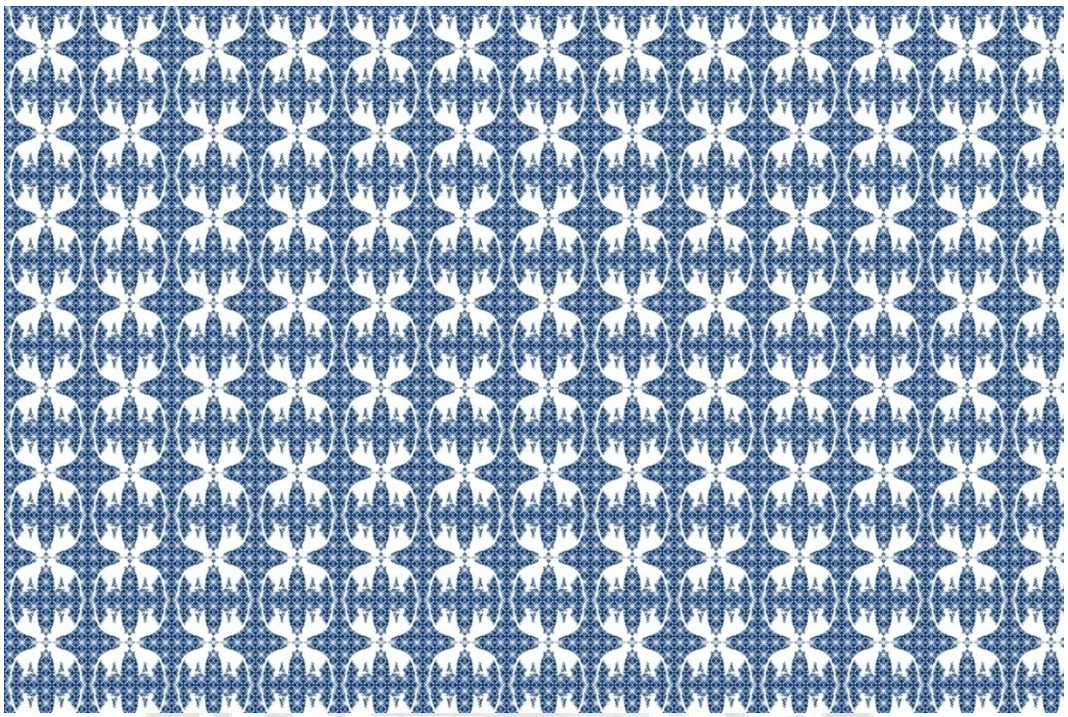

SKD.4

รายละเอียด

1) Repeat ขนาด กว้าง 4.33 ซม. ยาว 3 ซม.
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว
3) แสดง Repeat ขนาดจริง

5. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 5

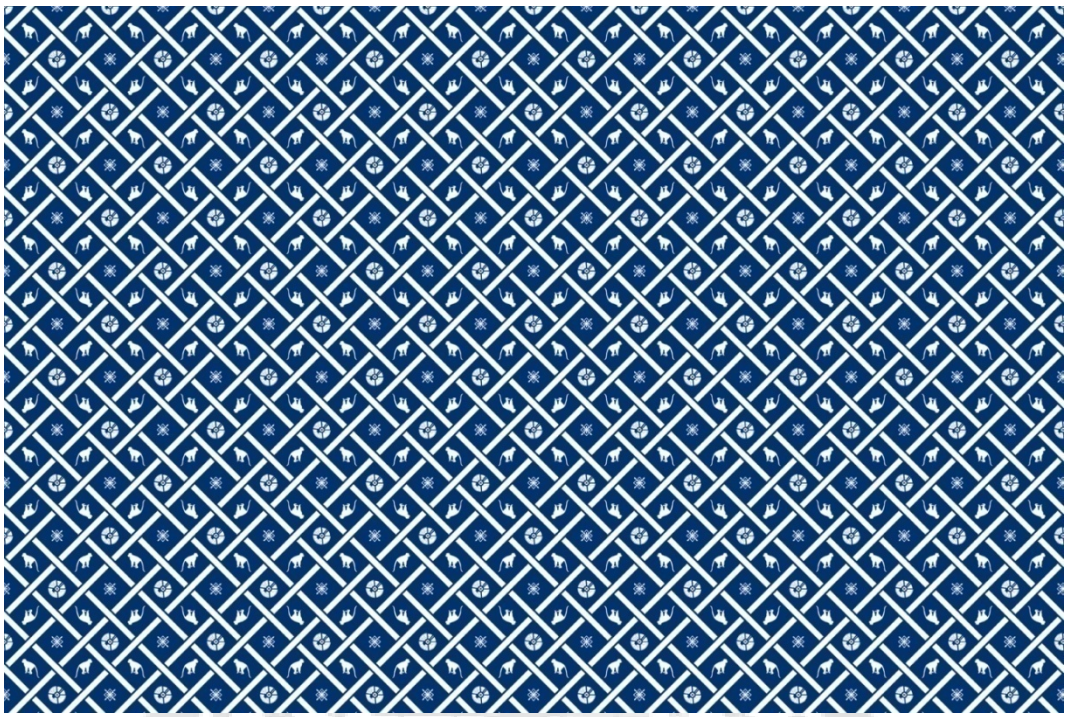

SKD.5

รายละเอียด

1) Repeat ขนาด กว้าง 4.74 ซม. ยาว 4.80 ซม.
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว
3) แสดง Repeat ขนาดจริง

6. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 6

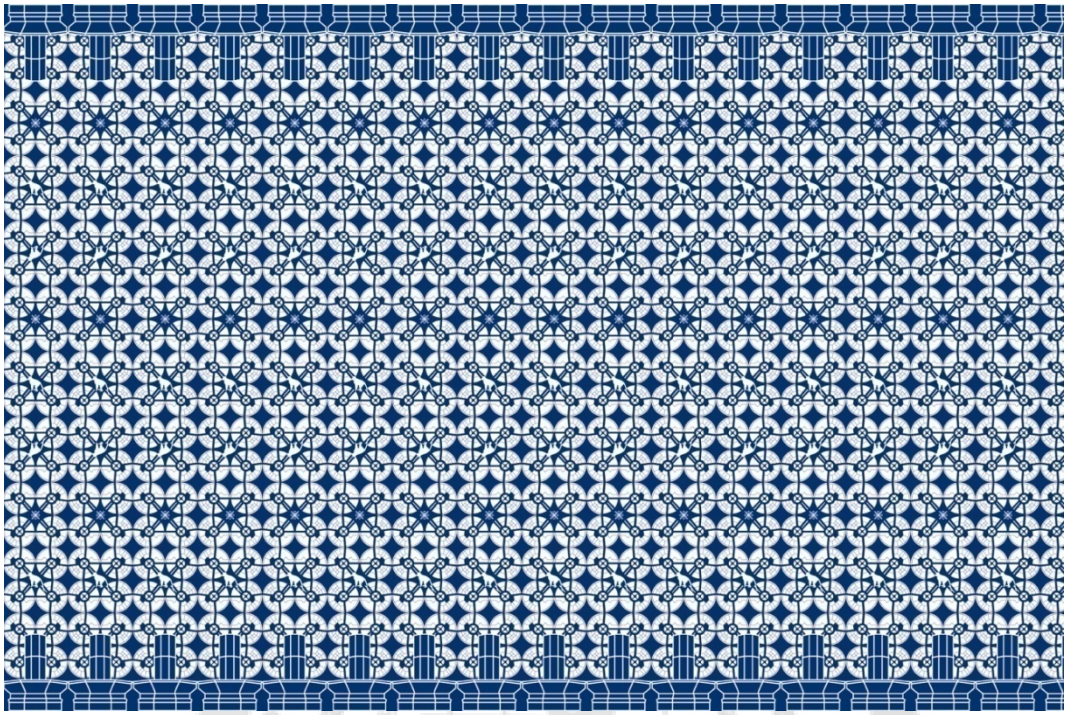

SKD.6

รายละเอียด

1) Repeat ขนาด กว้าง 5.99 ซม. ยาว 5.99 ซม.
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว
3) แสดง Repeat ขนาดจริง

7. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 7

รายละเอียด

1) แม่ลายขนาด กว้าง 3.66 ซม. ยาว 4.39 ซม.

2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว

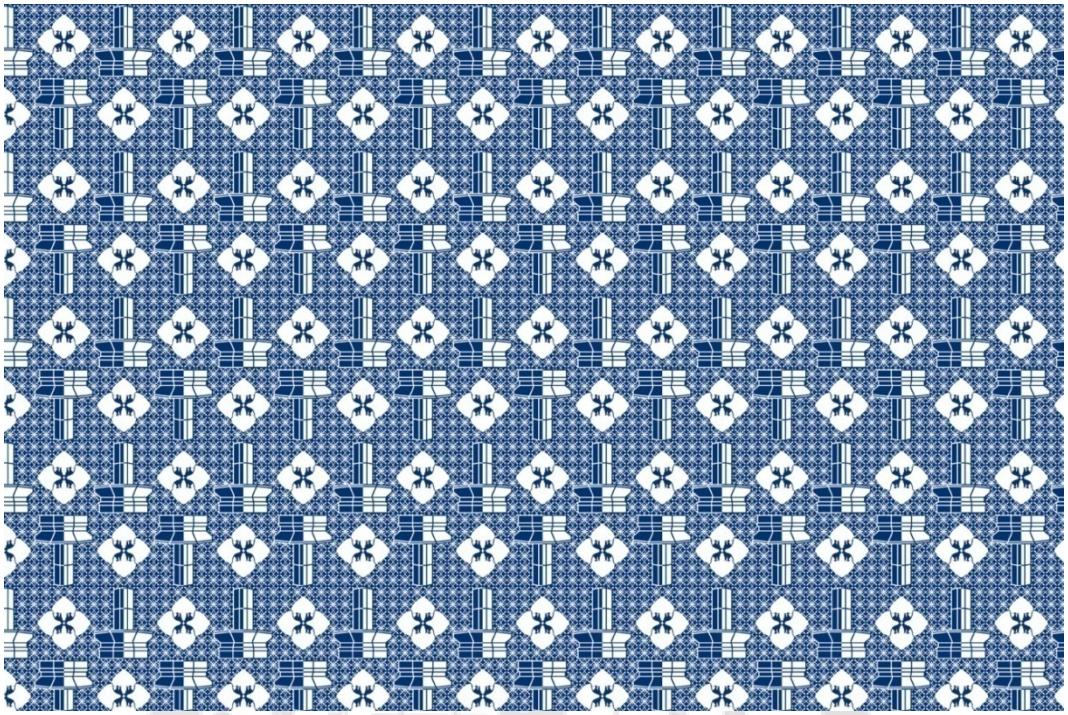
รายละเอียด

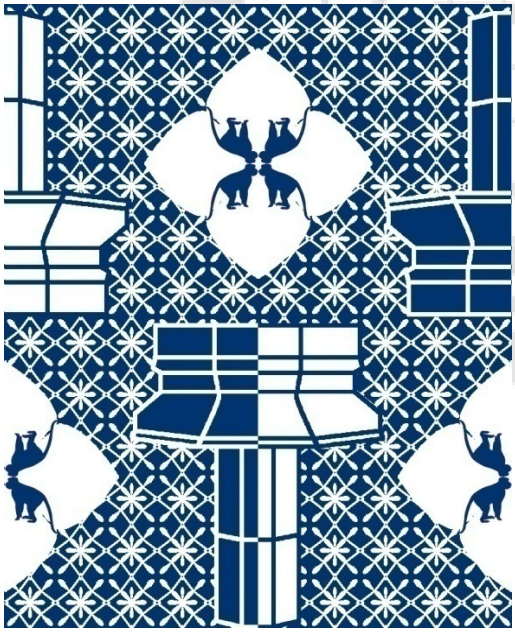
1) แม่ลายขนาด กว้าง 3.66 ซม. ยาว 4.39 ซม.

2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว

SKD.7

8. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 8

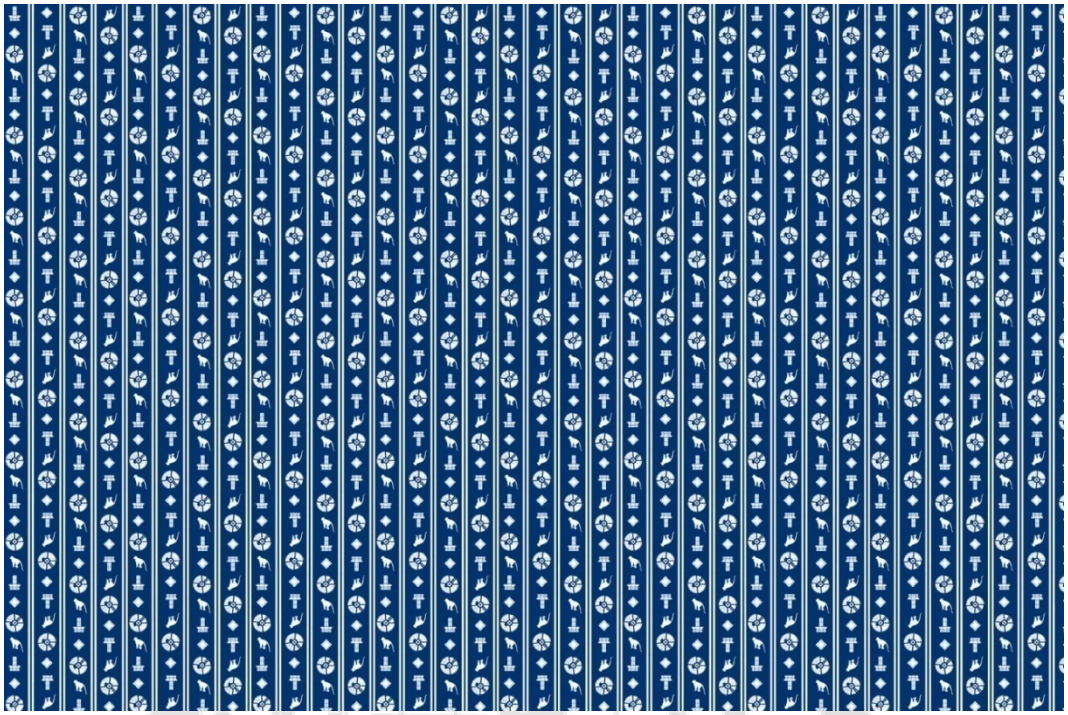

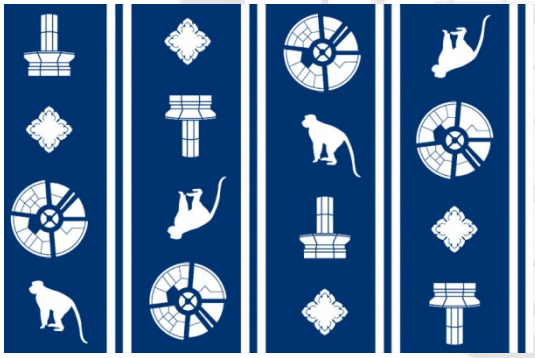
SKD.8

รายละเอียด

1) Repeat ขนาด กว้าง 6.77 ซม. ยาว 8.23 ซม.
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว
3) แสดง Repeat ขนาดจริง

9. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 9

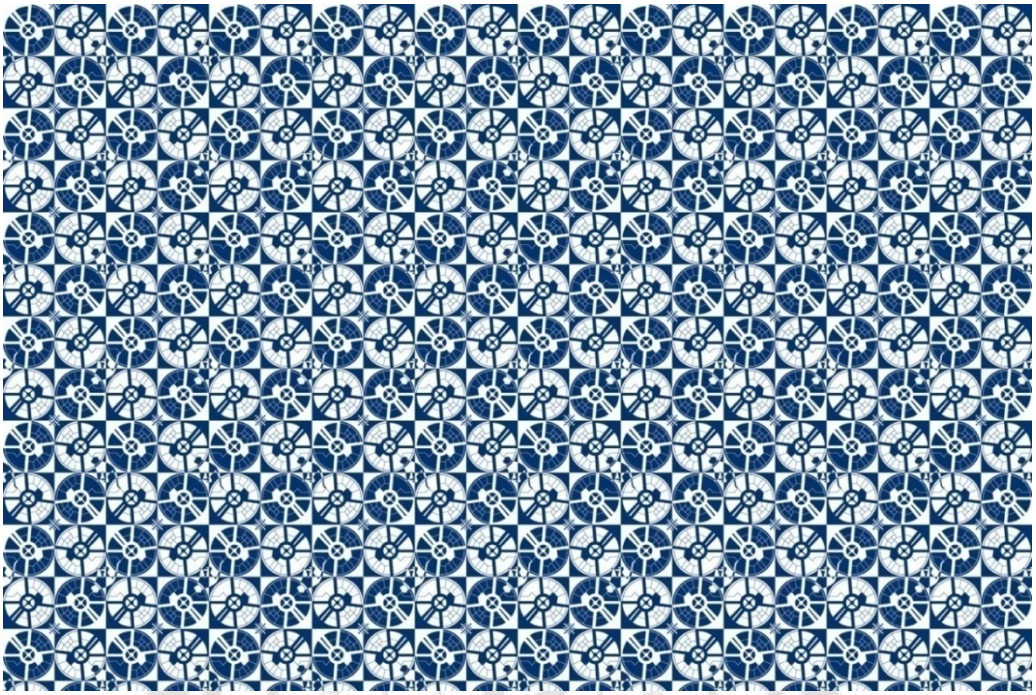

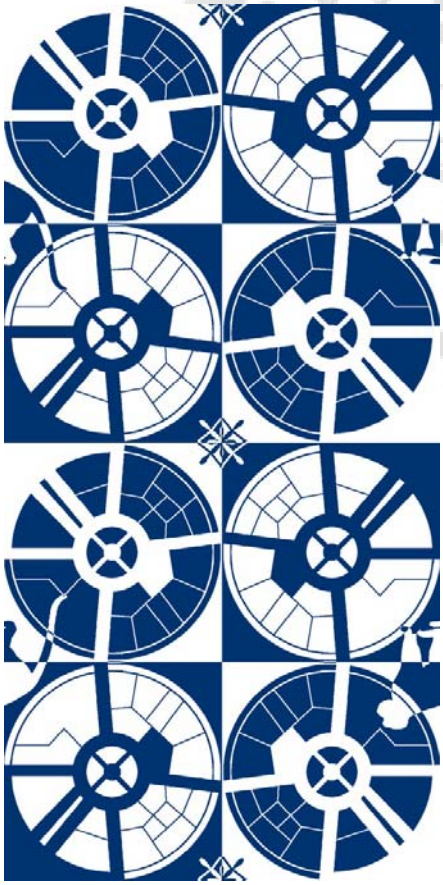
SKD.9

รายละเอียด

1) Repeat ขนาด กว้าง 7 ซม. ยาว 4.60 ซม.
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว
3) แสดง Repeat ขนาดจริง

10. แบบร่างลายพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี แบบที่ 10

SKD.10

รายละเอียด

1) Repeat ขนาด กว้าง 6 ซม. ยาว 12.12 ซม.
2) ผ้าพื้นสีกรมท่าพิมพ์ลายสีขาว
3) แสดง Repeat ขนาดจริง

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน จำนวน 5 แบบ

แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 1		
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 2		
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 3		
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 4		
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 5		
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 6		
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 7		
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 8		
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 9		
แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบบที่ 10		

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (Open Ended Form)

แบบสอบถาม ชุดที่ 3

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี
ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี
โดย นายฐานันดร กันธวงศ์ นิสิตปริญญาโท
สาขาวิชาศิลปกรรม วิชาเอกนวัตกรรมการออกแบบ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการทำแบบสอบถามและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

วัตถุประสงค์: สอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจในแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีโดยผู้บริโภค เพื่อนำมาผลิตต้นแบบผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

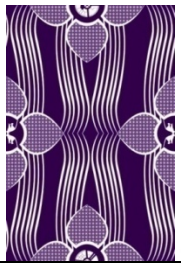
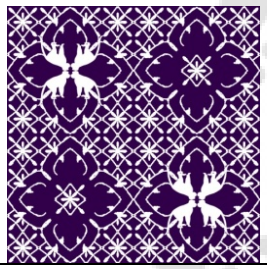
คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (Open Ended Form)

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน

ลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	การประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1. 	ลวดลายพิมพ์					
	ความเหมาะสมในการนำไปทำเครื่องแต่งกาย					
2. 	ลวดลายพิมพ์					
	ความเหมาะสมในการนำไปทำเครื่องแต่งกาย					
3. 	ลวดลายพิมพ์					
	ความเหมาะสมในการนำไปทำเครื่องแต่งกาย					
4. 	ลวดลายพิมพ์					
	ความเหมาะสมในการนำไปทำเครื่องแต่งกาย					

ลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	การประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
5. แบบที่ 10 	ความเหมาะสมในการนำไปทำเครื่องแต่งกาย					
	ลวดลายพิมพ์					

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอและ (Open Ended Form)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม ชุดที่ 4

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี
ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี
โดย นายฐานันดร กันธวงศ์ นิสิตปริญญาโท
สาขาวิชาศิลปกรรม วิชาเอกนวัตกรรมการออกแบบ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการทำแบบสอบถามและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

วัตถุประสงค์ สอบถามความเหมาะสมด้านการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (Open Ended Form)

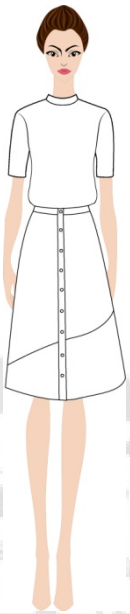
การออกแบบแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

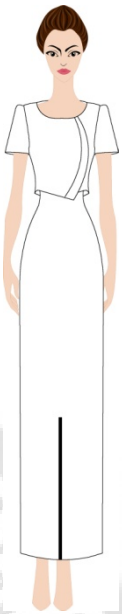
SKD.1

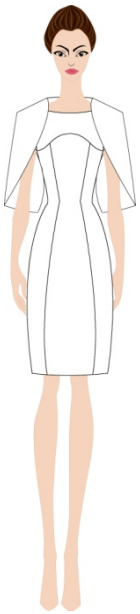
SKD.2

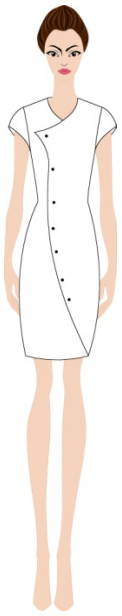
SKD.3

SKD.4

SKD.5

SKD.6

SKD.7

SKD.8

SKD.9

SKD.10

SKD.11

SKD.12

SKD.13

SKD.14

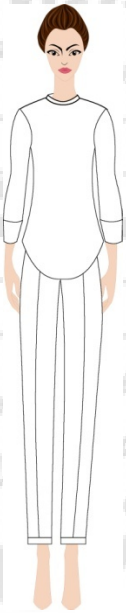
SKD.15

SKD.16

SKD.17

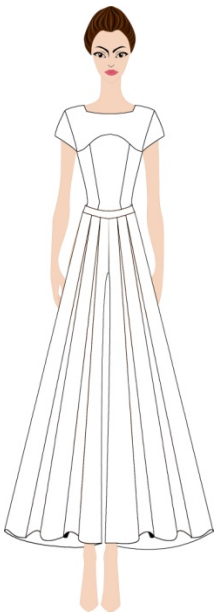
SKD.18

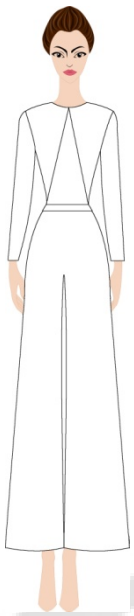

SKD.19

SKD.20

SKD.21

SKD.22

SKD.23

SKD.24

SKD.25

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน จำนวน 5 แบบ

แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	**เหมาะสม**	**ไม่เหมาะสม**
1) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีรูปแบบที่ 1		
2) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 2		
3) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 3		
4) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 4		
5) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 5		
6) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 6		
7) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 7		
8) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 8		
9) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 9		
10) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 10		
11) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 11		
12) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 12		

แบบร่างลวดลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	**เหมาะสม**	**ไม่เหมาะสม**
13) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 13		
14) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 14		
15) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 15		
16) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 16		
17) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 17		
18) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 18		
19) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 19		
20) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 20		
21) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 21		
22) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 22		
23) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 23		
24) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 24		
25) แบบร่างเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี รูปแบบที่ 25		

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอและ (Open Ended Form)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี
ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี
โดย นายฐานันดร กันธวงศ์ นิสิตปริญญาโท
สาขาวิชาศิลปกรรม วิชาเอกนวัตกรรมการออกแบบ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการทำแบบประเมินและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

วัตถุประสงค์ สอบถามความเหมาะสมของผู้บริโภคที่มีต่อผลงาน การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบความเหมาะสมของผู้บริโภคที่มีต่อผลงาน การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายที่ชื่นชอบ

ตอนที่ 2 สอบถามความความเหมาะสมของผู้บริโภคที่มีต่อผลงาน การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอและ (Open Ended Form)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายที่ชื่นชอบ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ท่านคิดว่าตรงความเป็นจริงมากที่สุด

1. อายุ
   - ☐ ระหว่าง 31-35 ปี
   - ☐ ระหว่าง 36 – 40 ปี
2. ชุดที่ท่านชื่นชอบ
   - ☐ ชุดที่ 1
   - ☐ ชุดที่ 2
   - ☐ ชุดที่ 3
   - ☐ ชุดที่ 4
   - ☐ ชุดที่ 5

ตอนที่ 2 สอบถามความความเหมาะสมของผู้บริโภคที่มีต่อผลงาน การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ท่านเห็นว่ามีความสำคัญมากน้อยเพียงใด โดยมีเกณฑ์การประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมินโดยผู้บริโภค	**ระดับความคิดเห็น**				
	5	4	3	2	1
ด้านประโยชน์ใช้สอย					
1. รูปแบบเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย					
2. ขนาดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่					
3. ง่ายต่อการบำรุงรักษา/การทำความสะอาด					
4. มีความสะดวกในการสวมใส่/จัดเก็บ					
5. สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์					
6. วัสดุที่เลือกใช้มีความเหมะสม					
ด้านความสวยงาม					
1. ลวดลายและรูปแบบแสดงลักษณะเฉพาะถิ่น					
2. สามารถนำลวดลายมาใช้ในการจัดวางได้อย่างเหมาะสม					
3. ความพึงพอใจในวัสดุ และการประดับตกแต่ง					
4. สีสันและลวดลายมีความสวยงาม					
5. ความพึงพอใจในรูปแบบโดยรวม					
ด้านขั้นตอนการผลิต					
1. วัสดุที่ใช้สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่นและเหมาะสมสวยงาม					
2. รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการผลิตจริงรวม					

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอและ (Open Ended Form)

ภาคผนวก ค

ภาพผลงานและการนำเสนอผลงานวิจัย

ภาพผลงานชุดที่ 1 (SKD.4)

ภาพผลงานชุดที่ 2 (SKD.5)

ภาพผลงานชุดที่ 3 (SKD.11)

ภาพผลงานชุดที่ 4 (SKD.19)

ภาพผลงานชุดที่ 5 (SKD.20)

งานนิทรรศการปริญญานิพนธ์ "IN10TION"

งานนิทรรศการปริญญานิพนธ์ "IN10TION"

งานนิทรรศการปริญญานิพนธ์ "IN10TION"

งานนิทรรศการปริญญานิพนธ์ "IN10TION"

งานนิทรรศการปริญญานิพนธ์ "IN10TION"

งานนิทรรศการปริญญานิพนธ์ "IN10TION"

การศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี
ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

A study of Thaipuan ikat pattern BanMi District, Lopburi Province
to develop contemporary costume for lady indicating Lopburi identity.

ฐานันดร กันธวงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. กรกลด คำสุข, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ริเทพ มุสิกะปาน
สาขาวิชาศิลปกรรมวิชาเอกนวัตกรรมการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อหาแนวทางในการประยุกต์ออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีที่มีอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยการออกแบบอยู่ภายใต้แนวคิด "นวัตกรรม" จาก"วัฒนธรรม" วิถีการออกแบบรับเคลื่อนโลก เป็นการพิจารณาถึงแนวทางวัฒนธรรมนี้ถือเป็นการเข้าใจ "ต้นทาง" ของการออกแบบ ซึ่งจะนำไปสู่คำตอบที่มีประสิทธิภาพที่สุดสำหรับสังคมในแต่ละยุคสมัย โดยมีผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นวัตถุหลักในการออกแบบ และใช้ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย แนวความคิดพื้นบ้าน ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นถิ่น มาผสมผสาน โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทอผ้ามัดหมี่จำนวนทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในประเด็นกระบวนการทอผ้ามัดหมี่ ลวดลายที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคในตลาดปัจจุบัน ซึ่งสรุปได้ว่า ผ้ามัดหมี่ของลพบุรีจะแตกต่างจากผ้ามัดหมี่ของทางภาคอีสาน เส้นด้ายส่วนใหญ่เป็นฝ้าย เพราะสภาพภูมิอากาศของลพบุรีมีอากาศร้อน และความชื้นต่ำ เป็นอุปสรรคต่อการขยายฝ้ายของตัวไหม จึงนิยมใช้ฝ้าย ปัจจุบันนิยมใช้ฝ้าย ฝ้าย และไหม สำหรับ ผ้ามัดหมี่ของลพบุรีจะมีอยู่หลายลวดลาย ซึ่งมีข้อมูลสำหรับให้เป็นลวดลายต่างๆ เป็นจินตนาการของบรรพบุรุษที่เรียกว่าผ้ามัดหมี่มีรูปทรงเป็นลายเรขาคณิต มีความสมดุลของเส้นและสีสดสมสลานกับสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดลวดลายอันสวยงาม โดยลวดลายที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคในตลาดปัจจุบัน ได้แก่ ลายดอกพิกุล ด้วยเหตุผลที่ดอกพิกุลนี้เป็นดอกไม้ประจำจังหวัดลพบุรี ซึ่งทางหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน นิยมนำผ้ามัดหมี่ลายดอกพิกุล มาดัดแปรใส่ตามไส้ในทุกๆ วันศุกร์ตามนโยบายของกระทรวงวัฒนธรรม ในการแนะนำให้คนไทยใช้ผ้าไทย และอัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ได้แก่ 1) ลิง มีความเกี่ยวข้องด้านประวัติศาสตร์ของการสร้างเมืองลพบุรี 2) ดอกพิกุล เกี่ยวข้องด้านศิลปวัฒนธรรมประจำจังหวัด และ3) วงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว) เกี่ยวข้องด้านประวัติการเมืองการปกครอง โดยมี จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีไทย คนที่ 3 เป็นผู้นำหลักในการทำนุบำรุงเมืองลพบุรี จากนั้นผ้าผลสรุปที่ได้จากการสัมภาษณ์มาออกแบบเครื่องนุ่งห่มในการวิจัย ในรูปแบบของแบบสอบถามหัวหน้าครัวเรือนที่เลือกใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปและผ้าทอมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคและผู้ที่มีความสนใจจำนวน 100 คน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการออกแบบ และพัฒนาลวดลายผ้ามัดหมี่อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีสำหรับพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีต่อไป โดยมุ่งเน้นการศึกษาผ้ามัดหมี่ไทยพวนร่วมกับอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

จากการศึกษาหลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย แนวคิดการพัฒนาและพื้นมูลค่า แนวคิดการออกแบบร่วมสมัย และวิเคราะห์แนวโน้มในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ ปี ค.ศ. 2016 - ค.ศ. 2017 (Autumn 2016, Winter 2017) โทนสีครราม (Indigo) คือสีที่อยู่ระหว่างกรมท่ากับนิลิดครัทิดบลู ให้ความรู้สึกหรูหรา คลาสสิก เป็นหนึ่งในสีที่กำลังนิยมกันมากอีกสีหนึ่ง การแต่งกายด้วยโทนสีความกลับมานิยมอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถนำมาผสมผสานกับสีอื่นๆ ได้ง่ายได้แล้วมองดูสวย ดูไม่หมอง จึงได้แนวทางในการออกแบบผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี จำนวน 10 รูปแบบ จาก 10 รูปแบบที่ได้จะให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกเพื่อนำมาผลิตต้นแบบ จำนวน 5 รูปแบบ แล้วนำไปประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคให้เลือก 2 รูปแบบ และผลิตเป็นชิ้นงานจริงจำนวน 2 รูปแบบ เพื่อนำไปผลิตเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี และได้แนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี (Fashion for ready to wear) จำนวน 25 รูปแบบ จาก 25 รูปแบบที่ได้จะให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกเพื่อนำมาผลิต จำนวน 5 รูปแบบ เป็น 1 คอลเลคชั่น จากนั้นพัฒนารูปแบบเพื่อเข้าสู่กระบวนการผลิตเป็นผลงานจริง

ผลงานการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เป็นองค์ความรู้ใหม่ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวนร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีมากที่สุด ด้วยการประยุกต์ภูมิปัญญาไทยมาต่อยอด เพื่อเป็นนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ นำการออกแบบเชิงสร้างสรรค์มาทำการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวน เพื่อให้ได้เครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวนที่ร่วมสมัย ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในด้านอาชีพ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ได้พัฒนาชุมชนและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและเป็นการเพิ่มมูลค่าอีกทั้งเป็นการขยายกลุ่มลูกค้าให้กับผลิตภัณฑ์ผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มากขึ้น

ดังนั้นการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี จึงจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีให้มีความร่วมสมัย โดยการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ร่วมกับอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี เพื่อหาแนวทางในการประยุกต์ออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีที่เหมาะสม โดยใช้ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย แนวความคิดพื้นบ้าน ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นถิ่นมาผสมผสานเพื่อให้ชุดมีอัตลักษณ์ร่วมสมัยมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาลักษณะ / เอกลักษณ์ลวดลายผ้ามัดหมี่ชาวไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ร่วมกับอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ด้วยวิธีการรวบรวมและวิเคราะห์จากข้อมูลทุติยภูมิ จากหนังสือผ้ามัดหมี่และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิจากการลงสำรวจพื้นที่ (ในที่นี้เลือกตำบลตัวแทนที่จะลงพื้นที่เพื่อศึกษาคือตำบลบ้านทราย ที่มีภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยพวนอำเภอบ้านหมี่ ที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ) และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ / เกษตรกร / ผู้ประกอบการ

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบลายผ้าพิมพ์อัตลักษณ์จังหวัดลพบุรี โดยการทำแบบร่างการพิมพ์ลายซึ่งใช้ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย แนวความคิดพื้นบ้าน ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นถิ่นมาผสมผสาน

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแบบร่างการพิมพ์ลาย โดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปพัฒนาต้นแบบผ้าพิมพ์ลายอัตลักษณ์จังหวัดลพบุรีโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้บริโภคเพื่อนำไปพัฒนา

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนาเครื่องแต่งกายแฟชั่นร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี โดยการทำแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ร่วมสมัย ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินแบบร่างการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ร่วมสมัย ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยผู้บริโภค

ขั้นตอนที่ 6 ผลิตเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรี (Fashion for ready to wear) 1 คอลเลคชั่น จำนวน 5 รูปแบบ

ผลการวิจัย และอภิปรายผล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี

ความเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี	กลุ่มผู้บริโภค 100 คน N=100 $\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. เรื่องนำสัการอดิศรี	4.58	0.55	มากที่สุด
2. ดอกพิกุล	4.72	0.55	มากที่สุด
3. ทุ่งทานตะวัน	4.56	0.61	มากที่สุด
4. พระนารายณ์มหาชนิวาศน์ (วังนารายณ์)	4.63	0.75	มากที่สุด
5. พระปรางค์สามยอด	4.69	0.56	มากที่สุด
6. ระบำลพบุรี	4.50	0.63	มากที่สุด
7. ลิง	4.73	0.58	มากที่สุด
8. วงเวียนเทพสตรี (วงเวียนพระนารายณ์)	4.66	0.57	มากที่สุด
9. วงเวียนศรีสุริโยทัย (วงเวียนสระแก้ว)	4.70	0.58	มากที่สุด
10. ศาลพระกาฬ	4.60	0.59	มากที่สุด
11. ศิลปะของขอม	4.30	0.75	มาก

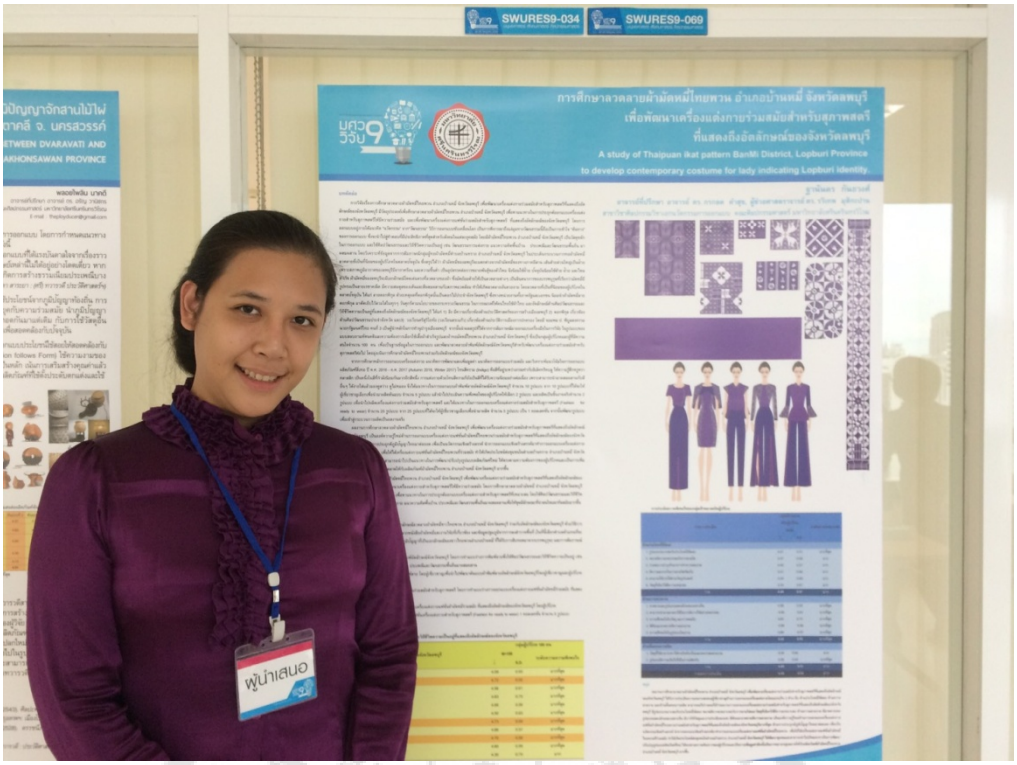
การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภค

รายการประเมิน	กลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภค N100 $\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1. รูปแบบเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย	4.61	0.51	มากที่สุด
2. ขนาดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่	4.47	0.56	มาก
3. ง่ายต่อการบำรุงรักษาการทำความสะอาด	4.40	0.57	มาก
4. มีความสะดวกในการสวมใส่หรือเก็บ	4.41	0.60	มาก
5. สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์	4.43	0.69	มาก
6. วัสดุที่เลือกใช้มีความเหมาะสม	4.34	0.67	มาก
รวม	4.44	0.57	มาก
ด้านความสวยงาม			
1. ลวดลายและรูปแบบแสดงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีอย่างชัดเจน	4.58	0.55	มากที่สุด
2. สามารถนำลวดลายมาใช้ในการจัดวางได้อย่างเหมาะสม	4.56	0.61	มากที่สุด
3. ความพึงพอใจในวัสดุ และการตกแต่ง	4.63	0.75	มากที่สุด
4. สีสันและลวดลายมีความสวยงาม	4.69	0.56	มากที่สุด
5. ความพึงพอใจในรูปแบบโดยรวม	4.66	0.57	มากที่สุด
รวม	4.62	0.58	มากที่สุด
ด้านขั้นตอนการผลิต			
1. วัสดุที่ใช้สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่นและเหมาะสมสวยงาม	4.29	0.64	มาก
2. รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการผลิตจริง	4.50	0.63	มากที่สุด
รวม	4.40	0.01	มาก
รวมผลการประเมิน	4.49	0.04	มาก

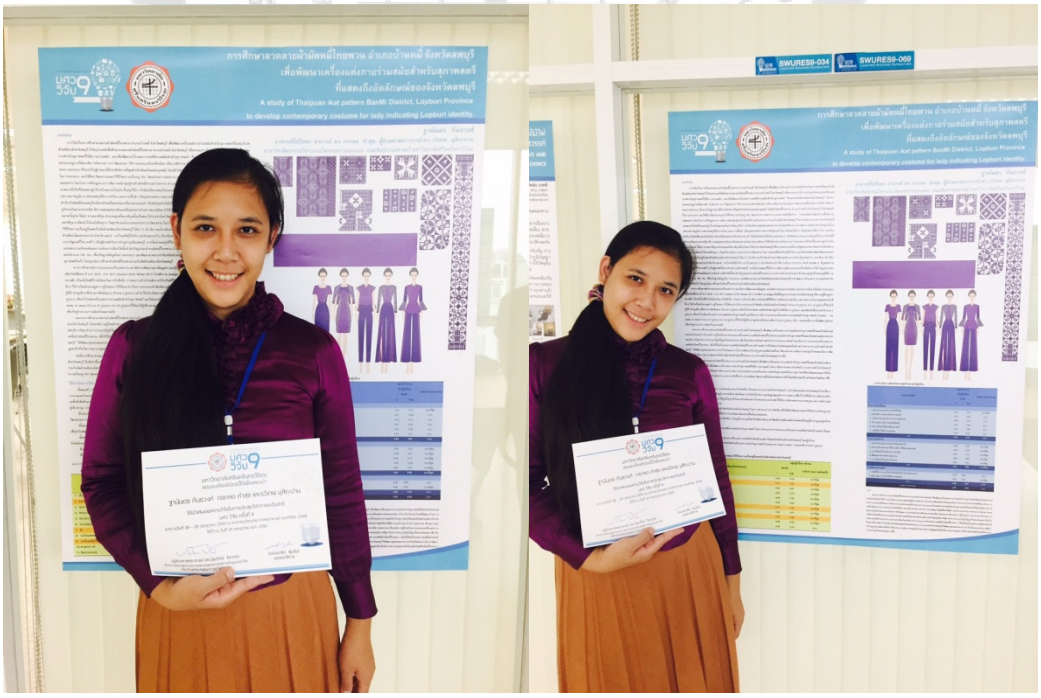
สรุป

ผลงานการศึกษาลวดลายผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ได้รับการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายโดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงาม และด้านขั้นตอนการผลิต สามารถสรุปรายผลได้ว่าผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี มีรูปแบบเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย ขนาดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่และวัสดุที่เลือกใช้มีความเหมาะสม มีความสวยงาม มีลวดลายและรูปแบบแสดงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีอย่างชัดเจน มีการใช้วัสดุและการประดับตกแต่ง สีสันและลวดลายมีความสวยงาม เป็นองค์ความรู้ใหม่ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวนร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีมากที่สุด ด้วยการประยุกต์ภูมิปัญญาไทยมาต่อยอด เพื่อเป็นนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ นำการออกแบบเชิงสร้างสรรค์มาทำการออกแบบเครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวน เพื่อให้ได้เครื่องแต่งกายแฟชั่นผ้ามัดหมี่ไทยพวนที่ร่วมสมัย ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในด้านอาชีพ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ได้พัฒนาชุมชนและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและเป็นการเพิ่มมูลค่าอีกทั้งเป็นการขยายกลุ่มลูกค้าให้กับผลิตภัณฑ์ผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มากขึ้น

การนำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการระดับชาติ มศว วิจัย ครั้งที่ 9

การนำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการระดับชาติ มศว วิจัย ครั้งที่ 9

การนำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการระดับชาติ มศว วิจัย ครั้งที่ 9

การนำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการระดับชาติ มศว วิจัย ครั้งที่ 9

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2558). *ตำนานผ้าไหม*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://kmcdd.ecgates.com/kmblog /other_diary_post_display.php?diaryid=1283&userid=665

กรมหม่อนไหม. (2558). *ผ้ามัดหมี่ตีนแดง*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://www.qsds.go.th/silkcotton/k_16.php

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). *การโดยให้ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการกรอไหมด้วยเครื่องกรอไหมกึ่งอัตโนมัติ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://www.clinictech.most.go.th/online/techlist/attachFile/20131181314131.pdf

กระทรวงอุตสาหกรรม, กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2526). *ผ้ามัดหมี่*. กรุงเทพฯ: ประชาชน.

กรุณา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา. (2532). *สิ่งทอไทย*. กรุงเทพฯ: เดอะลิเบอร์เรเตอร์.

กัญจน์ชญา จันทรังษี. (2556). *การออกแบบโครงสร้างการทอผ้าสำหรับผ้าย้อมครามทอมือ: กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าย้อมครามบ้านดอนกอย อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร*. ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (นวัตกรรมการออกแบบ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กาญจนา เกียรติมณีรัตน์. (2546). *ภูมิปัญญาในการทอ ผ้าพื้นเมืองภาคเหนือ: รูปแบบการเรียนรู้ และ การถ่ายทอดความรู้ของครูภูมิปัญญาไทย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. (ศิลปกรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

กาญจนา แก้วเทพ. (2541). *การวิเคราะห์สื่อ แนวทางและเทคนิค*. กรุงเทพฯ: เอดิสัน เพรส โพรดักส์.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2558). สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://thai.tourismthailand.org

การทอผ้ามัดหมี่. (2555). สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก https://sites.google.com/site/mathxphakanthexa/home/prawatikar-thx-pha-mad-hmi

จรัสพิมพ์ วังเย็น. (2554). *การออกแบบเครื่องนุ่งห่มเพื่อพัฒนาสินค้าพื้นเมือง กรณีศึกษา ผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี*. กรุงเทพฯ: คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

จันทนี เจริญศรี. (2545). *โพสต์โมเดิร์นกับสังคมวิทยา = Postmodern & sociology*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิภาษา.

จำนง อติวัฒนสิทธิ. (2547). *สังคมวิทยา.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เจาะเทรนด์โลก 2016 โดย TCDC. (2558). *แนวความคิดยุคแห่งการผสมผสาน.* กรุงเทพฯ: ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ TCDC. 65-72.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2583). *ประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมชนชาติไท.* กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

ชลธิรา สัตยาวัฒนา. (2534). *ผ้าพื้นบ้านพื้นเมือง แฟชั่นผ้าไทย* เล่มที่ 2. หญิงไทยฉบับพิเศษ กรุงเทพฯ: อักษรโสภณ.

ณรงค์ ตางาม. (2558). สัมภาษณ์โดยฐานันดร กันธวงศ์ ที่ศูนย์ทอผ้ามัดหมี่ป้าณรงค์ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี.

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล; และแพทรีเซีย ชีสแมน แน่นหนา. (2535). *นิทรรศการผ้าเอเชีย: มรดกร่วมทางวัฒนธรรม.* กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

ทัศนัย เศรษฐเสรี. (2555). *ศาสตร์ของแฟชั่น มิติทางสังคมวิทยา Fashionsophy: แฟชั่นศาสตร์ในฐานะสังคมศาสตร์.* สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://v1.midnightuniv.org/midnight2544/0009999754.html.

ทิพวัลย์ คำคง. (2537). *ผ้ามัดหมี่: อารยธรรมของชาวไทยพวนอำเภอบ้านหมี่.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. กระทรวงศึกษาธิการ.

ไทยตำบลดอทคอม. (2547). *ผ้าลายสายฝน.* สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://www.thaitambon.com/product/04622133713

ไทยผ้าไหม. (2558). *การลอกกาวไหมหรือการฟอกไหม.* สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://thaiphamai.blogspot.com/search/label/การผลิตผ้าไหม

ไทยรัฐออนไลน์. (2555). วธ.เปิด 8 มาตรการรณรงค์ "คนไทยใช้ผ้าไทย" เฟ้นแนวโดนใจสลัดภาพเชย. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://www.thairath.co.th/content/239819.

ธีรภาพ โลหิตกุล. (2530). *ร่มสาวงามบ้านหมี่รอยอดีตไทยพวนเมืองละโว้.* อนุสารองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.). 28 (4): 48-62.

ธีระชัย สุขสด. (2544). *การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

นวรัตน์ เลขะกุล. (2547). *หอแสดงผ้าไทยพื้นบ้านเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ.* กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

นวลน้อย บุญวงค์. (2542). *หลักการออกแบบ.* กรุงเทพฯ: สำนักแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นุสรา เตียงเกตุ; และคณะ. (2552). *ห้องเรียนทอผ้า การสืบทอดความรู้เรื่องผ้าพื้นเมืองแม่แจ่ม. เชียงใหม่.* เชียงใหม่: โต-ขยัน มีเดียทีม.

บรรจง บุญการี. (2533). *ผ้าไหมมัดหมี่ลพบุรี.* ลพบุรี: หัตถโกศลการพิมพ์.

บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด. (2545). *ภูมิแผ่นดินไทย เล่ม ผ้าไทย.* กรุงเทพฯ: บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด.

ผ้าทอมัดหมี่บ้านพวน. (2558). สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก https://souvenirbuu.wordpress.com

พจนา นูมหันต์; อุษา ตั้งธรรม; และ สุรีย์ สุทธิสังข์. (2551). *การออกแบบและพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์* . กรุงเทพฯ: คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

พวงผกา คุโรวาท. (2540). *คู่มือประวัติเครื่องแต่งกาย.* กรุงเทพฯ: บริษัทรวมสาส์น

ไพรัช รุ้งรุจิเมฆ, บรรณาธิการ. (ม.ป.ป.). *ภูษาวิจิตร.* ม.ป.ท.: โครงการพัฒนาหัตถกรรมผ้าไทยในชนบท สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.

ไพรัตน์ อนุพันธ์. (2536). *ผ้าทอมือ: ความสัมพันธ์ระหว่างพิธีกรรมและความเชื่อในประเพณีของชาวอีสาน.* กรุงเทพฯ: งานวิจัยวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

ภัคภิญญา สดภิบาล. (2553). *การออกแบบเสื้อสำเร็จรูปสตรีด้วยผ้าปักชาวเขาเผ่าม้ง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบเสื้อสำเร็จรูปสตรีด้วยผ้าปักชาวเขาเผ่าม้ง.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เทคโนโลยีอุตสาหกรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. ถ่ายเอกสาร.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2558). *สิ่งทอพื้นถิ่น: อุปกรณ์ทอผ้าพื้นเมือง.* สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://cyberlab.lh1.ku.ac.th/elearn/faculty/agriculture/agri03/html/Lesson03/6.html

มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2543). *ผ้าพื้นเมือง-การสำรวจผู้ผลิตทั่วประเทศ โครงการพัฒนาผ้าพื้นเมืองในทุกจังหวัด.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มูลนิธิเพื่อลิงลพบุรี. (2558). สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://www.lmf-lopburi.com

มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ. (2548). *การทอผ้าไหมในประเทศไทย.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.

รวิเทพ มุสิกะปาน. (2554). *ผู้ทรงอิทธิพลแฟชั่นไทยร่วมสมัย.* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รัชพล ปัจพิบูลย์. (2538). *กระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมการทอผ้าของชาวไทยทรงดำ.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษานอกระบบ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

รำไพพรรณ แก้วสุริยา. (2533). *พวนเมืองพรหม.* อนุสารองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.). 31 (1): 16.

วัชรา คลายนาทร. (2542). *ชุมชนสมเด็จเจ้าพระยา: กรณีศึกษาชุมชนเมืองของสังคมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น.* กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร. (2548). *หลักการและแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์.* กรุงเทพฯ: แอ๊ปป้า พริ้นท์ติ้ง กรุ๊ป.

วันดี สมรัตน์. (2544). *การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมของชุมชนไทลื้อ.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศิลปกรรม). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

วิชัย ลีละวิทย์มงคล. (ม.ป.ป.). *การย้อมสี: ลายผ้า.* กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2533, สิงหาคม). พวนสุพรรณบุรี บางมุมวัฒนธรรม. *สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์.* 11(15): 48-49.

ศิริ ผาสุก. (2545). *ผ้าไหมพื้นบ้าน: Handwoven Thaisilk.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สรศักดิ์ ทับทิมพราย. (2537, กุมภาพันธ์). มัดหมี่ลพบุรี ทางรอดชาวนา. *มติชนรายวัน.* 14.

สักกฉัฐ ศิวะบวร. (2555). *แนวคิด "นวัตกรรม" จาก "วัฒนธรรม" วิถีการออกแบบขับเคลื่อนโลก.* สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://www.tcdc.or.th/src/16517/.

สาวิตรี สุวรรณสถิตย์. (2542). *ศิลปะการทอผ้าไทย.* สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (21). สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=21&chap=3&page=chap3.htm

สำนักการสังคีต. (2558). *สารสนเทศท้องถิ่น.* สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://www.finearts.go.th

สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่. (2558). สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://banmi.lopburi.doae.go.th/index1.html

สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่. (2558). สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://banmi.lopburi.doae.go.th/index1.html

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2545). *ผ้าไทย...สายใยแห่งภูมิปัญญา...สู่คุณค่าเศรษฐกิจไทย.* กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา

สำนักงานจังหวัดลพบุรี. (2557). *อำเภอบ้านหมี่.* สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://www.lopburi.go.th/S_Banmee.htm

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (2558). *สารสนเทศท้องถิ่น.* สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก http://library.tru.ac.th /insara /sarahist.html

สินีนาถ เลิศไพรวัน. (2544). *การศึกษาแนวโน้มความนิยมในการเลือกใช้รูปแบบกระเป๋าหนังของสตรีนักธุรกิจไทย.* กรุงเทพฯ: ทุนวิจัยคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

หลักการออกแบบเสื้อผ้า-การออกแบบเสื้อผ้าเพื่อการค้า. (ม.ป.ป.). (เอกสารประกอบการสอน). ไม่ปรากฏเลขหน้า.

อนุรัตน์ สายทอง. (2545). *การพัฒนาเทคนิคการทอผ้าและการแปรรูปที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์ผ้าครามในจังหวัดสกลนคร.* สกลนคร: คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

อรไท ผลดี. (2542). *ลวดลายพรรณพฤกษาในผ้าไทยโบราณ.* แฟชั่นผ้าไทย เล่ม 1. หญิงไทยฉบับพิเศษ. กรุงเทพฯ: อักษรโสภณ.

อ้อมจิต กันทาใจ. (2535). *ขบวนการถ่ายทอดศิลปะและเทคโนโลยีในการทอผ้า: กรณีศึกษาการทอผ้าในเขตท้องที่อำเภอจอมทอง.* เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อัจฉรา สโรบล. (2549). *ภูมิปัญญาสิ่งทอดอยเต่ากับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวล้านนาใต้ (Local Textiles Wisdom of Doitao and Southern Lanna Tourism Development).* เชียงใหม่: เครือข่ายการวิจัยภาคเหนือตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

อัญชัน สันติไชยกุล. (2547). *รูปแบบการดำเนินชีวิต การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และการรับนวัตกรรมสินค้าแฟชั่นของวัยรุ่น.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	ฐานันดร กันธวงศ์
วันเดือนปีเกิด	10 เมษายน 2532
ภูมิลำเนา	จังหวัดเชียงใหม่
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	106 หมู่ 7 ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
รหัสไปรษณีย์ 50150	
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูสาขางานแฟชั่นดีไซน์
	สาขาวิชาแฟชั่นและสิ่งทอ ประเภทวิชาคหกรรม
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจแฟชั่นนานาชาติ
	สังกัดศูนย์ส่งเสริมการอาชีวศึกษาเอกชน (ศอช.)

ประวัติการศึกษา

2550	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขางานเทคโนโลยีศิลปกรรม
	สาขาวิชาศิลปกรรม ประเภทวิชาศิลปกรรม
	จาก วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่
2554	ปริญญาเทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.) สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ
	คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
	จาก มหาวิทยาเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
	วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
2559	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) สาขาวิชาศิลปกรรม
	วิชาเอกนวัตกรรมการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์
	จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ